

En kirke i krise

- en analyse af hvilken effekt den danske katolske kirkes krisekommunikation har haft på de danske katolikker i løbet af foråret 2010.

Udarbejdet af: Michal Krzysztof Tempczyk
Vejleder: Thomas Martin Møller Burø,
Institut for Internationale Kultur- og Kommunikationsstudier
Antal NS: 80
Typeenheder: 143.356

Cand.ling.merc. CBS, juni 2011.

Executive summary – The Catholic crisis

Several times the Catholic Church has been subject to large scale global media attention. A repeating theme of the media coverage has been sexual abuse of children within Catholic institutions. In March 2010 the Danish Catholic Church (DCC) found itself in the eye of the hurricane, as the Danish Catholic Bishop Czeslaw Kozon stated that the Church was aware of several assault cases in Denmark, but was not obligated to neither investigate them nor report them to the police. Subsequently the Bishop was strongly criticised by various legal experts for the lack of action in the specific cases. This resulted in the media coverage reaching a significant level, and new cases of child abuse within the DCC quickly became the top stories of the Danish press. The following two months, the DCC initiated several actions as an attempt to tackle the criticism.

The fact that this crisis, in its basic elements, was an ongoing communication process, makes it a very interesting field of study. An aspect of the crisis, which was given very limited attention by the media, is how the crisis and the DCC's communicative efforts affected the Danish Catholics. Thus, the objective of this thesis is to investigate the context and aspects of the crisis, the communication produced by the DCC during this period and finally, how it affected the Danish Catholics.

With a point of departure in the model of Johansen and Frandsen (2007) the Rhetorical Arena, the context of the crisis will be analysed from the perspectives of the numerous stakeholders who took part in the communication process. Moreover, the communicative strategies of the DCC will be analysed by using William L. Benoit's (1995) theory on image restoration strategies. As a purely theoretical analysis will not suffice, data in the shape of newspaper articles, press releases and articles produced by the DCC concerning the crisis, has been gathered, in order to produce a thorough analysis which can help answer the problem statement.

Finally, on the basis of the findings in the two initial analyses, a reception analysis has been conducted among the Danish Catholics. This was conducted by using Mixing Methods i.e. the qualitative interviews facilitated a quantitative questionnaire.

The scientific theoretical point of view of this crisis and crisis communication is the socio-constructive perspective. According to this approach, a crisis is an ongoing process constructed

linguistically and systematically by its stakeholders. Thus, each crisis is unique, and cannot be foreseen or categorised according to predetermined criteria.

The findings from the two initial analyses has shown that the DCC crisis consisted of various contexts, depending on the communicative situation of each stakeholder. The most commonly used image restoration strategy by the DCC was corrective action. However, the question of whether the corrective actions were initiated as a result of the DCC's good intentions and not the attention of the media, remains unanswered.

The main findings of the third and final analysis indicate that Danish Catholics consider the DCC communication effort to be inexpedient. Moreover, the effort aimed at Danish Catholics was very limited but nevertheless regarded predominantly positive. However, the research showed that the Catholics' relation to the DCC is an important factor when measuring the impact of the crisis. Catholics with strong relations to the DCC have, on a personal level, been significantly affected by the crisis, but their relation to the DCC, generally, remains unaffected. Overall, the majority of Danish Catholics consider themselves as a part of the DCC, and when an entirety is in a crisis, the parts are affected.

INDHOLDSFORTEGNELSE

KAPITEL 1: INDLEDNING

1.1.	Indledning	1
1.2.	Motivation	2
1.3.	Problemformulering	3
1.4.	Afgrænsning	4
	1.4.1. Periodisk afgrænsning	5
	1.4.2. Empirisk afgrænsning	5
1.5.	Struktur for specialet	5

KAPITEL 2: EMPIRI OG METODE

2.1.	Cirkulær arbejdsproces	7
2.2.	Specialets videnskabelige tilgang	7
	2.2.1. Konstruktivisme	7
	2.2.2. Hermeneutik	8
	2.2.3. Forforståelse	8
	2.2.3.1. Min forforståelse	9
2.3.	Dataindsamling	10
	2.3.1. Data til kontekstanalysen	11
	2.3.2. Data til analyse af KKD's krisekommunikation	12
	2.3.3. Data til receptionsanalysen	12
2.4.	Undersøgelsesdesign	13
2.5.	Mixing Methods	13
2.6.	Fænomenologisk tilgang	15
2.7.	Den dobbelte hermeneutik	15
2.8.	Dataindsamlingens målgruppe	16
2.9.	Metode for den kvalitative undersøgelse	16
	2.9.1. Spørgsmål	16
2.10.	Metode for den kvantitative undersøgelse	17
	2.10.1. Spørgeskema	17

KAPITEL 3: TEORI

3.1. Kriser	20
3.1.1. Tilgange til kriser og krisekommunikation	21
3.1.2. Krisetypologier	21
3.1.3. Dobbeltkriser	22
3.1.4. Krisen som proces	23
3.2. Den retoriske arena	24
3.2.1. Kontekstmodellen	24
3.2.2. Tekstmodellen	25
3.2.3. Kritik og anvendelse af den retoriske arena	26
3.3. Mediernes magt	27
3.4. Krisekommunikation som imagegenoprettelse	29
3.4.1. William L. Benoit	29
3.4.2. Benoits imagegenoprettelsesstrategier	30
3.4.2.1. Benægtelse	31
3.4.2.2. Unddragelse af ansvar	31
3.4.2.3. Reduktion af angrebets omfang	32
3.4.2.4. Korrigering	32
3.4.2.5. Bøn om tilgivelse	33
3.4.3. Kritik af Benoit	33
3.5. Kontekst – et vidt begreb	34

KAPITEL 4: KONTEKSTANALYSE

4.1. Den Romersk-katolske kirke i Danmark	35
4.2. Krisens forløb	36
4.3. Mediedækning	37
4.4. Krisens udløsende begivenhed	38
4.5. Krisetype	38
4.6. Aktørerne i krisens retoriske arena	39
4.6.1. Pressen	39
4.6.2. Lokalsamfundet	39
4.6.3. Politikerne	39
4.6.4. Ekspertyer	40
4.6.5. De danske katolikker	40
4.7. Den kontekstuelle proces	41
4.8. Sammenfatning	47

KAPITEL 5: ANALYSE AF KKD's KRISEKOMMUNIKATION

5.1. KKD's kommunikative proces	49
5.2. Sammenfatning	59

KAPITEL 6: RECEPTIONSANALYSE

6.1. Hypoteser og undersøgelsens fokus	60
6.1.2. Resultater fra kontekst- og krisekommunikationsanalysen	61
6.2. Interviews	62
6.3. Analyse af besvarelser	63
6.3.1. Tilknytning til KKD	63
6.3.2. Beskrivelse af situationen	64
6.3.3. KKD's kommunikative i pressen	64
6.3.4. KKD's kommunikative indsats over for de danske katolikker	65
6.3.5. Kommunikationens effekt	65
6.3.6. De tre temakontekster	66
6.4. Sammenfatning	67
6.5. Rundspørgeundersøgelse	67
6.5.1. Del 1: Tilknytning til KKD	68
6.5.2. Del 2: Krisen og KKD's indsats i pressen	68
6.5.3. Del 3: KKD's indsats overfor de danske katolikker	69
6.5.4. Del 4: Det andet konteksttema og krisens indflydelse på tilknytningen til KKD	70
6.5.5. Tendenser i forhold til alder og køn	71
6.5.6. Eventuelle kommentarer	73

KAPITEL 7: KONKLUSION

LITTERATURLISTE	77
------------------------	-----------

BILAGSFORTEGNELSE	85
--------------------------	-----------

KAPITEL 1: INDLEDNING

1.1. Indledning

Den katolske kirke har i årenes løb ofte været i mediernes søgelys i forbindelse med de mange overgreb på børn, der har fundet sted på international plan. I løbet af 2009 kom der for alvor fokus på overgrebene i Europa. En kædereaktion af kritisk omtale af kirken startede i de europæiske medier, og der begyndte at dukke sager op i det ene land efter det andet. Der har bl.a. været stor fokus på sager i Irland, Østrig, Tyskland samt andre europæiske lande, som i løbet af især 2009 og starten af 2010 blev ramt af en bølge af skandaler, som fik stor mediedækning i hele verden.

I foråret 2010 nåede presseomtalen Danmark, og krisen begyndte for alvor i den katolske kirke i Danmark (KKD). Efter de første overgrebsbeskyldninger mod danske præster blev den katolske biskop, Czeslaw Kozon, konfronteret i pressen, hvor han åbent erkendte, at KKD kendte til flere sager, men ikke havde overdraget dem til politiet. En af begrundelserne for dette var, at mange af sagerne var for gamle til at være omfattet af den juridiske forældelsesfrist.

Biskoppens udtalelse blev ikke modtaget positivt i den danske presse, som i perioden umiddelbart efter udtalelsen øgede deres fokus på potentielle pædofilisager. Herefter begyndte beskyldningerne gang på gang at dukke op, og flere personer stod frem og fortalte åbent om krænkelse begået af danske katolske præster. Mediedækningen blev mere omfattende og KKD begyndte at modtage kritik fra flere instanser, heriblandt lokalsamfundet, Børnerådet og ikke mindst kirkens egne medlemmer.

I løbet af marts og april måned 2010, hvor mediedækningen var på sit højeste¹, skete der en udvikling i KKD's håndtering af krisen, da kirken bl.a. ændrede strategi ved at overdrage potentielle overgrebssager til politiet. I løbet af perioden har KKD modtaget kritik fra sit eget bagland, de danske katolikker, som bl.a. har efterspurgt større åbenhed fra kirken. Dette speciale har til formål at undersøge KKD's kommunikative rolle i løbet af den pågældende periode, samt hvilken effekt denne har haft på de danske katolikker.

¹ I de fire landsdækkende dagblade; Berlingske, Jyllands-Posten, Kristeligt Dagblad samt Politiken, blev krisen i KKD omtalt 266 gange i perioden fra d. 18. marts til d. 30. april (Infomedia).

1.2. Motivation

Der bor ca. 35.000 katolikker i Danmark, (katolsk.dk) hvoraf mange er aktive og praktiserende og bruger kirken om søndagen såvel som i deres hverdag. KKD står for en række foreninger og grupper, som tager initiativ til arrangementer, som har stor tilslutning fra medlemmernes side. De danske katolikker er en minoritetsgruppe i Danmark hvad angår religion, hvorfor man kunne argumentere for, at man i langt de fleste tilfælde ikke er katolik, fordi det er normen, men fordi det er noget man har valgt at blive, eller fordi det er en familietradition. KKD er samlingspunktet for denne minoritet og repræsenterer den tro eller livsstil, som katolikker følger. KKD er derfor en del af sine medlemmers identitet, da den er mindst ligeså vigtig for dem, som de er for KKD, hvorfor man kunne sætte spørgsmålstegn ved, om ikke en skade på KKD gør mindst ligeså ondt på dens medlemmer.

Hvis man tager de ovennævnte omstændigheder i betragtning, kan man argumentere for, at krisen kan have haft en indflydelse på de danske katolikker. I den forbindelse mener jeg, at det kunne være interessant at undersøge, hvordan KKD kommunikerede under krisen i foråret 2010, samt hvilken effekt kommunikationen har haft på katolikkerne.

1.3. Problemformulering

Det overordnede formål med specialet er at undersøge og gøre rede for KKD's krise fra et perspektiv, hvor de danske katolikker er i fokus. Med udgangspunkt i dette lyder problemformuleringen:

Hvilken effekt har KKD's kommunikation i forbindelse med krisen haft på de danske katolikker?

Denne problemstilling fordrer, at man har en forståelse for den pågældende krise, samt den kommunikation, som blev afsendt i forbindelse med den. Jeg har derfor opstillet to underspørgsmål, som vil have til formål at underbygge forståelsen for det fænomen, der undersøges:

- Hvilken krisekontekst befandt KKD sig i under presseomtalen i foråret 2010?
- Hvilke kommunikative strategier benyttede KKD sig af i deres kommunikation i løbet af krisen?

Til at begynde med vil jeg gøre rede for selve krisen ved at undersøge krisekonteksten på baggrund af teori om krisekommunikation. Dette vil jeg gøre ved at analysere den omtale, som blev bragt i den danske presse i forbindelse med krisen.

Derefter vil jeg, ved at anvende teori om imagegenoprettelsesstrategier, undersøge og redegøre for KKD's kommunikative indsats i løbet af perioden. Dette vil have til formål at identificere, hvilke kommunikative strategier KKD anvendte under krisen i forhold til omverdenen samt katolikkerne.

Ved hjælp af resultaterne fra specialets to første dele, samt eget indsamlet data, vil jeg undersøge effekten af KKD's kommunikation ved at gøre rede for tendenser, der har gjort sig gældende blandt de danske katolikker.

1.4. Afgrænsning

Ordet *effekt* kan dække over mange aspekter, hvorfor jeg finder det relevant at eksplicitere, hvad formålet med problemformuleringens overordnede spørgsmål er, og hvad det *ikke* er. Ved undersøgelsen af hvilken effekt KKDs kommunikation har haft på de danske katolikker, ønsker jeg at gøre rede for hvordan katolikkerne har oplevet KKDs kommunikative indsats i løbet af den pågældende periode. Jeg søger dermed at få et nuanceret indblik i holdninger, overvejelser og synspunkter, som jeg anser som værende et resultat af den pågældende effekt. Formålet er dermed ikke at besvare spørgsmålet om effekten har været positiv, negativ, eller om der ikke har været nogen effekt, men at kaste et lys over tendenser der har gjort sig gældende i undersøgelsesgruppens fortolkninger af fænomenet.

I specialet vil jeg udelukkende fokusere på krisen i den danske katolske kirke. Det kunne være interessant at undersøge krisen i andre lande, men der er flere årsager til at jeg har fravalgt dette. Danmark et land, hvor katolikker er en minoritet, hvorfor man kan argumentere for, at krisen potentielt har været mere unik end i forhold til eksempelvis Irland, hvor flertallet af befolkningen bekender sig til den katolske tro². Dermed mener jeg ikke, at alle kriser ikke er unikke, men blot at der i Danmark har været et yderligere aspekt, som er interessant at tage højde for.

Grundet specialets begrænsede omfang, vil jeg ikke komme med konkrete handleanvisninger til, hvordan krisen kunne have været håndteret mere hensigtsmæssigt, eller hvordan KKD kunne optimere deres kommunikation i fremtiden. Specialet vil tage udgangspunkt i en aktuel krise, som endnu er et potentielt uberørt arbejdsfelt set fra et akademisk perspektiv, hvorfor jeg mener, at selve redegørelsen for den respektive kommunikation, samt effekten af denne i forhold til de danske katolikker kan være med til at skabe ny viden om emnet.

Før undersøgelsen har jeg forsøgt at finde frem til videnskabelige undersøgelser inden for emnet, men har ikke været i stand til at finde frem til forskning, som har haft krisen i Danmark i fokus³. Jeg tager dog forbehold for, at der kan være igangværende undersøgelser inden for emnet, ligesom der kan eksistere relevante undersøgelser, som jeg ikke har kunnet finde frem til.

² 91,6 % af Irlands befolkning er katolikker (www.leksikon.org).

³ For at finde frem til undersøgelser indenfor emnet, har jeg bl.a. været i kontakt med lektor i kirkehistorie, Ph.d. Kurt Ettrup Larsen, samt dr.theol. Peter Lodberg, studieleder på den teologiske uddannelse ved Aarhus Universitet, med bl.a. katolicisme som forskningsområde. Det har dog ikke været muligt at finde frem til forskning eller undersøgelser indenfor området, hvilket sandsynligvis skyldes, at emnet stadig er aktuelt.

1.4.1. Periodisk afgrænsning

Da krisen i KKD har været genstand for pressens søgelys over flere perioder, er det relevant at fastsætte en tidsramme for opgavens fokus. Denne vil være fra d. 13. marts 2010 til d. 30. april 2010. Begrundelsen for dette er, at presseomtalen havde sin indledende fase i Danmark fra marts 2010. Omtalen begyndte at falde efter april og dukkede først op igen i løbet af efteråret, da politiet havde afsluttet sagerne i Danmark. Derudover, har omtalen ikke har været større siden udgangen af april 2010.⁴

1.4.2. Empirisk afgrænsning

Efter en redegørelse for krisens kontekst samt KKD's kommunikation, vil jeg udelukkende fokusere på hvilken effekt denne har haft på de danske katolikker. Jeg finder denne tilgang mest interessant, da det er et område, som ikke har været i søgelyset på samme måde som andre aspekter af krisen⁵. Derudover anser jeg KKD's medlemmer som en primær interessant i forhold til KKD som organisation, hvorfor gruppens holdninger både er relevante og interessante at undersøge.

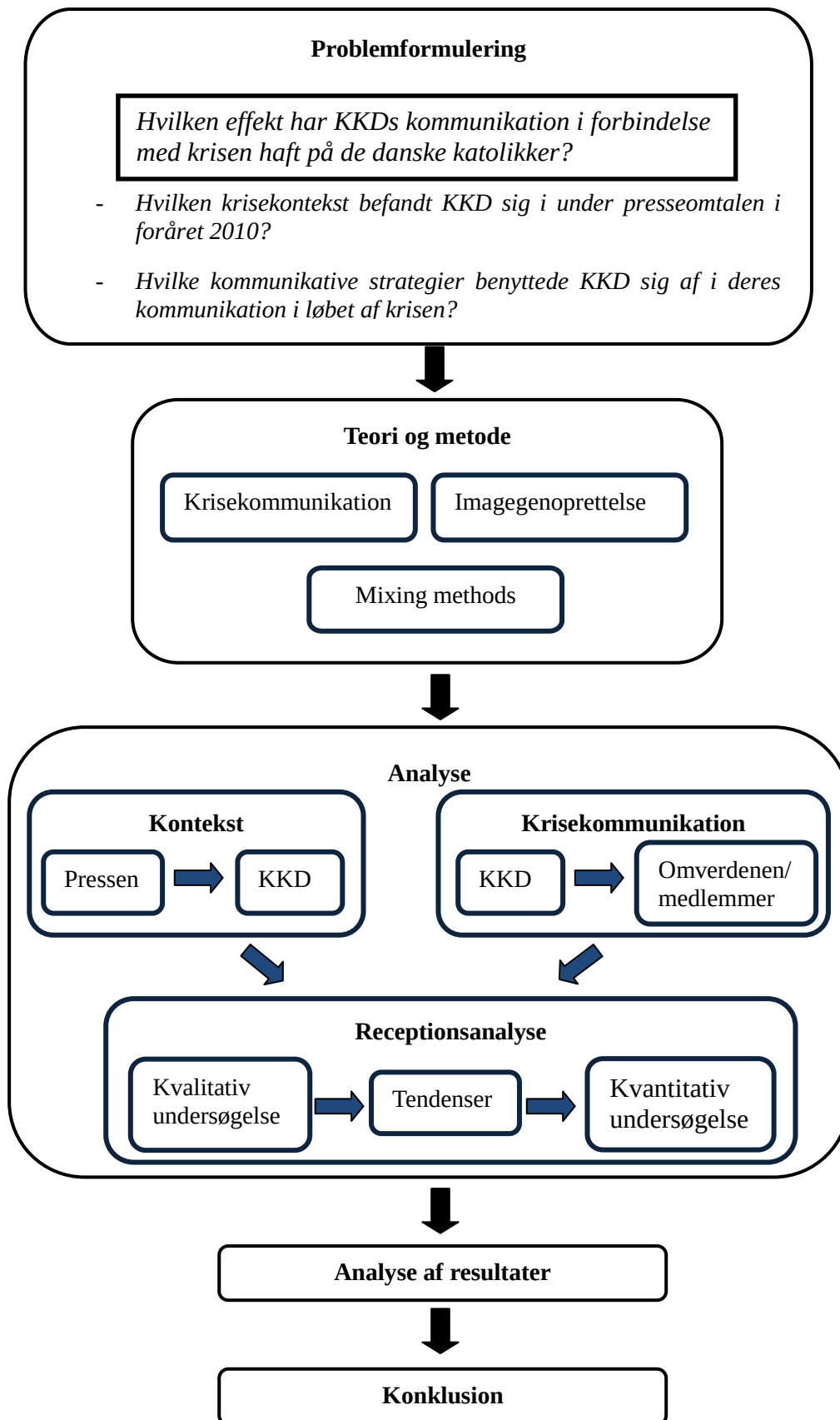
1.5. Struktur for specialet

Som det blev beskrevet i problemformuleringen, vil specialet bestå af tre overordnede analysedele; en kontekstanalyse, en analyse af KKD's krisekommunikation, samt en receptionsanalyse. Efter en redegørelse for den teori og metode, som skal anvendes i specialet, vil de tre dele udgøre den samlede analyse. Den første analysedel, krisekonteksten, har til formål at redegøre for den overordnede krisesituation. Dernæst vil en krisekommunikationsanalyse give et billede af KKD's kommunikative indsats i løbet af perioden. Resultaterne fra de to første analysedele vil danne grundlag for den sidste del af analysen, som vil have til formål at besvare problemformuleringens hovedspørgsmål.

⁴ Kilde: Infomedia.

⁵ Det overordnede tema i pressen i løbet af den pågældende periode har været kritik af KKD, fokus på de enkelte sager, samt debat om, hvorvidt cølibatløftet er skyld i overgrebene. Temaerne er identificeret i 268 artikler i udvalgte landsdækkende dagblade i perioden fra d. 12. marts til d. 30. april 2010 (Infomedia).

Figur 1.1. Specialets struktur

KAPITEL 2: EMPIRI OG METODE

2.1. Cirkulær arbejdsproces

Strukturen, som blev beskrevet i afsnit 1.5. ovenfor, kræver, at man tager stilling til vidensproduktionens forløb. Da analysen vil bestå af tre dele, vil der blive taget højde for metoden i hver del.

I den første del vil der blive redegjort for krisens kontekst ved at se nærmere på den presseomtale, som blev bragt i forbindelse med krisen. Undersøgen af denne vil tage udgangspunkt i teori om krisekontekster, hvorfor teorien vil *styre* empirien, hvilket medfører en deduktion. Ved den deduktive metode *”drager man slutninger om enkelte hændelser ved at tage udgangspunkt i generelle principper”* (Andersen 2002: 40).

I den anden del vil der blive redegjort for KKD's krisekommunikation ved at tage udgangspunkt i teori om imagegenoprettelse, hvorfor den deduktive metode også vil blive anvendt her.

Den sidste analysedel vil tage udgangspunkt i resultaterne fra de to første dele. På baggrund af disse vil der blive udarbejdet spørgsmål til en empirisk undersøgelse, som vil have til formål at besvare problemformuleringen. Denne del vil tage afsæt i egne data fra henholdsvis de to første analysedele, samt den empiriske undersøgelse, hvorfor metoden i den sidste del er induktiv (ibid.: 41).

2.2. Specialets videnskabelige tilgang

2.2.1. Konstruktivisme

I specialet vil jeg tage udgangspunkt i en erkendelsesteoretisk socialkonstruktivistisk tilgang. Jeg erkender dermed, at min viden om virkeligheden er en repræsentation af virkeligheden men ikke den endegyldige sandhed, da jeg erkender, at virkeligheden er en konstruktion, som bliver skabt igennem sociale fænomener. Virkeligheden eksisterer således uafhængigt af min erkendelse af den og ved at undersøge og analysere sociale fænomener, heriblandt sproglige ytringer, skaber jeg viden om den (Collin 2003: 23). Jeg mener derfor, at den viden, jeg i forvejen har om krisen og KKD, er socialt konstrueret igennem kommunikation i form af medieomtale, som jeg har været modtager af,

samt interaktion med andre personer, som har delt deres meninger med mig. Min viden er derfor systematisk blevet konstrueret igennem en kollektiv meningsdannelse. Den viden, jeg vil erfare igennem specialet, vil ligeledes blive konstrueret igennem min interaktion med respondenter, samt analyse af den pågældende empiri. Jeg erkender dermed, at både den viden jeg har i forvejen, samt den viden jeg vil erfare igennem specialet, ikke er lig med virkeligheden, men blot en repræsentation af den.

Min erkendelse af, at viden er konstrueret, er ikke nødvendigvis kompatibel med specialets problemformulering, som kræver, at jeg skaber viden igennem en receptionsanalyse. Inden for socialkonstruktivismen er der dog et ideal om epistemologisk anarkisme, hvilket betyder, at der ikke nødvendigvis eksisterer klare og gyldige og/eller ikke-gyldige regler for undersøgelsens fremgangsmåde, hvorfor den valgte metode kan være anvendelig så længe, der bliver argumenteret for den (Voxsted et al. 2003: 27). Dette vil jeg gøre i afsnit 2.4.

2.2.2. Hermeneutik

Formålet med specialet er at gøre rede for et menneskeskabt fænomen, hvorfor jeg vil tage udgangspunkt i en hermeneutisk tilgang, som har til formål at forstå og fortolke den menneskelige del af virkeligheden (Langergaard et al. 2006: 126). Hermeneutikken fordrer, at man fortolker metodisk, og at ens erkendelse af det undersøgte fænomen skrider systematisk frem som en vekselvirkning mellem dele og helheder af det, som undersøges (ibid. 128). I specialet vil jeg derfor komme tættere på en konklusion ved systematisk at erfare og stifte bekendtskab med dele af krisen, dens kontekst, KKDs kommunikation, samt katolikkers holdninger til denne, for til sidst at opnå et helhedsbillede og være i stand til at pege på tendenser i forhold til kommunikationens effekt.

2.2.3. Forforståelse

Ved brug af en socialkonstruktivistisk, hermeneutisk tilgang er det nødvendigt for den enkelte fortolker at tage sin egen forforståelse af det undersøgte område i betragtning. Inden man undersøger et bestemt fænomen, har man i forvejen en forforståelse af det, selvom formålet med undersøgelsen netop er at forstå det givne fænomen (Fredslund 2005: 77). Den subjektive viden, man i forvejen har om emnet, vil således have en uundgåelig indflydelse på den fremgangsmåde, man vælger for undersøgelsen. Dette er dog ikke nødvendigvis en ulempe i forhold til resultatet, da viden omkring et bestemt emne er nødvendig, hvis man vil foretage en videnskabelig undersøgelse

(ibid.: 78). Hvis man som fortolker skal tage konsekvensen af forforståelsens indflydelse, er det relevant at erkende og eksplicitere sin forforståelse. På den måde kan man reflektere over bias, der kan gøre sig gældende som et resultat af forforståelsen, med det formål at bevidstgøre den og korrigere den bedst muligt.

2.2.3.1. Min forforståelse

Som kommunikationsstuderende har jeg en faglig forforståelse omkring uhensigtsmæssig kommunikation, som jeg mener, er en af årsagerne til, at den kritiske omtale af KKD fortsatte i en længere periode. Som medlem af KKD har jeg i forvejen en bred viden omkring KKD som organisation. Min viden omkring KKD's kommunikative indsats er dog begrænset, hvilket har været en del af motivationen bag specialet.

Min holdning til KKD har været overvejende kritisk, både hvad angår de enkelte sager, samt selve håndteringen af dem, hvilket jeg dog kun har kendt til i et begrænset omfang. Netop derfor finder jeg det interessant at redegøre for den kommunikative effekt, da jeg selv ikke har oplevet den som værende synlig eller effektiv.

Jeg er bevidst om, at min forforståelse kan have en betydning både for valget af fokusområde, samt den metode jeg vil anvende. Problemformuleringen er i høj grad influeret af mine overvejelser i forhold til emnet, da jeg bl.a. som medlem af KKD har følt et behov for at overvære KKD i en aktiv rolle i pressen. Derudover er jeg blevet personligt berørt af krisen, hvorfor jeg netop vil måle effekten af krisen samt KKD's kommunikation i forhold til de danske katolikker, som befinder sig i den samme interessentgruppe, som jeg selv gør.

Antropolog og filosof Donna Haraway (1988: 575) skriver om *situated knowledge*, hvor man som forsker kan skelne mellem, om man træder ind i det felt man undersøger, eller i forvejen er en del af det på baggrund af sin forforståelse. Det er derfor relevant at reflektere over min funktion som medlem af KKD, samt min funktion som fortolker, og forsøge at placere betydningen af min situerede viden.

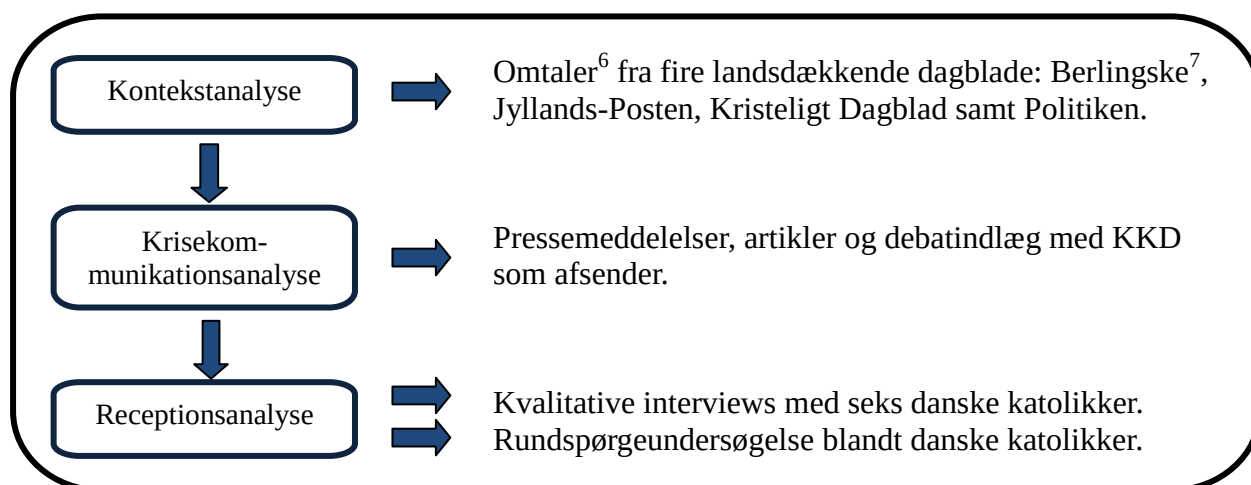
Faktum er, at min forforståelse i sidste ende kan have konsekvenser for undersøgelsens objektivitet og validitet, da valget af metode til dels afspejler mine egne holdninger til emnet. Jeg finder det dog relevant at eksplicitere, at min forforståelse omkring emnet er udelukkende baseret på mine egne holdninger, og at jeg i forvejen ikke har konkrete hypoteser omkring det fænomen, som jeg vil

redegøre for. Dette kan ses som en fordel, da jeg på den måde på forhånd ikke forventer et bestemt resultat, som jeg potentielt kunne lede undersøgelsen hen imod. Derudover kan mit tilhørsforhold til KKD også være en fordel, da jeg i forvejen har en dybere forståelse af den gruppe, der skal undersøges.

2.3. Dataindsamling

Empirien i specialet vil bestå af fire dele:

Figur 2.1. Dataindsamling

⁶ Omtaler dækker over henholdsvis; artikler, ledende artikler samt debatindlæg.

⁷ Frem til d. 26. januar 2011 var dagbladets navn Berlingske Tidende. Jeg vil dog benytte det nye navn, *Berlingske*, i specialet.

2.3.1. Data til kontekstanalysen

For at finde frem til mediedækningen af KKDs krise er artikeldatabasen Infomedia blevet anvendt⁸ til at finde de relevante artikler, som blev bragt i forbindelse med krisen. Jeg har valgt at fokusere på perioden fra d. 13. marts til d. 30. april 2010, da det er her, at medieomtalen for alvor er blevet præget af flere aktører, som hver især har reageret på KKDs måde at håndtere krisen på. Krisens kontekst vil således blive redegjort for på baggrund af, den måde krisen er blevet fremstillet på i medierne, hvilket set fra et socialkonstruktivistisk synspunkt ikke er lig med virkeligheden og/eller den kontekst, som har gjort sig gældende i resten af omverdenen. Man kan dog argumentere for, at de landsdækkende dagblade har haft en indflydelse på omverdenens konstruktion af viden omkring krisen, hvilket bl.a. kan ses i form af en lang række debatindlæg fra borgere, som har taget udgangspunkt i de artikler, som har omhandlet krisen. Pressens repræsentative rolle i forhold til omverdenen kan også identificeres, hvis man ser på mangfoldigheden af artikelaftendere, som er blevet interviewet eller citeret i pressen. Disse vil jeg komme nærmere ind på i afsnit 4.6. i kontekstanalysen.

For bedre at kunne illustrere omfanget af selve mediedækningen er der til at starte med udelukkende blevet fokuseret på omtalen i de landsdækkende dagblade. Herefter er der blevet udvalgt bestemte dagblade efter faglighed, samt omfanget af deres dækning:⁹

- Berlingske
- Jyllands-Posten
- Kristeligt Dagblad
- Politiken

⁸ På Infomedia kan man finde artikler i udvalgte kilder ved at søge på bestemte ord, der optræder i de givne artikler. Jeg har i den forbindelse søgt på ordene *katolsk* samt *katolske*, da disse gav flest relevante resultater. Jeg er i den forbindelse nødsaget til at tage forbehold for eventuelle artikler om krisen i KKD, hvor de nævnte ord ikke optræder.

⁹ Ekstra Bladet blev eksempelvis frasorteret pga. dagbladets mindre faglige dækning af sagen, mens bl.a. Børsen blev frasorteret pga. manglende dækning.

2.3.2. Data til analyse af KKD's krisekommunikation

KKD's krisekommunikation vil blive analyseret på baggrund af interne såvel som eksterne kommunikationskanaler (Johansen & Frandsen 2007: 296). KKD har været afsender af intern kommunikation i form af bl.a. direkte meddelelser til danske katolikker, som blev lagt ud på hjemmesiden katolsk.dk, eller breve med biskoppen som afsender, der er blevet læst op under messer. Den eksterne kommunikation har bestået af pressemeddelelser og debatindlæg skrevet af biskop Czeslaw Kozon (CK) og interviews af CK, KKD's informationschef Niels Messerschmidt (NM), samt sognepræst Niels Engelbrecht (NE), som havde en aktiv kommunikativ rolle under krisen. Biskoppen udgør den øverste ledelse i hierarkiet i KKD, hvorfor jeg anser ham som den primære repræsentant for KKD.

2.3.3. Data til receptionsanalysen

I specialets sidste analysedel vil der blive foretaget en receptionsanalyse, hvor der vil blive redegjort for effekten af KKD's kommunikation. For at være i stand til at undersøge dette endnu ikke-udforskede område (jf. afsnit 1.4.), er nødvendigt at udarbejde analysen på baggrund af personligt indsamlet data, som vil udgøre den empiri, der vil blive analyseret (Rasmussen et al. 2006: 95).

Målgruppen for receptionsanalysen er danske katolikker, som udgør en primær, intern aktørgruppe i KKD (Johansen & Frandsen 2007: 276). Da man kan argumentere for, at danske katolikker som danske borgere også er modtagere af KKD's eksterne kommunikation, er denne også blevet inkluderet i undersøgelsen af kommunikationens effekt.

Det overordnede mål med denne del af specialet er at måle effekten af KKD's kommunikation, hvorfor det er nødvendigt at redegøre for, hvilke holdninger og tanker KKD's medlemmer har gjort sig omkring den, hvilken effekt den har haft på dem, men først og fremmest; i *hvilket omfang* den har været genstand for deres opmærksomhed. I den forbindelse vil jeg anvende den kvantitative undersøgelse, hvorefter besvarelsesne vil blive analyseret med det formål at identificere tendenser i respondenternes holdninger i forhold til effekten af KKD's kommunikation.

Før gennemførelsen af den kvantitative undersøgelse, vil jeg gennemføre kvalitative interviews for at få et større indblik i krisen fra de adspurgtes perspektiv, hvorved jeg vil være i stand til at kompensere for nogle af de svagheder, som gør sig gældende ved en kvantitativ undersøgelse

(Tashakkori & Teddlie 2009: 287). Ved brug af kvantitative metoder kan det være en hindring, at man mangler viden omkring emnet, hvorfor man kan være tilbøjelig til at stille de forkerte spørgsmål og dermed opnå et uhensigtsmæssigt resultat (Rasmussen et al. 2006: 152). Ved at indlede undersøgelsen med en række kvalitative interviews, som vil tage udgangspunkt i resultaterne fra de to første analysedele, vil jeg derfor været bedre rustet til at gennemføre en kvantitativ undersøgelse. Jeg vil redegøre for anvendelsen af denne metode i afsnit 2.5.

2.4. Undersøgelsesdesign

Jeg har valgt at udarbejde specialet som et casestudie, hvilket jeg mener, er det mest anvendelige undersøgelsesdesign, hvis man tager specialets formål i betragtning. Formålet er at undersøge krisen, samt dens kontekst, ved at trække på mange forskellige data, som kan resultere i forskellige og modstridende resultater, hvilket jeg ser som en fordel, da man som fortolker får muligheden for at identificere fænomenets nuancer (Darmer et al. 2010: 151). Det er bevidst, at jeg eksempelvis ikke har valgt tværsnitstudiet, hvor man udspørger mange respondenter om et givent fænomen for at kunne redegøre for dets bredde på baggrund af statistisk data (ibid.: 149). Casestudier bliver ofte kritiseret for ikke at kunne sige noget repræsentativt om det undersøgte fænomen, da antallet af enheder, som undersøges er for lavt (ibid.: 152). Det er dog ikke hensigten at konkludere for en generel effekt af KKDs kommunikation, da jeg er af den overbevisning, at den har været for alsidig til at kunne blive generaliseret. Jeg ønsker netop at få afdækket modsætninger, hvilket kan resultere i en mere dybdegående analyse. Set i lyset af min socialkonstruktivistiske tilgang vil jeg hermed tillade mig at afvise forestillingen om, at statistisk rigere og generaliserende undersøgelser resulterer i et mere korrekt billede af virkeligheden, da redegørelsen for et fænomens kontekst i særdeleshed afhænger af dets dybde, og ikke kun dets bredde.

2.5. Mixing methods

Kvalitative og kvantitative metoder er grundlæggende forskellige, både i måden hvorpå man indsamler data og behandler den. De fleste forskere har derfor deres præferencer i forhold til disse to paradigmer og tilhører ofte den ene eller den anden (Brannen 1995: 3). Der er dog store fordele at

opnå ved at kombinere disse to metoder, som overordnet kan anvendes på tre måder (Brannen 1995: 23; Tashakkori & Teddlie 2009: 303):

1. Kvalitativ undersøgelse som facilitator for den kvantitative undersøgelse.
2. Kvantitativ undersøgelse som facilitator for den kvalitative undersøgelse.
3. Begge metoder bruges med ligevægt i analysen.

Ved at kombinere metoderne har forskeren dermed mulighed for at optimere eller understøtte resultaterne. Den første metode, som er den, jeg vil anvende i specialet, har ifølge Brannen (1995: 24) tre anvendelsesmetoder:

- 1.a. Den kvalitative undersøgelse bruges til at identificere tendenser, som kan omdannes til hypoteser, som herefter bliver undersøgt i den kvantitative undersøgelse.
- 1.b. Den kvalitative undersøgelse bruges til at udvikle og afprøve det kvantitative undersøgelsesdesign, som dermed bliver optimeret.
- 1.c. De kvalitative data bruges til at bearbejde og tydeliggøre de kvantitative data.

Da min analyse tager udgangspunkt i en krise, som er et resultat af hændelser, der stadig er aktuelle, ville det være uhensigtsmæssigt at drage konklusioner på baggrund af data, som ikke er blevet bearbejdet tilstrækkeligt. Mit analysedesign vil derfor tage udgangspunkt i en blanding af metode 1.a. samt 1.b. Mængden af sekundær empiri, som i form af artikler o.lign., kunne være med til at konstruere mine hypoteser og spørgsmål er begrænset¹⁰, hvorfor jeg vil foretage semistrukturerede kvalitative interviews (Tangaard & Brinkmann 2010: 37), som vil generere hypoteser og anskuelser, som jeg til slut vil teste i den kvantitative undersøgelse (Tashakkori & Teddlie 2009: 287). Samtidig vil jeg bruge den kvalitative undersøgelse til at (fra)sortere i de spørgsmål, jeg indledningsvis finder frem til, hvorved jeg vil få mulighed for at konstruere mere hensigtsmæssige spørgsmål.

¹⁰ Her mener jeg artikler, debatter o.lign. som fokuserer på den effekt, som KKDs kommunikation har haft på de danske katolikker.

2.6. Fænomenologisk tilgang

Ved udarbejdelsen af et analysedesign i humanvidenskabelige undersøgelser er det en god idé at tage stilling til analysen fra et fænomenologisk perspektiv. Denne filosofi, som blev grundlagt af den tyske filosof Edmund Husserl, er læren om det, der kommer til syne for en bevidsthed (Jacobsen et al. 2010: 185). I den fænomenologiske tilgang er det ikke selve interviewet, som er genstand for analysen, men derimod interviewpersonernes erfaring fra episoder uden for interviewinteraktionen (Tangaard & Brinkmann 2010: 31). Denne tilgang er derfor kompatibel med specialets undersøgelse, da formålet er at identificere oplevelser og følelser, som interviewpersonerne giver udtryk for under interviewet, men som har fundet sted under den periode, der spørges ind til.

Set fra et samfundsvidenskabeligt synspunkt kan man argumentere for, at man ved brug af den beskrevne metode fortolker andres fortolkninger, hvilket jeg vil reflektere over i følgende afsnit.

2.7. Den dobbelte hermeneutik

Den britiske sociologiprofessor Anthony Giddens argumenterer for eksistensen af en dobbelt hermeneutik inden for samfundsvidenskaben (Giddens 1987: 20). Han adskiller naturvidenskaben fra samfundsvidenskaben ved at påpege samfundets afhængighed af mennesket, hvorimod naturen eksisterer uafhængigt af mennesket. Når vi som mennesker redegør for samfundsmæssige fænomener, som er konstrueret af andre mennesker, undersøger vi noget, som allerede har været igennem en eller flere fortolkningsprocesser, hvorfor der er tale om en dobbelt fortolkning – en dobbelt hermeneutik. På den måde kan fortolkninger være med til at sætte rammerne for senere fortolkninger osv.

Ved analyse af data i form af ytringer samt besvarelser om et givent fænomen, i dette tilfælde krisen i KKD, fortolker man dermed noget, som allerede er blevet fortolket af respondenterne. Dermed konstrueres viden, som allerede er konstrueret på baggrund af tidligere handlinger og ytringer. Dette er relevant at have in mente i forhold til vurderingen af analysens validitet, da resultaterne ikke udgør virkeligheden men blot min fortolkning af respondenternes virkelighed. Man kan dog argumentere for, at det netop er de danske katolikkers virkelighed jeg er interesseret i, hvorfor

analysen er relevant, hvis man tager problemformuleringen og analysens tilgang i betragtning.

2.8. Dataindsamlingens målgruppe

Målgruppen for receptionsanalysen er allerede i problemformuleringen blevet afgrænset til en bestemt samfundsgruppe; katolikker i Danmark. Man kan argumentere for, at KKD er en fællesnævner for de danske katolikker uanset køn, alder eller andre demografiske forhold, hvorfor gruppen ikke vil blive afgrænset yderligere på det område. Metoden for den kvantitative dataindsamling er derfor *stratifikation*, da det ikke er hensigten at redegøre for den givne effekt i hele befolkningen, men inden for et bestemt segment eller strata, som i dette tilfælde er danske borgere, som er medlemmer af KKD. (Rasmussen et al. 2006: 126).

2.9. Metode for den kvalitative undersøgelse

Som facilitator for den kvantitative undersøgelse (jf. afsnit 2.5) vil der blive foretaget et mindre antal kvalitative semistrukturerede interviews. I et semistruktureret interviewprojekt klargør man først, *hvad* man ønsker at vide, før man bestemmer sig for, *hvordan* man vil komme frem til den ønskede viden (Tangaard & Brinkmann 2010: 37).

Det er netop her, at specialets to første dele bliver relevante, da disse vil give et indblik i *hvad* der er relevant at undersøge. Herefter vil det systematisk blive vurderet, *hvordan* det bedste resultat opnås. De semistrukturerede interviews giver muligheden for løbende at tilpasse ens fokus og stille supplerende spørgsmål (Coombes 2001: 98), hvilket i sidste ende giver muligheden for at udarbejde hensigtsmæssige spørgsmål til den kvantitative undersøgelse.

2.9.1. Spørgsmål

Interviewspørgsmålene er blevet opstillet på en måde, som har haft til formål ikke at påvirke deltageres svar (Bilag 1), ligesom deltagerne i forvejen kun er blevet informeret overordnet om emnet, hvor hverken ordet *krise* eller *kommunikation* indgik¹¹. Formålet med dette har været at

¹¹ Da de enkelte deltagere blev kontaktet, fik de den overordnede titel: Omtalen af den Katolske Kirke i Danmark i foråret 2010 i forbindelse med overgrebssagerne.

undgå subjektive og/eller defensive forberedelser (Hansen & Andersen 2009: 138). Man kan dog argumentere imod denne fremgangsmåde, da der i undersøgelsen er blevet stillet retrospektive spørgsmål (ibid. 108), og deltagerne ikke har haft mulighed for at forberede sig. Dette kan også ses som en potentiel hindring i forhold til undersøgelsens validitet, da situationen i foråret 2010 blot var én af flere faser i KKDs krise, hvorfor der er blevet spurgt ind til forhold, som har udviklet sig på flere måder siden den givne periode.¹² Ifølge specialets videnskabelige tilgang er det da heller ikke muligt at abstrahere fra de oplevelser, deltagerne har haft i løbet af den efterfølgende periode (jf. afsnit 2.2.1), hvilket jeg er bevidst om, og har derfor i spørgsmålsformuleringerne samt i løbet af de enkelte interviews forsøgt at holde fokus på foråret 2010.

Efter det første interview blev der tilføjet enkelte spørgsmål, som blev anvendt i de resterende interviews (Bilag 2), som til slut blev transskriberet (Bilag 5-10).

2.10. Metode for den kvantitative undersøgelse

Den kvantitative undersøgelse har bestået af en rundspørgeundersøgelse i form af et elektronisk spørgeskema (Bilag 4), som er blevet udarbejdet på baggrund af resultaterne fra den kvalitative undersøgelse.

2.10.1. Spørgeskema

Ved spørgsmålskonstruktionen er det nødvendigt at tage stilling til en række faktorer. Først og fremmest må man spørge sig selv, hvad man vil have svar på (Hansen & Andersen 2009: 115). Efter at have identificeret tendenser i de kvalitative interviews blev det mere klart hvilke spørgsmål, der har været relevante at stille i forsøget på at besvare specialets problemformulering. Helt overordnet har formålet været at redegøre for effekten af KKDs kommunikation, men efter den indledende kvalitative undersøgelse, er der kommet en række kriterier til syne, som i højere grad klargjorde hvilke spørgsmål, der var relevante at stille.

Spørgsmålene er blevet formuleret i et letforståeligt sprog og har generelt bestået af korte sætninger samt få svarmuligheder, da dette er med til at simplificere spørgsmålene, hvilket i sidste ende øger

¹² Nogle af de mere betydelige ændringer i udviklingen har været, at medierne har modtaget kritik for at bringe omtaler af sager, som senere er blevet afvist, samt for at fremstille KKDs repræsentanter som pædofile, som senere har vist sig at være uskyldige.

kvaliteten af besvarelsene (ibid.: 128). Svarmulighederne har derudover været afbalancerede i forhold til positive og negative svarkategorier¹³ (ibid.: 132).

Spørgsmålsrækkefølgen er blevet også taget i betragtning, med det formål at skabe en kontinuitet, hvilket reducerer sandsynligheden for at den enkelte respondent mister fokus under besvarelsen. Man kan under konstruktionen af spørgeskemaet have konteksteffekten in mente, dog mener jeg ikke, at man helt kan undgå at påvirke respondenternes følelser og holdninger i besvarelsesmomentet (ibid.: 138). Dette kan i sidste ende have en indflydelse på undersøgelsens pålidelighed, især da de forskellige respondenter kan give besvarelses, som ikke udelukkende tager udgangspunkt i den periode, som der spørges ind til. Spørgsmålene er derfor blevet forsøgt formuleret på en måde, som direkte refererer til den respektive periode.¹⁴

Spørgsmålene blev stillet op på en måde, så skemaet virkede logisk og naturligt for deltageren under besvarelsen. Først blev der stillet mere generelle, demografiske spørgsmål, efterfulgt af mere overordnede spørgsmål inden for undersøgelsens emne og til sidst helt konkrete spørgsmål om emnets kerne. Der er således blevet anvendt en funnelteknik, hvor spørgeskemaet har fungeret, som en tragt med spørgsmål, der blev mere snævre i deres fokus på emnet (ibid.: 140).

Inden den endelige undersøgelse, blev spørgeskemaet testet¹⁵ på fem respondenter, som foreslog enkelte modifikationer forhold til spørgsmålsformuleringer og en enkelt svarkategori.

Spørgeskemaet blev udarbejdet elektronisk ved hjælp af surveymonkey.com, og blev spredt elektronisk. Foruden adskillige Facebookgrupper¹⁶, er der blevet taget direkte kontakt til de danske menighedsrådsformænd¹⁷, samt en enkelt person i bispedømmet. Derudover blev der taget kontakt til et katolsk gymnasium og ungdomsorganisationen DUK (Danmarks Unge Katolikker), hvor der ikke har været mulighed for at videresende spørgeskemaet til de pågældende medlemmer/elever.

Til slut er den indsamlede data blevet analyseret ved identificering af tendenser, hvor der bl.a. er blevet set på svar ud fra alder samt tilknytning til KKD. Til slut er disse tendenser blevet vejret op

¹³ De enkelte svarmuligheder blev opdelt til at være: Meget negative, delvis negative, neutrale, delvis positive, meget positive.

¹⁴ Spørgsmålene har løbende refereret til perioden: *'I hvor høj grad tog kirken hånd om de danske katolikker i løbet af perioden?'*

¹⁵ Se Bilag 3 for det første spørgeskema.

¹⁶ Linket til undersøgelsen er bl.a. blevet bragt på følgende Facebookgrupper: *"Danmarks unge katolikker"*, *"Katolikker i Danmark"*, *"Åben kirken op!"* m.fl.

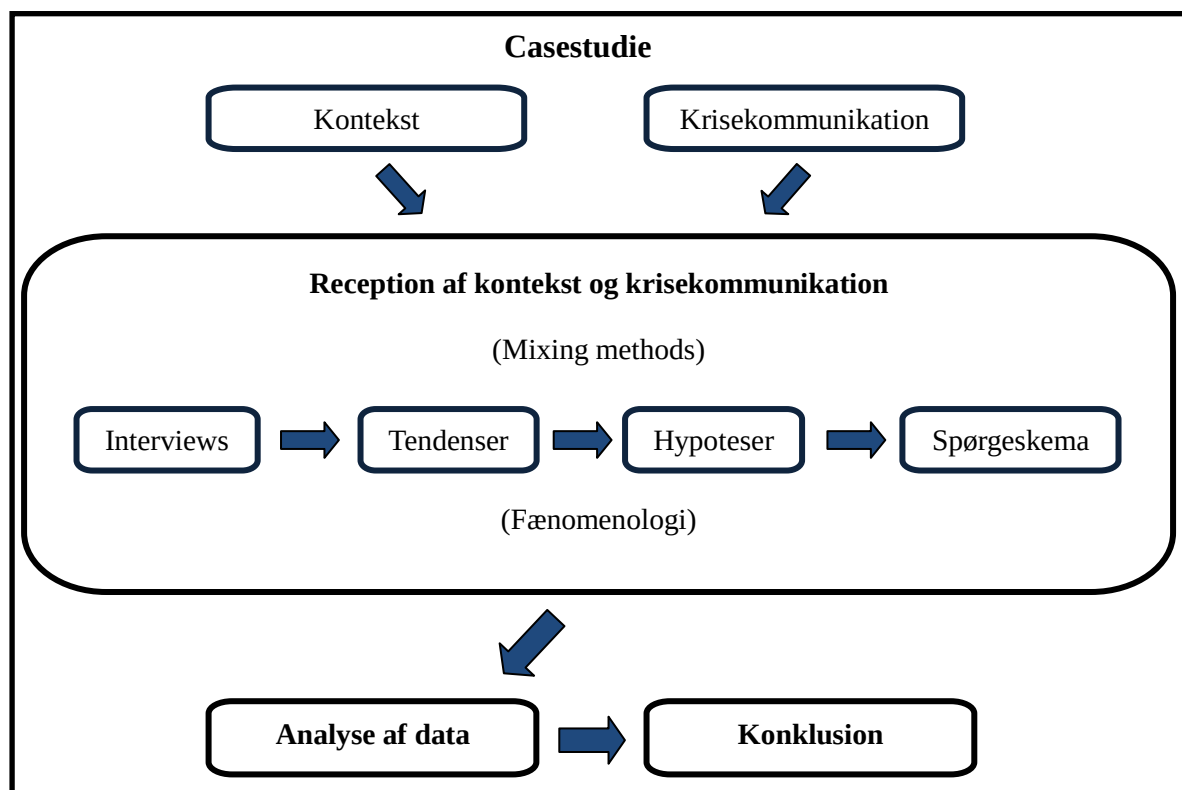
¹⁷ I alt 27 menighedsrådsformænd er blevet kontaktet direkte pr. mail i forbindelse med undersøgelsen.

imod resultaterne fra de kvalitative interviews samt specialets to første analysedele.

Spørgeskemaet har været tilgængeligt i en bestemt periode¹⁸ og antallet af besvarelser endte på 133, hvoraf de 12 ikke har gennemført spørgeundersøgelsen. 121 udgør dermed 100 % respondenter. Det totale antal katolikker i Danmark er ca. 35.000, hvorfor respondentgruppen har udgjort 0,35 % af hele gruppen.

Det er et forholdsvis lavt tal, men hvis man sammenligner med en undersøgelse for den totale danske befolkning, svarer det til en undersøgelse på ca. 19.000 respondenter¹⁹. Rent statistisk er det ikke et højt repræsentativt tal, men da undersøgelsen er et casestudie (jf. afsnit 2.4.), kan man argumentere for, at de pågældende data kan anvendes til at identificere tendenser, som har til formål at besvare problemformuleringen.

Figur 2.2. Analysedesign

¹⁸ Spørgeskemaet var tilgængeligt fra d. 1. april 2010 til og med d. 30. april 2010.

¹⁹ Udregnet fra et befolkningstal på 5.535.000 (Danmarks Statistik pr. 1. januar 2010).

KAPITEL 3: TEORI

I dette kapitel vil der blive redegjort for specialets teoretiske ramme. Herunder vil der være en introduktion til kriser og krisekommunikation, med bl.a. en redegørelse for tilgange til kriser, typer af kriser, samt begreber, som vil blive anvendt i specialets kontekstanalyse. Til slut vil der være en beskrivelse af William L. Benois teori om krisekommunikation som imagegenoprettelse, som vil blive anvendt i analysen af KKDs kommunikative strategier.

3.1. Kriser

Ligeså komplekse, som kriser kan være, ligeså komplekst kan det være at definere, hvad en krise egentlig er. Der eksisterer ikke en fælles godkendt betegnelse for, hvad en organisationskrise er, men forskere og teoretikere er generelt enige om, at en krise er en begivenhed, som skader, eller på anden måde har en effekt på en organisation eller virksomhed (Mitroff et al. 1996: 7). De to danske krisekommunikationsforskere Winni Johansen og Finn Frandsen skriver i bogen *Krisekommunikation* om to fællesnævnerne i de mange forskellige definitioner af kriser:

1. *'krisen bliver betragtet som en diskontinuitet, dvs. en afbrydelse i forhold til den ønskede situation.'*
2. *'krisen bliver betragtet som noget negativt, dvs. noget, som kan være en trussel for virksomheden og dens aktiviteter' (2007: 77).*

I forhold til den anden fællesnævner, som indikerer, at en krise er en trussel, er det dog værd at understrege, at ikke alle forskere mener, at udfaldet af en krise kun kan være negativt (Friedman 2002: 5).

Flere forskere argumenterer derudover, at kriser er uundgåelige:

It is not a question of if or whether an organization will experience a crisis; it is only a matter of what type of crisis will occur, what form it will take, and how and when it will happen (Mitroff et al.: 5).

En virksomhed eller organisation kan ifølge ovenstående teori ikke undgå en krise, men hvis man ser på resten af citatet, så eksisterer der ifølge teoretikere flere typer af kriser, hvorfor man kunne argumentere for, at virksomheder kan bestræbe sig på at tage nogle bestemte foranstaltninger.

Ligesom der findes forskellige typer af kriser, hvilket vil blive beskrevet i afsnit (3.1.2), kan man også skelne mellem forskellige tilgange til kriser; som forsker, men også som virksomhed eller organisation.

3.1.1. Tilgange til kriser og krisekommunikation

Johansen og Frandsen skelner mellem to overordnede tilgange til kriser; en *substantialistisk tilgang* samt en *socialkonstruktivistisk tilgang* (2007: 104).

Ifølge den substantialistiske tilgang kan en krise defineres på baggrund af objektive hændelser og/eller karaktertræk. Man kan derfor besvare og stille spørgsmålet, om *hvad en krise er*. En virksomhed kan således forberede sig på en krise ved brug af bestemte og mere eller mindre fastlagte tiltag. Kriser kan derfor altid defineres på baggrund af bestemte træk, ligesom de kan løses ved brug af fastlagte strategier. På samme måde kan en forsker, som søger at redegøre for en krise, gøre dette ved at undersøge bestemte elementer af krisen ved brug af fastlagte teorier (ibid.: 104).

Ifølge den socialkonstruktivistiske tilgang er kriser ikke objektive størrelser og kan således ikke defineres på baggrund af fastlagte karaktertræk. Kriser er dermed ikke samfundsmæssigt uafhængige af mennesker og deres handlinger samt holdninger til kriser. De bliver konstrueret af netop mennesker, som fortolker dem og definerer dem (ibid.: 105). En krise har således ikke en fælles kontekst eller værdi for alle aktører, da disse kan opfatte krisen på hver deres måde, ligesom nogle aktører ikke nødvendigvis opfatter eller vurderer, at der i det hele taget er tale om en krise. Inden for denne tilgang, spørger man som forsker eller virksomhed derfor ikke *hvad en krise er*, men derimod *hvordan den opfattes*.

I specialet vil jeg, ligesom i mit undersøgelsesdesign, følge den socialkonstruktivistiske tilgang til kriser, da jeg vil gøre rede for krisen og KKD's kommunikation på baggrund af forskellige aktørers fortolkninger af den, frem for at definere den ud fra forudbestemte karaktertræk.

3.1.2. Krisetypologier

Det kan virke paradoksalt at argumentere for krisetypologier, hvis man har en socialkonstruktivistisk tilgang til kriser. For hvordan kan man på forhånd inddele kriser i bestemte kategorier ud fra bestemte kriterier, hvis man er af den overbevisning, at alle kriser er unikke fænomener, som netop ikke kan kategoriseres? Ikke desto mindre kan det være hensigtsmæssigt at

reflektere over nogle overordnede faktorer, som kan gøre sig gældende uanset krisens konstruktion. For selvom der ikke findes to éns kriser, så kan det være værd at tænke over krisens art samt intensitet (ibid.: 81-97).

Paul Shrivastava og Ian Mitroff (1987: 7) foreslår følgende artstypologi:

Model 3.1. Krisetypologier

Teknisk/økonomisk	
Internt	Eksternt
Menneskelig/organisationel/social	

Kilde: Shrivastava & Mitroff 1987: 7. Oversættelse: Johansen & Frandsen 2007: 83.

Denne artstypologi anvender krisens indhold som kriterium, hvorfor det bliver muligt at placere krisen et bestemt sted i modellen alt efter hændelser, der fører til krisen, hvor den finder sted osv. Set fra et socialkonstruktivistisk synspunkt, vil kriser dog aldrig kunne blive placeret et bestemt *sted* som en bestemt *type*, da dette fordrer, at krisen har én endegyldig definition og identitet, hvilket ikke hænger sammen med, at mennesker fortolker et fænomen som kriser på forskellige måder. Krisen kan således for den ene person være en intern, social krise (jf. model 3.1), mens den samme krise for en anden person kan være en ekstern, økonomisk krise. Dette udelukker dog ikke anvendeligheden af modellen, da man som fortolker selv finder frem til en krisekontekst og kan vurdere krisens type ved at placere den i modellen.

3.1.3. Dobbeltkriser

Johansen og Frandsen (2007: 79) introducerer begrebet *dobbeltkriser*, som kan være særlig relevant, når man analyserer krisekommunikation. Den dobbelte krise er en kommunikationskrise, dvs. en ny krise, som tager udgangspunkt i den kommunikation og krisehåndtering, der finder sted i

forbindelse med den oprindelige krise. Dette begreb kan være relevant i forhold til krisen i KKD, da en del af pressens kritik har haft fokus på KKD's kommunikation eller manglen på samme.

3.1.4. Krisen som proces

Når man skal analysere en krise, kan det være relevant at tage stilling til følgende kriseantagelser:

- Kriser som begivenheder.
- Kriser som processer.

Ifølge den første antagelse er kriser isolerede begivenheder, som først finder sted i det øjeblik, en hændelse forårsager den. Dette kaldes også *krisens udløsende begivenhed* (Johansen & Frandsen 2007: 108). En krise træder således først i kraft, efter at en bestemt og identificerbar begivenhed har fundet sted. Ifølge denne antagelse er kriser uforudsigelige og overraskende, og fokus ligger på konsekvenserne af krisen (ibid.: 109).

Hvis man derimod antager, at en krise er en proces, skelner man mellem krisens *før*, *under* og *efter*. Derudover kan eksempelvis *under*-fasen inddeles i yderligere faser, hvilket giver muligheden for at redegøre for krisens dynamik samt udvikling.

Jeg anser kriser som værende processer, som ikke altid kan siges at have én enkelt udløsende begivenhed. Jeg afviser dermed ikke muligheden for en sådan begivenhed, men i og med at jeg mener, at en krise kan bestå af flere aktører, som kan fortolke krisen på forskellige måder, ser jeg muligheden for flere udløsende begivenheder, alt efter hvilken kontekst man fokuserer på. Hvis man ser på krisen i KKD, kunne man argumentere for, at den udløsende begivenhed fra myndighedernes synspunkt er overgreb på mindreårige, mens det for mig som kommunikationsstuderende kan være en uhensigtsmæssig udtalelse i pressen i forbindelse med det pågældende overgreb. Der kan derfor være tale om to udløsende begivenheder, som finder sted på to forskellige tidspunkter. Jeg argumenterer derfor for, at en krise er en dynamisk proces, som er unik for hver aktør.

3.2. Den retoriske arena

I det følgende afsnit vil der være en beskrivelse af Johansen og Frandsens *retoriske arena*, hvor krisens dynamik er i fokus. Ifølge modellen er krisens udformning, videreudvikling samt overordnede proces et resultat af, hvordan krisens aktører agerer og kommunikerer i løbet af processen. Formålet er således ikke kun at fokusere på krisens kommunikative aspekt i forhold til den kriseramte, men også i forhold til andre dele af omverdenen, der er med til at udforme og definere krisen (Johansen & Frandsen 2007: 273-275).

3.2.1. Kontekstmodellen

Den retoriske arena er delt op i to modeller; en *kontekstmodel* samt en *tekstmodel*.

Kontekstmodellen beskæftiger sig med alle krisens aktører, som bl.a. består af den kriseramtes interessenter (ibid.: 275), der i den kommunikative proces er med til at sætte rammerne for den retoriske arena.

Afhængigt af krisens omfang kan der være et stort antal aktører, som alle kan sætte deres præg på krisen ved at kommunikere på bestemte måder. Dette kan eksempelvis være presse, politikere, kunder eller medarbejdere, som anklager den kriseramte for ikke at udvise ansvarlighed i forbindelse med en bestemt sag (ibid.: 276). Selve den kommunikative proces kan finde sted i både eksterne såvel som i interne kanaler; eksempelvis igennem artikler, pressemeddelelser, intranet o.lign.

Konteksten kan også indeholde *kæder*, som består af flere kommunikationsprocesser. Et eksempel er, hvis virksomheden offentliggør en pressemeddelelse, som pressen herefter omformer til medieomtale, som resulterer i debatindlæg osv. (ibid.: 278).

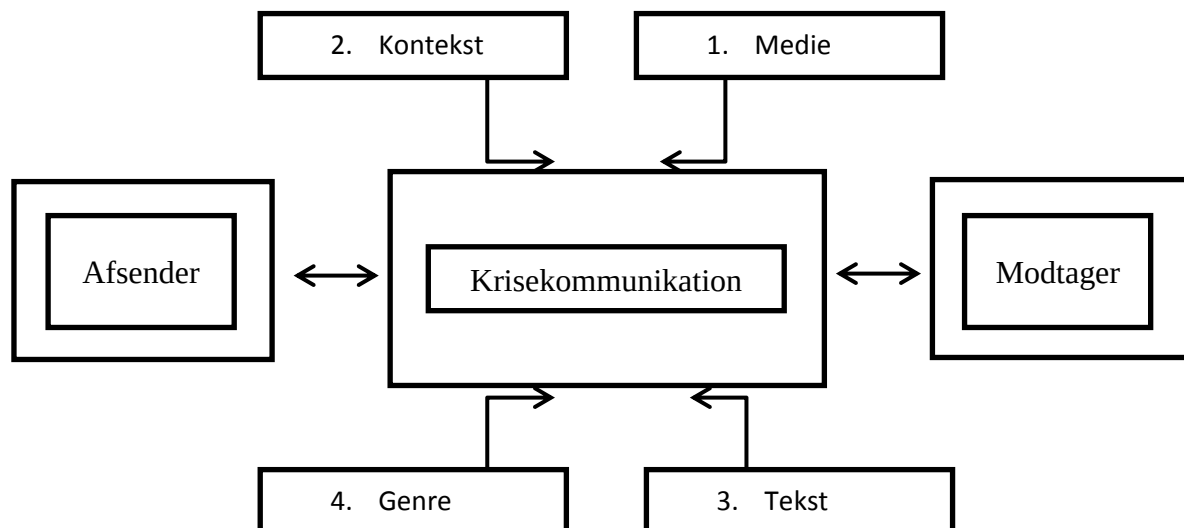
Kontekstmodellen tager højde for en række aspekter af en krise ved at identificere de mange aktører, der med deres kommunikative indsats kan være med til at udforme krisens *retoriske arena* og dens overordnede kontekst. Man kan således få et indblik i krisens omfang og dens kompleksitet, samt de sociologiske rammer, der er med til at påvirke krisen og kommunikationsprocessen.

3.2.2. Tekstmodellen

I tekstmodellen analyseres selve krisekommunikationen, hvor man med mere lingvistiske briller undersøger de retoriske strategier, der gør sig gældende i den pågældende krisekommunikation (ibid. 280). Her kan man med fordel identificere strategier, som forskere inden for krisekommunikation opstiller, bl.a. Coombs' kriseresponsstrategier (Coombs, 2007: 140) eller Benoit's imagegenoprettelsesstrategier (Benoit, 1995: 95). Tekstmodellen styrker disse teorier i praksis, da det udover at identificere de enkelte strategier, bliver muligt at tage flere faktorer i betragtning, som kan være med til at illustrere dynamikken i de enkelte strategier (Johansen & Frandsen 2007: 280). Man får dermed muligheden for at argumentere for en given strategi fra flere perspektiver, da man bl.a. kan undersøge både de kommunikative samt kontekstuelle aspekter, der er med til at forme strategien.

Tekstmodellen er interrelateret med kontekstmodellen, i det konteksten bl.a. er et parameter, der tages højde for i den tekstuelle analyse. Den samlede tekstmodel består af tre instanser og fire parametre, som skal tages i betragtning, når man går ned på tekstplan.

Model 3.2. Tekstmodellen

Kilde: Den retoriske arena, tekstmodellen (Johansen & Frandsen 2007: 284).

Krisekommunikationen er hele den dynamiske kommunikative proces, der finder sted under krisen. Når man analyserer crisekommunikationen på mikroplan, er det, ligesom i kontekstanalysen, nødvendigt at tage højde for aktørerne, den situationelle kontekst og de diskurser, der kommer til udtryk igennem kommunikationen (ibid.: 282).

Derudover skal der tages højde for **afsendere** og **modtagere**, som både kan bestå af den kriseramte og krisens aktører (jf. afsnit 3.2.).

Det første af de fire parametre i tekstmodellen (jf. model 3.2.) er **konteksten**. Det er dette parameter, som er bindeledet mellem kontekst- og tekstmodellen (ibid.: 285), da konteksten danner rammen for kommunikationen, hvorved de to faktorer går op i en højere enhed, og det bliver muligt at gøre rede for krisens dynamik (ibid.: 291).

Mediet er det talte eller det skriftlige medium, som kan kategoriseres indenfor tre medietyper, henholdsvis; de *trykte medier*, *elektroniske medier* samt internettet, som hører under *nye medier*. Mediet er et relevant parameter, da det, alt efter type, har forskellige styrker i forhold til kommunikationsprocessen. (ibid.: 291)

Genrer er de kommunikationskanaler, afsenderen benytter sig af. Det kan eksempelvis være pressemeddelelser eller læserbreve, der ligesom de forskellige medier, kan anvendes strategisk, alt efter hvad afsenderens kommunikative agenda er (ibid.: 297).

Det sidste parameter er **teksten**, hvor man identificerer kommunikative strategier ved at se på retoriske taktikker i form af ord, billeder eller handlinger. Ved at tage højde for de forskellige instanser og parametre, der danner rammerne for teksten, bliver det igen muligt at gøre rede for det dynamiske aspekt i kommunikationen (ibid.: 299).

3.2.3. Kritik og anvendelse af den retoriske arena

Modellen giver rig mulighed for at se på krisen fra fugleperspektiv, i det man kan tage højde for en lang række faktorer i form af krisens aktører og dynamikken i konteksten og kommunikationen. Modellens bredde kan dog problematiseres, i det man som fortolker risikerer at miste fokus grundet de mange faktorer, modellen tager højde for. Det bliver derfor relevant at afgrænse analysens fokusområde, hvis man ønsker at gå i dybden med krisen. Specialets analyseperiode er allerede blevet afgrænset i afsnit 1.4.1., men det kan også være en fordel at afgrænse og eksplicitere hvilke

aktører, man ønsker at tage højde for i analysen.

På trods af at den socialkonstruktivistiske tilgang, som ikke er kompatibel med kategoriseringen af kriser samt krisekommunikation, mener jeg, at modellen mangler en beskrivelse af identificerbare kommunikationsstrategier. Selvom disse er med til at kategorisere, kan det være relevant at anvende teori om bestemte strategier, da man som fortolker får mulighed for bedre at forstå hensigten med den givne kommunikation. Jeg vil derfor i de følgende afsnit beskrive analysemetoden af kommunikationen i specialets to første analysedele.

3.3. Mediernes magt

For bedre at forstå en krise, kan man som fortolker forsøge at identificere retoriske strategier, som i form af sociale konstruktioner, er med til at skabe konteksten (Johansen & Frandsen 2007: 303-304). Denne tilgang er bl.a. anerkendt af de to amerikanske krisekommunikationsforskere Michael Hearit og Jeffrey Courtright:

We argue that the reality of a crisis is socially constructed through language, a process whereby meaning is created and agreed upon. Thus communication is not something that occurs by organizations in crises but rather something that constitutes the meaning that participants in that crisis come to hold. (Hearit et al. 2003: 86).

Konteksten konstrueres dermed af den kommunikation, som bliver afsendt i forbindelse med krisen, og er med til at forme holdninger og videre kommunikation. Pressen kan derfor spille en afgørende rolle i udformningen af krisen, hvorfor det er relevant at undersøge de sproglige aspekter, der gør sig gældende i de artikler, som bliver bragt i forbindelse med krisen.

Timothy Coombs (2007: 105) argumenterer bl.a., for hvordan krisens aktører kan *frame* krisen ved brug af kommunikative strategier. En aktør kan, eksempelvis i en artikel, præge krisen ved at skrive om bestemte aspekter af den og undlade andre, hvilket kan have en indflydelse på læserens forståelse og fortolkning af krisen.

Ud over framing kan man argumentere for, at selve pressen som aktør kan benytte sig af *magt*. En central teoretisk forståelse for magt er, at den forudsætter, at der er nogen, den kan udøves på (Merkelsen, 2007: 16). Magt kan også inddeles i flere kategorier: autoritet, indflydelse eller tvang,

ligesom den kan være synlig eller usynlig (ibid.:23). Mediernes magt kan ligeledes være mangfoldig, men hvis man fokuserer på magt og medier i forhold til en krise, kan pressen fungere som *agenda-sætter* (ibid.: 41). Pressen kan således udøve en definitionsmagt eller diskursiv magt ved at undlade de dele af en sag, som ikke afviger fra *normen* (ibid.: 41).

Endnu et fænomen, som kan finde sted, i nogle tilfælde til stor skade for den kriseramte, er *lemminge-effekten*. Dette opstår, når pressen på tværs af kilder vælger at bringe den samme historie over en given periode uden at være kritiske i forhold til virkeligheden. Konsekvensen kan være fejlagtig kritisk fokus på den kriseramte (ibid.:41).

3.4. Krisekommunikation som imagegenoprettelse²⁰

3.4.1. William L. Benoit

Den amerikanske kommunikationsforsker William Benoit udgav i 1995 bogen *Accounts, excuses, and apologies*, hvor han introducerede sin teori om strategisk kommunikation som imagegenoprettelse (Johansen & Frandsen 2007: 202). Hans definitioner og begreber indenfor imagegenoprettelse tager udgangspunkt i tidligere forskning i retorik og sociologi primært ud fra Ware og Linkugels teori om *apologia*, Burks teori om *purification* eller *renselsesstrategier*, samt Ryans teori om *kategoria and apologia*.

Benoit har to grundantagelser, som danner rammen for hans teori om kommunikation som imagegenoprettelse:

1. Kommunikation er en målrettet aktivitet.

Ifølge denne antagelse er enhver form for kommunikation, med såvel individer som organisationer som afsender, drevet af et mål. Dette betyder helt enkelt, at vi i enhver situation og kontekst kommunikerer for at opnå et bestemt mål (Benoit 1995: 65). Målet med kommunikationen kan eksempelvis være at opretholde eller forbedre vores ansigt udadtil; vores image. Dette fører videre til den anden grundantagelse:

2. Bevarelse af et godt image er et væsentligt mål for kommunikationen.

Benoit skriver, at vi som mennesker agerer på en måde, som udsætter os for potentielle angreb. Hans teori bygger på, at der er for få ressourcer i verden til at tilfredsstille alle behov i alle instanser, hvorfor det er naturligt, at der opstår problemer. Disse problemer kan også være ikke-selvforskyldte, dvs. at de kan være et resultat af omstændigheder eller hændelser, som vi ikke kan styre. Når man er i en udsat position, er omverdenen hurtig til at kritisere os, for hvad vi *har* eller *ikke har* sagt eller gjort, eller for *måden* vi har sagt eller gjort det på. Når man bliver kritiseret, er ens positive selvbillede i fare, hvorfor vi forsøger at forsvare os selv ved brug af forskellige diskurser i vores kommunikation (ibid.: 67-69).

²⁰Jeg vil i specialet anvende Frandsen og Johansens (2007) danske oversættelser af Benoits begreber.

3.4.2. Benoit's imagegenoprettelsesstrategier

Ved at videreudvikle tidligere teorier om imagegenoprettelse, samt på baggrund af de to grundantagelser, har Benoit udarbejdet sin teori om imagegenoprettelse, som består af en række begreber:

Model 3.3. Benoit's strategier for imagegenoprettelse

GENOPRETTELSE AF IMAGE

1. Benægtelse

Simpel benægtelse

Flytning af skyld

2. Unddragelse af ansvar

Provokation

Omstødelse

Uheld

Gode hensigter

3. Reduktion af angrebets omfang

Afstivning

Minimalisering

Differentiering

Transcendens

Angreb på den anklagede

Kompensation

4. Korrigering

5. Bøn om tilgivelse

Kilde: Benoit 1995: 72. Oversættelse: Johansen & Frandsen 2007: 207.

3.4.2.1. Benægtelse

Benoit opdeler denne strategi op i to underkategorier:

Simpel benægtelse

Man benægter at have noget at gøre med handlingen, eller benægter at selve handlingen har fundet sted (Benoit 1995: 75).

Flytning af skyld

Man benægter at have udført en handling, hvorved anklageren sætter spørgsmålstegn ved, hvem der så er skyldig. Her kan den anklagede vælge at flytte skylden ved at skyde den over på andre. (ibid.: 76).

3.4.2.2. Unddragelse af ansvar

Hvis man ikke er i stand til at benægte den handling, man bliver anklaget for, kan man forsøge at reducere sin rolle og ansvar i handlingen. Benoit opdeler denne strategi i fire underkategorier:

Provokation

Man retfærdiggør sin handling ved at påstå, at man blev *provokeret* til at udføre den af en anden handling.

Omstødelse

Mangel på kontrol og/eller informationer i forhold til den givne sag har været grunden til, at man udførte handlingen.

Uheld

Man reducerer sin skyld ved at informere anklageren om uheldige omstændigheder, der har gjort sig gældende i sagen. Man er ikke herre over alt og kan kun blive holdt ansvarlig for omstændigheder, som det forventes, at man kan kontrollere.

Gode hensigter

Man påstår, at handlingen blev udført med gode hensigter (ibid.: 76).

3.4.2.3. Reduktion af angrebets omfang

Denne strategi, hvor man forsøger at mindske effekten af de anklager, man bliver udsat for, deler Benoit op i seks underkategorier:

Afstivning

Man forsøger at fremhæve positive egenskaber ved sin person, virksomhed eller organisation, hvorved man sætter fokus på gode handlinger, man har udført i fortiden.

Minimalisering

Man forsøger at overbevise modtageren, om at den dårlige handling ikke er så slem, som den bliver fremstillet.

Differentiering

Man påpeger, at andre har udført værre eller tilsvarende handlinger, som har haft større konsekvenser (ibid.: 77).

Transcendens

Man tilpasser konteksten til handlingen for at retfærdiggøre den. Man kan eksempelvis påstå, at man ville hjælpe en masse mennesker på bekostning af denne ene handling.

Angreb på den anklagende

Ved at angribe eller anklage den anklagende kan man reducere vedkommendes troværdighed, og dermed styrke sit eget omdømme og/eller aflede opmærksomheden fra anklagen.

Kompensation

Man tilbyder kompensation eksempelvis i form af erstatning til ofrene for handlingen. (ibid.: 78).

3.4.2.4. Korrigering

Man svarer på anklagerne ved at gøre noget ved problemet, hvilket kan gøres på to måder; man løser det bestemte problem og/eller sikrer, at det ikke kan genopstå. Benoit nævner, at denne strategi ikke nødvendigvis er ensbetydende med, at man tager ansvaret for handlingen. Forskellen på

korrigering og *kompensation* er, at *korrigering* går ud på at *løse* problemet og evt. tidligere problemer og/eller sikre, at det ikke genopstår, mens *kompensation* kan udføres i form af *gaver*, som ikke løser problemet, men blot genskaber en balance i ens omdømme (ibid.: 79).

3.4.2.5. Bøn om tilgivelse

Den sidste strategi går ud på at erkende handlingen og bede om tilgivelse. Hvis modtageren accepterer denne, kan man vælge at benytte den ovenstående strategi og *korrigere* problemet (ibid.: 79).

Benoit skriver, at disse strategier oftest anvendes på tværs af hinanden, da det f.eks. ikke er nok blot at *benægte* sin skyld for at genoprette sit image. Derudover skal man være opmærksom på, at en enkelt kommunikativ ytring ikke nødvendigvis kun kan tillægges én bestemt strategi, men også flere på én gang (ibid.: 81).

3.4.3. Kritik af Benoit

Benoits teori fokuserer først og fremmest på krisen og krisekommunikationen fra den kriseramtes perspektiv, hvorfor man ved anvendelsen af hans begreber ikke formår at identificere den kontekst, som krisen tager udgangspunkt i, samt krisens aktører (Johansen & Frandsen 2007: 216). Krisens dynamik bliver dermed ikke taget i betragtning, og en analyse kan derfor blive for deskriptiv. Dette faktum ser jeg dog ikke som en ulempe, da jeg ved brug af den retoriske arena indledningsvis vil finde frem til krisens kontekst og dynamik, for derefter at undersøge hvilke kommunikationsstrategier KKD benyttede sig af, hvorved krisens aktører bliver taget i betragtning.

De to forskere Judith Burns og Michael Bruner kritiserer Benoit for at kalde hans teori for *imagegenoprettelse* (Burns et al. 2000: 30). De går ud fra den forestilling om, at et image aldrig vil kunne blive genoprettet til dets oprindelige tilstand, hvorfor navnet *imagegenoprettelse* kan være misvisende. Specialet har dog ikke til formål at svare på spørgsmålet, om hvorvidt KKD har formået at genoprette sit image, men redegøre for tendenser og den kommunikative proces, for derefter at vurdere dens effekt²¹.

Benoit undlader at beskrive en sidste strategi: *tavshed*. Han skriver dog i en fodnote, at han bevidst

²¹ Jeg er dog enig i, at et image aldrig vil kunne blive genoprettet, ligesom jeg er af den overbevisning, at et image ikke kan kategoriseres som værende godt eller dårligt, da der igen er tale om et fortolkningsfænomen.

har undladt denne strategi, da han udelukkende ville fokusere på mere proaktive strategier, som kan spores i verbale ytringer (Benoit 1995: 79). Dette anser jeg som en styrke i forhold til tilgangen i specialet, da analysen vil have fokus på den sproglige anvendelse af kommunikation frem for manglen på den.

3.5. Kontekst – et vidt begreb

Det kan være relevant at reflektere over anvendelsen af ordet *kontekst*, da det kan dække over forskellige aspekter, alt efter hvad man sætter ordet i forbindelse med. Som nævnt i afsnit 3.1.2, er et fænomens kontekst afhængigt af, hvem der fortolker den. Jeg vil derfor argumentere for, at min analyse og fortolkning, som er styret af problemformuleringen, er én overordnet kontekst, som bliver til via min fortolkning og vil blive gjort rede for i konklusionen. Inden for denne overordnede fortolkning analyserer jeg krisen fra forskellige aktørers synspunkter, hvorfor jeg søger at redegøre for *deres* kontekster. Derudover vil jeg argumentere for, at på trods af de mange unikke kontekster, som er afhængige af deres respektive fortolkere, kan der være tale om en generel krisekontekst. For at tage et banalt eksempel, kan aktør x argumentere for, at Jorden er rund, mens aktør y kan påstå, at den er oval; de forskellige aktører ser på sagen fra hver deres synspunkt, men den overordnede temakontekst er Jordens form. Jeg vil derfor skelne mellem aktørernes unikke kontekst, samt den overordnede temakontekst.

KAPITEL 4: KONTEKSTANALYSE

Dette kapitel har til formål at redegøre for de rammer, der har dannet grundlag for KKD's krise. For at kunne analysere KKD's krisekommunikation og effekten af denne, er det relevant at undersøge omfanget af krisen, og hvordan den har udspillet sig som proces. Ligeledes er det relevant at se nærmere på de aktører, som har spillet en rolle i krisens retoriske arena, da disse er med til at skabe krisens kontekst.

Indledningsvis vil der være et kort indblik i KKD som organisation i det danske samfund. Formålet er at give en forståelse for, hvilken arena KKD i forvejen befinder sig i. Herefter følger en oversigt over kriseforløbet og mediedækningen af krisen, samt en beskrivelse af de væsentligste aktører, som med deres sprogbrug i de udvalgte artikler har været med til at skabe konteksten. Til slut vil der være en analyse af krisens proces.

4.1. Den Romersk-katolske kirke i Danmark

Indtil år 1536 var den danske kirke en del af den vesterlandske katolske kirke. Efter reformationen blev Danmark et evangelisk-luthersk land. Da religionsfriheden blev indført i 1849, begyndte den katolske kirke at etablere sine egne menigheder, skoler og andre institutioner, hvilket især skyldtes indvandrede katolske kristne (Larsen 2007: 245).

Omkring år 1900 var den katolske kirke i Danmark præget af en tilbagevenden til den traditionelle katolicisme, hvilket har været med til at isolere kirken fra de resterende dele af det danske samfund. Den katolske kirke blev dermed en enklave i Danmark med egne menigheder, institutioner, eget netværk og yderst begrænsede aktiviteter i den danske offentlighed.

Kirken i Danmark har siden 1960'erne været en forholdsvis liberal kirke, set fra et teologisk perspektiv. Dette kom også til udtryk, da kirkens medlemmer protesterede synligt imod valget af den konservative Czeslaw Kozon til biskop i 1995. Generelt har den største udfordring for kirken i Danmark altid været, at kirkens medlemmer primært har bestået af indvandrere, som skulle finde en balance mellem deres katolske rødder og et moderne, sekulært dansk samfund, hvilket har været med til at påvirke kirkens måde at være en del af samfundet på. Kirken har haft svært ved at holde på de indvandrede katolikker, som har været medlemmer af en kirke med gamle værdier, men

samtidig en del af et moderne og sekulært samfund (ibid.: 247).

Den katolske kirkes enklavestatus i Danmark har således været et resultat af kirkens forsøg på at forblive indenfor katolicismens rammer. Disse rammer adskiller sig til dels fra andre dele af det danske samfund, hvorved der skabes en inkompatibilitet mellem den katolske kirke og resten af det danske samfund. Denne inkompatibilitet og til dels isolation har flere gange i kirkens historie splittet kirken og samfundet i forhold til holdninger, værdier og normer generelt.

4.2. Krisens forløb

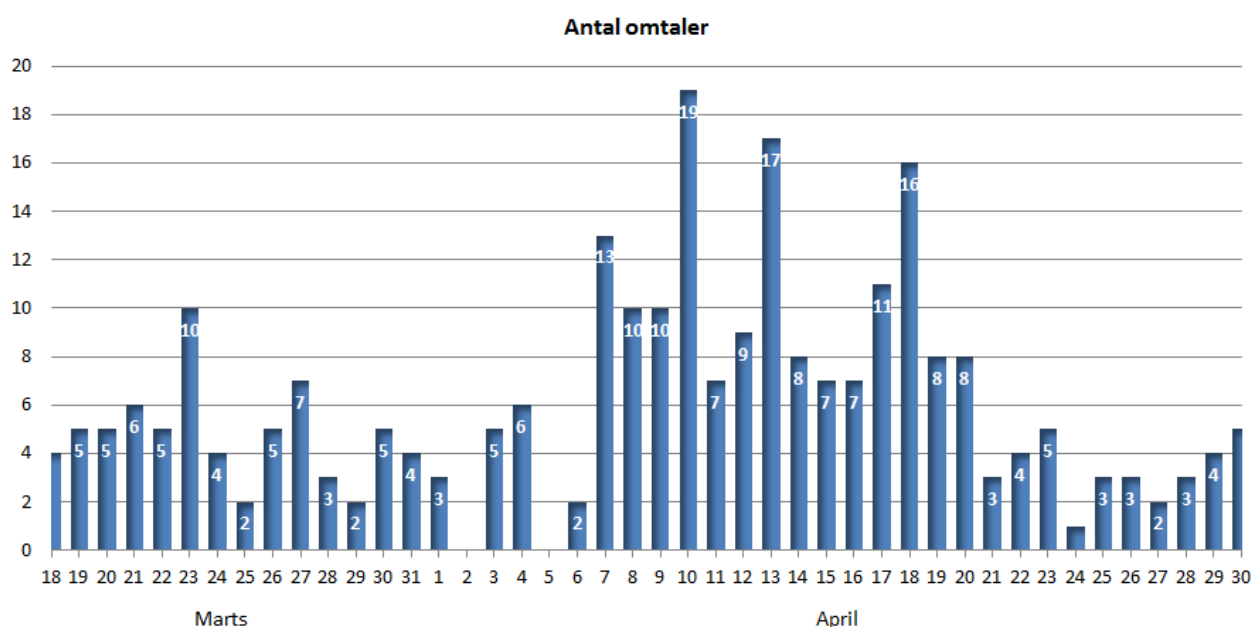
Figur 4.1. Krisens forløb

Krisens forløb i foråret 2010	
<u>Januar – marts</u>	Pressen bringer massiv omtale om seksuelle overgreb i den katolske kirke i bl.a. Holland, Tyskland og Østrig. Artiklerne bliver bragt næsten dagligt i februar og marts måned, hvilket især skyldes situationen i Tyskland, hvor ærkebiskop Robert Zollitsch meddeler, at kirken har udpeget en biskop til at arbejde for, at der ikke finder seksuelt misbrug sted inden for kirken.
<u>13. marts</u>	Historien om Zollitsch genererer bl.a. artiklen ” <i>Katolsk vagthund skal hindre sexmisbrug</i> ” (Bilag 24), der bliver bragt d. 13. marts i bl.a. Kristeligt Dagblad. Et potentielt kriseudløsende element tager form i den danske presse, da den danske biskop Czeslaw Kozon, bliver citeret for at have sagt, at ” <i>kirken har kendskab til sager, hvor danske præster har forgrebet sig på mindreårige</i> ” (Bilag 15).
<u>16. marts</u>	Den første kritik af den danske biskop finder sted d. 16. marts, hvor KKD bliver kritiseret for ikke at påbegynde en undersøgelse af misbrugssager i Danmark. Den dag bliver KKD kritiseret i en enkelt artikel i Kristeligt Dagblad (Bilag 28), hvorefter mediestormen begynder.
<u>16. marts – 30. april</u>	I løbet af marts og april måned er der omfattende fokus på KKD i landets presse. De fleste landsdækkende dagblade bringer dagligt omtaler af KKD fra forskellige synspunkter. Omtalen sætter gang i en stor mængde debatindlæg, som nærmest bliver en fast del af dagbladenes debatsider. Kritikken udvikler sig på flere måder, ligesom der i løbet af perioden træder flere og flere aktører ind i omtalen.

4.3. Mediedækning

Berlingske, Politiken, Kristeligt Dagblad og Jyllands-Posten (jf. afsnit 2.3.1) har tilsammen bragt 545 omtaler²² af den katolske kirke i perioden fra d. 18. marts til d. 30. april²³. Af disse handlede 266 om krisen i KKD, 136 om krisen i resten af verden, mens de resterende 143 omtaler omhandlede andre sager, hvor kirken blev nævnt.

Figur 4.2. Omtaleudvikling²⁴

Kilde: Infomedia.

Ud fra figur 4.2. kan det ses, at omtalen har været konstant med kun to dage uden nogen dækning af sagen. De 266 omtaler svarer til en gennemsnitlig omtalefrekvens på seks omtaler dagligt over hele perioden fordelt på de fire dagblade, hvilket er en omfattende mediedækning. Til sammenligning blev askeskyen, som var et resultat af vulkanudbruddet på Island i 2010, omtalt 260 gange fra d. 20. marts, dagen, hvor vulkanudbruddet fandt sted, og 44 dage frem i de fire landsdækkende dagblade²⁵.

²² Omtaler dækker over artikler, debatindlæg, ledere samt notitser.

²³ Kilde: Infomedia (jf. afsnit 2.3.1.).

²⁴ Figuren viser omtaleudviklingen fordelt over de 266 omtaler, som omhandlede krisen i Danmark.

²⁵ Hertil skal tilføjes, at de 260 omtaler er inkl. ikke-frasorterede irrelevante omtaler.

4.4. Krisens udløsende begivenhed

Som beskrevet i afsnit 3.1.4., kan det være svært at pege på én enkelt begivenhed, som er årsag til en krises påbegyndelse. Dette gør sig også gældende, hvis man ser på krisen i KKD, som kan siges at have flere udløsende begivenheder, alt efter hvordan man vælger at definere krisen. Hvis man antager, at krisens igangværende proces, *under*-processen (jf. afsnit 3.1.4) strækker sig fra d. 16. marts. 2010, hvor den første kritiske omtale af kirken i Danmark har fundet sted, kan man argumentere for, at den udløsende begivenhed fandt sted *før* denne proces. Årsagen til de kritiske omtaler er nemlig biskoppens udtalelser, som fandt sted allerede d. 13. marts. Man kan dog også vælge at se omtalen af kriserne i andre lande som værende udløsende begivenheder, eller gå helt tilbage til det tidspunkt, hvor de omtalte overgreb fandt sted. Det lader til, at hvis man egentlig ønsker at identificere en udløsende begivenhed, så må man først definere krisen fra sit eget synspunkt. Da jeg ser på krisen som en kommunikationskrise, vælger jeg at fortolke biskoppens udtalelse d. 13. marts som værende kriseudløseren. Jeg erkender dog, at de tidligere begivenheder er mindst ligeså betydelige for krisen som helhed, dog tager min analyse udgangspunkt i krisens kommunikation, som netop starter med kritikken af biskoppens udtalelse.

4.5. Krisetype

I forhold til KKD's krise ville det være uhensigtsmæssigt at argumentere for én enkelt krisetype (jf. afsnit 3.1.2). Krisen er både intern i form af KKD's interne håndtering, men også ekstern i form af omtalen i pressen, som har været overvejende kritisk. Der er tale om en organisationel krise, hvis man ser på KKD's interne udfordringer med udarbejdelsen af procedurer for håndtering af overgrebssager, men også en menneskelig krise, hvis man tager de anklagede præster samt ofre i betragtning. Krisens dynamik tillader således ikke at begrænse krisen til én endegyldig definition, som er ligeså mangfoldig som krisens aktører.

4.6. Aktørerne i krisens retoriske arena

Konteksten vil blive analyseret ud fra de mest kommunikativt fremtrædende aktører, som alle har været en del af krisekommunikationen (jf. afsnit 3.2.2).

- Pressen
- Lokalsamfundet
- Politikere
- Eksperter
- De danske katolikker

4.6.1. Pressen

Pressen har i særdeleshed været en aktør af betydelig størrelse i løbet af kriseforløbet og har fungeret som agendasætter (jf. afsnit 3.3) i form af den massive dækning samt de overordnede emner, som er blevet dækket. Pressen er, sammenlignet med de resterende aktører, en relativt kompleks aktør i den retoriske arena, i det den både fungerer som afsender samt som kommunikationskanal for andre aktører. Ved analyse af den kommunikation, som blev afsendt af pressen, er det derfor relevant at tage højde for genrer samt afsendere.

4.6.2. Lokalsamfundet

De danske borgere har haft en stor andel af omtalen af KKD's krise. Omtalen har primært fundet sted i form af debatindlæg, der har været en del af kontekstens krisekommunikation. Man kunne stille spørgsmålet, om hvorvidt mediernes udvælgende magt har haft en indvirkning på de mange debatindlæg, som i langt de fleste tilfælde har haft en kritisk tilgang. Det er dog interessant, at se nærmere på, hvordan debattørerne har været med til at skabe konteksten.

4.6.3. Politikerne

KKD's krise har båret tydeligt præg af et juridisk aspekt. Der har været tale om potentielle sager inden for KKD, som ikke er i overensstemmelse med den danske lovgivning, hvorfor krisen har været en relevant udfordring i blandt landets politikere. KKD har befundet sig i en kompleks krise, som ikke er et resultat af blot et enkeltstående, kriseudløsende tilfælde, men af flere præsters

potentielle overtrædelser af loven over flere generationer. Politikerne gør i den forbindelse deres entré forholdsvis hurtigt²⁶ på den retoriske arena og argumenterer for konkrete lovændringer, hvilket er en del af krisekommunikationen (jf. afsnit 3.2.2). Det lader derfor til, at KKD's krise har været med til, at der er blevet sat spørgsmålstegn ved selve lovgivningen i Danmark, hvorfor det er relevant at se nærmere på politikernes rolle som aktør i den retoriske arena.

4.6.4. Eksperter

KKD's krisepotentiale bringer hurtigt flere eksperter²⁷ ind på den retoriske arena, da professorer indenfor jura, teologi og psykologi har udtalt sig om KKD's håndtering af krisen. Især den katolske biskop, Czeslaw Kozon, som udgør den øverste ledelse i KKD, er blevet kritiseret for sine udtalelser, der ifølge eksperterne har bragt KKD's troværdighed i fare. Disse aktørers medvirken i den retoriske arena er endnu et tegn på krisekommunikation, da eksperterne bliver inviteret indenfor af medierne for at vurdere og kommentere på forskellige aspekter af KKD's krise.

4.6.5. De danske katolikker

KKD's egne medlemmer, de danske katolikker, træder ligeledes hurtigt ind på den retoriske scene.²⁸ Medlemmerne har manifesteret deres holdninger igennem debatindlæg, men er også blevet inddraget som aktører i flere artikler i de landsdækkende dagblade. Medlemmerne har således udgjort en del af selve krisekommunikationen og må siges at være vigtige aktører, da de ved at være en del af KKD kan have stor indflydelse på konteksten, såvel som på selve KKD, i form af deres handlinger og udtalelser.

²⁶ Politikerne kommer på banen for første gang d. 4. april i artiklen, ”V og S holder øje med katolsk sexmisbrug”, som blev bragt i Berlingske (Bilag 46).

²⁷ Jeg anser her *eksperter* som professorer, jurister, teologer eller journalister, der udtaler sig indenfor deres (forsknings)område.

²⁸ Den første kritik fra danske katolikker finder sted d. 19. marts i artiklen, ”Katolikker kritiserer håndtering af sexmisbrug”, som blev bragt i Kristeligt Dagblad (Bilag 33).

4.7. Den kontekstuelle proces

I det følgende vil der blive redegjort for konteksten i KKD's krise ved en identificering af retoriske og sproglige elementer (jf. afsnit 3.3) i en række artikler med de ovennævnte aktører som afsendere. Analysen vil blive foretaget systematisk efter dato, fra den første omtale med KKD i fokus.

13. marts

D. 13. marts bringer Jyllands-Posten et interview (Bilag 15) med den katolske biskop Czeslaw Kozon (CK). Interviewets primære fokus er på skandalerne i den katolske kirke i udlandet, men midt i interviewet udtaler CK, at:

'kirken har kendskab til sager, hvor danske præster har forgrebet sig på mindreårige.'

Journalisten spørger kort ind til denne ny erhvervede information, men interviewets fokus vender hurtigt tilbage til den overordnede krise i den katolske kirke. Dette er første gang, CK nævner overgreb indenfor KKD, hvilket fylder overvejende lidt i interviewet. Det er dog tydeligt, at nyheden genererer journalistisk interesse allerede her, da en faktaboks med kun to hovedpunkter nævner udtalelsen. Det ene af de to hovedpunkter er følgende:

'Også i Danmark er børn blevet misbrugt, erkender de danske katolikkers biskop.'

16. marts

Tre dage senere bliver der bragt et enkelt interview, som allerede ud fra overskriften tydeliggør sin agenda:

'SEKSUELT MISBRUG: Dansk biskop afviser at undersøge sager om sexmisbrug' (Bilag 28).

Substantivet *sexmisbrug* bliver på intet tidspunkt nævnt af hverken journalisten eller CK i løbet af det lange interview, hvorfor det er interessant at se ordet to gange i overskriften. Journalisten gentager i øvrigt spørgsmålet, om hvorvidt KKD vil gribe ind og anmelde potentielle overgreb:

'Hvorfor ikke undersøge sagen om den præst [...]?''

'Der kunne være en vigtig signalværdi i at undersøge de fire-fem sager til bunds. Vil du gøre det?'

'Vil I melde en præst til politiet?'

Journalisten spørger således flere gange, om KKD vil gøre noget aktivt ved de eksisterende sager. Nyhedsværdien i dette interview er, at CK gang på gang svarer *nej* til en handling, som journalisten med de gentagne spørgsmål fremstiller som værende *normen* (jf. afsnit 3.3). Han har dermed en oplagt mulighed for at *frame* KKD som en organisation, der ikke tager ansvar for noget, som de burde.

18. marts

Effekten af interviewet er tydelig i pressen to dage senere, hvor der bliver bragt fire artikler i forbindelse med CKs udtalelser. Allerede her, blot fem dage efter det første interview, er der tegn på, at KKD er stærkt på vej ind i en krise:

'Den katolske kirkes troværdighed i Danmark er i færd med at lide et kolossalt knæk, og skylden ligger hos [...] Czeslaw Kozon. Sådan lyder kritikken fra en række forskere i jura, teologi og børns rettigheder samt fra kirkens eget bagland' (Bilag 29).

Kirkens eget bagland udgøres i dette tilfælde af en katolik, som i den samme artikel citeres for kritik af CK:

'Jeg ved ikke, hvem det er, der rådgiver biskop Kozon, men det synes som om, biskoppen er totalt uvidende om, hvad der rører sig blandt lægfolket'

Dermed er tre af de fem udvalgte aktører trådt ind i den retoriske arena allerede to dage efter den første kritiske artikel, henholdsvis; pressen, eksperter samt en enkelt katolik. Indtil denne dato er det kun Kristeligt Dagblad som har bragt omtale af KKD.

19. marts

På dagen bliver der bragt fem artikler, hvor Berlingske og Politiken også gør deres entré. Politiken bringer bl.a. en artikel, hvor KKD igen bliver kritiseret for deres håndtering af sagerne:

'Den lukkede attitude, som [...] Czeslaw Kozon lægger for dagen i de aktuelle misbrugssager, vil på lang sigt skade den katolske kirke [...]' (Bilag 37).

Det aktive verbum *skade*, der bliver sat i forbindelse med KKD, indikerer igen, at KKD er på krisekurs.

20. marts

Dagen efter bliver der bragt fem omtaler af KKD, og de sidste to af de fem udvalgte aktører træder ind på den retoriske arena. I Kristeligt Dagblad optræder det første forsvar af KKD fra et juridisk perspektiv. En forhenværende kriminaldommer, konkluderer på baggrund af en række paragraffer, at:

'medens biskoppen formentlig vil have en anmeldelsespligt for eventuelle nye overgreb, [...] er der juridisk intet at bebrejde ham for den manglende anmeldelse af de [...] gamle overgreb' (Bilag 25).

Det skal dog understreges, at der her udelukkende er tale om et enkeltstående juridisk forsvar, mens den primære fokus fortsat er kritisk.

Den sidste aktørgruppe, politikere fra henholdsvis (S) og (V), udtaler den samme dag bl.a., at:

'Tro må ikke overskygge lovgivning' (Bilag 47).

Citatet fremstiller et grundlæggende problem i KKD i forhold til samfundet. Substantivet *tro* repræsenterer i dette tilfælde KKD, mens det andet substantiv *lovgivning* repræsenterer *normen* (jf. afsnit 3.3). Troen kan siges at være det bærende element for KKD, og grunden til at den katolske kirke i det hele taget eksisterer, men nu lader det til, at KKD ikke længere kun kritiseres for aktuelle handlinger eller manglen på dem, men for hvad der er med til at definere KKD som organisation.

23. marts

Denne nye form for kritik er ikke et enkeltstående tilfælde og udvikler sig til en tendens i løbet af de efterfølgende dage. D. 23. marts er den dag, hvor der bliver bragt flest omtaler af KKD i marts

måned²⁹, og også den dag bliver KKD kritiseret for mere end deres udmeldinger:

'Han [CK] lægger sig i slipstrømmen fra Rom i den måde, han er biskop på. [...] og det er nok også det, der gør sig gældende her' (Bilag 20).

At CK *'lægger sig i slipstrømmen fra Rom'*, indikerer her et kritisk syn på KKD som organisation, da den øverste leder i Danmark handler ukritisk efter retningslinjer fra organisationens *'moderselskab'*; Vatikanet. Han følger dermed Vatikanets normer på bekostning af de sociologiske rammer der gør sig gældende i det danske samfund (jf. afsnit 3.3).

Fra d. 23. marts og de næste 14 dage frem fortsætter omtalen jævnt med gennemsnitligt tre-fire omtaler dagligt. CK bliver fortsat kritiseret, men også KKD som helhed modtager en del kritik. Kritikken resulterer bl.a. i overskrifter som *'Klamme katolske præster'* (Bilag 26) og *'KATOLSK KATASTROFE'* (Bilag 42).

26 marts

Debatten åbner op for nye dimensioner af krisen (jf. afsnit 3.1.2), da der bl.a. bliver rettet fokus på præsters tavshedspligt og cølibatløftet, som bliver forbundet med de mange overgreb:

'At tavshedspligten overhovedet kommer på dagsordenen skyldes, at den katolske kirke i Danmark har undladt at politianmelde fire-fem tilfælde, hvor der har været mistanke om, at en præst har begået sexforbrydelser mod børn' (Bilag 21).

30. marts

D. 30. marts undskylder CK for første gang, den måde KKD har håndteret sagerne på, men det dæmper dog ikke kritikken. Tidligere lektor og teolog Peder Nørgaard-Højen kommenterer her på undskyldningen fra CK:

'Det, biskoppen nu er nået frem til, har hele tiden været en selvfølge for almindelige danskere. Kozons håndtering afslører en leder, som har deponeret sit lederskab i Vatikanet og ikke der, hvor han skal være leder' (Bilag 30).

Endnu en gang bliver der fokuseret på, hvordan KKD afviger fra normen med betegnelsen

²⁹ Ti omtaler i de fire udvalgte landsdækkende dagblade.

almindelige danskere. Derudover bliver CKs lederegenskaber igen kritiseret på baggrund af hans troskab til Vatikanet og ikke til lokalsamfundet.

7.-10. april

Omtalen stiger d. 7. april og er på sit højeste i perioden fra d. 7. til og med d. 20. april³⁰. I løbet af denne periode er der især en lang række omtaler, hvor samtlige udvalgte aktører er aktive i medierne. Konteksten begynder at ændre sig fra at være stærkt kritisk mod KKD til at være mere faktaorienteret. Et eksempel på dette er en leder fra Kristeligt Dagblad, hvor journalisten agerer som agendasætter ved at ændre fokus, fra hvad KKD *ikke* har gjort tidligere, til hvad den *vil* gøre fremover:

'den katolske kirke i Danmark [agerer] nu, som den burde have gjort fra begyndelsen [...]. Den har lavet sin egen beredskabsplan, og den arbejder i disse dage på at nedsætte et såkaldt fagetisk råd' (Bilag 43).

I løbet af perioden dukker der flere sager op om potentielle overgreb indenfor KKD, hvilket resulterer i større aktivitet fra politikernes side, som vil ændre lovgivningen pga. krisens konsekvenser:

'seksuelle overgreb i den katolske kirke i Danmark udløser nu krav fra et flertal i Folketinget om at ændre eller helt afskaffe forældelsesfristen for anmeldelse af seksuelle overgreb mod børn og unge op til 18 år' (Bilag 31).

I et interview med CK i Berlingske (Bilag 22) spørger journalisten ind til et bestemt tilfælde, hvor en mand anonymt har anmeldt en præst for et overgreb, der fandt sted for mange år siden. Igennem interviewet diskuterer journalisten og CK situationen fra flere perspektiver og til spørgsmålet om, hvad KKD vil gøre ved den givne sag, hvor den forulempede ikke har opgivet sin identitet, svarer CK:

'bolden ligger på hans bane.'

Ordvalget i den pågældende situation ender med at blive artiklens overskrift *'Bolden ligger på ofrets bane'*, hvilket er et eksempel på journalistens redigerende magt (jf. afsnit 3.3).

³⁰ I de to uger fra d. 7. til d. 20. april bliver der bragt 150 omtaler med KKD i fokus. Det er et gennemsnit på næsten 11 omtaler dagligt mod 3-4 omtaler i krisens første to uger.

Temaerne i omtalen er i midten af april så mangfoldige, at konteksten ikke kan siges at være ensartet i forhold til de forskellige aktører (jf. afsnit 3.1.1). Kritikken af KKDs håndtering af sagerne fortsætter, ligesom debatten omkring cølibatet, yderligere henvendelser om overgreb samt ekspertudtalelser, om at KKD nu agerer korrekt.

17. april

Hvis man går frem til d. 17. april, bliver den retoriske arena et tema rigere, da konteksten nu bliver præget af kritik af mediedækningen. Denne dag bliver der bragt flere artikler, hvor lokalsamfundet samt pressen kritiserer enten bestemte medier, eller pressens overordnede dækning af KKDs krise:

'Der er alvorlig risiko for proportionsforvrængning under de heftige mediestorme, [...]. Den katolske kirke i Danmark er havnet i en ekstremt udsat position over for den antipædofile tidevandsbølge af moralsk panik. I forvejen har tidevandsbølgen på problematisk vis udhulet retssikkerheden for enhver, der er blot under mistanke' (Bilag 18).

Substantivet *proportionsforvrængning* samt adjektivet *heftige* indikerer her, at pressens fokus på krisen i KKD kan have været overproportioneret i forhold til, hvad der er virkeligt. Journalisten sætter derudover i den sidste sætning spørgsmålstejn ved mediedækningens validitet ved at problematisere manglen på juridiske fakta i omtalerne. Dette gør sig igen gældende i en artikel, hvor DR bliver kritiseret for at udstille en katolsk præst i TV Avisen samt på deres hjemmeside. Oluf Jørgensen, afdelingsforstander for Danmarks Medie- og Journalisthøjskole, udtaler bl.a. at:

'Det er i strid med god presseskik, at præsten er så identificeret. Der er jo tale om en mistanke. Der er hverken tale om sigtelse eller dom' (Bilag 48).

18. april

Dagen efter bliver der bragt 16 omtaler af KKD, men kun et enkelt debatindlæg handler om den ukritiske mediedækning. De efterfølgende dage er der fortsat en lang række forskellige og nye temaer i pressen. Bl.a. kommer folkekirken i søgelyset i forbindelse med mulige overgreb, mens KKD får yderligere kritik; denne gang for håndteringen af en sag fra 2008, hvor en anklaget præst ikke blev suspenderet, og der ikke blev taget hånd om ofrene. KKDs krise bliver således genoplivet atter en gang, og eksperternes indledende kritik af KKD bliver bekræftet. Lederen af teologistudiet

ved Aarhus Universitet, Peter Lodberg udtaler:

'Det bekræfter mig i min oprindelige antagelse om, at kirken ikke selv er i stand til at løse de her problemer' (Bilag 40).

Fra d. 21. til d. 30. april falder antallet af omtaler af KKD's krise³¹. Det er som om, at nyhedscitronen er blevet presset for temaer, og den primære omtale nu fokuserer på politiets igangværende efterforskning af sagerne, der blev afsluttet i oktober 2010 (jf. afsnit 1.4.1).

4.8. Sammenfatning

Krisen i KKD, som har haft sit udgangspunkt i biskoppens udtalelser om ældre overgrebssager indenfor KKD³², har båret præg af flere komplekse aspekter. På baggrund af de talrige perspektiver, som krisen blev fremstillet ud fra, kan man argumentere for, at konteksten ikke kan være den samme for samtlige aktører (jf. afsnit 3.1).

For pressen har krisen været en guldmine af nyhedsstof, hvor man kan argumentere for en slags cluster-nyheder, i det den ene nyhed udløser de næste. På et tidspunkt når krisen et punkt, hvor pressen selv bliver udsat for kritik for ikke at forholde sig kritisk til sagen og bl.a. for at udstille præster, som ikke er blevet fundet skyldige. Selvom denne kritik fylder meget lidt på det givne tidspunkt, kan man argumentere for en potentiel lemminge-effekt (jf. afsnit 3.3).

Lokalsamfundet har fyldt en del i den retoriske arena i form af de mange debatindlæg, der er blevet bragt i perioden. Langt de fleste afsendere af debatindlæggende er influeret af pressen, hvorfor der kan spores *kæder* i kommunikationsprocessen (jf. afsnit 3.2.1). Der har dog i perioden også været enkelte debatindlæg, som ikke har fulgt pressens mønstre. Det har bl.a. været tidligere journalister, der har sat spørgsmålstejn ved krisens egentlige omfang og relevans. De danske politikere, som er en aktørgruppe, der sjældent kan generaliseres, da de er repræsentanter for forskellige politiske partier, har været enige om lovændringer hvad angår juridiske forældelsesfrister inden for de omtalte sager. Forslagene om lovændringer samt politikernes enighed omkring disse, er fænomener, som i særdeleshed beviser, hvor alvorlig en krise KKD befandt sig i på det givne tidspunkt.

³¹ I perioden fra d. 21. til d. 30. april 2010 blev der i gennemsnittet bragt tre omtaler dagligt i de udvalgte kilder, mod 11 i perioden fra d. 7. til d. 20. april.

³² Her går jeg ud fra min kommunikative synsvinkel, som er blevet ekspliciteret i afsnit 4.4.

De danske katolikker har været med i den retoriske arena helt fra starten af kriseperioden. Hvis man ser på krisen fra KKD's perspektiv, så har denne aktørgruppe spillet en vigtig rolle i deres kommunikation. De har ikke kun givet udtryk for deres kritiske holdninger til KKD ved at kommunikere både *om*, *mod* og *til* KKD, de har også manifesteret deres utilfredshed ved at melde sig ud af KKD. Selv hvis man antager, at Lemminge-effekten har fundet sted i pressen, og at krisen dermed kan have været mindre alvorlig end først antaget, så må man på baggrund af katolikkernes reaktioner spørge sig selv, om ikke det er et troværdigt belæg for, at der har været noget alvorlig galt i KKD.

Den komplekse og dynamiske krise, udviklede sig i løbet af kort til en klassisk dobbeltkrise (jf. afsnit 3.1.3), da KKD's håndtering af overgrebssagerne samt den uhensigtsmæssige kommunikative indsats hurtigt blev genstand for pressens fokus. Den overordnede kontekst har været som et korthus, der langsomt er blevet bygget op til fordel for KKD, men som gang på gang er blevet ramt af en orkan i form af nye anklager mod præster, eller udtalelser fra KKD, som ikke er faldet i god jord i det danske samfund. Konteksten er blevet præget af de kommunikationskæder, som i de fleste tilfælde har været reaktioner på KKD's kommunikation. I den forbindelse vil jeg nu undersøge, hvordan KKD har kommunikeret under kriseperioden.

KAPITEL 5:

ANALYSE AF KKD's KRISEKOMMUNIKATION

Da jeg nu har fået et større indblik i kompleksiteten og dynamikken af KKD's krise, vil jeg forsøge at svare på specialets andet underspørgsmål, nemlig hvordan KKD har kommunikeret under krisen samt hvilke imagegenoprettelsesstrategier, de har anvendt. Ligesom i kapitel 4 vil analysen blive foretaget systematisk efter dato. De data, der analyseres, består af tekster indenfor forskellige genrer med KKD som afsender, eller tekster, hvor repræsentanter fra KKD udtaler sig i forbindelse med krisen.

5.1. KKD's kommunikative proces

13. marts

Allerede før krisen i KKD bliver genstand for pressens interesse, er den katolske kirke i krise i en række andre lande. Dette faktum er grunden til, at KKD træder ind i den retoriske arena d. 13. marts 2010. I et interview i Jyllands-Posten udtaler CK:

'Over de seneste 100 år har der måske været fire-fem sager' (Bilag 15).

Allerede inden den omfattende presseomtale begynder, benægter biskoppen ikke, at der har været tilfælde af overgreb inden for KKD. Der kan dog identificeres andre strategier allerede i de første udtalelser omkring sagerne:

'[...] det har været sager, som er foregået før min tid som biskop. [...] I ingen af sagerne har ofrene krævet nogle konkrete tiltag fra kirkens side'.

CK anvender her strategien *unddragelse af ansvar* (jf. afsnit 3.4.2.2), da han nedtoner sin egen rolle i sagerne, da disse er *'foregået før hans tid'*, samt KKD's rolle, da ofrene ikke har *'krævet konkrete tiltag'*. CK anvender strategiens undertype; *omstødelse*, dvs. at han ikke havde ansvaret, da begivenhederne fandt sted, og dermed ikke har del i skylden. Hvis man derimod ser CK som en individuel person frem for en repræsentant for KKD, kan man argumentere for, at strategien *benægtelse* bliver anvendt, da CK flytter skylden fra sig selv og undsiger sin delagtighed i de

omtalte begivenheder.

En interessant betragtning er her, at disse forsvarsstrategier bliver anvendt før selve anklagen finder sted. Det bliver også nævnt i artiklen, at KKD's kommunikationschef følger *'årvågent med under hele interviewet'*, samt at CK vælger sine ord med omhu. Dette kunne være et belæg for, at KKD har taget omstændighederne i betragtning og er forberedte på en anklage. Denne tager sin form i journalistens spørgsmål, om hvorvidt KKD har anmeldt sagerne til politiet, hvortil CK svarer:

'Nej [...] det er jo først og fremmest ofrenes opgave, og de to af præsterne var døde, da jeg blev forelagt sagen. I det sidste tilfælde lå sagen mange år tilbage [...] så det var ikke noget, som kirken kunne skride ind over for. [...] når præsterne var døde [...] var der ikke fare for fremtidige overgreb'.

CK anvender strategien *unddragelse af ansvar* og flytter det over på ofrene. Man kunne derfor argumentere for hans loyalitet mod sin organisation, da han frem for at flytte ansvaret over på den daværende ledelse eller de omtalte præster, flytter den over på de forulempede. Derudover kan strategien *omstødelse* igen identificeres, da CK bruger omstændighederne som belæg for hans manglende handling. I den sidste sætning kunne man argumentere for *korrigering*, da problemet med de nævnte præster er forhindret i at genopstå, da disse er døde. Der er dog ingen tegn på korrigering i forhold til potentielle fremtidige overgreb.

16. marts

Tre dage senere bliver den næste omtale af KKD bragt, og allerede her er der tegn på, at KKD er på vej ind i en dobbeltkrise (jf. afsnit 3.1.3), da fokus ikke længere er på potentielle pædofilisager, men på KKD's håndtering af disse, samt på CK's tidligere udtalelser. I forbindelse med en ældre sag udtaler CK bl.a.:

'Ofret var ikke et barn i juridisk forstand, men et yngre menneske. Vi havde kontakt med vedkommende og de pårørende, men vedkommende ønskede ikke vores hjælp på det tidspunkt'. (Bilag 28).

CK benytter sig her, direkte eller indirekte, af strategien *reduktion af angrebets omfang*, nærmere *minimalisering*, da han forsvarer handlingen, med at ofret ikke var et barn, hvilket skal forstås, som at handlingen ikke var så slem, som først antaget. Derudover er der i den sidste sætning et tilfælde af *transcendens*; KKD undlod at handle, da ofret ikke ønskede det, hvilket er et forsøg på at

retfærdiggøre handlingen ved at sætte den i en anden kontekst. Dernæst tager CK skridtet videre til *korrigering*, hvor KKD vil løse problemer med overgreb i fremtiden:

'Nu har vi en beredskabsplan og en folder med oplysninger om, hvor folk kan henvende sig, hvis de har været udsat for overgreb'.

KKD vil derfor løse fremtidige problemer, men CK kommer ikke med en udtalelse, om hvad KKD vil gøre for at forhindre problemet i at genopstå, hvilket må siges at være to forskellige former for korrigering (jf. afsnit 3.4.2.4). Til slut prøver CK at reducere angrebets omfang med *differentiering*, hvor han peger på problematikken i andre dele af samfundet:

'Trods det tragiske i, at det foregår i den katolske kirke, skal man huske, at langt de fleste overgreb foregår i ikke-kirkelegt regi'.

19. marts

Den første kommunikation med KKD som afsender er et debatindlæg, skrevet af CK, som giver et svar på kritikken af KKDs håndtering af sagerne. CK anvender de samme strategier som tidligere, ved bl.a. at påpege, at det ikke er KKDs ansvar at politianmelde sagerne, samt at KKD har udpeget et råd, der skal stå til rådighed i tilfælde af nye sager:

'Min baggrund for at udtale mig sådan er en jurists ord for, at jeg ikke har anmeldeligt i en sådan sag [...] vi (har) nedsat et fagetisk råd bestående af en præst, en jurist og en socialrådgiver' (Bilag 38).

20. marts

Dagen efter bliver det juridiske aspekt i situationen kritiseret af en række eksperter, som efterlyser en indberetningspligt i de givne sager. KKD foreslår at nedsætte en kommission, der skal tydeliggøre de juridiske forhold. KKDs informationschef udtaler bl.a., at:

'Sådan noget kræver et større udredningsarbejde, men vi hilser det velkommen og vil være meget glade for, at der kommer noget fokus på det, for det er en gråzone' (Bilag 27).

KKD viser dermed deres samarbejdsvilje og gode hensigter i forhold til en korrigering af problemet, men giver samtidig et udtryk for *omstødelse*, da deres handlinger er et resultat af den juridiske gråzone, hvorfor de igen unddrager deres ansvar.

21. marts

I et interview ændrer CK sin kommunikationsstrategi og bruger *benægtelse* til at flytte skylden over på KKD's tidligere ledelse. Han udtaler i forbindelse med overgreb, der har fundet sted for mange år tilbage, at:

'Man (KKD) ville fastholde sit gode image [...] så man tav' (Bilag 54).

CK indrømmer, at KKD har handlet forkert, men erkender dog ikke nogen skyld for nutidens KKD og den aktuelle kritik, hvorfor der her ikke er tale om strategien *bøn om tilgivelse*, hvor man vedgår sit ansvar.

22. marts

KKD ændrer kommunikationsstrategi, da CK lover at undersøge de gamle overgrebssager.

'Katolikker [...] har [...] kraftigt tilrådet, at så mange kort, som eksisterer, bliver lagt på bordet, og det råd vil jeg følge' (Bilag 49).

KKD udvider dermed deres korrigerende, hvilket interessant nok ikke sker på opfordring af de hidtil anklagende aktører, men efter ønske fra KKD's egne medlemmer.

27. marts

KKD publicerer i forbindelse med krisen deres første pressemeddelelse, som er direkte adresseret til KKD's medlemmer med titlen: *'Til katolikkerne i bispedømmet København'* og indledes af CK med en ny kommunikativ tilgang:

'Jeg beklager på denne måde at have bidraget til følelsen af usikkerhed' (Bilag 51).

CK refererer her til sine tidligere udtalelser omkring håndteringen af overgrebssagerne. KKD begynder hermed at anvende strategien *bøn om tilgivelse*, da CK erkender sit ansvar i forhold til de udtalelser, han er blevet kritiseret for, og som på dette tidspunkt udgør krisens hovedelement. Derudover erkender han KKD's ansvar for overgrebssagerne ved at skrive:

'Før, vi retter blikket fremad, må vi se de bitre kendsgerninger i øjnene: at præster, ordensfolk og andre medarbejdere i Kirken har forgrebet sig på børn og unge. [...] Dertil kommer, at mange ledere i Kirken ikke altid rettidigt har grebet ind for at hindre overgrebene'.

CK adskiller fortsat fortidens og nutidens KKD, men er nu åben omkring problematikken og tager samtidig ansvar for fortidens KKD med den nutidige korrigerende ved at nævne en udredningsproces, hvor der skal tages hånd om de gamle sager:

'Det er i mange henseender op til Kirkens ledelse at genskabe den brudte tillid til Kirken ved i videst muligt omfang at bearbejde fortidens hændelser, hjælpe ofrene og gøre alt, hvad der er muligt for at hindre nye overgreb'.

Her anvender CK for første gang strategien *korrigerende* i alle dens aspekter, i det KKD både vil løse problemet, samt *forhindre* det i at genopstå.

30. marts

KKD omsætter ord til handling, da ledelsen i en pressemeddelelse offentliggør, at der nu er blevet etableret en udredningsgruppe til undersøgelse af overgrebssagerne i KKD (Bilag 45). Dermed fortsætter KKD deres korrigerende, som to uger efter den første kritik er i gang med at blive realiseret.

3. april

Biskoppens undskyldning til de danske katolikker er en indikator på, at KKD tager deres medlemmer i betragtning under krisen, hvilket også bliver bekræftet af NM i følgende citat:

'Vi er i krise på flere måder. Både i forhold til, hvad omverdenen tror, vi står for - men også internt blandt katolikerne' (Bilag 34).

7. april

KKD fortsætter den efterhånden omfattende korrigerende, da den publicerer en pressemeddelelse, som informerer, om at der nu er blevet taget kontakt til advokatsamfundet med henblik på at løse de eksisterende sager, samt til Socialministeriet i forbindelse med udpegningen af en arbejdsgruppe, som skal hjælpe KKD med at optimere deres eksisterende beredskabsplan. Dette sker på opfordring fra Børnerådet (Bilag 23). KKD kommunikerer dermed ud til omverdenen, at den ikke er en lukket organisation, men en del af samfundet og de normer, der skal følges i et samfund (jf. afsnit 3.3).

Det kan dog ikke udelukkes, at erkendelsen af skylden, undskyldningen samt viljen til korrigerende ikke er den eneste sandhed omkring KKD's diskursive strategi. Man kunne argumentere for, at KKD, i deres måde at beklage sagerne på, forsøger at gøre sig til offer ved brug af strategierne *omstødelse*, *uheld* og *gode hensigter*, som potentielt gør sig gældende, når KKD omtaler uheldige omstændigheder, kommunikative misforståelser og manglen på kontrol over sagerne. Korrigerende taler umiddelbart ikke for denne argumentation, men det er dog muligt at korrigere uden at påtage sig ansvaret (jf. afsnit 3.4.2.4).

En ny strategi opstår, da to katolske præster og biskoppen i en artikel kritiserer en fremstående aktør, som har argumenteret for, at cølibatet er den primære årsag til de mange overgreb. Aktøren er den tidligere biskop fra folkekirken, Jan Lindhardt, som bl.a. bliver kritiseret af CK:

'kritikken og diskussion af emnet [bør] foregå på et sagligt grundlag. Der er desuden tale om en fejlagtig sammenkobling af cølibat og pædofili [som] i høj grad også [begås] af gifte personer og andre, der ikke er forpligtet til at leve i cølibat' (Bilag 52).

CK reducerer angrebets omfang ved at angribe den anklagende. Han kalder Jan Lindhardts argumenter for *'fejlagtige'* og gør i øvrig hans angreb mindre relevant ved at påstå, at det ikke foregår på et *'sagligt grundlag'*. Derudover gør CK endnu en gang brug af *differentiering*, ved igen at udtale, at pædofili også finder sted uden for KKD.

8. april

KKD bliver igen kritiseret for udtalelser fra CK, som i forbindelse med de nye initiativer til korrigerende udtaler:

'vi [...] vil fjerne det image, som til dels er uberettiget, at vi gerne vil sidde på sagerne selv. Vi har måske ikke været gode nok til at melde det klart ud, og der, hvor det er meldt klart ud, er det ikke blevet registreret. Jeg mener ikke, at man kan klandre den katolske kirke for ikke at have taget et initiativ [...] på dette felt' (Bilag 53).

Denne udtalelse er bemærkelsesværdig, taget i betragtning af, at KKD først valgte at ændre måden at håndtere sagerne på *efter* at være kommet i mediernes søgelys. Derudover slører CK her *apologia*-strategien med adverbiet '*måske*' og reducerer igen KKD's ansvar, samt bruger strategien *gode hensigter* ved at påstå, at KKD's kommunikation er blevet misforstået af modtageren. Han slutter af med *benægtelse* ved at udtale, at KKD ikke kan beskyldes for ikke at have taget ansvar. Han forsvarer sig dermed imod kontekstens kerne, som er kritikken imod KKD's håndtering af sagerne, ved at fremhæve KKD's gode handlinger. Problematikken med dette forsvar er, at modtageren kan forstå budskabet som en uberettiget retfærdiggørelse af handlinger, som der først blev rettet op på, efter at KKD blev gjort opmærksomme på dem. Korrigeringen er fortsat i gang, men erkendelsen lader til at være blevet erstattet af benægtelse, hvorfor man kan argumentere for, at KKD rent kommunikativt igen er hvor de startede.

9. april

Dagen efter er der yderligere belæg for, at KKD fortsat håndterer sagerne på en måde, som afviger fra normen. Den tidligere omtalte korrigering i forbindelse med sagerne fortsætter, men KKD bevæger sig igen ind i pressens skudlinje med deres måde at håndtere de anklagede præster på:

'Hvis der kommer håndfaste beviser, så vil vi få dem fra den danske biskop. Derefter vil der blive nedsat et lokalt tribunal, som vil undersøge, om der virkelig har fundet en forbrydelse sted. Hvis det viser sig at være sandt, så vil man præsentere Vatikanets troslærekongregation for informationerne. Herefter vil den så tage stilling til en eventuel afskedigelse' (Bilag 35).

Niels Engelbrecht, som står i spidsen for KKD's udredelsesarbejde i sagerne, refererer her til en bestemt sag, hvor en aktiv præst er under mistanke for overgreb. Den ovenstående fremgangsmåde som KKD anvender, når der skal tages stilling til en præsts mulige afskedigelse, bliver stærkt kritiseret af eksperter, da KKD sætter deres interne lovgivning over den danske, hvilket igen afviger fra samfundets normer.

10-13. april

De efterfølgende dage er der stor fokus på den fremgangsmåde, som KKD anvender, når en overgrebssag skal undersøges. Flere juridiske eksperter hævder, at Vatikanets love ikke er i overensstemmelse med den danske lovgivning, og KKD modtager igen kritik for intern håndtering af sagerne. KKD anvender igen strategien *omstødelse* ved at referere til den tidligere ledelse, samt *transcendens*, ved bl.a. at skrive i en pressemeddelelse, at KKD er diskrete for ofrets og den anklagedes skyld:

'Sager om seksuelle overgreb er både for offer og gerningsmand meget følsomme, og skal derfor behandles med den nødvendige diskretion' (Bilag 44).

Desuden *minimaliserer* CK kritikken ved endnu en gang indirekte at lægge ansvaret omkring anmelderpligten over på ofrene:

'Ingen har kunnet sige, at nogen [...] har forbudt et offer at gå til myndighederne'. (Bilag 50).

Dette er *minimalisering*, da CK forsøger at nedtone kritikken ved at påpege, at KKD ikke aktivt har handlet forkert. Den primære kritik tager dog udgangspunkt i, at KKD netop har været *passive* i deres håndtering, hvorfor CK ikke svarer direkte på anklagen.

13. april

Ca. en måned efter den første omtale af krisen kan man for første gang identificere strategien *kompensation* i KKD's kommunikation. I en artikel, som bl.a. omhandler den igangværende uvildige undersøgelse af sagerne, udtaler NM:

'Er der nogle sager, hvor der er berettiget krav om erstatning til offeret, vil der blive udbetalt erstatning' (Bilag 17).

KKD tager samme dag deres medlemmer i betragtning, da informationschef NM melder sig ind i Facebook-gruppen, "Åben kirken op!", som består af danske katolikker, der er utilfredse med KKD's håndtering af overgrebssagerne. Denne handling er et udtryk for henholdsvis:

- *Afstivning*; da NM ved at melde sig ind fremhæver positive træk ved KKD.

- *Korrigerings*; da han, som medlem af gruppen, kan overvære den kritiske debat blandt KKDs medlemmer og dermed stræbe efter at optimere den kommunikative indsats.
- *Bøn om tilgivelse*; da han erkender frustrationen blandt de danske katolikker og manifesterer sit ansvar ved at melde sig ind i gruppen og udtale, at han er enig i nogle af de kritiske holdninger:

'Jeg kan godt genkende mig selv i de synspunkter, som bliver præsenteret i gruppen [...] Det er vigtigt for mig at være med som observatør der, hvor sagerne bliver diskuteret. Vi er i en fase, hvor det er meget vigtigt at lytte til, hvad der bliver sagt blandt katolikker.' (Bilag 32).

At NM melder sig ind i gruppen er ikke ensbetydende med, at han er villig til at indordne alt efter den givne kritik, men ikke desto mindre kan dette, i medlemmernes øjne, være et positivt erkendelsestegn. CK deler dog ikke de samme vilje til at fokusere på de kritiske katolikker:

'Jeg kan ikke generelt slutte mig til gruppens præsentation ...'.

18.-27. april

Fra d. 18. april består størstedelen af KKDs kommunikation af svar på anklager i forbindelse med en to år gammel sag, hvor KKD var blevet advaret om en præst, men ikke skred til handling. NE står i perioden for det meste af KKDs kommunikation, som primært består af erkendelse af en uhensigtsmæssig håndtering af sagen samt undskyldninger over for ofrene:

'Hvis nogen synes, de er blevet behandlet forkert og dårligt, så beklager vi meget, og vi vil gerne lytte til dem. For vores mål er, at få sandheden frem' (Bilag 41).

Korrigeringsen fortsætter, da KKD åbner op for interne arkiver, som nu stilles til rådighed for KKDs medlemmer:

'Hvis nogen henvender sig, fordi de tror, der er en sag på dem, så kan de få det materiale, der ligger om dem i arkivet' (Bilag 36).

Sagerne fortsætter med at dukke op i slutningen af april, og KKD fortsætter korrigeringsen og overdrager nu alle potentielle sager til politiet. NM udtaler:

'De bliver indleveret til politiet i takt med, at vi får indsamlet materiale om den respektive præst, der er anklaget, og hvilken type af anklager, det præcist drejer sig om' (Bilag 16).

29. april

CK skriver et debatindlæg, hvor han opsummerer alle anklager mod KKD og forsøger at give et konkret svar på disse. Til anklagen om overgreb samt forsøget på at fortie disse, skriver CK:

'forekomsten af misbrug og forsøget på at fortie dem, skildrer stort set en virkelighed, der [...] ikke lader sig benægte, og som man må beklage dybt' (Bilag 39).

CK anvender hele *apologia*-strategien, da han både erkender præsternes handlinger, og KKD's forsøg på at fortie dem. CK erkender dog ikke, at KKD har forsøgt at dække over sagerne ved at behandle dem internt:

'Dog er der også [...] urigtige påstande [...] Der tales hele tiden om kirkelige påbud om at holde misbrugssager internt [...] Ligeledes gøres det hemmelige arkiv til noget odiøst. Dets eksistens har aldrig været hemmelig'.

CK benægter dermed igennem hele kriseperioden, at KKD på noget tidspunkt har forsøgt at dække over overgrebssagerne. Til slut tager CK fat i den sidste del af kritikken, som er et led i den interne håndtering, men hvor den kritiske fokus har været på, at KKD's håndtering afviger fra den danske lovgivning:

'Man har fået vakt det indtryk, at bispedømmet hverken havde truffet forholdsregler til at tage sig af anklager om misbrug eller i disse forholdsregler respekteret dansk lovgivning. Dette indtryk er ikke korrekt, idet der allerede i mere end et år har foreligget en offentligt kendt beredskabsplan, som indtil for nylig ikke var blevet betragtet som mangelfuld'.

Igen anvender CK transcendens, da han sætter KKD's håndtering af sagerne i en anden kontekst. Han argumenterer for, at KKD ikke har handlet i strid med den danske lovgivning og de samfundsmæssige normer, da der i længere tid har eksisteret en beredskabsplan, hvorfor KKD har haft korrigering af sagerne i betragtning i længere tid. I den sidste sætning svarer CK samtidig på spørgsmålet, om hvorfor KKD først begyndte at handle, da de kom i pressens søgelys. Det interessante her er dog, hvem CK refererer til, når han skriver *'betragtet'*. Hvis han mener *'betragtet af KKD'*, betyder det, at KKD selv tog initiativet til korrigeringen, men hvis han mener *'betragtet af omverdenen'*, står man tilbage med spørgsmålet, om KKD ville have igangsat den respektive korrigering, hvis ikke den var blevet genstand for den massive medieomtale.

5.2. Sammenfatning

Det er muligt at identificere en række af Benoits strategier i KKDs kommunikation i løbet af kriseperioden. I forhold til potentielle overgrebssager kan man ikke argumentere for nogen form for benægtelse fra KKDs side, da CK har udtalt sig om disse allerede i den første omtale, som havde fokus på krisen i Danmark. Om denne erkendelse var et resultat af pressens interesse for sagen frem for KKDs eget initiativ, er svært at vurdere. Det har dog været muligt at argumentere for, at KKD har været forberedte på en konfrontation fra pressens side, i kraft af bl.a. pressechefens tilstedeværelse ved det første interview med CK.

Som det blev uddybet i kontekstanalysen, har kritikken primært været baseret på KKDs tidligere håndtering af sager samt den kommunikative indsats under den igangværende krise. I forhold til det førstnævnte har biskoppen bl.a. benægtet sin skyld ved at flytte den over på den tidligere ledelse. Derudover kan man argumentere for anvendelsen af omstødelse og gode hensigter, da mangel på informationer og kontrol, i forhold til sager, som var for gamle til at blive behandlet, er blevet brugt som argument, for hvorfor sagerne ikke blev overdraget til politiet.

Igennem hele forløbet har det været muligt at identificere en korrigerende fra KKDs side, hvor ikke kun ord, men også handlinger har vidnet om dens eksistens, bl.a. i form af overdragelsen af alle sager til politiet. Et spørgsmål, som sandsynligvis vil forblive ubesvaret, er igen, om hvorvidt initiativet til den respektive korrigerende er sket på baggrund af pressens fokus på sagen eller KKDs gode hensigter.

Hvis man ser på KKDs indsats i forhold til de danske katolikker, så er denne overvejende begrænset sammenlignet med indsatsen over for omverdenen. Dette er dog udelukkende vurderet på baggrund af den synlige kommunikation i form af pressemeddelelser og omtalte handlinger, hvor KKD bl.a. har åbnet op for en række arkiver efter stærk opfordring fra medlemmerne, eller pressechefens, NMs, indmeldelse i en Facebook-gruppe bestående af kritiske katolikker.

For at være i stand til at redegøre for effekten af KKDs samlede indsats, i pressen såvel som igennem andre kommunikationskanaler, er det relevant at overføre de hidtil opståede refleksioner og hypoteser, til receptionsanalysen. Dermed bliver det muligt at udnytte de fordele, som gør sig gældende ved casestudiedesignet, hvor man kan afdække modsætninger i hypoteser og delkonklusioner for til slut at kunne give et helhedsbillede.

KAPITEL 6: RECEPTIONSANALYSE

Dette kapitel har til formål at besvare specialets sidste undersøgelsesspørgsmål; hvilken effekt har KKDs kommunikation haft på de danske katolikker. Metoden for denne analysedel er blevet beskrevet i afsnit 2.3.3.

6.1. Hypoteser og undersøgelsens fokus

For at redegøre for effekten af KKDs kommunikation i løbet af kriseperioden, er det nødvendigt at skildre mellem de forskellige aspekter, som danner rammen for kritikken. Hvis man tager kontekst- og krisekommunikationsanalysen i betragtning, kan man identificere flere temakontekster:

1. Kritik af overgrebssagerne.
2. Kritik af KKDs tidligere håndtering af sagerne.
3. Kritik af KKDs igangværende håndtering af sagerne, samt den kommunikation, de har været afsendere af i forbindelse med krisen. Dette lag repræsenterer KKDs dobbeltkrise.

Disse tre lag udgør de primære temakontekster og er hver især unikke i forhold til de aktører som har taget del i den kommunikative proces. Hvis man tager de identificerbare tendenser i betragtning, kan man meget overordnet opstille krisen på følgende måde:

Figur 6.1. Kriseaktørernes roller

<u>Temakontekst</u> <u>Aktører</u>	Overgreb	Tidligere håndtering af overgreb	Håndteringen af overgreb i 2010
Pressen		- Kritiserer KKD for tidligere at have skjult sager.	- Sætter dagsorden for krisen i form af massiv omtale.
Lokalsamfundet	- Stor mængde debatindlæg i form af kritik af pædofile præster.		- Kritik af biskoppen for at dække over overgreb.
Politikkerne			- Debatterer lovændringer i forhold til forældelsesfristen.
Ekspertyer	- Debatterer, om cølibatløftet har en betydning i sagerne.		- Debatterer, om pædofili er et problem i KKD i forhold til andre samfundslag. - Kritiserer KKDs kommunikative indsats.
Danske katolikker	- Debatterer cølibatløftet. - Forsvarer uskyldige præster. - Opfordrer KKD til åbenhed.	- Kritiserer KKDs tidligere politik mht. overgrebssager. - Forsvarer biskoppen i forhold til meget gamle sager.	- Melder sig ud af KKD. - Forsvarer KKD. - Anklager pressen. - Katolske ofre bliver omtalt og udtaler sig.

Danske katolikker har udgjort en betydelig del af den kommunikative proces i løbet af krisen. De har bl.a. taget del i debatten omkring KKDs rolle i pressen, hvilken styrker påstanden om, at denne har haft en effekt på dem. Formålet med dette kapitel er at gøre rede for denne effekt, det er dog nødvendigt først at tage stilling til hvilke spørgsmål, der er relevante at stille, for at få afdækket fænomenet hensigtsmæssigt. I det følgende vil der blive gjort rede for hvilke faktorer fra specialets to første analysedele, der er relevante at tage højde for i receptionsanalysen.

6.1.2. Resultater fra kontekst- og krisekommunikationsanalysen

Der har været forskellige reaktioner på krisen fra KKDs medlemmer, hvorfor det i de kvalitative interviews er relevant at afdække deltagernes overordnede relation til kirken, da man kan argumentere for en hypotese om, at katolikkernes tilknytning til KKD kan være en faktor i forhold til deres holdninger til krisen og KKDs kommunikation. Ud over de forskellige reaktioner fra katolikkerne tager hypotesen udgangspunkt i en overbevisning om, at personer, som sjældent er i kontakt med en organisation, som de er medlem af, i mindre grad er udsatte for organisationens kommunikation og dagsorden.

Der blev konkluderet i afsnit 5.2., at KKD's indsats over for katolikkerne har været begrænset, hvorfor det er relevant at spørge ind til synligheden af den, da der i analysen ikke er blevet taget højde for eksempelvis mundtlig kommunikation i menighederne.

I afsnit 6.1. blev der argumenteret for tre primære temakontekster, hvorfor det kunne være interessant at redegøre for disse i receptionsanalysen.

I forhold til at få afdækket modsætninger (jf. afsnit 2.4) har analysen redegjort for forskellige synspunkter til krisen afhængigt af den respektive aktørgruppe. Det kunne derfor i særdeleshed være interessant at få afdækket spørgsmålet, om hvordan katolikkerne har vurderet situationen.

6.2. Interviews

På baggrund af det ovenstående er der blevet udarbejdet en række spørgsmål, som er blevet anvendt i seks kvalitative interviews (Bilag 2). Inden selve interviewene gik i gang, blev der stillet enkelte lukkede spørgsmål (jf. figur 6.2). Formålet med dette har været at tage højde for potentielle tendenser, som kunne gøre sig gældende indenfor en bestemt aldersgruppe eller køn. Det er svært at argumentere for *grupper* ved en undersøgelse bestående af seks interviews, men ikke desto mindre kan det vise sig at være relevant, da den kvalitative metode er facilitator for den kvantitative (jf. afsnit 2.5), hvorved den har til formål at give et større indblik i effekten af KKD's kommunikation, hvor de nævnte faktorer potentielt kan have en betydning.

Figur 6.2.

Interviewperson	Køn:	Alder:	Går i kirke:
IP1	K	18-30	1-3 gange om måneden
IP2	K	18-30	Flere gange om ugen
IP3	K	18-30	Flere gange om ugen
IP4	K	50-65	Hver søndag
IP5	M	18-30	Til højtider + et par gange om året
IP6	M	30-49	Til højtider

6.3. Analyse af besvarelser

I det følgende vil besvarelserne fra de seks interviews blive gennemgået med fokus på de overordnede spørgsmål (Bilag 2).

6.3.1. Tilknytning til KKD

Fem ud af de seks deltagere har givet udtryk for, at KKD er en betydelig del af deres liv. Det at være katolik er bl.a. blevet forbundet med opdragelse og livsholdninger (Bilag 5: 1). På trods af en grundlæggende tilknytning til KKD, har der dog været forskel på de enkelte deltagers tilknytning til KKD som organisation samt hvad det betyder for dem at være katolik:

'det er det, jeg baserer hele mit liv på' (Bilag 7: 1)

'i alle dens [kirkens] forskellige facetter så det noget [...] jeg tænker på hver eneste dag. (Bilag 8: 1)

'Nåh, men det er jeg jo på grund af mine forældre jo' (Bilag 9: 1)

Som nævnt i afsnit 6.1.2, kan det virke paradoksalt at argumentere for flere *typer* af katolikker, da det at være katolik, i teorien tager udgangspunkt i nogle bestemte normer og rammer, som er helt fundamentale i definitionen af at være katolik. På trods af dette vil jeg dog hermed redegøre yderligere for min fortolkning af dette fænomen. Selvom der er tale om en tilknytning til et religiøst fællesskab, så vil der helt naturligt være forskellige mennesker med forskellige holdninger og fortolkninger af de rammer, som danner grundlag for fællesskabet. Jeg ser derfor på katolicisme fra et socialkonstruktivistisk synspunkt, hvor jeg er af den overbevisning, at de nævnte rammer, som i dette tilfælde er det Gamle og Nye Testamente, ligesom andre fænomener i samfundet, bliver fortolket forskelligt af individer, som dermed adskiller sig i deres handlinger i forhold til deres tilknytning til KKD. Man kan derfor argumentere for forskellige *grader* eller *typer* af katolikker, som på hver deres måde konstruerer deres katolske identitet. Min hypotese er blevet styrket af IP 3:

'altså vi er forskellige slags katolikker i den her kirke... der er nogle der sådan, er lidt perifert, og nogle der virkelig [...] virkelig er troende ... men jeg tror også igen at det er et holdningspunkt eller ens synspunkt til kirken' (Bilag 7: 4).

6.3.2. Beskrivelse af situationen

Der har generelt været bred enighed blandt deltagerne omkring beskrivelsen af den situation, som KKD befandt sig i under presseomtalen i 2010:

'det var klart en anderledes og ny situation for den katolske kirke' (Bilag 5: 2).

'Jamen, den [KKD] var jo i en temmelig kaotisk situation' (Bilag 8: 1).

'sådan rent imagemæssigt, så befandt den [KKD] sig ikke så godt' (Bilag 9: 2).

Et bemærkelsesværdigt faktum har været, at hver enkelt deltager har holdt fokus netop på undersøgelsens periode og ikke på den senere udvikling i krisen (jf. afsnit 1.4.1). Det skal dog understreges, at dette ikke udelukker, at deltagernes udtalelser og holdninger har været influeret af den senere udvikling.

6.3.3. KKD's kommunikative indsats i pressen

KKD's indsats i pressen er primært blevet vurderet, som værende uhensigtsmæssig:

'Ej de [KKD] var så dårlige [...] den ene sagde det ene, den anden sagde det ... og vi kunne ikke engang finde ud af hvem, der sagde sandheden altså ... ej det var klovneri' (Bilag 7: 3).

Der har været en overvejende kritisk holdning til KKD's rolle i pressen, hvor primært biskoppen er blevet nævnt som den hovedansvarlige. En interessant tendens har været, at biskoppens rolle, på trods af kritik, også er blevet forsvaret i flere tilfælde;

'Han [biskoppen] er jo en konservativ mand ... der følger ordrer fra Rom [...] det er en ældre mand, der måske heller ikke er klar, over hvordan medierne fungerer nu, og hvad befolkningen og katolikkerne jo kræver' (Bilag 5: 4).

I flere udtalelser er der blevet sat spørgsmålstegn ved biskoppens kommunikative muligheder. Han er blevet beskrevet, som en person, der på trods af sin autoritet i Danmark, er en del af en større organisation, hvor man ikke nødvendigvis selvstændigt kan tage stilling til bestemte tiltag. Dette rejser spørgsmålet, om hvorvidt biskoppen, eller de resterende repræsentanter, i det hele taget kunne havde håndteret sagen bedre.

6.3.4. KKD's kommunikative indsats i forhold til de danske katolikker

Spørgsmålet om KKD's indsats i forhold til de danske katolikker resulterede i flest interessante reaktioner samt besvarelser. En enkelt deltager udtalte, at indsatsen har været god:

'mange af dem [KKD's repræsentanter] har været dygtige til at fortælle, hvad der er sket, og hvad de vil gøre' (Bilag 5: 3).

Tre deltagere gav udtryk for, at de ikke havde brug for en indsats fra KKD i forhold til dem selv:

'så meget har jeg egentlig ikke tænkt over det, jeg har håndteret det lidt på en anden måde. [...] jeg har ikke følt, jeg må indrømme, jeg har ikke følt det store behov for og få flere detaljer' (Bilag 6: 4).

'jeg ved ikke, hvad han [CK] ellers skulle gøre, skulle han sende et brev personligt hjem til alle katolikker? (Bilag 7: 4).

De to sidste deltagere gav hverken udtryk for et behov for information fra KKD's side og kunne ikke nævne et eksempel på kommunikation med danske katolikker som modtagere. Til spørgsmålet om kommunikationens synlighed samt betydning svarede de to deltagere bl.a.:

'Det er ikke noget, jeg har lagt mærke til i hvert fald' (Bilag 9: 2).

'Det har ikke betydet det store' (Bilag 10: 3).

I fem ud af seks tilfælde kunne man dermed ikke identificere et decideret behov for en indsats fra KKD. De to personer, som ikke kunne nævne nogle eksempler på kommunikation fra KKD, er de to som, hvis man vurderer på baggrund af deres svar, er mindst knyttet til KKD set fra et organisatorisk synspunkt. Det er også de to deltagere, som alene går i kirke ved særlige lejligheder, og som har udtalt, at deres tilknytning er noget *'traditionelt'* (Bilag 10: 1; Bilag 9: 1).

6.3.5. Kommunikationens effekt

Både biskoppen og de resterende repræsentanter er blevet rost for deres indsats i forhold til de danske katolikker, som bl.a. har bestået af møder efter messer på initiativ fra præster (Bilag 5: 2) samt et brev fra biskoppen, som er blevet læst op til messer (Bilag 7: 4). Tre af deltagerne gav dog kun i mindre grad udtryk for et behov for at få mere at vide fra KKD. De tre deltagere går i kirke ugentligt, og udfører alle en form for frivilligt arbejde for KKD (Bilag 6: 2). Dette styrker umiddelbart hypotesen omkring tilknytningens betydning for effekten af KKD's kommunikation.

I afsnit 1.4. definerede jeg, hvad ordet *effekt* dækker over i forhold til problemformuleringen. Det har ikke været formålet at konkludere, hvorvidt den pågældende effekt har været positiv eller negativ, hvilket bliver relevant, hvis man tager de forskellige besvarelser i betragtning. Deltagerne har givet forskellige udtryk for holdninger og overvejelser i forbindelse med KKD's kommunikative indsats, men har kun i begrænset omfang udtalt sig, om KKD's håndtering ændrede noget i deres opfattelse af situationen eller tilknytning til KKD.

6.3.6. De tre temakontekster

I forbindelse med det første af de tre konteksttemaer (jf. afsnit 6.1) har deltagerne klart givet udtryk for det første lag af kritikken:

'pædofili og den katolske kirke, det burde virkelig ikke gå hånd i hånd' (Bilag 7: 2).

Der har været en tydelig tendens i blandt deltagernes udtalelser om det andet lag; KKD's håndtering af potentielle overgreb *før* analyseperioden:

'Langt hen ad vejen så tror jeg de kirkelige myndigheder, de har gjort alt, hvad de kunne for at skjule de her sager' (Bilag 8: 4)

'man har jo altid godt vidst, at der var et eller andet' (Bilag 10: 3).

Man kan argumentere for en bevidsthed omkring dette aspekt, hvorfor det endnu en gang bliver interessant at spørge, om KKD var forberedt på krisen. På baggrund af kontekstanalysen er det svært at argumentere for, at KKD var forberedt, især da der var tale om en kommunikativ dobbeltkrise. Hvis man derimod ser på KKD's strategiske tilgang til krisen, samt hvad hver deltager har givet udtryk for, så kunne man godt argumentere for, at KKD har været forberedt på krisen i forhold til det første og andet lag, men ikke nødvendigvis det tredje, hvor kritikken's fokus har været på KKD's igangværende håndtering af krisen.

6.4. Sammenfatning

Deltagerne har alle beskrevet KKD's krise som kaotisk. Fire deltagere har beskrevet krisen, som en svær situation, der har påvirket dem personligt.

Hypotesen om, at katolikkers tilknytning til KKD kan have haft en betydning for deres holdninger til krisen, er blevet styrket i den kvalitative undersøgelse. De deltagere, som har været tættere på KKD som organisation i løbet af kriseperioden, kunne ekspliciterer deres holdninger til krisen, samt KKD's håndtering af den, mere indgående. Disse deltagere har generelt været overvejende kritiske i forhold til KKD's pressehåndtering, som de dog ikke mente, kunne have været meget bedre, omstændighederne taget i betragtning. KKD's indsats i forhold til katolikkerne har været begrænset, men de nævnte initiativer er blevet omtalt positivt. En tendens har været, at personer med størst organisatorisk tilknytning, ikke har følt et behov for en mere omfattende intern håndtering af krisen.

I forbindelse med de overordnede temakontekster har der været en tendens i forhold til det andet kritiklag, som har omhandlet KKD's tidligere håndtering af overgreb. Deltagerne har givet udtryk for, at det er noget, som er blevet *'skjult'*, men at man har været bevidst om det. Dette kunne være et argument for, at KKD, på trods af den dobbelte kommunikationskrise, har været forberedt på en potentiel krise.

Jeg vil nu gå videre til den sidste del af specialet, hvor en rundspørgeundersøgelse skal anvendes til at styrke eller afkræfte de endnu eksisterende hypoteser samt de nye, som er opstået i den kvalitative undersøgelse.

6.5. Rundspørgeundersøgelse

På baggrund af den viden som er blevet erfaret om KKD's krise hidtil, er et spørgeskema (Bilag 4) med danske katolikker som målgruppe blevet udarbejdet. Formålet med spørgeskemaet har været at afdække hypoteser og påpege eventuelle modsætninger i forhold til specialets to første analysedele og den kvalitative undersøgelse. Metoden for undersøgelsen er blevet beskrevet i afsnit 2.10.

De indsamlede data (Bilag 11) vil blive analyseret via en gennemgang af de mest relevante resultater i spørgeskemaets fire dele, hvor tendenser vil blive forsøgt afdækket ved en opdeling af

respondenterne i grupper efter bestemte besvarelser. Analysen vil tage udgangspunkt i fuldt gennemførte besvarelser.³³ Under analysen af de enkelte data vil besvarelserne blive holdt op imod de hidtil opstillede hypoteser.

6.5.1. Del 1: Tilknytning til KKD

Den første del af spørgeskemaet har omhandlet respondenternes alder, køn samt overordnede tilknytning til KKD. Fordelingen mellem køn og alder har været forholdsvis lige, bortset fra aldersgruppen 0-17, hvor der ikke har været nogen fuldt gennemførte besvarelser³⁴. Undersøgelsens målgruppe er dermed begrænset til katolikker, som er 18 år eller derover, hvilket stemmer overens med den kvalitative undersøgelse.

I forhold til respondenternes tilknytning til KKD har 80 % svaret, at de ser sig selv som en del af den organisation, som KKD udgør. Derudover har 70 % svaret, at de er aktivt engagerede i kirken (Bilag 11: 3). Derudover går 79 % af respondenterne i kirke minimum 1-3 gange om måneden, hvoraf halvdelen gør det hver søndag. Respondenter, som er yderligere engageret i KKD og går i kirke mindst 1-3 gange om måneden, vil i resten af analysen blive refereret til som respondentgruppe 1 (RG1), mens de respondenter, som ikke er aktivt engageret i KKD og går i kirke højst et par gange årligt, vil blive refereret til som respondentgruppe 2 (RG2). Den samlede respondentgruppe vil blive refereret til som RG.

6.5.2. Del 2: Krisen og KKD's indsats i pressen

Anden del af spørgeskemaet har haft fokus på krisen og KKD's overordnede indsats i pressen, samt hvilken effekt denne har haft på respondenterne.

Størstedelen af RG har svaret, at situationen under kriseperioden var kaotisk, i alt 63 %, mens 22 % svarede, at situationen var anderledes end normalt (Bilag 11: 4) Derudover svarede 74 %, at KKD i høj grad eller i meget høj grad var i krise i forhold til dens image. Dette styrker tendensen fra den kvalitative undersøgelse, hvor deltagerne har været enige omkring beskrivelsen af krisesituationen.

RG1 og RG2 blev i ligeså høj grad berørt af presseomtalen (Bilag 11A: 1), og kun 5 % af alle

³³ 10 % af respondenterne gennemførte ikke hele spørgeskemaet, hvorfor disse er blevet sorteret fra i analysen (jf. afsnit 2.10.1).

³⁴ Der er bl.a. blevet taget kontakt til Danmarks Unge Katolikker (DUK), samt et katolsk gymnasium i forsøget på at afdække flest mulige aldersgrupper. Det har dog ikke været muligt at få spørgeskemaet spredt igennem disse instanser, grundet en eksisterende politik som ikke tillod at videregive spørgeskemaet til de respektive medlemmer/elever.

respondenterne har svaret, at de ikke blev berørt på nogen måde (Bilag 11: 5).

Biskoppens indsats i pressen er blevet vurderet stærkt kritisk, dog har RG1 været mindre kritiske end RG2, hvor 35 % ikke kunne huske nogen indsats fra biskoppens side, mens alle fra RG1 kunne vurdere indsatsen (Bilag 11A: 2). Dette stemmer overens med den kvalitative undersøgelse, hvor to deltagere, som er mindre engagerede i KKD, ikke kunne nævne konkrete eksempler på kommunikation med KKD som afsender.

I den kvalitative undersøgelse gav deltagerne udtryk for, at biskoppen ikke kunne have håndteret krisen bedre, denne tendens er dog blevet afkræftet i rundspørgeundersøgelsen, hvor 75 % af RG har svaret, at biskoppen kunne have gjort det bedre (Bilag 11: 6).

Skelnen mellem biskoppen og KKDs resterende repræsentanter har vist sig at være relevant, da vurderingen af andre fremtrædende personer fra KKD har været overvejende positiv. 70 % af RG har vurderet den som værende tilpas, god eller rigtig god (Bilag 11: 6).

I RG2 svarede 26 %, at KKDs indsats i pressen berørte dem personligt i høj eller meget høj grad, mens 58 % har svaret dette i RG1 (Bilag 11A: 4). Der er således en tydelig forskel på, hvilken effekt KKDs kommunikation har haft på disse to grupper, hvilket også er blevet konkluderet i den kvalitative undersøgelse.

6.5.3. Del 3: KKDs indsats over for de danske katolikker

I den tredje del har respondenterne skulle tage stilling til KKDs indsats i forhold til de danske katolikker.

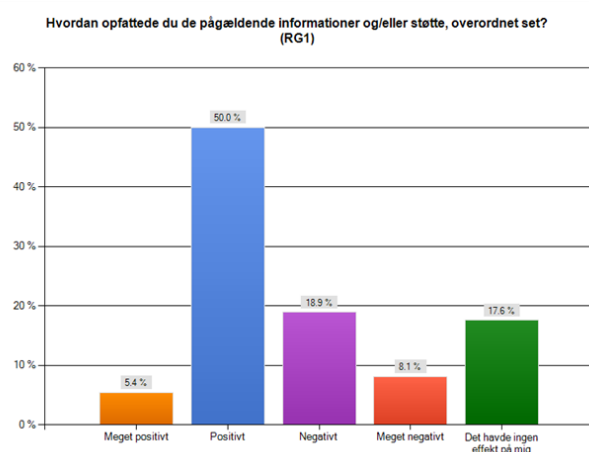
Spørgsmålet om, hvorvidt katolikkerne i det hele taget har haft behov for, at KKD skulle tage hånd om sine medlemmer, har ikke været mulig at besvare på baggrund af receptionsanalysen, da der i dette tilfælde har været tale om modstridende resultater. Spørgsmålet opstod under den kvalitative undersøgelse, men mister sin relevans, hvis man tager rundspørgeundersøgelsen i betragtning, hvor kun under en tredjedel af RG har svaret, at de slet ikke, eller kun i mindre grad, har følt et behov for støtte fra KKD i forbindelse med krisen (Bilag 11: 8). Man kan dog ikke afkræfte påstanden helt, da 30 % ikke er en ubetydelig andel, hvorfor man fortsat kan argumentere for, at en del katolikker ikke har haft brug for støtte, eller yderligere oplysninger fra KKD.

Hypotesen om forskellen mellem de to grupper af katolikker er blevet yderligere styrket ved

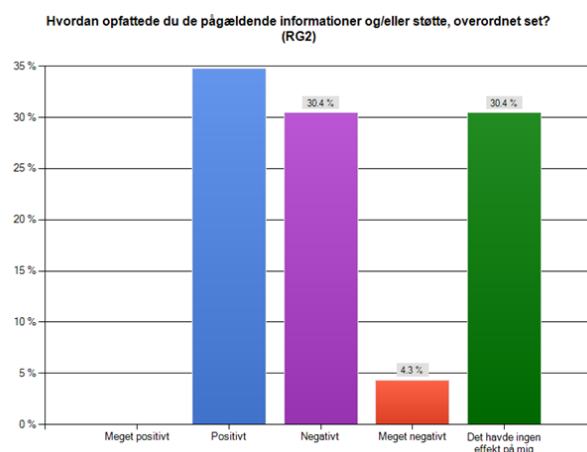
spørgsmålet om, hvem der har været afsender af kommunikation med danske katolikker som modtagere. I RG2 svarede 30 %, at de ikke husker kommunikation med danske katolikker som modtagere, mens kun 8 % svarede dette i RG1 (Bilag 11A: 5).

Både inden for RG1 og RG2 svarede størstedelen af respondenterne, at KKD's indsats over for de danske katolikker ikke havde nogen indflydelse på deres holdning til krisen, men ligesom i den kvalitative undersøgelse, blev den synlige indsats vurderet positivt af størstedelen i RG1 (jf. figur 6.3), mens RG2 har været mindre positive (jf. figur 6.4), hvor næsten en tredjedel dog ikke vurderede den til at have haft en effekt.

Figur 6.3. – Besvarelser i RG1

Figur 6.4. – Besvarelser i RG2

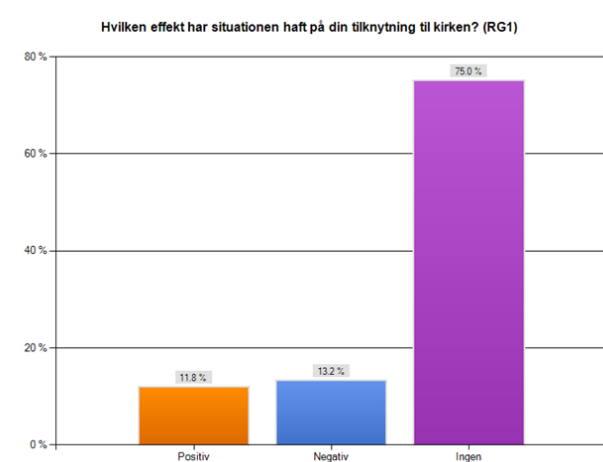
6.5.4. Del 4: Det andet konteksttema og krisens indflydelse på tilknytningen til KKD

I den sidste del af spørgeskemaet har respondenterne skulle tage stilling til, om de før krisen i 2010, havde gjort sig nogen overvejelser i forbindelse med KKD's håndtering af potentielle overgreb. Ligesom i den kvalitative analyse har det været muligt at identificere en tendens i forhold til bevidstheden af denne faktor. 68 % af den samlede gruppe har svaret, at de har tænkt over KKD's tidligere håndtering af overgreb (Bilag 11: 12). Der har dog endnu en gang været en tydelig forskel mellem de to respondentgrupper, da 71 % af RG1 havde tænkt over det nævnte aspekt, mens det kun har været 52 % i RG2 (Bilag 11A: 6).

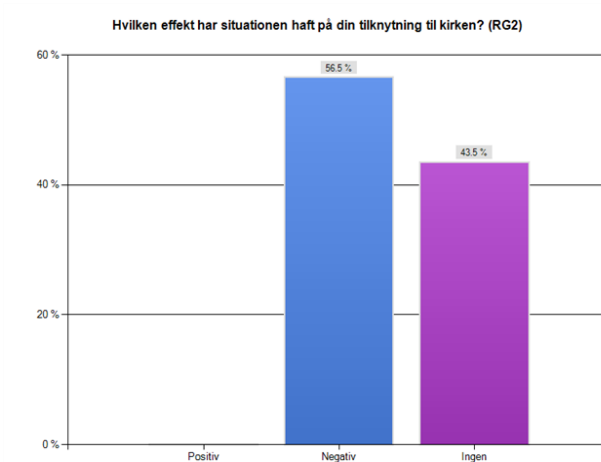
Spørgeskemaets sidste spørgsmål lød: *'Hvilken effekt har situationen haft på din tilknytning til*

kirken?'. Besvarelsene af dette spørgsmål er det sidste, og i særdeleshed relevante argument for, at der har været en forskel, på hvilken effekt krisen og KKD's indsats har haft på de to respondentgrupper:

Figur 6.5. – Besvarelser i RG1

Figur 6.6. – Besvarelser i RG2

I RG1 har 13 % svaret, at krisen har haft en negativ indflydelse på deres tilknytning til KKD (jf. figur 6.5), mens hele 57 % har svaret dette i RG2 (jf. figur 6.6.). Dette kan fortolkes som, at katolikker, som overordnet set tilhører RG1, er mere knyttet til kirken, da KKD's krise, ifølge resultaterne, ikke har været tilstrækkelig til at have haft en indflydelse på dem. Derimod er katolikker, som er længere væk fra den organisation, som KKD udgør, mere tilbøjelige til at blive påvirket af en krise. På trods af at 57 % kun svarer til lidt over halvdelen, så er tallet markant højere end i RG1, hvorfor man kan argumentere for den nævnte tendens.

6.5.5. Tendenser i forhold til alder og køn

Efter en opdeling af RG i de forskellige aldersgrupper har det været muligt at pege på enkelte forskelle i besvarelsene. Jo ældre aldersgruppe, desto mere kritiske har respondenterne været i deres vurdering af biskoppens indsats i pressen (jf. figur 6.7). Bl.a. har 56 % af de 18-29-årige vurderet biskoppens indsats som dårlig eller meget dårlig, mens denne vurdering blandt de ældre aldersgrupper har ligget på over 80 %.

På trods af at de 30-49-årige har været mest positive i deres vurdering af eksisterende kommunikation med katolikker som modtagere, har 39 % i aldersgruppen svaret, at krisen har haft

en negativ effekt på deres tilknytning til KKD mod 17 % i gennemsnit blandt de resterende aldersgrupper.

Figur 6.7. Aldersgrupper

<u>Alder:</u>	18-29	30-49	50-64	65+
<u>Svar:</u>				
Det var en kaotisk situation:	58 %	65 %	61 %	81 %
Dårlig eller meget dårlig indsats fra biskoppen:	56 %	81 %	85 %	88 %
God eller meget god indsats fra biskoppen:	28 %	7 %	4 %	0 %
Biskoppen kunne have gjort det bedre:	65 %	81 %	82 %	75 %
God eller meget god indsats fra de resterende KKD repræsentanter:	40 %	42 %	43 %	25 %
Positiv eller meget positiv holdning til støtte og/eller kommunikation med katolikker som modtagere:	46 %	61 %	43 %	56 %
Har før krisen ikke gjort sig nogen tanker omkring KKDs håndtering af overgreb:	44 %	23 %	21 %	13 %
Krisens effekt på tilknytning til KKD. Positiv:	12 %	7 %	4 %	13 %
Krisens effekt på tilknytning til KKD. Negativ:	16 %	39 %	18 %	19 %
Krisens effekt på tilknytning til KKD. Ingen:	72 %	55 %	79 %	69 %

De mandlige respondenter har været mere kritiske i deres vurdering af biskoppen og de resterende repræsentanters indsats i pressen, men har samtidig været mere positive end kvinderne, hvad angår deres holdning til KKDs indsats over for katolikkerne (jf. figur 6.8). De kvindelige respondentes tilknytning til KKD er i mindre grad blevet påvirket negativt af krisen, hvor 73 % har svaret, at krisen ikke har haft en effekt på deres tilknytning.

Figur 6.8. Køn

<u>Køn:</u>	Mænd	Kvinder
<u>Svar:</u>		
Dårlig eller meget dårlig indsats fra biskoppen:	85 %	62 %
Dårlig eller meget dårlig indsats fra de resterende KKD repræsentanter:	34 %	13 %
Positiv eller meget positiv holdning til støtte og/eller kommunikation med katolikker som modtagere:	58 %	42 %
Krisens effekt på tilknytning til KKD. Negativ:	30 %	16 %
Krisens effekt på tilknytning til KKD. Ingen:	64 %	73 %

6.5.6. Eventuelle kommentarer

Til slut i spørgeskemaet har respondenterne haft mulighed for at skrive uddybende kommentarer, hvilket i alt 40 personer har benyttet sig af (Bilag 12). Mangfoldigheden af budskaber i de mange kommentarer har været bemærkelsesværdig, da respondenterne har kommenteret på krisen fra vidt forskellige perspektiver. Et interessant perspektiv er skelnen mellem KKD som en organisationel helhed, hvilket har været specialets udgangspunkt, eller som en del af noget større, der ikke kan påvirkes af en krise:

'Kirken er et instrument for at få del i frelsen til det evige liv. Med det in mente forekommer formuleringen af en del af spørgsmålene mærkelig' (Bilag 12: 5).

'Kirken er en enhed, der ikke som sådan påvirkes i sin natur af nogle uheldige personer' (Bilag 12: 2).

På baggrund af ovenstående kommentarer kunne man påstå, at KKD ikke kan påvirkes af kriser, hvorfor, hvis det er tilfældet, dette speciale i teorien ikke bygger på en reel problemstilling.

Hvis KKD ikke kan påvirkes af kriser, må man kunne argumentere for, at der ikke har eksisteret et behov for nogen form for kommunikativ indsats fra KKD's ledelse. I kontekstanalysen har det dog været muligt at redegøre for protester fra danske katolikker, som bl.a. efterspurgte større åbenhed. Derudover blev der i krisekommunikationsanalysen redegjort for en lang række kommunikative strategier fra KKD's ledelse, som i flere tilfælde handlede efter omverdenens råd, og dermed foretog ændringer i forhold til den interne, organisationelle politik. I receptionsanalysen har størstedelen af interviewpersonerne givet udtryk for, at krisen og den negative omtale af kirken berørte dem personligt, hvilket også har været resultatet i rundspørgeundersøgelsen. Man kan derfor påpege en reel problemstilling, da danske katolikker har givet udtryk for, at krisen og KKD's håndtering af den, har haft en effekt på dem. Samtidig har langt størstedelen af alle respondenter og interviewpersoner givet udtryk for, at de ser sig som en del af KKD som organisation, hvorfor man kan argumentere for, at hvis én eller flere dele bliver påvirket, så gør helheden det også, hvilket går begge veje:

'Hvis en del af "legemet" fejler eller er sygt, så lider vi alle' (Bilag 12: 4).

KAPITEL 7: KONKLUSION

Formålet med dette speciale har været at besvare spørgsmålet om, hvilken effekt den danske katolske kirkes kommunikation har haft på dens medlemmer i løbet af foråret 2010, hvor kirken har været genstand for en omfattende, kritisk presseomtale, som tog udgangspunkt i katolske præsters potentielle overgreb på mindreårige.

I specialet er der blevet anvendt en socialkonstruktivistisk tilgang med casestudiet som undersøgelsesdesign. Formålet har således været at redegøre for tendenser i det undersøgte fænomen, på baggrund af data fra flere kilder, med det formål at afdække modsætninger samt styrke eller afkræfte hypoteser, som er blevet konstrueret systematisk igennem arbejdsprocessen.

For at få et mere dybdegående indblik i den pågældende krise er der ved brug af teori om den retoriske arena indledningsvis blevet foretaget en kontekstanalyse, hvor det har været muligt at gøre rede for krisens væsen og dynamik. På baggrund af denne første analysedel kan man argumentere for, at krisen har været en kommunikativ dobbeltkrise, da én af de primære temakontekster har været biskoppens udtalelser og KKD's overordnede håndtering af potentielle overgreb. Krisen har været influeret af en række forskellige aktører, som alle har gjort deres kommunikative entré i begyndelsen af den undersøgte periode. KKD blev bl.a. kritiseret af danske katolikker, som manifesterede deres utilfredshed med situationen ved bl.a. at melde sig ud af KKD. Katolikkerne har dog også været med til at forsvare KKD i en lang række debatter om bl.a. cølibatløftet. Flere eksperter inden for bl.a. kommunikation har kritiseret biskoppens indsats i pressen, mens politikere har debatteret nye lovforslag som et resultat af håndteringen af overgrebssagerne. Der har i kontekstanalysen været identificerbare kommunikationskæder, hvor KKD's kommunikation har resulteret i kritik fra pressen, som herefter har genereret en lang række debatindlæg fra bl.a. lokalsamfundet.

Konklusionen på kontekstanalysen er, at KKD blev kritiseret fra talrige perspektiver og af forskellige aktører, hvilket primært skyldtes KKD's egen håndtering af de pågældende overgrebssager. Denne overordnede kritik overskyggede de få omtaler, der satte spørgsmålstejn ved validiteten af pressens fokus, og fik KKD til at fremstå, som en organisation uden kontrol over situationen.

Det andet skridt i specialet har været at undersøge den kommunikation, som KKD har været

afsender af i løbet af kriseperioden. Dette er blevet gjort ved brug af teori om krisekommunikation som imagegenoprettelse, da denne tager højde for en række kommunikative strategier, som den kriseramte kan gøre brug af.

Det blev i denne analysedel konkluderet, at de fremtrædende repræsentanter fra KKD, som primært har bestået af biskop Czeslaw Kozon, ikke har benægtet, at der er fundet overgreb sted inden for kirken. Der er dog ikke blevet påtaget nogen skyld for den tidligere håndtering af potentielle overgreb, da skylden i flere tilfælde blev flyttet over på den tidligere ledelse. KKD har igennem hele kriseforløbet på én eller flere måder gjort forsøg på korrigering ved bl.a. at udarbejde en beredskabsplan og overdrage alle sager til politiet. Det interessante ved dette aspekt har dog været, om hvorvidt korrigeringen har fundet sted som et resultat af KKDs gode hensigter, eller den massive presseomtale.

Som svar på problemformuleringens andet underspørgsmål kan man argumentere for, at KKD har anvendt en række kommunikative strategier, som primært har bestået af en konstant korrigering i løbet af kriseperioden, men også unddragelse af ansvar samt reduktion af angrebets omfang, i det de ukontrollerbare omstændigheder er blevet brugt som argument for den givne håndtering af overgreb.

På baggrund af de to første analyser har det været muligt at finde frem til, hvad der ville være mest hensigtsmæssigt at undersøge for at være i stand til at besvare problemformuleringens overordnede spørgsmål.

Som led i undersøgelsesdesignet er der efter de to første analyser blevet opstillet en række hypoteser, som blev søgt afdækket i receptionsanalysen. Én af disse har været, at krisen overordnet set har bestået af tre temakontekster; de pågældende overgreb, KKDs tidligere håndtering af overgreb samt den igangværende håndtering, som har udgjort den dobbelte kommunikationskrise. De forskellige reaktioner fra KKDs bagland har genereret en hypotese om, at der kan være forskel på, hvilken effekt krisen har haft på katolikkerne afhængigt af deres tilknytning til KKD.

I den kvalitative undersøgelse har interviewpersonerne givet udtryk for, at den undersøgte periode var en kaotisk situation, som har berørt dem personligt, hvilket er blevet bekræftet i rundspørgeundersøgelsen.

For at besvare problemformuleringens overordnede spørgsmål er det nødvendigt at tage højde for

hypotesen, som opstod efter de to første analysedele, og som blev styrket i begge undersøgelsesdele af receptionsanalysen. KKD's kommunikative indsats i løbet af krisen har nemlig haft en effekt på de danske katolikker, men der har været en bemærkelsesværdig forskel på denne effekt, hvis man deler katolikkerne op i to grupper; dem, som går i kirke minimum 1-3 gange om måneden, og som samtidig er engageret i kirken på forskellige måder (RG1), samt dem, som går i kirke højst et par gange om året, og som ikke er engageret yderligere i kirken (RG2).

Størstedelen af RG1 er blevet personligt berørt af KKD's indsats i pressen, mens kun halvt så mange fra RG2 har givet udtryk for dette. Derudover har RG1 været langt mindre kritiske i deres vurdering af kommunikation med katolikker som modtagere samt af biskoppens kommunikative indsats, som dog generelt er blevet vurderet overvejende kritisk.

Det mest interessante faktum har dog været, at mens kun 13 % af respondenterne i RG1 har svaret, at hele situationen har haft en negativ effekt på deres tilknytning til KKD, så har over halvdelen af respondenterne i RG2 svaret dette.

Som svar på problemformuleringen kan man overordnet set argumentere for flere tendenser, som er blevet styrket i samtlige analysedele. Katolikkerne har vurderet KKD's indsats i pressen overvejende negativt, hvor især biskoppens indsats er blevet kritiseret. KKD's indsats over for katolikkerne har været begrænset, men er af størstedelen blevet modtaget positivt, dog i mindre grad af katolikker med mindre organisationel tilknytning. Denne gruppes tilknytning til kirken er derudover i højere grad blevet påvirket negativt som resultat af KKD's kommunikation og krisen. KKD's kommunikative rolle har således haft en blandet effekt, som ifølge analysen, i særdeleshed afhænger af katolikkens tilknytning til kirken.

På baggrund af de mange aspekter og forskelligheder blandt danske katolikker ville det ikke have været hensigtsmæssigt at konkludere generaliserende, om hvorvidt effekten har været positiv, negativ, eller ikkeeksisterende, hvilket også er blevet beskrevet i afgrænsningen. Jeg vil derfor slutte af på socialkonstruktivistisk vis ved at konkludere, at effekten af KKD's kommunikation altid vil afhænge af de enkelte katolikker, som hver især udgør én unik del af KKD, som i højere eller mindre grad kan blive påvirket af KKD's kommunikation. Da helheden er afhængig af de dele som udgør den, er det vigtigt for en organisation som KKD at kommunikere hensigtsmæssigt, og tage højde for både de stærkeste dele af mekanismen, men også de mere skrøbelige.

Litteraturliste

A

- Andersen, I. (2002). *Den skinbarlige virkelighed – vidensproduktion inden for samfundsvidenskaberne*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.

B

- Benoit, W.L. (1995). *Accounts, excuses, and apologies. A Theory of Image Restoration Strategies*. New York, USA: State University of New York Press, Albany.
- Brannen, J. (1995). Combining qualitative and quantitative approaches: an overview. I Brannen, J. (Red.), *Mixing Methods: Qualitative and Quantitative Research* (s. 3-38). Hants, England: Ashgate Publishing Company.
- Brix, I. (2010). Biskop: Pædofile skader vores kirke. *Jyllands-Posten*, 13. marts 2010, 1 (s. 4). Lokaliseret d. 3. februar 2011 i Infomedia.
- Broberg, M.B. (2010). Fire nye sager i den katolske kirke. *Jyllands-Posten*, 27. april 2010, 1 (s. 5). Lokaliseret d. 24. februar 2011 i Infomedia.
- Broberg, M.B. & Westh, A. (2010). Katolsk kirke vil yde erstatning for misbrug. *Jyllands-Posten*, 13. april 2010, 1 (s. 4). Lokaliseret d. 24. februar 2011 i Infomedia.
- Burns, J.P. & Bruner, M.S. (2000). Revisiting the Theory of Image Restoration Strategies. *Communications Quarterly*, 48 (1). 27-39. Lokaliseret d. 21. februar 2011 i Communication & Mass Media Complete.

C

- Carlsen, E.M. (2010). Debat: Den katolske kirke offer for moralsk panik. *Politiken*, 17. april 2010, Debat (s. 6). Lokaliseret d. 20. februar 2011 i Infomedia.

- Clausen, B. (2010). Gamle sager om misbrug kan få nye frem i lyset. *Kristeligt Dagblad*, 23. marts 2010, 1 (s. 4). Lokaliseret d. 24. februar 2011 i Infomedia.
- Collin, F. (2003). *Konstruktivisme*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Coombs, T.W. (2007). *Ongoing crisis communication. Planning, managing, and responding*. California, USA: SAGE Publications Inc.

D

- Dahlgaard, M. (2010a). Katolsk biskop følger Rom. *Berlingske Tidende*, 23. marts 2010, 1 (s. 14). Lokaliseret d. 17. februar 2011 i Infomedia.
- Dahlgaard, M. (2010b). Præster værner om tavshedspligten. *Berlingske Tidende*, 26. marts 2010, 1 (s. 4). Lokaliseret d. 17. februar 2011 i Infomedia.
- Dahlgaard, M.; Jung, E. (2010c). Bolden ligger på ofrets bane. *Berlingske Tidende*, 10. april 2010, 1 (s. 6). Lokaliseret d. 17. februar 2011 i Infomedia.
- Danmarks Statistik (2010). Lokaliseret d. 8. maj 2010 på:
<http://www.statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1366>
- Georg, S. (2010). Undersøgellesdesign. I Darmer, P.; Jordansen, B.; Madsen, J.A. & Thomsen, J. (Red.), *Paradigmer i praksis. Anvendelse af metoder til studier af organisations- og ledelsesprocesser* (s. 139-171) København: Handelshøjskolens Forlag.
- Den katolske Kirke følger Børnerådets anbefalinger (2010). Lokaliseret d. 20. februar 2011 på:
[http://www.katolsk.dk/579/?tx_ttnews\[tt_news\]=7542&cHash=7473e457f5deb7c6e6bda9bc95532fec](http://www.katolsk.dk/579/?tx_ttnews[tt_news]=7542&cHash=7473e457f5deb7c6e6bda9bc95532fec)
- Den katolske kirke i Danmark: www.katolsk.dk
- Dogget, G. (2010). Katolsk vagthund skal hindre sexmisbrug. *Kristeligt Dagblad*. 13. marts 2010, 1 (s. 7). Lokaliseret d. 3. februar 2011 i Infomedia.

F

- Flick, U. (2007). *Designing Qualitative Research*. California, USA: SAGE Publications Inc.
- Fredslund, H. (2005). Den filosofiske hermeneutik – fra filosofi til forskningspraksis. I Nygaard, C. (Red.), *Samfundsvidenskabelige analysemetoder* (s. 73-100). Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.
- Friedman, M (2002). *Everyday crisis management: How to think like an emergency physician*. Naperville, USA: First Decision Press.

G

- Garde, P. (2010). Debat: Den gejstlige anmeldelsespligt gælder kun, når den afværger nye overgreb. *Kristeligt Dagblad*, 20. marts 2010, 1 (s. 16). Lokaliseret d. 17. februar 2011 i Infomedia.
- Giddens, A. (1987). *Social theory and modern sociology*. Cambridge, Storbritannien: Polity Press.

H

- Hansen, J.H. & Andersen, B.H. (2009). *Et sociologisk værktøj. Introduktion til den kvantitative metode*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Haraway, D. (1988). Situated Knowledges: The Science Question in Feminism and the Privilege of Partial Perspective. I *Feminist Studies*, Vol. 14, No. 3 (efterår, 1988), (s. 575-599). Lokaliseret d. 15. maj 2011 i JSTOR.
- Hearit, K.M.; Courtright, J.L. (2003). A social constructionist approach to crisis management: Allegations of sudden acceleration in the Audi 5000. *Communication studies*, 79-95. Lokaliseret d. 16. februar 2011 i Academic Search Elite.
- Heise, L. (2010). Debat: Klamme katolske præster. *Jyllands-Posten*, 26. marts 2010, 1 (s.

25). Lokaliseret d. 17. februar i Infomedia.

J

- Jacobsen, B.; Tandggaard, L. & Brinkmann, S. (2010). Fænomenologi. I Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (Red.), *Kvalitative Metoder. En grundbog* (s. 185-205). København: Hans Reitzels Forlag.
- Jensen, K.Ø. (2010). Katolikker: Selvfølgelig skal overgreb indberettes. *Jyllands-Posten*, 20. marts 2010, 1 (s. 8). Lokaliseret d. 22. februar 2011 i Infomedia.
- Johansen, T.S. (2010a). SEKSUELT MISBRUG: Dansk biskop afviser at undersøge sager om sexmisbrug. *Kristeligt Dagblad*, 16. marts 2010, 1 (s. 4). Lokaliseret d. 4. februar 2011 i Infomedia.
- Johansen, T.S. (2010b). Massiv kritik af katolsk biskop. *Kristeligt Dagblad*, 18. marts 2010, 1 (s. 1). Lokaliseret d. 17. februar 2010 i Infomedia.
- Johansen, T.S. (2010c). Biskop beklager håndtering af sager om sexmisbrug. *Kristeligt Dagblad*, 30. marts 2010, 1 (s. 4). Lokaliseret d. 17. februar 2011 i Infomedia.
- Johansen, T.S. (2010d). Flertal vil ændre forældelsesfrist i sager om sexmisbrug. *Kristeligt Dagblad*, 8. april 2010, 1 (s. 1). Lokaliseret d. 17. februar 2011 i Infomedia.
- Johansen, T.S. (2010e). Katolsk informationschef melder sig ind i kirke-kritisk Facebook-gruppe. *Kristeligt Dagblad*, 13. april 2010, 1 (s. 4). Lokaliseret d. 25. februar 2011 i Infomedia.
- Johansen, T.S. (2010f). Katolikker kritiserer håndtering af sexmisbrug. *Kristeligt Dagblad*, 19. marts 2010, 1 (s. 5). Lokaliseret d. 12. februar 2011 i Infomedia.
- Johansen, W. & Frandsen, F. (2007). *Krisekommunikation. Når virksomhedens image og omdømme er truet*. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.
- Jung, E. (2010). Katolsk kirke: Vi er i krise. *Berlingske Tidende*, 3. april 2010. Lokaliseret d. 24. februar 2011 i Infomedia.

- Jung, E. & Dahlgaard, M. (2010). Præst anklaget for sexovergreb på messedreng. *Berlingske Tidende*, 9. april 2010, 1 (s. 8). Lokaliseret d. 24. februar 2011 i Infomedia.
- Jung, E.; Krogh, K. & Dahlgaard, M. (2010). Katolikker får adgang til arkiv. *Berlingske Tidende*, 21. april 2010, 1 (s. 5). Lokaliseret d. 24. februar 2011 i Infomedia.
- Junker, M.S. (2010). Portræt: Vatikanets danske discipel med den ydmyge attitude. *Politiken*, 19. marts 2010, 1 (s. 2). Lokaliseret d. 17. februar 2011 i Infomedia.

K

- Kozon, C. (2010a). Debat: Ingen anmeldepligt. Fagetisk råd skal rådgive i misbrugssager. *Kristeligt Dagblad*, 19. marts 2010, 1 (s. 16). Lokaliseret d. 23. februar 2011 i Infomedia.
- Kozon, C. (2010b). Debat: Kirken er godt i gang med at løse problemet. *Kristeligt Dagblad*, 29. april 2010, 1 (s. 16). Lokaliseret d. 22. februar 2011 i Infomedia.
- Krogh, K (2010). Ekspertter chokerede over håndtering af anmeldt overgreb. *Berlingske Tidende*, 18. april 2010, 1 (s. 8). Lokaliseret d. 24. februar 2011 i Infomedia.
- Krogh, K.; Jung, E. & Dahlgaard, M. (2010). Det er ikke optimalt. *Berlingske Tidende*, 18. april 2010, Magasin Søndag (s. 5). Lokaliseret d. 23. februar 2011 i Infomedia.

L

- Langergaard, L. L.; Rasmussen, S. B. & Sørensen, A. (2006). *Viden, videnskab og virkelighed*. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.
- Larsen, K. (2007). *Fra Christensen til Krarup - dansk kirkeliv i det 20. århundrede*. Fredericia: Kolon.
- Ledende artikel: KATOLSK KATASTROFE (2010a). *Kristeligt Dagblad*, 27. marts 2010, 1 (s. 16). Lokaliseret d. 17. februar 2011 i Infomedia.
- Ledende artikel: Katolsk krise uden ende (2010b). *Kristeligt Dagblad*, 7. april 2010, 1 (s. 10). Lokaliseret d. 17. februar i Infomedia.

M

- Merkelsen, Henrik (2007). *Magt og medier. En introduktion*. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.
- Misvisende informationer om to breve fra Troslærekongregationen (2010). Lokaliseret d. 24. februar 2011 på:
[http://www.katolsk.dk/579/?tx_ttnews\[tt_news\]=7545&cHash=de83de9a023edba1d52cd62c77670066](http://www.katolsk.dk/579/?tx_ttnews[tt_news]=7545&cHash=de83de9a023edba1d52cd62c77670066)
- Mitroff, I.I.; Pearson, C.M. & Harrington, L.K. (1996). *The Essential Guide to Managing Corporate Crises*. New York, USA: Oxford University Press.

N

- Nedsættelse af udredningsgruppe (2010). Lokaliseret d. 24. februar 2011 på:
[http://www.katolsk.dk/579/?tx_ttnews\[tt_news\]=7534&cHash=9df10d7a0f50f8fc79abb256fe1fbe36](http://www.katolsk.dk/579/?tx_ttnews[tt_news]=7534&cHash=9df10d7a0f50f8fc79abb256fe1fbe36)

R

- Rasmussen, E.S.; Østergaard, P. & Beckmann, S.C. (2006). *Essentials of Social Science Research Methodology*. Odense: University Press of Southern Denmark.
- Ritzaus Bureau (2010). V og S holder øje med katolsk sexmisbrug. *Berlingske Tidende*, 4. april 2010, 1 (s. 5). Lokaliseret d. 23. februar 2011 i Infomedia.

S

- Schnabel, L.E. (2010a). Politikere vil præsters tavshedspligt til livs. *Kristeligt Dagblad*, 20. marts 2010, 1 (s. 1). Lokaliseret d. 17. februar 2011 i Infomedia.
- Schnabel, L.E. (2010b). Stemplet som pædofil af medierne? *Kristeligt Dagblad*, 17. april

2010, 1 (s. 7). Lokaliseret d. 20. februar 2011 i Infomedia.

- Shrivastava, P & Mitroff, I.I. (1987). Strategic Management of Corporate Crises. *Columbia Journal of World Business* 22 (1). (s. 5-11). Lokaliseret d. 23. marts 2011 i JSTOR.
- Søndergaard, B. (2010). Biskop bøjer sig for kritik. *Politiken*, 22. marts 2010, 1 (s. 1). Lokaliseret d. 23. februar 2011 i Infomedia.

T

- Tandgaard, L. & Brinkmann, S. (2010). Interviewet: Samtalen som forskningsmetode. I Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (Red.), *Kvalitative Metoder. En grundbog* (s. 29-54). København: Hans Reitzels Forlag.
- Tashakkori, A. & Teddlie, C. (2009). Integrating Qualitative and Quantitative Approaches to Research. I Bickman, L. & Rog, D. J. (Red.), *The SAGE Handbook of Applied Social Research Methods* (s. 283-317). California, USA: SAGE Publications, Inc.
- Thiemann, P.; Thomsen, C.B. & Junker, M.S.: (2010). Paven gav ordre til tavshed. *Politiken*, 10. april 2010, 1 (s. 6). Lokaliseret d. 24. februar 2011 i Infomedia.
- Til katolikkerne i bispedømmet i København (2010). Lokaliseret d. 19. februar 2011 på: [http://www.katolsk.dk/579/?tx_ttnews\[tt_news\]=7533&cHash=3f8465a927ee56108ea0bd9e02a69d0c](http://www.katolsk.dk/579/?tx_ttnews[tt_news]=7533&cHash=3f8465a927ee56108ea0bd9e02a69d0c)

V

- Vincents, C. (2010a). Katolske præster angriber luthersk biskop. *Kristeligt Dagblad*, 7. april 2010, 1 (s. 1). Lokaliseret d. 19. februar 2011 i Infomedia.
- Vincents, C. (2010b). Den katolske kirke accepterer uvildig undersøgelse. *Kristeligt Dagblad*, 8. april 2010, 1 (s. 4). Lokaliseret d. 19. februar 2011 i Infomedia.
- Voxsted, S.; Plougmann, P.; Nymark, S. & Østerskov, I. (2003). *Viden og forandring*. København: Gyldendal

W

- Wivel, P. (2010). Indtil nu er vi forholdsvis nådigt sluppet i Danmark. *Politiken*, 21. marts 2010, PS (s. 6). Lokaliseret d. 21. februar 2011 i infomedia.

Bilagsfortegnelse

Bilag 1	Spørgsmål til det første kvalitative interview
Bilag 2	Endelige spørgsmål til de kvalitative interviews
Bilag 3	Spørgsmål til test af spørgeskemaet
Bilag 4	Endelige spørgsmål til spørgeskemaet
Bilag 5	Transskription af interview 1
Bilag 6	Transskription af interview 2
Bilag 7	Transskription af interview 3
Bilag 8	Transskription af interview 4
Bilag 9	Transskription af interview 5
Bilag 10	Transskription af interview 6
Bilag 11	Resultater fra rundspørgeundersøgelse
Bilag 11A	Resultater fra spørgeskemaet – fordelt mellem RG1 og RG2
Bilag 12	Kommentarer fra spørgeskemaet
Bilag 13	Oversigt over anvendte artikler efter dato
Bilag 14	Oversigt over anvendte artikler (sorteret efter forfatter)
Bilag 15-54	Anvendte artikler

Bilag 1

Spørgsmål til det første kvalitative interview

Alder: < 17

18-29

30-44

45-59

60 >

Køn: M/K

- Hvor ofte går du i kirke?
- Hvad er din personlige årsag til at du går i kirke? Andet end at du tilhører den katolske kirke?
- Hvordan ville du beskrive den situation som den danske katolske kirke var i da den blev omtalt i den danske presse i foråret 2010?
- Hvilken rolle spillede kirken den pågældende situation, rent kommunikativt?
- Hvor hørte eller læste du den kommunikation?
- Var den pågældende kommunikation noget du tænkte videre over?
- Hvilke tanker gjorde du dig konkret omkring kirkens måde at håndtere tingene på?
- Hvad er din generelle holdning til de overgreb der er fundet sted indenfor kirken?
- Hvad er din holdning til kirkens måde at håndtere sagerne på før den omtalte periode?
- Hvad er din holdning til den måde kirken håndterede sagerne på efter at de kom i pressens søgelys?

Bilag 2

Endelige spørgsmål til de kvalitative interviews

Alder: < 17

18-29

30-44

45-59

60 >

Køn: M/K

- Hvor ofte går du i kirke?
- Hvad betyder det for dig at være katolik og hvor meget fylder den katolske kirke i dit liv?
- Hvordan ville du beskrive den situation som den danske katolske kirke var i da den blev omtalt i den danske presse i foråret 2010?
- Hvilken rolle spillede kirken i den pågældende situation, rent kommunikativt?
- Hvad med i forhold til de danske katolikker?
- Hvor hørte eller læste du den kommunikation?
- Var den pågældende kommunikation noget du tænkte videre over? Altså den som var rettet mod de danske katolikker?
- Hvad har kommunikationen gjort for dig?
- Har du gjort dig nogen tanker omkring biskoppens udtalelser og kommunikation?
- Hvad med andre talpersoner som Niels Messerschmidt og Niels Engelbrecht?
- Hvad er din generelle holdning til de overgreb der er fundet sted indenfor kirken?
- Hvad er din holdning til kirkens måde at håndtere sagerne på før den omtalte periode?
- Hvad er din holdning til den måde kirken håndterede sagerne på efter at de kom i pressens søgelys?

Bilag 3

Spørgsmål til test af spørgeskemaet

DEL 1

Alder:

- 0-17
- 18-29
- 30-49
- 50-64
- 65+

Køn

- Mand
- Kvinde

Hvor ofte går du i kirke?

1. Flere gange om ugen
2. Hver søndag
3. 1-3 gange om måneden
4. Ved højtider traditionelle begivenheder (dåb, firmelse, bryllup, begravelse o. lign.)
5. Jeg går ikke i kirke

Jeg er katolik fordi: (sæt gerne flere kryds)

1. Den katolske kirke repræsenterer værdier som er vigtige for mig.
2. Jeg er blevet opdraget i den katolske tro.
3. Det er en vigtig del af mit liv.
4. Mine forældre er/var katolikker, men det er ikke en vigtig del af mit liv.

Ser du dig selv som en del af den organisation som kirken udgør?

1. Ja
2. Nej
3. Ved ikke

Er du aktivt engageret i kirken? (F.eks. som ministrant, kirketjener, frivillig medhjælper til diverse opgaver o. lign.)

1. Ja
2. Nej

DEL 2

I foråret 2010 blev den Katolske Kirke i Danmark omtalt i en lang række artikler og indslag i den danske presse. Omtalen var et resultat af adskillige anklager om seksuelle overgreb begået af præster. I undersøgelsen bedes du, så vidt det er muligt, tage stilling til situationen som den var i foråret 2010.

Hvilket af disse udsagn beskriver bedst den situation som kirken i Danmark var i, da den blev omtalt i den danske presse i foråret 2010?

1. Situationen var anderledes end normalt
2. Det var en kaotisk situation
3. Det var en overraskende situation
4. Det var en situation som var under kontrol
5. Der var ikke noget anderledes ved situationen
6. Ved ikke

I hvor høj grad mener du at kirken var i krise i forhold til deres image i løbet af den pågældende periode?

1. I meget høj grad
2. I høj grad
3. I nogen grad
4. I mindre grad
5. Slet ikke

I hvor høj grad berørte presseomtalen af kirken dig personligt?

1. I meget høj grad
2. I høj grad
3. I nogen grad
4. I mindre grad
5. Slet ikke

Hvordan vurderer du biskoppens overordnede indsats i pressen i løbet af foråret 2010?

1. Den var rigtig god
2. Den var god
3. Den var dårlig
4. Den var meget dårlig
5. Jeg kan ikke huske nogen indsats fra kirkens side

Kunne biskoppen have gjort det bedre?

1. Ja
2. Nej
3. Ved ikke

Hvordan vurderer du de resterende kirkelige repræsentanternes overordnede indsats i pressen i løbet af foråret 2010?

1. Den var rigtig god
2. Den var god
3. Den var dårlig
4. Den var meget dårlig
5. Jeg kan ikke huske nogen indsats fra kirkens side

Kunne de resterende kirkelige repræsentanter have gjort det bedre?

1. Ja
2. Nej
3. Ved ikke

I hvor høj grad berørte kirkens indsats i pressen dig personligt?

1. I meget høj grad
2. I høj grad
3. I nogen grad
4. I mindre grad
5. Slet ikke

DEL 3

I hvor høj grad var kirken åben omkring hele situationen overfor de danske katolikker?

1. I meget høj grad
2. I høj grad
3. I nogen grad
4. I mindre grad
5. Slet ikke

I hvor høj grad følte du i løbet af den pågældende periode, at du havde brug for at få informationer og/eller støtte af kirken i forbindelse med situationen?

1. I meget høj grad
2. I høj grad
3. I nogen grad
4. I mindre grad
5. Slet ikke

I hvor høj grad tog kirken hånd om de danske katolikker i løbet af perioden?

1. I meget høj grad
2. I høj grad
3. I nogen grad
4. I mindre grad
5. Slet ikke
6. Jeg kan ikke huske at kirken tog hånd om katolikkerne

Hvem var afsender af informationer der var rettet mod de danske katolikker? (Sæt gerne flere kryds)

1. Bispedømmet
2. Præsten/præsterne i min kirke
3. Den danske presse
4. Andre katolikker
5. Jeg husker ikke nogen informationer der var rettet mod de danske katolikker

Hvordan opfattede du de pågældende informationer og/eller støtte?

1. Meget positivt
2. Positivt
3. Negativt
4. Meget negativt
5. Det havde ingen effekt på mig

I hvilken retning ændrede informationerne og/eller støtten din holdning til hele situationen?

1. I positiv retning
2. I negativ retning
3. Det havde ingen effekt på mig

Kunne biskoppen have håndteret situationen bedre overfor de danske katolikker?

1. Ja
2. Nej
3. Ved ikke

Kunne de resterende kirkelige repræsentanter have håndteret situationen bedre overfor de danske katolikker?

1. Ja
2. Nej
3. Ved ikke

DEL 4

Gjorde du dig nogen tanker omkring kirkens måde at håndtere potentielle overgreb på før presseomtalen i foråret 2010?

1. Ja
2. Nej
3. Ved ikke

Ser du overgrebssager som et større problem i den katolske kirke i forhold til andre dele af samfundet?

1. Ja
2. Nej
3. Ved ikke

Hvilken effekt har situationen haft på din tilknytning til kirken?

1. Positiv
2. Negativ
3. Ingen

Eventuelle kommentarer:

Bilag 4

Endelige spørgsmål til spørgeskemaet

DEL 1

Alder:

- 0-17
- 18-29
- 30-49
- 50-64
- 65+

Køn

- Mand
- Kvinde

Hvor ofte går du i kirke?

- 6. Flere gange om ugen
- 7. Hver søndag
- 8. 1-3 gange om måneden
- 9. Et par gange om året samt til højtider
- 10. Udelukkende ved højtider og traditionelle begivenheder (dåb, firmelse, bryllup, begravelse o lign.)
- 11. Jeg går ikke i kirke

Jeg er katolik fordi: (sæt gerne flere kryds)

- 5. Den katolske kirke repræsenterer værdier som er vigtige for mig.
- 6. Jeg er blevet opdraget i den katolske tro.
- 7. Det er en vigtig del af mit liv.
- 8. Mine forældre er/var katolikker, men det er ikke en vigtig del af mit liv.

Ser du dig selv som en del af den organisation som kirken udgør?

- 4. Ja
- 5. Nej
- 6. Ved ikke

Er du aktivt engageret i kirken? (F.eks. som ministrant, kirketjener, frivillig medhjælper til diverse opgaver o. lign.)

- 3. Ja
- 4. Nej

DEL 2

I foråret 2010 blev den Katolske Kirke i Danmark omtalt i en lang række artikler og indslag i den danske presse. Omtalen var et resultat af adskillige anklager om seksuelle overgreb begået af præster. I undersøgelsen bedes du, så vidt det er muligt, tage stilling til situationen som den var i foråret 2010.

Hvilket af disse udsagn beskriver bedst den situation som kirken i Danmark var i, da den blev omtalt i den danske presse i foråret 2010?

- 7. Situationen var anderledes end normalt
- 8. Det var en kaotisk situation
- 9. Det var en overraskende situation
- 10. Det var en situation som var under kontrol
- 11. Der var ikke noget anderledes ved situationen
- 12. Ved ikke

I hvor høj grad mener du at kirken var i krise i forhold til dens image i løbet af den pågældende periode?

- 6. I meget høj grad
- 7. I høj grad
- 8. I nogen grad
- 9. I mindre grad
- 10. Slet ikke

I hvor høj grad berørte presseomtalen af kirken dig personligt?

- 6. I meget høj grad
- 7. I høj grad
- 8. I nogen grad
- 9. I mindre grad
- 10. Slet ikke

Hvordan vurderer du biskoppens overordnede indsats i pressen i løbet af foråret 2010?

- 6. Den var rigtig god
- 7. Den var god
- 8. Den var tilpas
- 9. Den var dårlig
- 10. Den var meget dårlig
- 11. Jeg kan ikke huske nogen indsats fra biskoppens side

Kunne biskoppen have gjort det bedre?

- 4. Ja
- 5. Nej
- 6. Ved ikke

Hvordan vurderer du de resterende kirkelige repræsentanternes overordnede indsats i pressen i

løbet af foråret 2010?

6. Den var rigtig god
7. Den var god
8. Den var tilpas
9. Den var dårlig
10. Den var meget dårlig
11. Jeg kan ikke huske nogen indsats fra kirkens side

Kunne de resterende kirkelige repræsentanter have gjort det bedre?

4. Ja
5. Nej
6. Ved ikke

I hvor høj grad berørte kirkens indsats i pressen dig personligt?

6. I meget høj grad
7. I høj grad
8. I nogen grad
9. I mindre grad
10. Slet ikke

DEL 3

I hvor høj grad var kirken åben omkring hele situationen overfor de danske katolikker?

6. I meget høj grad
7. I høj grad
8. I nogen grad
9. I mindre grad
10. Slet ikke

I hvor høj grad følte du i løbet af den pågældende periode, at du havde brug for at få informationer og/eller støtte af kirken i forbindelse med situationen?

6. I meget høj grad
7. I høj grad
8. I nogen grad
9. I mindre grad
10. Slet ikke

I hvor høj grad tog kirken hånd om de danske katolikker i løbet af perioden?

7. I meget høj grad
8. I høj grad
9. I nogen grad
10. I mindre grad
11. Slet ikke
12. Jeg kan ikke huske at kirken tog hånd om katolikkerne

Hvem var afsender af informationer der havde danske katolikker som modtagere? (Sæt gerne flere kryds)

6. Bispedømmet
7. Præsten/præsterne i min kirke
8. Den danske presse
9. Andre katolikker
10. Jeg husker ikke nogen informationer der var rettet mod de danske katolikker

Hvordan opfattede du de pågældende informationer og/eller støtte, overordnet set?

6. Meget positivt
7. Positivt
8. Negativt
9. Meget negativt
10. Det havde ingen effekt på mig

I hvilken retning ændrede informationerne og/eller støtten din holdning til hele situationen?

4. I positiv retning
5. I negativ retning
6. Det havde ingen effekt på mig

Kunne biskoppen have håndteret situationen bedre overfor de danske katolikker?

4. Ja
5. Nej
6. Ved ikke

Kunne de resterende kirkelige repræsentanter have håndteret situationen bedre overfor de danske katolikker?

4. Ja
5. Nej
6. Ved ikke

DEL 4

Gjorde du dig nogen tanker omkring kirkens måde at håndtere potentielle overgreb på før presseomtalen i foråret 2010?

- 4. Ja
- 5. Nej
- 6. Ved ikke

Ser du overgrebssager som et større problem i den katolske kirke i forhold til andre dele af samfundet?

- 4. Ja
- 5. Nej
- 6. Ved ikke

Hvilken effekt har situationen haft på din tilknytning til kirken?

- 4. Positiv
- 5. Negativ
- 6. Ingen

Eventuelle kommentarer:

Bilag 5

Transskription af interview 1 d. 3. februar 2011

Interviewer: **I**

Interviewperson 1: **IP1**

1. Alder: < 17

18-29

30-44

45-59

60 >

2. Køn: M/K

3. Hvor ofte går du i kirke?

Til højtider og et par gange om året.

I: Som du ved så skal vi tale om den Katolske Kirke i Danmark og den omtale der var af den i foråret 2010. Til at starte med vil jeg gerne spørge dig om hvad din personlige årsag er til at du går i kirke og er medlem af den katolske kirke?

IP1: Det fordi jeg føler at det giver mig noget i min hverdag. Jeg føler det er et sted hvor jeg kan dele nogle tanker, nogle holdninger til livet, og det derfor jeg er medlem i den Katolske Kirke i Danmark. Og det passer både til min opdragelse... og hvad jeg selv føler som menneske. Mange af de værdier de (KKD) har, ikke alle, men mange af dem... det stemmer overens.

I: Hvor meget er du så tilhænger generelt af kirken som organisation og det som den står for generelt?

IP1: Der er mange ting som jeg kan støtte... deres hjælpearbejde... deres måde hvor de hjælper sognet, hvordan man kan regne med at der er en gruppe mennesker der, der kan støtte en, og især hvordan man skal føre sit liv, altså hvordan man burde hjælpe sin næste, at man ikke kun bør tænke materialistisk osv. på den måde.

I: Men der er nogle ting du vælger at frasortere i forhold til dine holdninger?

IP1: Ja, som jeg ikke synes stemmer overens med nutidige og moderne holdninger. Som ungt menneske, så kan jeg ikke se hvorfor man ikke skal kunne have venskaber, og hvorfor at homoseksuelle er bandlyste i kirken... bandlyst er måske et hårdt ord, men i hvert fald at man helst ikke vil se dem... der. Og så også prævention og kunstig befrugtning, der er jeg

meget uenig. Og også med hierarkiet... jeg er også... skeptisk overfor hvorfor kvinder ikke må være præster. Og det ved jeg godt at det er nogle meget radikale holdninger, jeg er ikke den eneste katolik der har det sådan, men det er radikale holdninger og det er ikke noget som jeg ofte taler med andre katolikker om.

I: Ok, mange tak. Så vil jeg gerne tale mere konkret om den pågældende situation som kirken var i i foråret 2010, og så vil jeg høre hvordan du vil beskrive den situation, som den katolske kirke i Danmark var i da den blev omtalt i den danske presse?

IP1: Altså det var klart en anderledes og ny situation for den Katolske Kirke. De kom ud for... der har aldrig været så meget mediebevågenhed på den Katolske Kirke i Danmark... så man hørte om det hele tiden, der var hele tiden avisartikler, og det berørte mig også personligt. Man har jo også... folk har jo også spurgt en, nåh men du er katolik, hvad synes du, hvorfor gør I det? Og det har da været hårdt og skulle igennem... som katolik, og man har også været ked af det og trist over situationen, så det har berørt mig og man har været... jeg har været meget opmærksom på hvad der står, og jeg vil gerne holde mig opdateret, og jeg vil gerne ha faktaene. Fordi jeg følte også at man på en eller anden måde også er talsperson for kirken, i meget, meget lille grad.

I: Ok. Hvilken rolle spillede kirken i løbet af den situation, den periode, rent kommunikativt?

IP1: Der har de været rigtig gode. Lige da krisen kom frem eller lige da man begyndte at høre noget om de her sager... så til messe, fik man mulighed for at kunne, der blev holdt et møde for os katolikker, hvor man kunne få flere informationer hvis man havde lyst til det, fordi kirken godt vidste, eller præsterne, min præst vidste i hvert fald godt at det ville være noget der ville berøre os. Så... der var mulighed for at kunne få nogle myter af- eller bekræftet som der jo florerede. Der var jo alverdens bud på hvad der var det rigtige eller hvad der var sandhed. Så hvad de ligesom... hvad han vidste, fordi der skulle jo retssager og undersøgelser til, for hvad der var konkret, men at man fik et oprids af hvad der skete.

I: Så du siger at der var kommunikation fra kirken bl.a. til messer...

IP1: Ja det var efter messer så, det var ikke under selve messen.

I: Ok, men var der andre steder hvor du hørte eller læste eller noget hvor kirken var afsender?

IP1: Helt sikkert. Der har været dokumentarprogrammer, og live nyhedsudsendelser med debatter og diskussioner hvor sagen er blevet diskuteret... og det har været rigtig godt, det har været på DR1 for eksempel. Og det har været godt, det har været nogle ordnelige Tv-kanaler der

har...

I: Hvad med i forhold til kirken i forhold til Jer, de danske katolikker? Hvor har du læst eller hørt... altså oplevet kommunikation fra kirkens side af, andet end til messer?

IP1: Til messer, jamen og så har der været Tv-udsendelser, der har været alverdens artikler der er blevet skrevet.

I: Hvad med i forhold til de danske katolikker... fra kirken? Altså hvor kirken kommunikerer ud til de danske katolikker, det er det jeg mener.

IP1: Ja altså de har haft forskellige artikler i forskellige aviser, det sådan hvad jeg kan huske.

I: Ok. Var den pågældende kommunikation som kirken afsendte... hvordan... hvad tænkte du om den generelt?

IP1: Hvordan de kommunikerede?

I: Ja, i forhold til katolikkerne.

IP1: Jeg synes at der mange af dem der har været dygtige til at fortælle hvad der er sket og hvad de vil gøre. Der er så nogle der har været mere konservative i deres udmeldinger og der ikke har villet gøre noget specifikt for Danmark... altså for danske katolikker. Altså den katolske kirke er jo rundt om i hele verden og man gør jo hvad man får besked på... fra Paven af, i Rom, og der er biskoppen jo bundet af ordrer fra Paven af og hvad der kommer ud fra ham... og.... Jeg synes at de har været rigtig gode til... de danske præster har været gode til at forstå de danske katolikker, hvad de har brug for at få og vide, at de har brug for informationer og at de har brug for at der er en dialog imellem dem, så det ikke er en lukket sag som kirken vil tage sig af.

I: Hvad med selve kirkens ledelse og ikke kun præsterne?

IP1: Ledelse?

I: Med ledelse så mener jeg dem som er repræsentanter i kirken i bl.a.... ja bl.a. i medierne og... som biskoppen og...

IP1: Biskoppen har været ude og fortælle også... og han er jo en konservativ mand... der følger ordrer fra Rom, så han har ikke været... det er en ældre man der måske heller ikke er klar over hvordan medierne fungerer nu og hvad befolkningen og katolikkerne jo kræver. Fordi ofte har det jo også været den danske befolkning der ville have noget at vide... og der føler at den Katolske Kirke har gemt på oplysninger osv., og har holdt det tilbage og ville lægge låg på. Så der har også været et pres fra den danske befolkning af... hvad de kræver at få at vide... men altså som dansk katolik, så synes jeg at de har gjort det godt, og der har været

nogle personer der ligesom har stået for den primære kommunikation... f.eks. Daniel... nu kan jeg ikke huske hans efternavn... men Daniel har jo haft et meget...

I: Daniel Nørgaard.

IP1: Daniel Nørgaard ja... han har haft et interview i Jersild Live mener jeg, og det var da også noget som unge katolikker talte om, og som... nåh men prøv at se det her, der kan du måske få afklaret nogle spørgsmål. Så man har prøvet at hjælpe hinanden også ville jeg sige... som dansk katolik, ved at sige nåh men her står der noget godt osv., prøv at læse det her, det kan måske give dig lidt ro i sjælen eller hvad man nu skal sige.

I: I den helt konkrete periode, hvor der var allermest omtale af kirken i medierne, nærmest hver dag jo, om de her sager... kan du huske hvilke tanker du gjorde dig omkring det hele på det tidspunkt? Både i forhold til selve situationen i forhold til omverdenen men også i forhold til kirkens måde at håndtere det her på.

IP1: Selvfølgelig blev man frustreret i starten at man ikke fik noget at vide. At den her sag kom frem, eller sager kom frem, og man vidste jo ikke om man skulle tro på de mest brutale versioner af denne her sag, eller om man skulle tro på at... nåh men der er ikke sket noget. Og det har været frustrerende at i starten der fik man ikke noget at vide. Bagefter... det har hjulpet jo at man så har åbnet op fra kirkens side, og man så har informeret, man har set at der er et behov for... at man som troende... at man også har behov for at høre, og også få alle informationer om det... fakta og... hvad der er fup og hvad der er fakta... ja.

I: Så som katolik så følte du med kirken, hvis der var alle de her anklager?

IP1: Ja det var jo hårdt og se at man blev anklaget, at alle de præster som man kender og har tiltro til... alle ser dem jo her i befolkningen... i den danske befolkning... man så jo den katolske kirke som det her pædofilisted... hvor der foregik forfærdeligheder og det... og seksuelle overgreb... og det var da hårdt. Også hårdt at høre forskellige vittigheder og jokes der blev sagt om paver og præster... det jo ikke sjovt, det ved man jo, det er jo ikke det de står for, de står ofte for og kunne hjælpe folk i nød og kunne være der når man har problemer i livet eller når der er død og begravelser og det er der man får støtte fra dem og så var det jo hårdt at de skulle udsættes for det... når man føler de er så langt væk fra det... og også at kirken bliver udstillet som et sted hvor der er masse hemmeligheder og hvor man prøver at feje alt under gulvtæppet men... jeg har altid følt at der var... altså hvis man vil have indblik i deres regnskab så får man det og der er... det er ikke noget som... der er ikke noget problem med at få at vide hvad der sker, man ved jo også hvad Paven sender af ordrer til Danmark og... det

jo ofte tilgængeligt når d har deres rapporter osv. som de laver hvert år og... hvad de nu beslutter sig for. Så jeg føler ikke det er så hemmeligt et sted som man har prøvet på at gøre det til. Men jeg er glad for, at der også er sket en udvikling fra... fra hvordan man taklede sådan nogle sager for 50 år siden. At nu.. det kan man ikke længere, der er kommet et helt andet syn på hvad både præster er, hvad den katolske kirke er og også hvad befolkningen kræver...

I: Så du erkender at der har været sager?

IP1: Der har været sager... lad os bare sige for 50 år siden, hvor man har handlet forkert også hvis man ser udover Danmark...

I: Hvor kirkens ledelse har handlet forkert?

IP1: Hvor kirkens ledelse har handlet forkert, hvor man har gemt sagerne, men det jo ikke kun i den katolske kirke, det har jo også foregået i de protestantiske kirker, i spejderforeninger og... privatskoler hvor børn er blevet udnyttet, eller... hvor voksne mennesker er blevet seksuelt krænket. Men der er jo kommet en åbenhed omkring seksuelt misbrug der ikke har været der tidligere, nu taler man om det, nu siger børnene det til deres forældre. Og selvfølgelig når du har... steder... hvor voksne mennesker mødes med børn.. er det... via... så er der tendens til at det er der overgrebene finder sted. Ligesom i spejderforeninger, protestantiske kirker og også i den katolske kirke.

I: Jeg kan høre ud fra det du siger, at... i hvert fald... at selve alle de her omtaler og den situation som kirken var i har også ramt dig...

IP1: ja... ja...

I: ... rent emotionelt og du har følt med kirken. Og det lader til at du er forholdsvis tilfreds med kirkens måde at håndtere de her sager på. Men hvordan er du sådan overordnet i løbet den periode, tilfreds med kirkens måde at tage hånd om katolikkerne på?

IP1: Jeg var meget imponeret... jeg var slet ikke forberedt på, at der... at efter messen der ville præsten sige, at dem der har brug for det, eller har lyst til at høre mere om de beklagelige sager der er oppe i medierne, at man så... at der så vil være et møde hvor man kan få... hvor han så vil fortælle hvordan kirken ser på det og hvad han... og hvad der ligesom er i medierne og hvad man godt kunne tænke sig at kommunikere ud til sin menighed. Det blev jeg meget overrasket over, jeg blev meget positivt overrasket over det, at man ikke bare lagde låg på det i kirken, men at man rent faktisk ville informere om det. Og selvfølgelig ved man jo også godt at det er deres side af sagen, men eftersom myndighederne, de danske myndigheder, også er inde over sagen, og det er blevet politianmeldt det der kan... det der skal efterforskes... så... og jeg mener også at der var et... hvad var det det var?

Organisation for børns rettighed eller et eller andet, der også var med til og...

I: Børnerrådet.

IP1: ...Børnerådet ja... også skulle være med i denne her kommission... og også for at udfærdige et nyt regelsæt for hvad man skal gøre i fremtiden, og det synes jeg har været meget positivt men, selvfølgelig til mødet så kommunikerer kirken jo det ud som de gerne vil have ud. Men man må også se på hvad man så har fundet ud af senere ved efterforskningen, og der må man så sige... at det stemmer meget overens til hvad kirken også selv vidste.

I: Ok, mange tak.

Bilag 6

Transskription af interview 2 d. 3. februar 2011

Interviewer: I

Interviewperson 2: IP2

1. Alder: < 17
18-29
30-44
45-59
60 >

2. Køn: M/K

3. Hvor ofte går du i kirke?

5-7 gange om ugen.

I: Ja, men som jeg fortalte så vil jeg gerne spørge lidt ind til den katolske kirke og den situation den var i i foråret 2010, men til at starte med så vil jeg gerne spørge dig, sådan lidt mere personligt, hvad det betyder for dig at være katolik og hvor meget den katolske kirke fylder i dit liv?

IP2: Det er et stort spørgsmål...

I: Det behøver ikke at være meget omfattende, bare sådan hvor meget det fylder i din hverdag og...

IP2: Jamen det fylder meget... altså det er en del af den person jeg er... har betydning for de valg jeg træffer til hverdag i forhold til forskellige situationer. F.eks. sådan noget som hvordan man handler i forhold til andre mennesker og... jamen... livsvalg altså... man kan sige livsholdninger til... grundlagt hvordan man lever. Og så er det også et støttepunkt i... hvis man f.eks. er ude for noget svært, at så har man noget at holde sig til, ikke ensbetydende med at jeg ikke har været i trosprøver... eller går igennem en nu... som jeg selv synes jeg gør.

Men på trods af det så ville jeg være meget ked af det hvis jeg ikke havde troens gave, fordi når jeg sammenligner mig med andre som jeg ikke kender som der f.eks. ikke tror, så kan jeg se at jeg har et eller andet... jeg kan bruge... til måske at klare tingene lettere end de kan. Og så også det at jeg ser tingene på en anden måde... og... man må jo næsten komme med et eksempel...

I: Nåh men... det faktisk fint. Jeg vil måske bare spørge i forhold til det... altså hvor vigtig en del troen er i dit liv, hvordan er den... hvordan bliver den overført i forhold til kirken... den katolske kirke som organisation... på den måde...

IP2: Altså du tænker på hvor kritisk jeg er i forhold til det der bliver sagt fra kirken eller?

I: Mere... altså mere hvordan du ser dig selv som en del af kirken som organisation...

IP2: Jo... altså jeg vil da sige at jeg føler at jeg har et ansvar... fordi jeg har fået en gave gratis, og så skal den også gives videre gratis. Og når jeg tænker på kirken, der mange der tænker at kirken det bare præster og ordensfold og nonner og biskoppen osv. Der ser jeg det mere sådan som det burde ses... som jeg mener også at kirken mener at det bør ses, at alle dem der er troende udgør kirken sammen med Jesus. Så vi har alle sammen... når vi har fået en gave så har vi også alle sammen et ansvar, så har folk så forskellige opgaver ik... vi kan jo ikke alle sammen gå og lave det samme. Nu f.eks. her i Skt. Annæ hvis jeg må sige det?

I: Ja ja...

IP2: ... jamen der har jeg hjulpet til med at være ministrant i mange år, og nu også med til... katekese og firmanter og familiemesse... så på den måde er der også lidt en opgave... at man ikke sådan står til og brokker sig over at tingene ikke er i orden, altså at man selv handler... så jo altså... jeg ved ikke om det er svar på dit spørgsmål?

I: Jo det er mere end rigeligt, tak. Så vil jeg gå videre til ja... essensen af det her. Hvordan ville du kort beskrive den situation som den katolske kirke i Danmark var i da den blev omtalt i den danske presse i løbet af foråret 2010?

IP2: Altså det har jo været en svær og hård situation... fordi pressen har jo kontant kørt i det. Men man kan måske... man kan måske også vende det til noget positivt og sige at det har måske været nødvendigt... at det på en eller anden måde kom frem så... som nogle præster har sagt

det, at man får rensed ud... få fjernet de brodne kar hvis man kan sige det på den måde. Men det er jo ikke ensbetydende med at alle ikke er velkomne i kirken. Altså uanset hvad man har gjort så er alle jo velkomne... og hermed mener jeg ikke at det er rigtigt det som præsterne har gjort, det er fuldstændig forkert...

I: Der mener du selve overgrebene?

IP2: ja... men jeg synes... altså min personlige mening er at pressen... altså især Berlingske som vi har jo derhjemme, der synes jeg at det var næsten på grænsen til en hetz faktisk... at man nærmest stemplede alle præster til at være pædofile og... ej men altså den katolske kirke altså alt var bare galt og der tænker jeg, ud fra min egen tro også... at prøv også at se indad ikke også? Fordi altså som Jesus siger ikke? Tag først bjælken ud af dit eget øje før du prøver at fjerne splinten hos din næste. Igen altså det ikke ensbetydende med at... det fuldstændig forkert det der er sket... og det måske ikke blevet håndteret på den helt rigtige måde... jeg er måske ikke den rette til at vurdere det men... men altså af negative ting, det kan der også altid komme noget positivt ud af... og det er forhåbentlig det der er i gang med at ske i kirken. Det jo også svært, det jo så stor... kirken er jo så stor altså, den omfatter så mange mennesker så altså... ligesom så mange andre steder, altså ligesom i familier, der er jo ikke noget mennesker der er perfekte... så der vil altid være et eller andet... der vil altid være nogle sorte får... jeg ved ikke om det var svar...

I: Jo jo... så vil jeg bare spørge... hvilken rolle du synes at kirken spillede i løbet af situationen sådan rent kommunikativt... i forhold til ja... hvordan de håndterede det i medierne selv osv. I løbet af den første værste periode hvor der var...

IP2: Altså jeg synes... ja altså hvordan skal man sige...

I: Var der nogen tydelig kommunikation synes du... også mere på den måde?

IP2: Altså de er i hvert fald meldt ud, men jeg synes selv at det er svært at vurdere om de har gjort det på den rigtige måde... det jo sådan lidt hvordan man skal håndtere det... jeg vil sige, at jo de ku sagtens måske have sagt meget mere i pressen men... men de har måske ikke ment at det var den rigtige måde og gøre det på... altså hvad kan man sige, køre hårdt mod hårdt. Selvfølgelig jo, man kunne måske have sagt noget mere men... men man kan på den anden måde også sige, hvad nytter det hvis man bare bliver ved med at grave i noget,

konstant ikke? Det ligesom... der er en grænse synes jeg. Og jo der er mange der måske har kritiseret... jeg ved der har kritiseret biskoppen for ikke at have sagt nok. Men jeg synes også det er svær situation for ham at stå i altså hvad skal gøre nu ikke? Altså sagerne er jo mange år gamle ikke? Og der synes jeg i hvert fald ikke at man kan stille ham til regnskab for noget der måske er sket for... før han overhovedet var biskop, før han måske overhovedet var blevet præst ikke? Så... jo der er noget der godt kunne have blevet håndteret bedre... men sådan er det jo altid... man kan altid være bagklog og så...

I: Ok... så vil jeg spørge sådan... rent internt, hvordan synes du at kommunikationen var i forhold til de danske katolikker? Dvs. kirkens medlemmer i Danmark? Altså var... hørte man noget, læste man noget...?

IP2: Altså nu personligt så er det jo mest sådan blandt mine bekendte at jeg har talt om det, altså familie eller venner. Og så har sognepræsten jo f.eks. læst et brev op fra biskoppen, men det ikke fordi man... og så er der blevet bedt forbønner for det ikke? Men det ikke fordi at det har været... jeg har i hvert faldt ikke oplevet at det har været sådan årsag til kæmpestore skænderier eller diskussioner. Men man har jo så set i pressen at der har været nogle der holder sig til en side og så til en anden side... og det vil der jo altid være, folk har jo forskellige holdninger...

I: Så du føler ikke at du har manglet... altså...

IP2: Viden eller?

I: Ja måske at få noget at vide fra, ja netop fra ledelsen, fra biskoppen eller fra pressechefen eller... forskellige repræsentanter omkring situationen... i forhold til katolikkerne netop.

IP2: Altså hvordan man skal håndtere det eller... om sagerne?

I: Bare selve situationen og omkring... ja hvis man skal sige, hvad de gør for det, og kirkens image og måske ja... tager medlemmerne i betragtning, altså katolikkerne. Også som du netop sagde før at det også rammer dem personligt jo...

IP2: Jeg må indrømme, så meget har jeg egentlig ikke tænkt over det, jeg har håndteret det lidt på en anden måde. Jeg diskuterede også med min søster om at... jeg tror mere at jeg håndterede det sådan... mere trosmæssigt fra at... åh det er så svært at forklare... jeg har ikke følt, jeg må

indrømme jeg har ikke følt det store behov for og få flere detaljer, fordi i forvejen er det så negativt at jeg tænker at jeg i hvert fald ikke har haft brug for at få alle de mindste detaljer... altså der har jeg mere holdt mig til at jeg vil bede for tingene og så... på en eller anden måde lade Gud få lov til overhovedet at få en del i denne her situation, fordi jeg tror det lidt... det måske har været problemet med, hvad kan man sige... fra nogle katolikkers side af, eller fra troende, jeg skal ikke dømme nogen men... man skal også huske på en eller anden måde at Gud skal også have lov til på en eller måde at få en del i det, fordi hvis det bare er mennesker der kører noget ud så er det let at få løst det på den forkerte måde... jeg ved ikke om du forstår hvad jeg mener...

I: Jo jo...

IP2: Så nej... jeg synes jeg har fået rigeligt i bare det med pressen. Jeg kan huske da det bare blev ved, der må jeg indrømme at der blev jeg sådan lidt frustreret, jeg tænkte at man kan jo ikke åbne avisen eller se tekst-tv eller nyhederne uden at der hele tiden er noget... ligesom at den mindste ting bliver bare kørt ud til jeg ved ikke hvor mange ting...

I: Men hvis man tænker på... altså som du siger så var det jo en svær situation for kirken og medlemmerne er en del af kirken, så det i deres interesse måske at... altså de er jo en form for interessenter, faktisk primære interessenter for kirken... det kan godt være du måske har svaret på det, men føler du så, eller det er måske det du ikke har tænkt videre over, men om kirken så har taget hånd om katolikkerne? Altså i form af... en form for trøst om at det skal nok gå og... vi gør det her og... ikke i forhold til detaljer med sager, eller det der foregik i pressen, men sådan rent internt? Eller er det ikke noget du måske har tænkt videre over?

IP2: Nej jeg må indrømme at jeg altid har følt mig tilpas her i mit sogn, selvfølgelig er der også konflikter her, men ikke lige omkring det... altså det jo ikke... ja der er måske et kritisk punkt der, at bispedømmet generelt ikke... at det måske har været den der med at man har måske... hvordan skal jeg sige det... moderkirken der ligesom er kommet for at trøste alle... altså jeg tror at de har forsøgt på at gøre det, men det har måske været så svær en situation, og der har været så meget stres så det måske ikke lykkedes dem at gøre det på den måde... men jeg synes da at det virker som om de har gjort et forsøg på... og på en eller anden måde at sige noget til folk. Altså bare det at biskoppen f.eks. sender brev ud til alle sogne... altså han er jo ikke ligeglad, det viser det i hvert fald... men jo altså når man tænker tilbage så er der ting

der kunne have blevet håndteret bedre, men jeg vil så også samtidig sige, at det når pressen er involveret, det kan også gøre tingene så meget sværere ikke? Fordi hvem er det folk vælger at tro på ikke? Fordi hvis kirken allerede er blevet stillet i et dårligt lys og folk er mistroiske... altså selv folk indenfor kirken faktisk vælger at sige, jeg vil ikke være katolik mere... jamen så kan det også være svært ikke? Der vil jeg så sige at... ja det som jeg har opfattet, altså jo det har måske også været en trosprøve for mig, men jeg har måske set det på en anden måde... at når du har fået så stor en gave, jamen så holder man også... hvis man virkelig ønsker den gave og tror... jamen så vil man også holde fast. Uanset om der er en indenfor kirken der... om der er nogle sorte får ikke? Og det er også sådan lidt, at hvis alle bare valgte at sige, at ej nu vil jeg ikke have noget med det at gøre... jamen hvor er kirken så henne ikke? Der vil jo altid være nogle problemer og det må man så prøve på at løse, det nytter ikke noget... det er i hvert fald min holdning, det nytter ikke noget at flygte og sige... ej nu vil jeg ikke have noget med det at gøre... der skal man... alle, jeg mener at alle bør prøve at se indad... ikke at jeg siger at den og den person har ansvar for det der er sket, det jo sådan pågældende præster gjorde noget forkert og har et ansvar for hans handling, men... der vil jeg så også samtidig sige, at det er heller ikke let at være præst, der skal man jo også huske på, at de jo også mennesker og ligesom os andre så begår de også fejl. Ligesom at vi har brug for at der er nogen der hjælper os når vi har problemer, der har de også brug for det. De er måske ikke dem der får så meget hjælp, fordi der tænker folk ej det er jo en præst, han har Gud ikke? Men ja... det lyder måske lidt underligt, men... jeg prøver i hvert fald at sige til mig selv at... altså det er ikke let, men prøv at se hvordan Jesus ville se på det, og det er igen det med at prøve at se på det fra troen af... og det er heller ikke let, men jeg vil sige... for i hvert fald er det bedre at gøre det på den måde, end at man bare går til angreb på... på alt altså. Jeg ved ikke om det giver mening det jeg siger...

I: Jo, jo... det gør det... super, men... det var sådan set det, mange tak.

Bilag 7

Transskription af interview 3 d. 3. februar 2011

Interviewer: I

Interviewperson 3: IP3

1. Alder: < 17
18-30
30-44
45-59
60 >

2. Køn: M/K

3. Hvor ofte går du i kirke?

Flere gange om ugen.

I: Ja, men som du ved så skal vi jo tale om... jeg vil spørge ind til den katolske kirke, og den situation den var i i foråret 2010. Men til at starte med så vil jeg gerne spørge dig, sådan hvor meget den katolske kirke, og det at du er katolik, fylder i dit liv? Bare sådan generelt, det behøver ikke... det må gerne være kort.

IP3: Ja, altså nu vil jeg ikke sige at det fylder alt, men det er det jeg baserer hele mit liv på. Vi beder rosenkransen, vi forsøger at gøre det to gange om dagen, og jeg læser i biblen hver dag, og så beder jeg også en time hver morgen, og så prøver jeg at gå i kirke de der fem gange om ugen... fem til syv... så det fylder meget. Jeg ved godt, at det ikke, ikke er så moderne, men jeg tænker meget på, hvor er min sjæl bagefter... det her er jo bare et midlertidigt tidspunkt, vi er her bare nogle årtier, så jeg vil gerne prøve at bygge det op, som jeg så skal have med i det næste liv.

I: Ok, hvad med i forhold til kirken, den katolske kirke i Danmark, som organisation hvis du forstår, som helhed... hvordan ser du dig selv som en del af den, eller gør du det osv... på den måde?

IP3: Jamen det gør jeg helt klart...

I: Ikke i forhold til troen men selve...

IP3: Hierarkiet og sådan?

I: Ja...

IP3: Jamen jeg føler mig da som en eller anden repræsentant for kirken, også fordi det er begrænset hvor mange præster vi har, også hvor mange nonner, det er jo ikke dem der ligesom prædiker the catholic budskab... det er os der er ude i marken, så jeg føler at jeg er en af dem der ligesom skal...

I: Ud i fronten...

IP3: Ja... hvor heldig man nu kan være... ja...

I: Ok, ja... så vil jeg gå til situationen... hvis du ganske kort skulle beskrive den situation som den katolske kirke i Danmark var i da den blev omtalt i den danske presse i foråret 2010. Altså i løbet af den periode, den første periode hvor der var allermest omtale... hvordan ville du beskrive den situation ganske kort?

IP3: Altså det var forfærdeligt, det var slet ikke et udtryk for vores tro... for hvad det handler om. Altså pædofili og den katolske kirke, det burde virkelig ikke gå hånd i hånd, men det er blevet sådan. Så det var skrækkeligt og forfærdeligt og ja... jeg synes heller ikke vi var gode nok til ligesom og... altså der var nogle... der jo ikke nogen af de her sager som kom... som man kom videre med. Altså de var alle sammen blevet... jeg ved ikke hvad man skal sige... jamen altså, der var ikke noget at bygge videre på. Der var ikke nogen der blev anklaget sådan, og man kunne ikke gå i retten... ikke fordi at... ja...

I: Men under den første periode, før det alt sammen blev afklaret... først da de begyndte at komme ud, og der kom alt det her mudderkast eller hvad det var... den situation der, det var en forfærdelig situation eller hvordan?

IP3: Ja det var det. Også fordi dem der ikke kender den katolske kirke, de kender nu kun til de der pædofilisager og... altså hvis man ser på f.eks. på alle de gode ting kirken gør... vi

hjælper 50% af alle HIV'er på verdensplan ikke? Vi har virkelig mange gode ting som kirken gør, men kirken... vi skal jo også være meget ydmyge i vores fremtræden, så derfor vil vi aldrig repræsentere de der gode ting vi laver, hospitaler, skoler osv. Så derfor synes jeg bare... det er bare en karikatur af hvordan den her kirke er... det passer slet ikke, det er slet ikke foreneligt... sandheden, og hvordan medierne har fået præsenteret det.

I: Men det var hårdt... for dig...

IP3: Ja ja... jeg nævnte ikke at jeg var katolik... det var i hvert ikke noget som jeg sådan... desværre... altså...

I: Ok. Hvilken rolle syntes du... eller hvordan spillede kirken sin rolle i den pågældende situation rent kommunikativt?

IP3: Ej de var så dårlige... ej undskyld... altså biskoppen meldte noget ud, så kom Niels Engelbrecht og så sagde han også lige noget, og puha... jeg kunne ikke engang selv finde ud af det. Det forfærdeligt altså, de havde ikke et forum eller et råd til ligesom at... ikke fordi man burde have et... det burde jo slet ikke være aktuelt at have et råd for... børnepædofili indenfor kirken, det burde ikke være aktuelt. Men altså, nu har vi også fået lavet et, men det jo forfærdeligt, den ene sagde det ene den anden sagde det... og, og... vi kunne ikke engang finde ud af hvem der sagde sandheden altså... ej det var klovneri, det var det... det var det desværre.

I: Ok. Hvad med i forhold til de danske katolikker? Altså dvs. ledelsens kommunikation, om det så er biskoppen eller talspersoner ligesom... ja Niels Messerschmidt eller Engelbrecht som jo også var meget fremme i medierne... men hvad med deres... eller bare kirkens generelt... hvad hedder det... ja kommunikation i forhold til de danske katolikker... altså om de...

IP3: Fik givet nogle retningslinjer for os?

I: Ja, tog de hånd Jer, om de danske katolikker... i løbet af situationen, i form af... jeg ved ikke hvad jeg skal kalde der... en trøst eller...

IP3: Jeg synes det var en trøst at se at Niels Engelbrecht han var meget autentisk sine udmeldelser... altså "jeg er virkelig ked af det der er sket og"... og jeg tror ikke... biskoppen?

Altså... stakkels biskop ikke? Altså han sidder med lorten nu ikke? Han skal både tænke på os, han skal tænke på ofrene, han skal tænke på medierne... og han er den første der bliver stenet... jeg synes faktisk at han har klaret det meget godt... jeg ved godt at folk, også selv danske katolikker de bare sådan lidt "ham paven" undskyld "ham biskoppen...", men altså han har virkelig haft meget at se til og han har siddet med lorten. Og skulle håndtere sager der var sket for 50-60 år siden, stakkels mand. Så jeg synes også at det var godt at han... de havde nogle søndagsmesser hvor at han havde så det der budskab, eller han havde sådan nogle prædiker til os... hvor han prøvede sådan at forklare "nu befinder vi os i denne her situation og nu skal vi så bla bla bla bla", så det syntes jeg var meget godt, det er nok den bedste måde at få fat på os... så jeg ved ikke hvordan han kunne gøre det bedre, det tror jeg faktisk ikke han kunne... og han gjorde jo sit, han fik prædiker nogle prædiker, nogle bispebreve...

I: Så der var noget synligt?

IP3: Ja ja det var der...

I: I forhold til katolikkerne?

IP3: Ja.

I: Ja ok. Fordi der var jo en del katolikker der blev kritiske i forhold til... altså satte spørgsmålstejn ved nogle forskellige ting, og krævede ikke kun at det skulle løses i medierne, men også at kirken lidt... ja... måske manglede lidt at tage hånd om dem også... kirkens nærmeste interesser.

IP3: Men nu tror jeg også... og det tror jeg også igen ens tro spiller ind, fordi at de der skoede katolikker, dem der sådan virkelig... der også det med ydmyghed overfor autoriteten ikke? Og det tror jeg der... altså vi er forskellige slags katolikker i den her kirke... der er nogle der sådan, er lidt perifert, og nogle der virkelig er centrale og nogle der sådan... hil dig Maria hele tiden, og virkelig er troende... men jeg tror også igen at det er et holdningspunkt eller ens synspunkt til kirken, om man skal være ydmyg og sådan lidt autoritær, eller om man skal kaste sten hver gang man synes der noget der er galt og nu skal vi bare på barrikaderne... så jeg tror også at ens tro spiller meget ind.

- I:** Ok. Du nævnte... ja altså... i forhold til hvor du hørte eller læste kommunikation der var rettet mod de danske katolikker. Det var... ja du sagde der var blevet læst det her brev op og...
- IP3:** Der var sådan et bispebrev ja... under messen ja, i stedet for prædiken var der sådan et brev der blev læst op.
- I:** Var der ellers andet?
- IP3:** Der var også nogle... i Ansgar kan jeg huske, og jeg mener også at i Skt. Annæ, så var der, hvad hedder det der... våbenhuset, så var det nogle papirer hvor de havde printet ud, en skrivelse fra biskoppen som skulle... altså jeg ved virkelig ikke hvordan... han skrev jo også i Katolsk Orientering, der har han også beklaget forløbet osv. osv. altså... jeg synes... jeg ved ikke hvad han ellers skulle gøre, skulle han sende et brev personligt hjem til alle katolikker? Altså jeg synes... ja jeg ved ikke... jeg synes han har klaret det meget godt. Jeg ved jeg havde gravet mig ned i et musehul og var gået totalt i krise altså... indlagt på sygehuset...
- I:** Ok... hvad har den... altså det som nu er blevet afsendt fra kirken til katolikkerne, hvad har det gjort for dig?
- IP3:** I starten der hørte man kun det der var sket ude i pressen... altså der en der lige ”jeg var også blevet misbrugt” og der var lige sådan et par stykker der kom frem og så tænkte man ”ok hvad sker der” ikke? Så fik vi så den skrivelse... eller hvad det nu... vi hørte bispebrevet blive læst op højt, og så hørte man også en anden side af sagen, fordi ofrene de har jo deres subjektive... og det er også dem vi skal først lytte til, fordi det er dem der er krænkede, men det var også dejligt lige og sådan få den fra biskoppen, hvor han siger sådan ”ok, der er nogle ting der ikke er holdt stik, og nu forsøger vi at bedre situationen, og vi er ikke passive, vi vil faktisk gerne fremme at det her det vil vi ordne på en god måde”. Så fik så lidt... ok før så kunne man ikke holde vejret og nu puster jeg ud, fordi nu er der styr på tropperne. Biskoppen har taget magten på en eller anden måde, meldt ud at nu skal vi bare have ordnet det her.
- I:** Ok... ja. Hvad... hvordan... det virker måske som et dumt spørgsmål...
- IP3:** Nej nej nej...

I: ... men hvad er din generelle holdning til at der i det hele taget har fundet sager sted... den slags sager indenfor kirken?

IP3: Ja... ærligt... jeg tror... jeg tror igen der er mange mænd som, for at sige det mildt... der er lidt livsforvirrede og skræmte, af livet... altså at møde en kvinde, blive gift, få børn... det virkelig skræmmende for nogle, også for mig nogle gange. Og så tror jeg bare at dem der sådan er blevet skolet i at ”præster det jo et kald, det jo helt fantastisk, de lidt over os”, over lægfolket ikke? Så det bliver sådan lidt en god måde hvor man ligesom siger farvel til livet og man så går en anden vej, som også er sådan... er ophøjet, og man tænker ”uh nu er jeg noget særligt”. Og jeg tror ikke... jeg tror at Vatikanet og præsteseminariet osv. de skal være bedre til ligesom at... være lidt kritiske overfor hvem der melder sig ind. Fordi lige nu så har vi præstemangel, så jeg tror de har en tendens til at tage lidt for mange der kommer ind... de skal... jeg ved ikke hvordan men man skal virkelig gribe ind og se om det virkelig er et kald de selv har forceret, eller om det virkelig er et overnaturligt kald fra Gud... fordi hvis... man kan ikke holde ud i længden hvis det ikke er et kald fra Gud. Fordi så har du selv fremprovokeret det der kald og så ender det altså... så det jo bare indtil... altså det kald kan jo fortsætte indtil du møder en eller anden flot kvinde eller... så er der så nogle der... altså ens lyster de ryger ovre på nogle børn altså...

I: Ok... det fint. Hvad med... nu har du fortalt hvad du synes om hvordan det blev håndteret i løbet af den periode, men hvordan synes du, er det overhovedet noget du har tænkt på, hvordan... fordi der var også kritik af kirkens måde at håndtere de her...sager på før det kom i medielyset kan man sige... er det noget du har tænkt over før måske? Eller nu efter du har hørt om det?

IP3: Altså... jeg...

I: Hvis du forstår hvad jeg mener?

IP3: Ja ja ja... jeg havde... for at være helt ærlig så havde jeg sådan kastet det lidt under gulvtæppet, fordi jeg synes ikke det var en særlig fed tanke at vide at der skete sådan noget i min kirke. Så jeg har virkelig sådan ”na na na na na” indtil døren så blev åbnet og jeg så skulle tage stilling til det. Det der skete i USA, Tyskland, Europa og andre steder det var sådan lidt ”ej det var bare tilfælde”... altså... så ja...

- I:** Tror du måske at... det får mig til at tænke på... det du siger, tror du måske der er nogle i ledelsen, ikke nødvendigvis biskoppen men bare generelt, der også måske har tænkt sådan, at så længe det ikke kommer frem i medierne så...
- IP3:** Jeg tror bare at der er nogle sandheder der skulle ses i øjnene som har gjort rigtig ondt. Fordi det passer... altså det hører slet ikke hjemme i vores kirke, og det gør ondt at se at det faktisk... altså at det præsten... altså det jo vores... at det ham der har skadet et lille barn, ej det... det ikke en fed tanke...
- I:** Ok, men tusind tak for det.

Bilag 8

Transskription af interview 4 d. 6. februar 2011

Interviewer: **I**

Interviewperson 4: **IP4**

1. Alder: < 17
18-29
30-44
45-60
60 >

2. Køn: **M/K**

3. Hvor ofte går du i kirke?

Hver søndag

I: Ja, vi skal som sagt tale lidt om den her situation som kirken var i i foråret 2010, men først så vil jeg bare kort spørge ind til hvad det betyder for dig at være katolik, og hvor meget den katolske kirke fylder i dit liv?

IP4: Ja, den fylder helt sikkert meget, selvom jeg er den eneste katolik i min familie, altså... jamen jeg kommer til messen og møder mange mennesker henne i kirken og... læser meget om den katolske kirke og... jamen i alle dens forskellige facetter så det noget, hvad skal jeg sige... jeg tænker på hver eneste dag.

I: Ok. Ja, så vil jeg gerne spørge, hvordan ville du beskrive den situation som den danske katolske kirke var i da den blev omtalt i den danske presse i foråret 2010, dvs. i løbet af den første periode hvor denne her mediestorm startede... sådan kort hvordan du ville beskrive situationen?

IP4: Jamen den var jo i en temmelig kaotisk situation og... den har nok ikke fremstået som videre troværdig tror jeg... i nyhederne. Det var i hvert fald ikke det billede som man sådan så. Der var jo... og det blev heller ikke bedre kan man sige af alle de historier der dukkede op i Berlingske og Politiken og... der var sådan en temmelig stor afstand der... må man sige, og...

jeg tror helt sikkert også det er noget der har chokeret masser af katolikker alle de ting som blev... rodet op i... det tror jeg. Så der var meget stor afstand fra de udmeldinger der kom inde fra Gl. Kongevej og så... ja de ting man sådan kunne læse her... det må jeg nok sige. Jeg tror der var mange der blev rigtig chokeret, det tror jeg faktisk.

I: Ok. Hvilken rolle spillede kirken i denne her situation, altså rent kommunikativt?

IP4: Det har nok ikke været så smart igen den rolle den har spillet... fordi til at begynde med, som jeg husker det, så blev der meldt ud at det var ikke noget særligt og det var noget der var meget gammelt. Og så lige pludseligt så viste det sig så at... der alligevel måske var meget mere og så... til sidst kan man jo sige der endte det jo med et antiklimaks, fordi hvor meget har der egentlig været når det kommer til stykket, det kan man jo godt sætte spørgsmålstegn ved, men kirken kom ud af det med nogle store skrammer efter min mening i hvert fald... det må man sige.

I: Ok. Hvordan... hvilken rolle spillede de igen mht. kommunikationen, men i forhold til de danske katolikker, dvs. til kirkens medlemmer? Er det noget der gjorde sig gældende, der var tydeligt eller?

IP4: Jeg er ikke helt sikker på at jeg forstår, prøv lige at sige det igen...

I: Ok... det vil sige om kirken... i hvilket omfang kirken tog hånd om sine medlemmer, de nærmeste interessenter dvs. de danske katolikker, og kommunikerede noget ud til dem om hele denne her situation?

IP4: Ja... altså... det kunne nok have været bedre men... på den anden side kan man sige at man har jo heller ikke været ude i denne her situation før, så jeg tror man har lært en del ting af denne her situation, det tror jeg faktisk. Det kunne have været langt bedre, det må jeg sige, det kunne det have været, men man fik jo da, trods alt, samlet op på nogle ting og... og nu har man så også nedsat... nu har man jo også den her gruppe der arbejder med den her beredskabsplan ikke? Men det kunne have været langt bedre... det må jeg sige...

I: Ok... fordi jeg har bl.a. læst at der en del katolikker som begyndte at sætte spørgsmålstegn ved nogle ting, og var forholdsvis kritiske overfor kirken, og så det derfor jeg tænkte netop på om der var tydelig kommunikation fra kirken som afsender og så... udelukkende til de

danske katolikker og ikke kun til omverdenen i pressen... og så om du kan nævne nogle tilfælde hvor du har hørt eller læst noget som var rettet mod katolikkerne, fra ledelsen, dvs. enten fra biskoppen eller fra Niels Messerschmidt eller...

IP4: Ja altså... der kom jo nogle... jo altså som jeg husker det, så kom der jo nogle forskellige budskaber, men det klart... altså som jeg ser det, så tror jeg at den her periode her, den har ændret noget hos mange mennesker. Der er ingenting der bliver ligesom det var før, det helt sikker altså... og på længere sigt så vil det også have... betydning kan man sige, for mange katolikkers syn på... hvad skal vi sige, de kirkelige strukturer som sådan, jeg tror kun vi har set begyndelsen til det faktisk.

I: Ok, men altså i forhold til... ja hvad kirken gjorde mod, ikke mod men overfor sine medlemmer, der er ikke noget du sådan kan sætte ord på med... jeg mener om der var noget til nogle messer måske eller pressemeddelelser eller et eller andet direkte, som var rettet mod katolikkerne?

IP4: Hmm...

I: Altså sådan en form for trøst eller et eller andet, altså at kirken er i gang med at tage...

IP4: Åh... bare jeg kunne huske det, tiden den går så hurtigt...

I: Ja det var jo et stykke tid siden efterhånden...

IP4: Ja, ja...

I: Men også måske i forhold til dig selv måske... om du følte at der var...

IP4: Altså jeg ser det som om vi er i gang med... vi er i gang med en proces og det slet ikke er afsluttet kan man sige og kun... vi faktisk kun ved begyndelsen til det... og jeg tror det kommer til at ændre noget ved de fleste af os, sådan den måde vi ser på kirken på. Og der tror jeg også som jeg ser det, grundlæggende så tror jeg også... de kirkelige myndighed de har været usikre, også meget forståeligt, over hvordan de skulle håndtere denne her situation og... det har helt givet været en chokoplevelse for os alle sammen men... jeg tror at der kommer noget godt ud af det, det tror jeg faktisk der gør, på længere sigt, på længere sigt... ja... en bevidstgørelse, en bevidstgørelse tror jeg...

I: Altså for kirken om at...

IP4: Ja...

I: Ok. I forhold til håndteringen af hele den her situation i medierne, har du gjort dig nogle tanker måske omkring... ja biskoppens udtalelser i forhold til... ja eksempelvis ja Niels Messerschmidt eller Niels Engelbrechts udtalelser...

IP4: Åh... det tog et stykke tid inden man sådan rigtig fandt ud af hvordan man skulle tackle det... og som jeg ser det, så syntes jeg også det var yderst uheldigt den strategi man fulgte, altså med... så snart, hvad skal man sige, der var en anmeldelse af en person, så blev vedkommende suspenderet ikke også... og det tror jeg måske nok at... ja det var uklogt, men det har man så også ændret. Altså det var jo sådan til at begynde med at, ja enhver form for anmeldelse førte til omgående suspension og det... altså også af hensyn til de pågældendes retssikkerhed tror jeg det var en uklog disposition...

I: Ok... har du gjort dig nogle tanker måske...omkring hvordan kirken har håndteret tidligere eksisterende, eller potentielt eksisterende overgrebssager, inden hele denne her mediestorm begyndte?

IP4: Jamen jeg tror de har gjort alt for at skjule dem, det må jeg sige. Og det kan vi jo også se med Møller-sagen i Norge der kom op... lad mig se... ja det må så vel være to år siden nu, hvor det jo ikke kom frem hvorfor han egentlig var holdt op, biskop Møller... det kom jo først frem efterfølgende, at der var tale om en overgrebssag. Langt hen ad vejen så tror jeg de kirkelige myndigheder de har gjort alt hvad de kunne for at skjule de her sager altså... og det desværre også det billede der, i hvert fald til at begynde med, var i medierne af kirken, altså at man prøvede at skjule dem, eller håndtere dem selv i sit eget system... ja... det er i hvert fald det indtryk mange har haft, også mange katolikker tror jeg... altså jeg tror vreden har været stor, det tror jeg faktisk. Og det vil få indflydelse, det vil givet få indflydelse på den måde vi ser de kirkelige myndigheder på og... det kun begyndelsen, det kun begyndelsen tror jeg...

I: Ok... det var stort set det, jeg siger mange tak.

Bilag 9

Transskription af interview 5 d. 12. februar 2011

Interviewer: **I**

Interviewperson 5: **IP5**

1. Alder: < 17
18-29
30-44
45-59
60 >

2. Køn: M/K

3. Hvor ofte går du i kirke?

Til højtider.

I: Vi skal tale om den katolske kirke og den situation den befandt sig i i 2010, i foråret. Først så vil jeg spørge dig, hvad betyder det for dig at være katolik, og hvor meget fylder den katolske kirke i dit liv?

IP5: Jamen... det fylder jo en del, men altså... det ikke fordi jeg går særlig tit i kirke, men altså... men det mere det kulturelle i det, tror jeg... faktisk. På den måde ja, altså...

I: Ok, men hvorfor er du så medlem af den katolske kirke?

IP5: Det ved jeg faktisk ikke engang om jeg er, kan man være medlem?

I: Altså... altså hvis du er katolik og går i kirke så er du jo medlem.

IP5: Nåh men det er jeg jo på grund af mine forældre jo...

I: Ok... så det er det kulturelle, er det det traditionelle i det så?

IP5: Ja, ja... det traditionelle i det, altså det vel...

- I:** Men ser du dig selv som en del af den katolske kirke? Hvis du ser den som en helhed.
- IP5:** Ja, det gør jeg... altså... et eller andet sted så gør jeg.
- I:** Ok. Så vil jeg gerne spørge, hvordan ville du beskrive den situation som den danske katolske kirke, dvs. den katolske kirke i Danmark var i, da den blev omtalt i den danske presse i foråret 2010?
- IP5:** Det ved jeg ikke... ligeså dårligt som alle de andre. Altså i USA osv... det var bare fucked op over det hele.
- I:** Ja... men hvordan var situationen i kirken tror du, ifølge dig?
- IP5:** Situationen i kirken?
- I:** Ja, hvilke tanker gjorde du dig omkring det hele?
- IP5:** Det ved jeg ikke, jeg syntes det var nederen et eller andet sted. Især fordi man kan ikke lade vær med at tænke at noget af det er rigtigt.
- I:** Ok. Hvilken rolle syntes du kirken... eller er det noget som du har gjort dig tanker over omkring hvilken rolle kirken spillede i den her pågældende situation, sådan rent kommunikativt, hvad de kommunikerede ud... hvad de har... ja...
- IP5:** Næh jeg syntes egentlig der manglede noget forsvar hvis man kan sige det sådan, altså det var jo bare hele tiden, altså det eneste man læste det var jo bare om at der var nye sager hele tiden, men man læste ikke noget om at de rent faktisk var... eller om der var noget i dem eller ej altså... det var jo bare angreb på angreb kan man sige, der var jo ikke rigtig noget... man hørte ikke om at nogle af sagerne var fup, eller ikke var noget hold i eller...
- I:** Ok. Hvad med kirken, altså noget hvor de var afsender af noget kommunikation i forhold til... i forhold til katolikkerne? Er der noget du har lagt mærke til der, altså om der har været noget hvor kirken har gået ud og sagt noget til de danske katolikker i forhold til det her, til de her sager?
- IP5:** Næh... ikke... altså det er ikke noget jeg kan huske...

- I:** Det er ikke noget du...
- IP5:** Det er ikke noget jeg har lagt mærke til i hvert fald.
- I:** Så du har ikke hørt eller læst, eller du kan ikke huske at du har hørt eller læst noget med kirken som afsender?
- IP5:** Nej... det kan jeg faktisk ikke... eller jo jeg ved ikke om det lige har været i Danmark jo, men jeg kan huske at der var noget med nogle beklagelser, men altså... ellers ikke rigtig andet.
- I:** Kan du huske noget omkring biskoppens rolle i det her, om der har været noget eller?
- IP5:** Nej...
- I:** Ok... hvad er din generelle holdning til at der har været overgreb... sådan helt generelt... indenfor kirken?
- IP5:** Jamen altså... det jo ulækkert, et eller andet sted. Men altså jeg ved det ikke, jeg tænker at det er mennesker ligesom alle andre, men jeg kan ikke tro på at det er som de siger i hvert fald...
- I:** Har du gjort dig nogle tanker om måden kirken har håndteret de her sager på? Dem der nu har været der før?
- IP5:** Næh... altså igen så syntes jeg bare at... altså... den måde det hele er forgået på, så lyder det bare som om at de nærmest har indrømmet det hele altså... jeg kan kun huske at jeg havde hørt om nogle beklagelser og nogle undskyldninger og sådan nogle ting. Jeg har ikke hørt om nogen sager som var... som var blevet afvist f.eks... hvilket er lidt ærgerligt.
- I:** Ok. Mange tak.

Bilag 10

Transskription af interview med interviewperson 6 d. 24. februar 2011

Interviewer: **I**
Interviewperson 6: **IP6**

1. Alder: < 17
18-29
30-44
45-59
60 >

2. Køn: M/K

3. Hvor ofte går du i kirke?

Kun til højtider.

I: Ja, som du ved så skal vi tale lidt om den katolske kirke i Danmark og den situation den befandt sig i i foråret 2010, men til at starte med vil jeg gerne spørge dig, meget overordnet og kort, hvad det betyder for dig at være katolik og hvor meget det fylder i dit liv?

IP6: Overordnet så... ja så fylder det ikke alverden i mit liv. Det har det aldrig rigtig gjort, det har bare været sådan en ting der har været det. Det er pga. min far... og så er det bare fulgt med. Hvad det fylder i hverdagen? Der fylder det sgu heller ikke skide meget... må jeg nok indrømme...

I: Så det er sådan mere på traditionel plan... eller?

IP6: Ja... jeg er nok det som en dansker ville kalde en "jeg er kristen, tror på Gud, går i kirke men ikke rigtigt gør det alligevel"...

I: Ok... ja. Så vil jeg gerne spørge, i forhold til... til netop den situation som kirken var i i foråret 2010 da den blev omtalt i medierne... i den danske presse i forbindelse med alle de her sager der dukkede op... under den periode, hvordan ville du beskrive situationen som den danske katolske kirke var i?

IP6: Den var ikke... den var jo ikke skide god, men det jo sådan... jeg vil sige det var influeret

omkring hele situationen omkring det der... der var nogle kriser med at der var nogle præster der havde pillet lidt ved nogle børn, og det blev den danske kirke selvfølgelig også drevet ind i. Så det... sådan rent imagemæssigt, så befandt den sig ikke så godt.

I: Så du mener det var en effekt af de kriser der var udenfor Danmark også? Og så kom det til Danmark eller hvordan?

IP6: Jeg tror i høj grad at... at... man kan sige at de kriser som der havde været i udlandet, influerede også på at der også kom det i Danmark. Det skal stå for egen regning, men jeg tror at mange af de folk som anmeldte... det var sådan noget 15 minutters of fame at... de fandt en god måde at blive kendte på, på meget kort tid...

I: Ok. I forhold til det der skete i Danmark og den presseomtale der var, hvordan vurderede du på det tidspunkt, hvis du gjorde dig nogle tanker om det... kirkens rolle, altså rent kommunikativt, altså hvilken rolle den spillede i denne her situation i pressen?

IP6: Jamen jeg syntes ikke de var særligt fremtrædende i pressen overhovedet. Jeg synes de holdte sig meget neutrale og de holdte sig meget tilbage. Og i starten mener jeg, at der ville de ikke kommentere på noget som helst. Så det var sådan lidt... at de havde en meget henholdende kommunikationstaktik, i starten i hvert fald.

I: Hvad med senere hen i processen?

IP6: Jamen så blev de jo nærmest sådan lidt, lidt tvunget og... og lave deres egne undersøgelser af alle de omstændigheder, og så derigennem blev der selvfølgelig mere kontakt til pressen, men jeg tror ikke at det var noget som de sådan havde... sindssygt meget lyst til.

I: Ok. Hvad med... det ved jeg ikke om det er noget du har bemærket eller gjort dig nogle tanker om... om kirkens... kirken som afsender i forhold til de danske katolikker? Er der noget du har bemærket der? Ikke i forhold til omverdenen, men måske om de har sendt nogle budskaber ud, igennem medierne måske eller et eller andet?

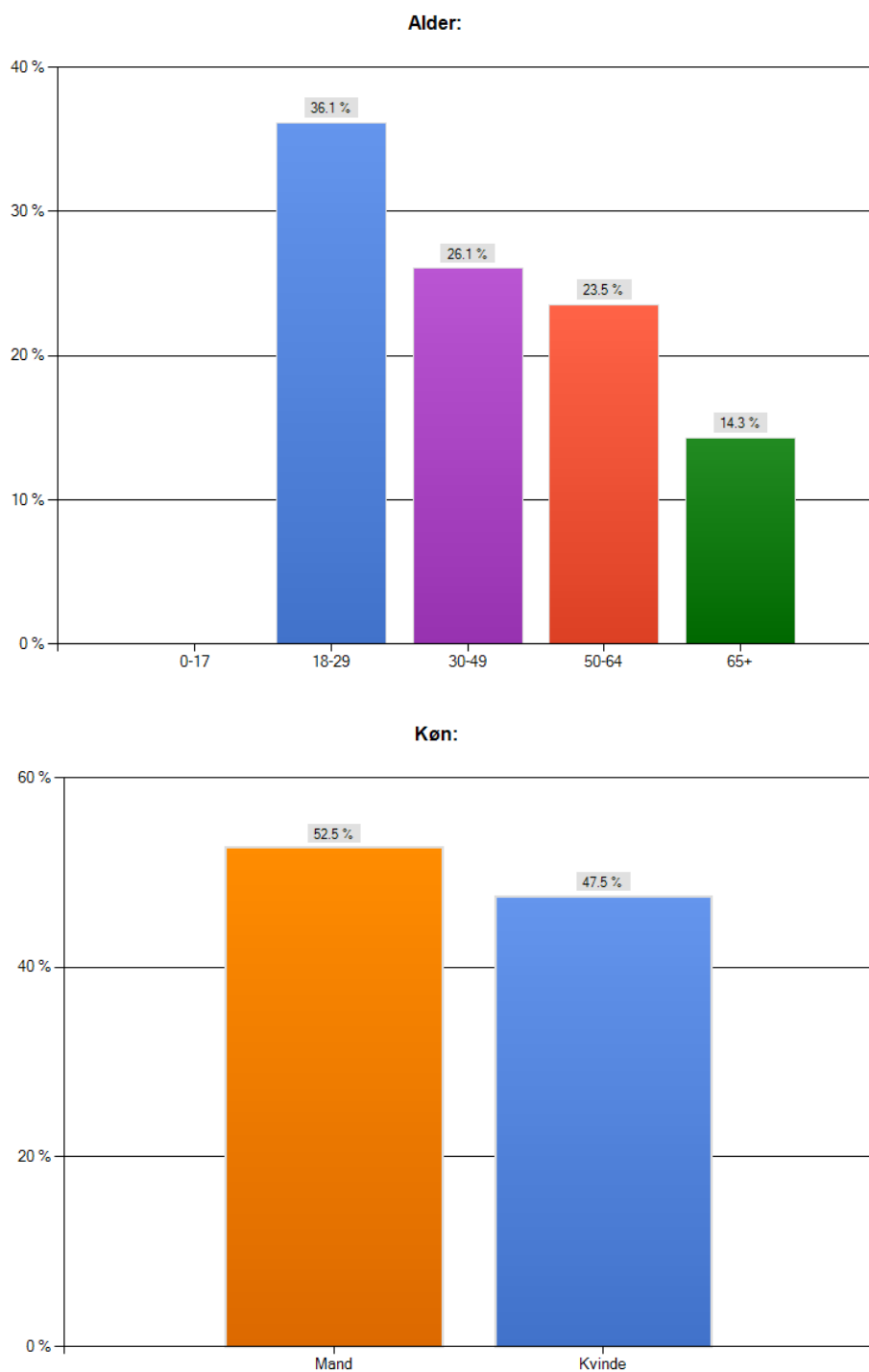
IP6: Nej men igen så synes jeg at de har været meget stille omkring det... det... jeg synes ikke der har været sådan nogle utvetydige og meget klare budskaber fra deres side af, det har altid været pakket ind i et eller andet... ja... et eller andet underligt at... de har aldrig kommet med et klart svar eller en klar udmelding til nogen, synes jeg.

- I:** Hvad har det... altså den kommunikation som de har haft, eller manglen på den, hvad har det gjort for dig, eller ikke gjort for dig? Hvis du tænker sådan mere personligt på dig selv som medlem af kirken eller...
- IP6:** Det har ikke betydet det store...
- I:** Nej ok... har du gjort dig nogen mere konkrete tanker omkring biskoppens rolle i det her?
- IP6:** Hvis man tænker på hans rolle i form af kommunikation udadtil, så synes jeg måske godt han kunne have trådt lidt mere i karakter i medierne f.eks. Det kan godt være han har været der, jeg synes bare ikke jeg har set ham komme med nogle udtalelser, eller noget standpunkt fra kirkens side, i forbindelse med den krise de befandt sig i. Så det kunne måske være en god ting, hvis kirkens overhoved i Danmark havde... stået frem og kommunikeret et klart budskab ud.
- I:** Ja... hvad er... hvad er din generelle holdning til at, hvis vi tager det sådan helt på fundamental plan, hvad er din generelle holdning til at der er fundet overgreb sted indenfor... indenfor kirken?
- IP6:** Jamen det jo selvfølgelig ikke... ikke i orden... kan man sige. Men altså, hvorfor skulle præster være mere hellige end alle andre. Der er jo brodne kar i alle samfundslag, hvorfor skulle de være anderledes end alle andre?
- I:** Ja... har du måske overvejet... før der kom den her fokus i pressen på den danske kirke... eller på den katolske kirke i Danmark... havde du gjort dig nogle tanker omkring kirkens måde at håndtere den slags sager på før... eller under presseomtalen kom der også noget omtale netop om hvordan det er blevet håndteret hidtil. Er det noget du har tænkt over før?
- IP6:** Ikke... jeg vil ikke sige at jeg har tænkt over det før, men... men det sådan meget sjovt at det altid er sådan noget som er blevet tysses hen, eller det er lige blevet nævnt i... 19-nyhederne at en eller anden præst i Boston er blevet beskyldt for så og så meget pædofili og... og så hører man aldrig mere til det. Så det er ikke noget man har gået og tænkt over til hverdag, men man har jo altid godt vidst at der var et eller andet.
- I:** Ok. Jeg siger mange tak.

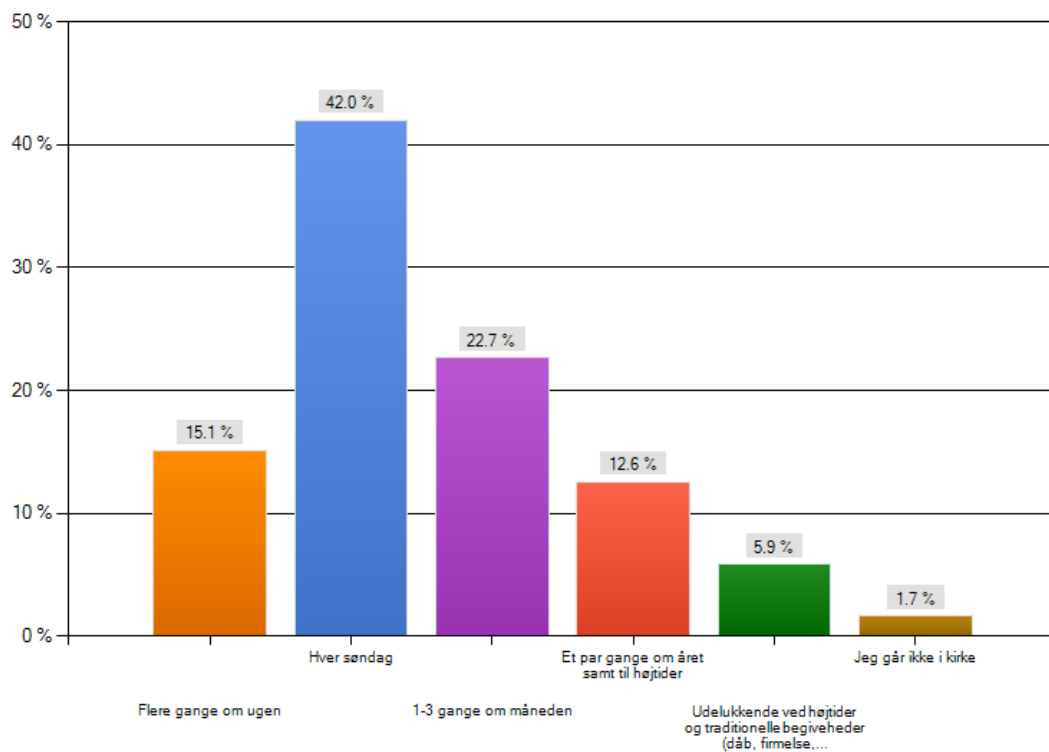
Bilag 11

Resultater fra rundspørgeundersøgelse (data fra 100% gennemførte besvarelser)

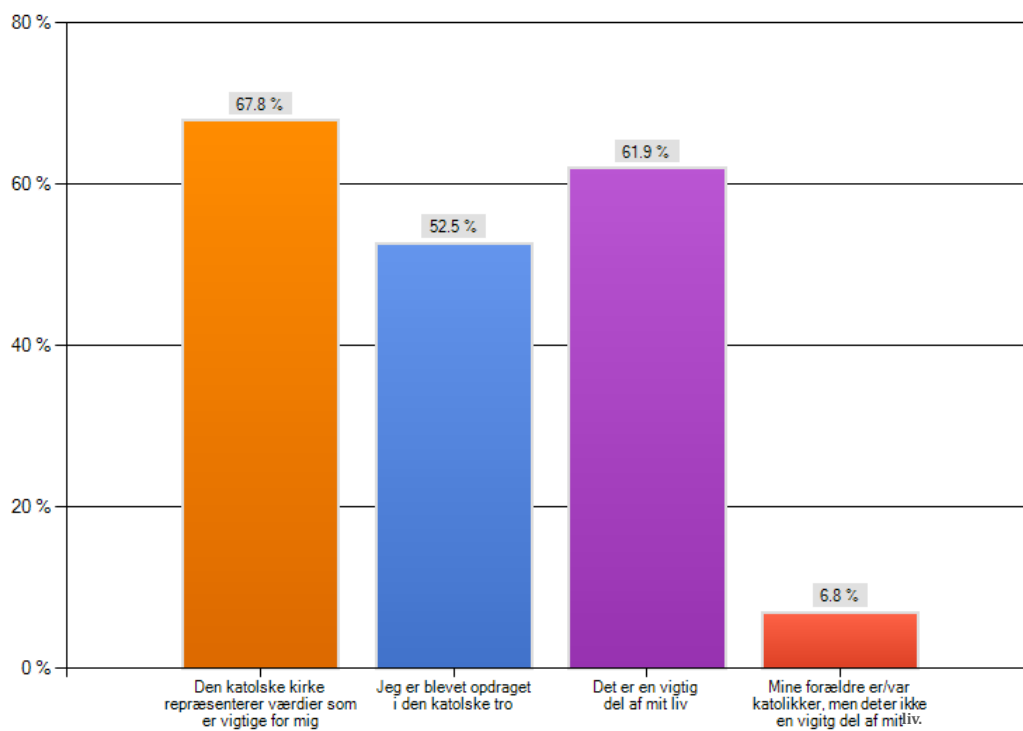
DEL 1

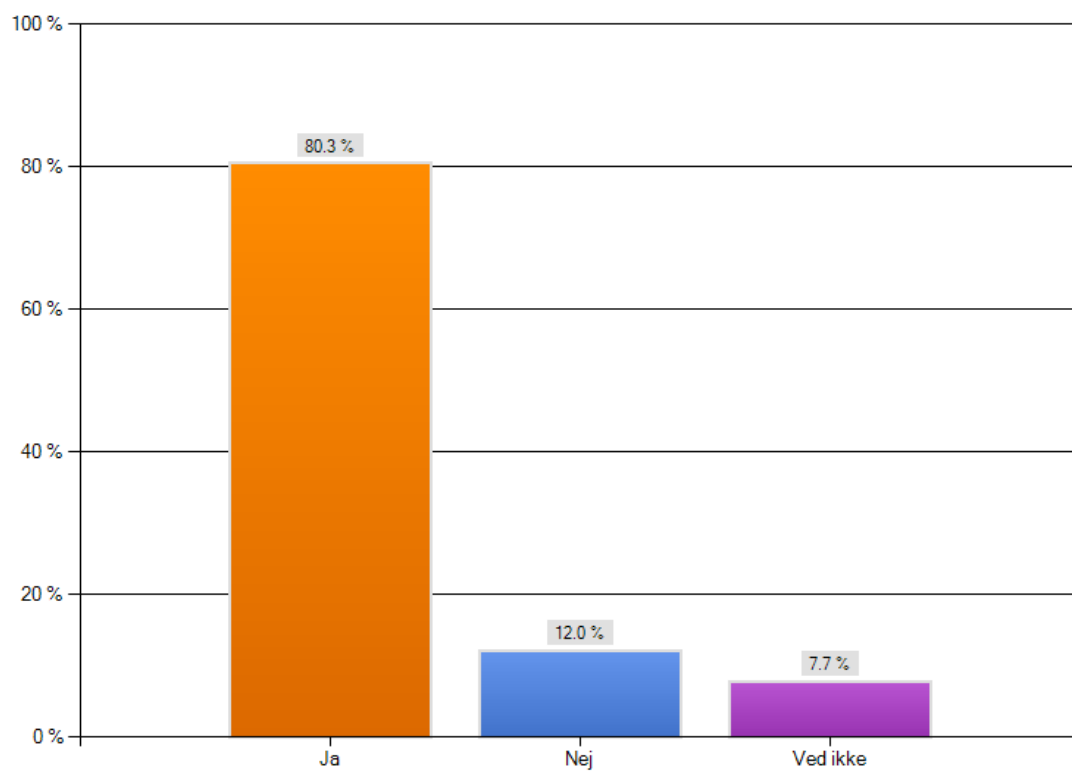
Hvor ofte går du i kirke?

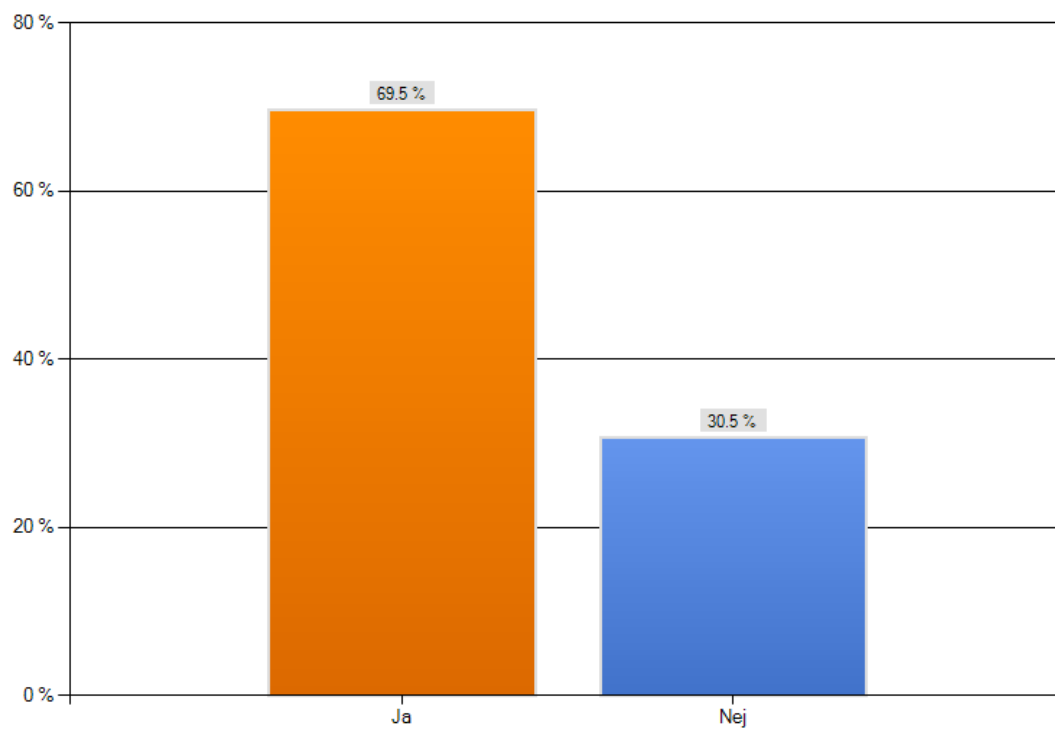
Jeg er katolik fordi:

Ser du dig selv som en del af den organisation som kirken udgør?

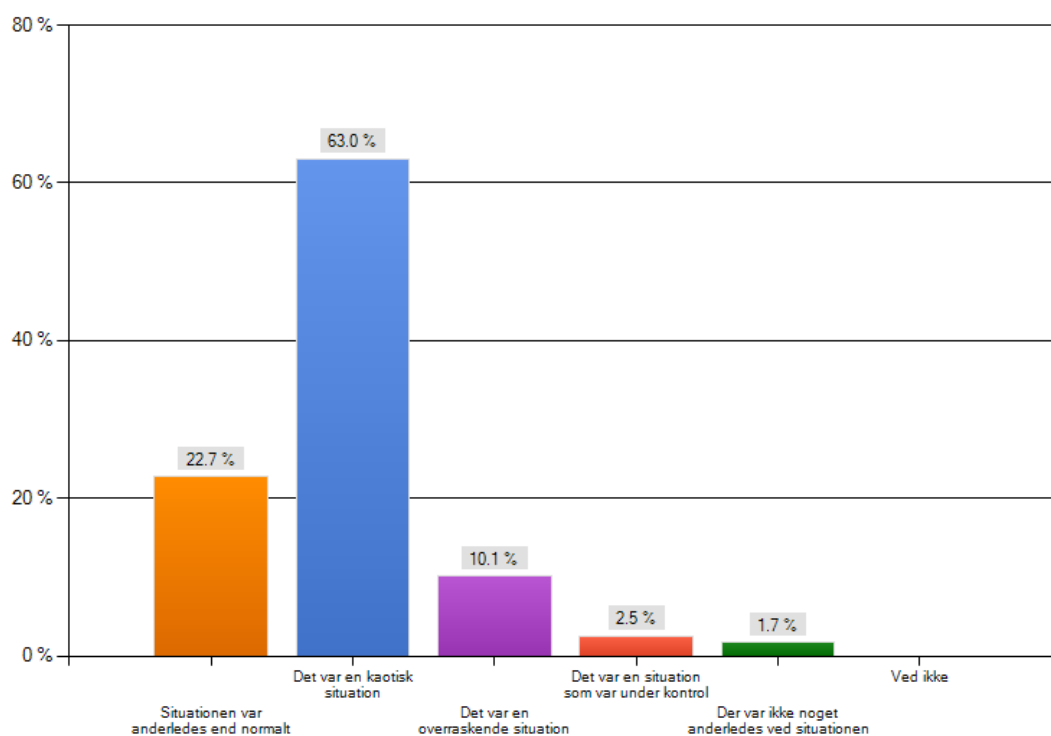

Er du aktivt engageret i kirken? (F.eks. som ministrant, kirketjener, frivillig medhjælper til diverse opgaver o lign.)

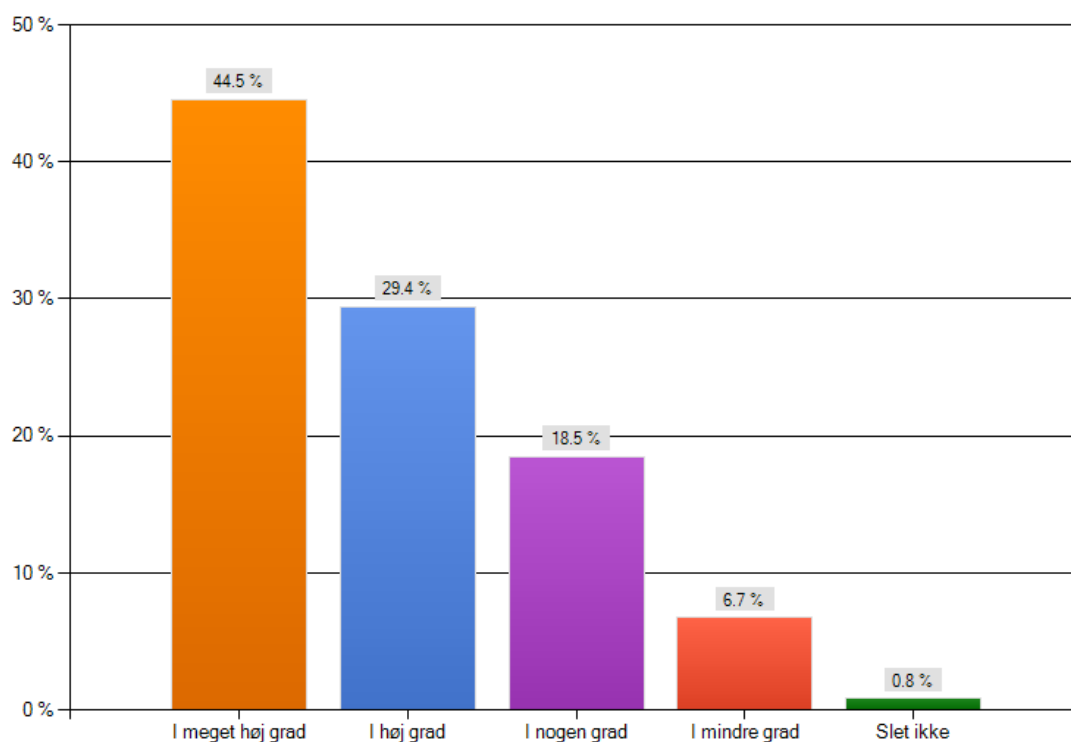

DEL 2

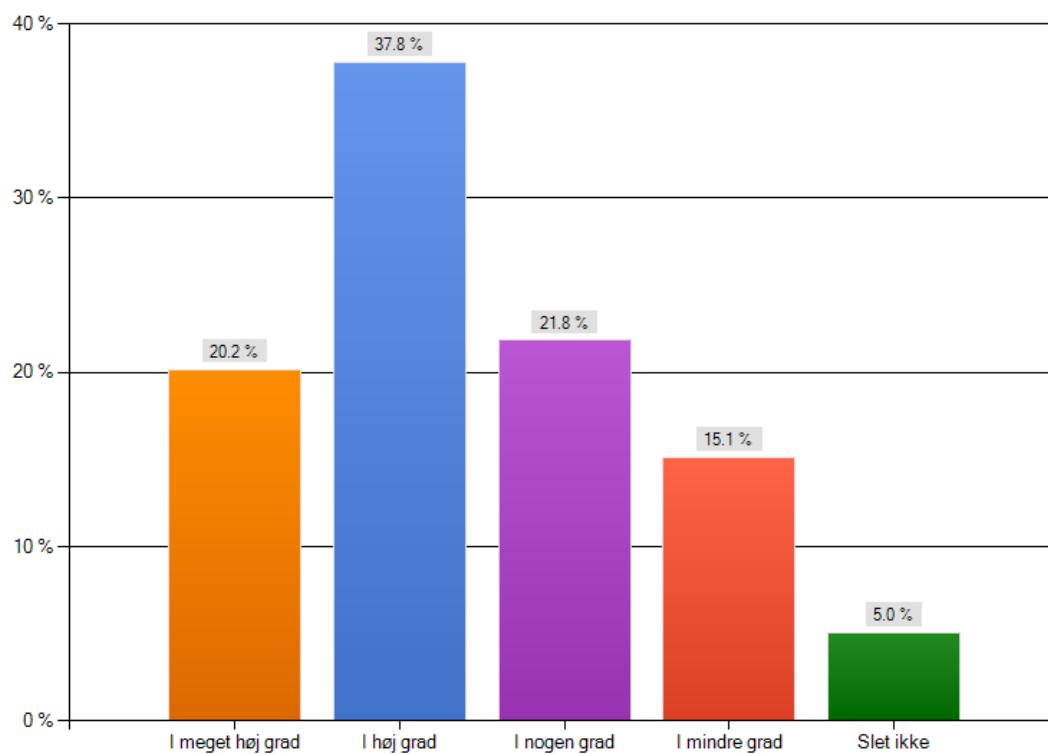
Hvilket af disse udsagn beskriver bedst den situation som kirken i Danmark var i, da den blev omtalt i den danske presse i foråret 2010?

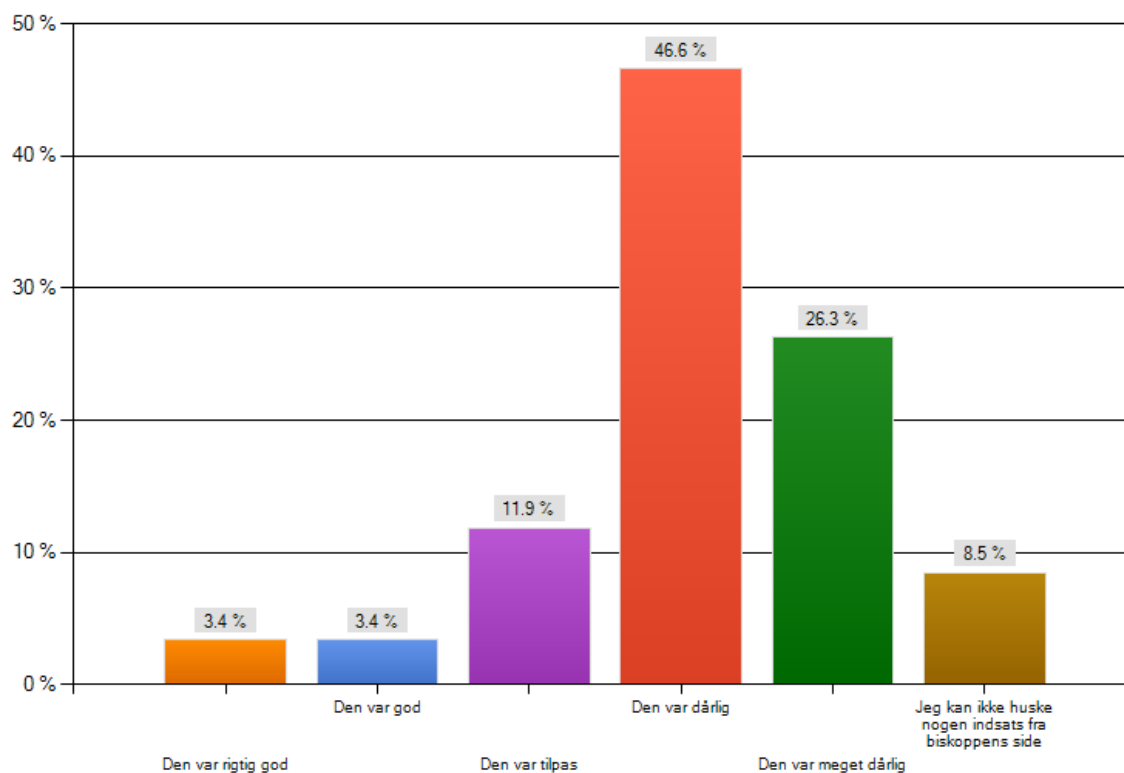
I hvor høj grad mener du, at kirken var i krise i forhold til dens image i løbet af den pågældende periode?

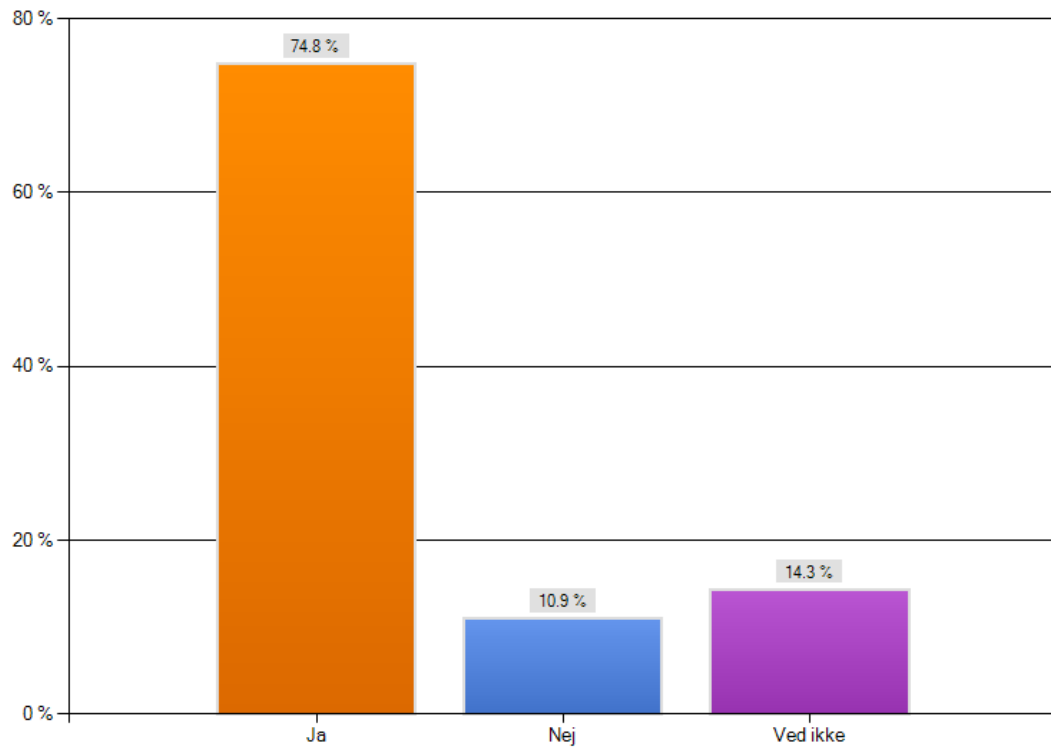
I hvor høj grad berørte presseomtalen af kirken dig personligt?

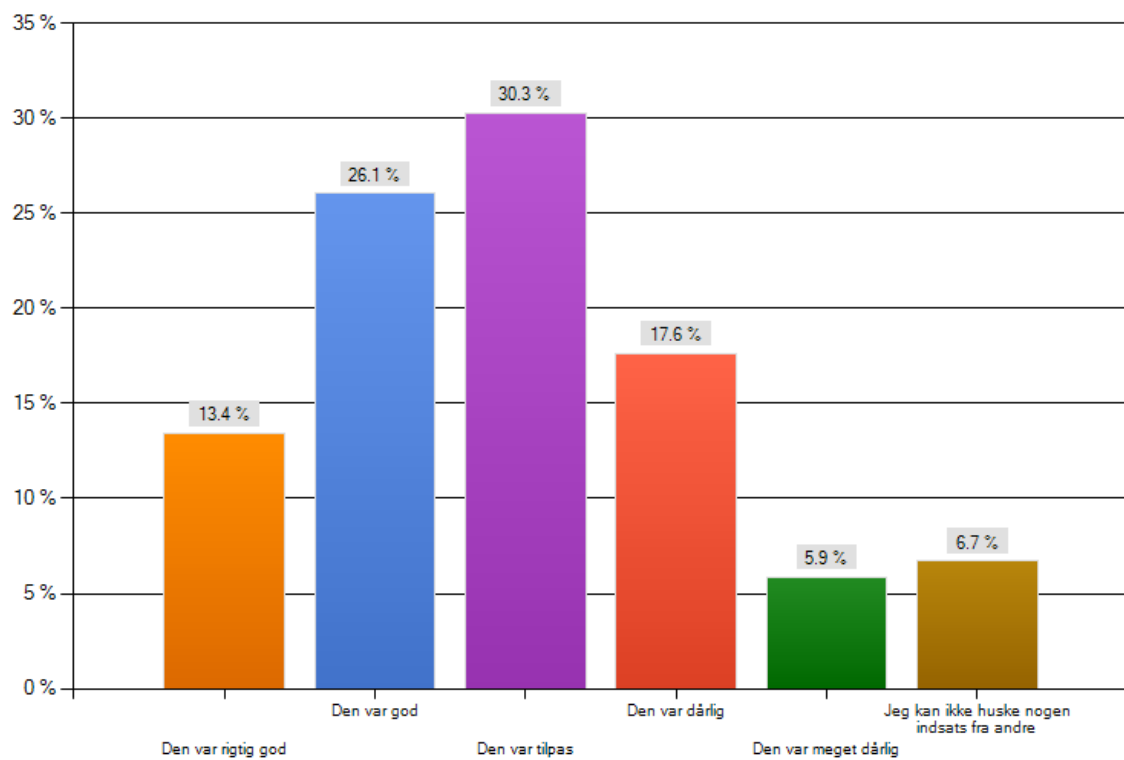
Hvordan vurderer du biskoppens overordnede indsats i pressen i løbet af foråret 2010?

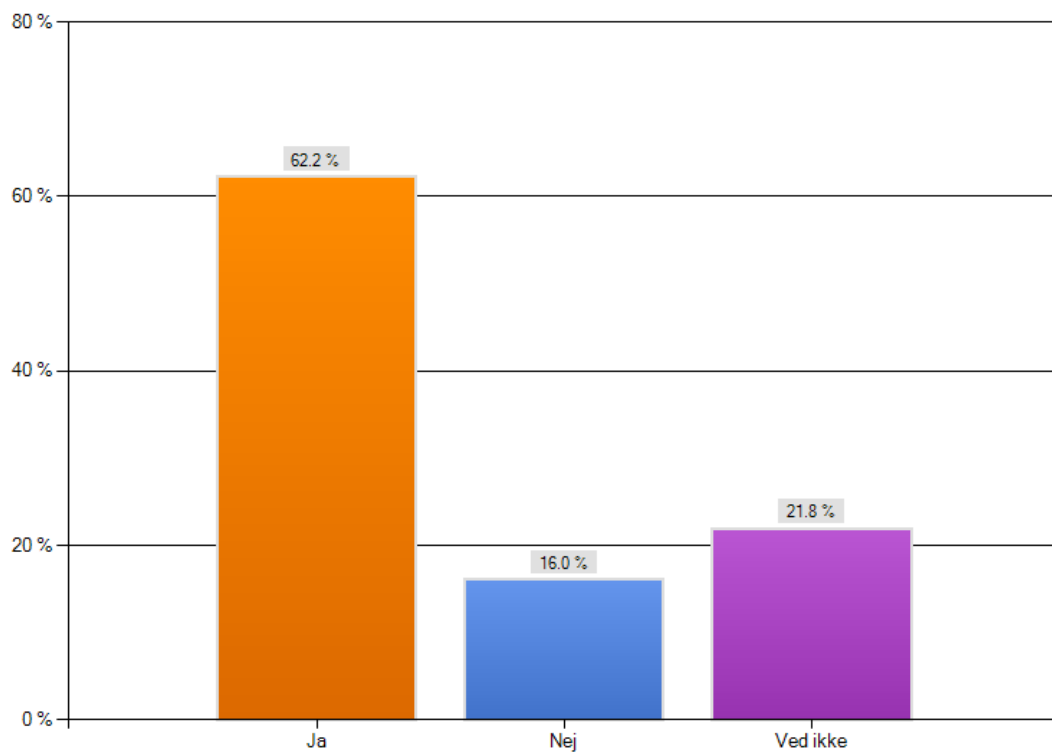
Kunne biskoppen have gjort det bedre?

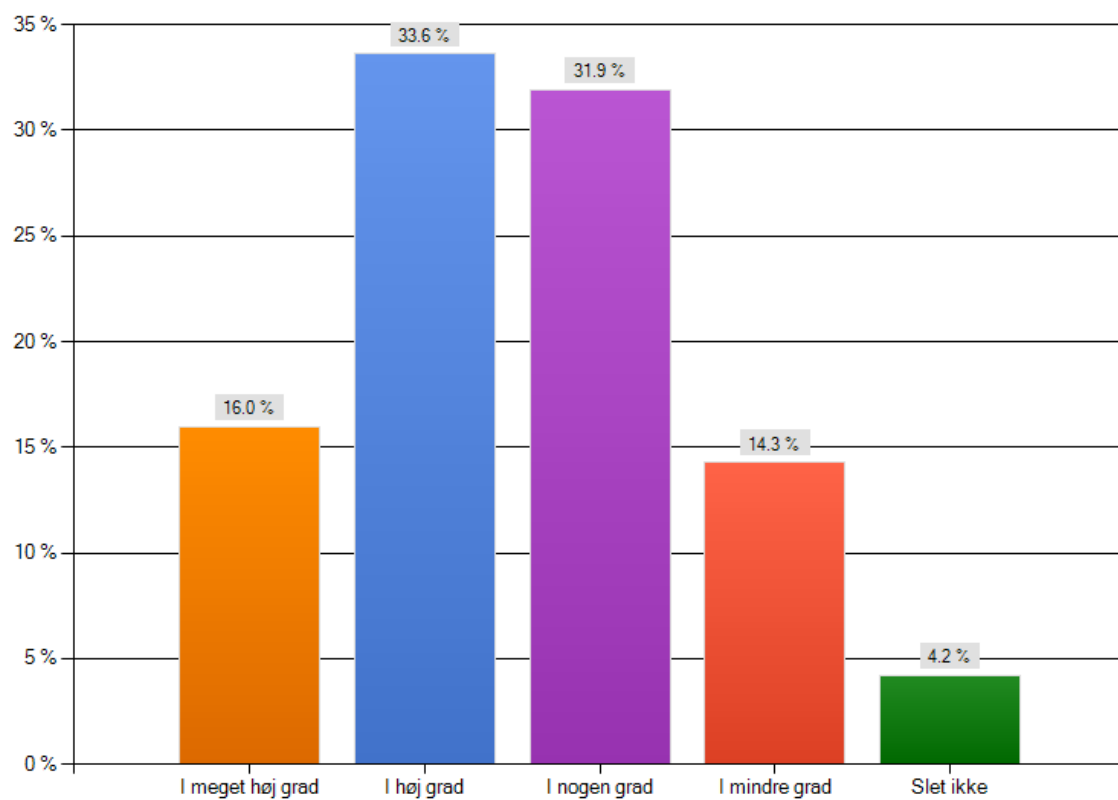
Hvordan vurderer du de resterende kirkelige repræsentanternes overordnede indsats i pressen i løbet af foråret 2010?

Kunne de resterende kirkelige repræsentanter have gjort det bedre?

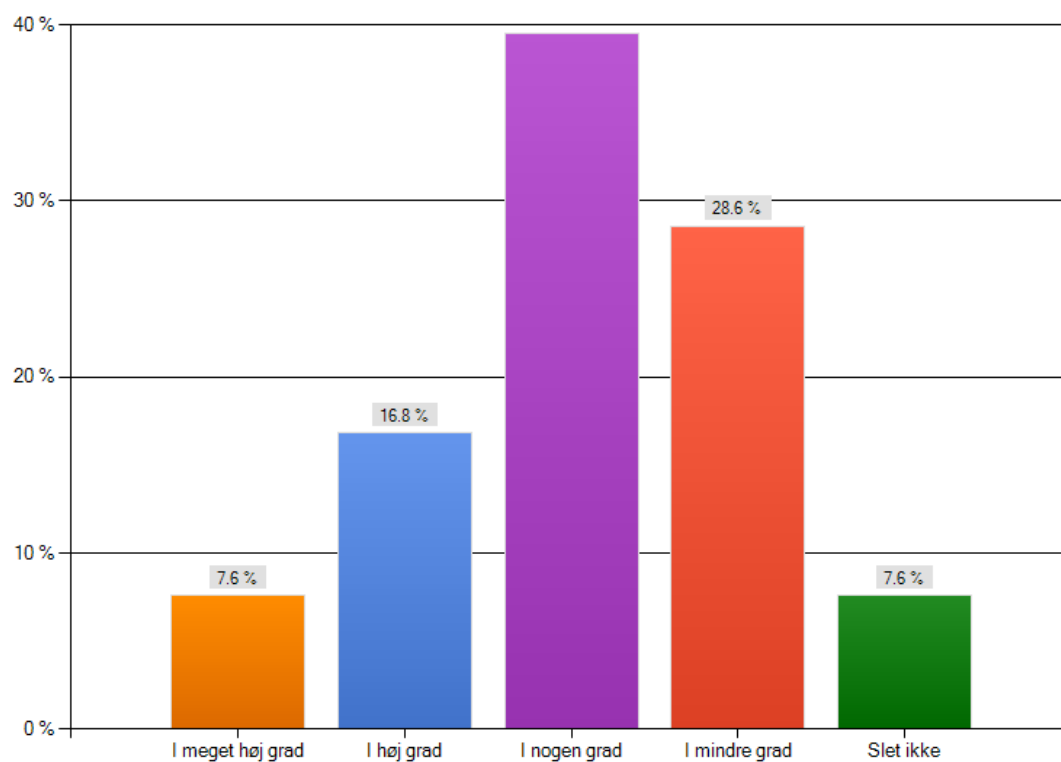

I hvor høj grad berørte kirkens indsats i pressen dig personligt?

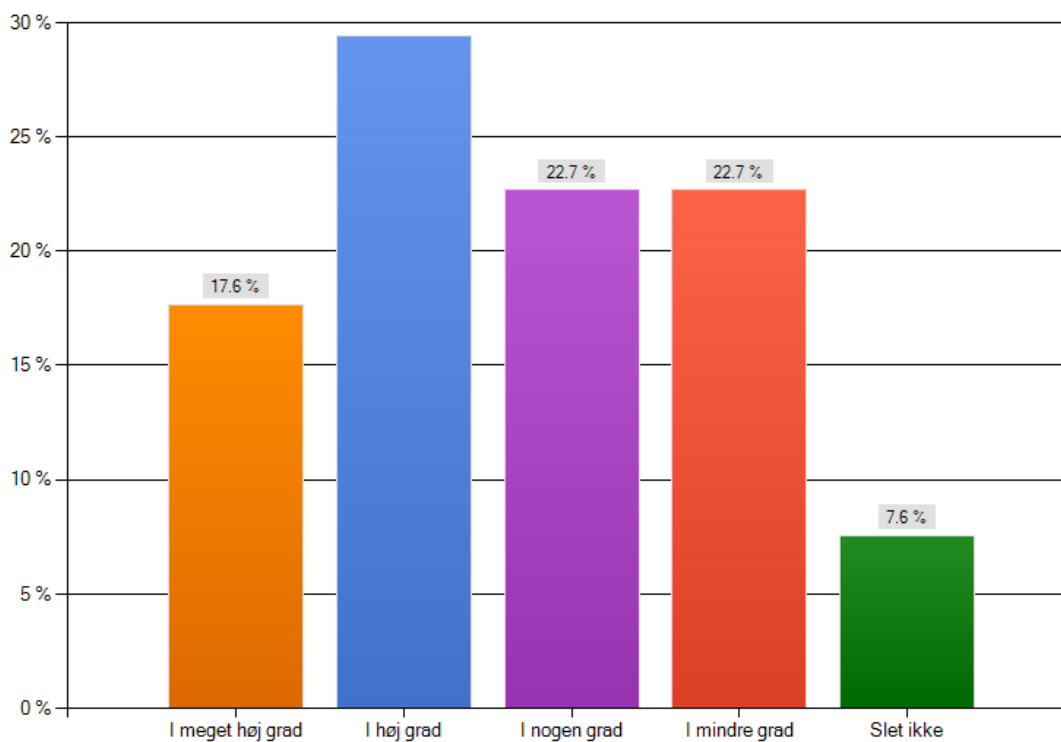

DEL 3

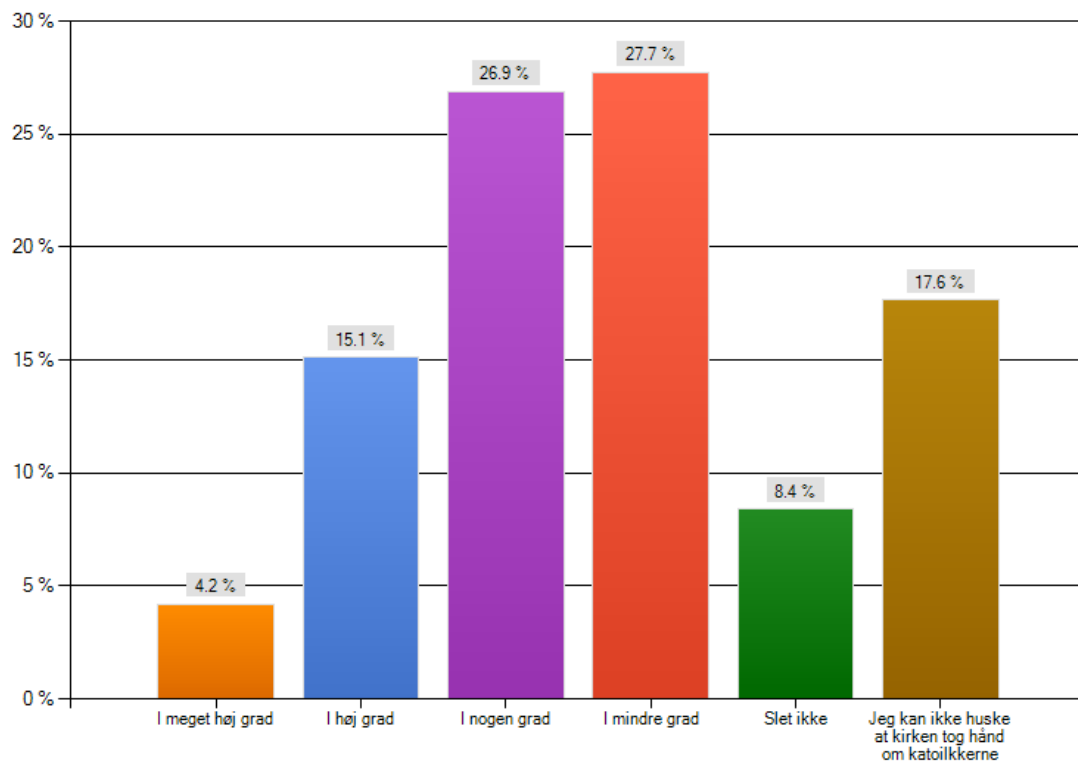
I hvor høj grad var kirken åben omkring hele situationen overfor de danske katolikker?

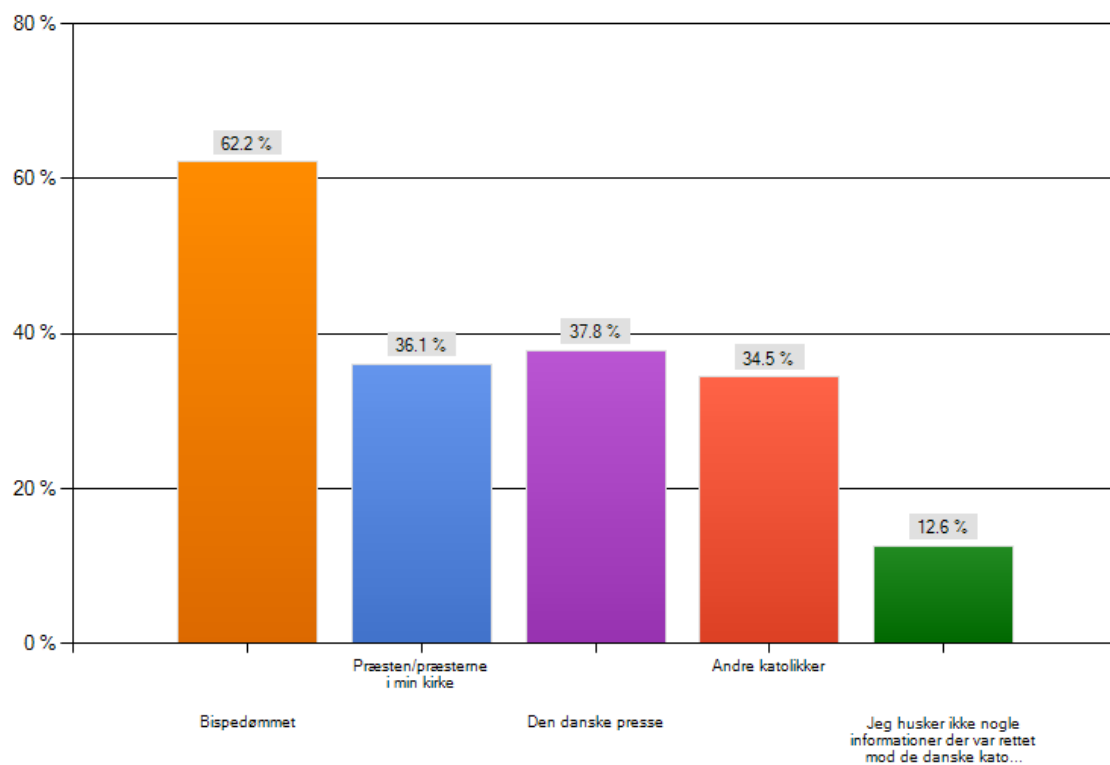
I hvor høj grad følte du i løbet af den pågældende periode, at du havde brug for at få informationer og/eller støtte af kirken i forbindelse med situationen?

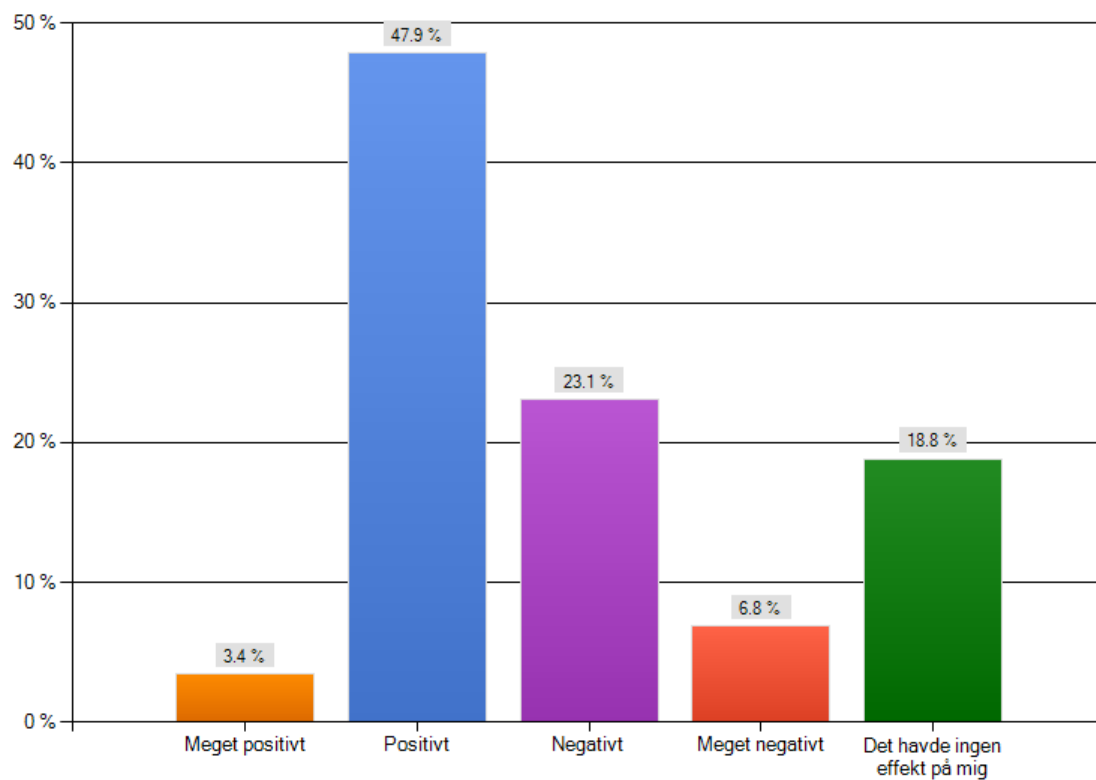
I hvor høj grad tog kirken hånd om de danske katolikker i løbet af perioden?

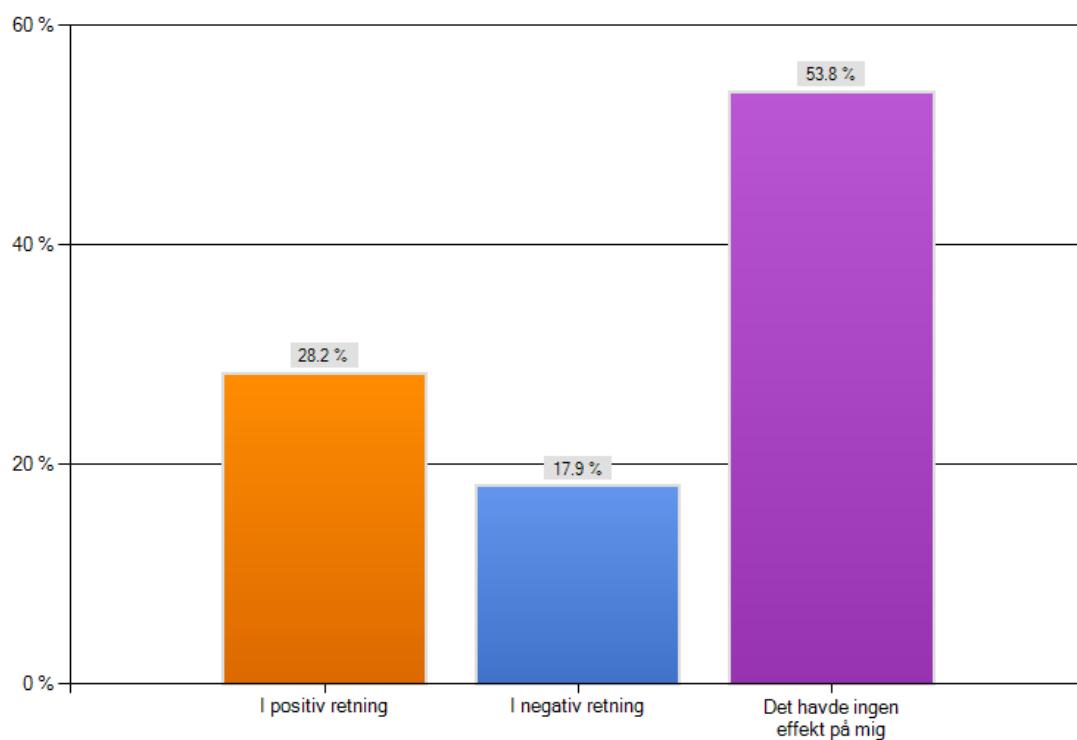
Hvem var afsender af informationer der havde danske katolikker som modtagere? (Sæt gerne flere kryds)

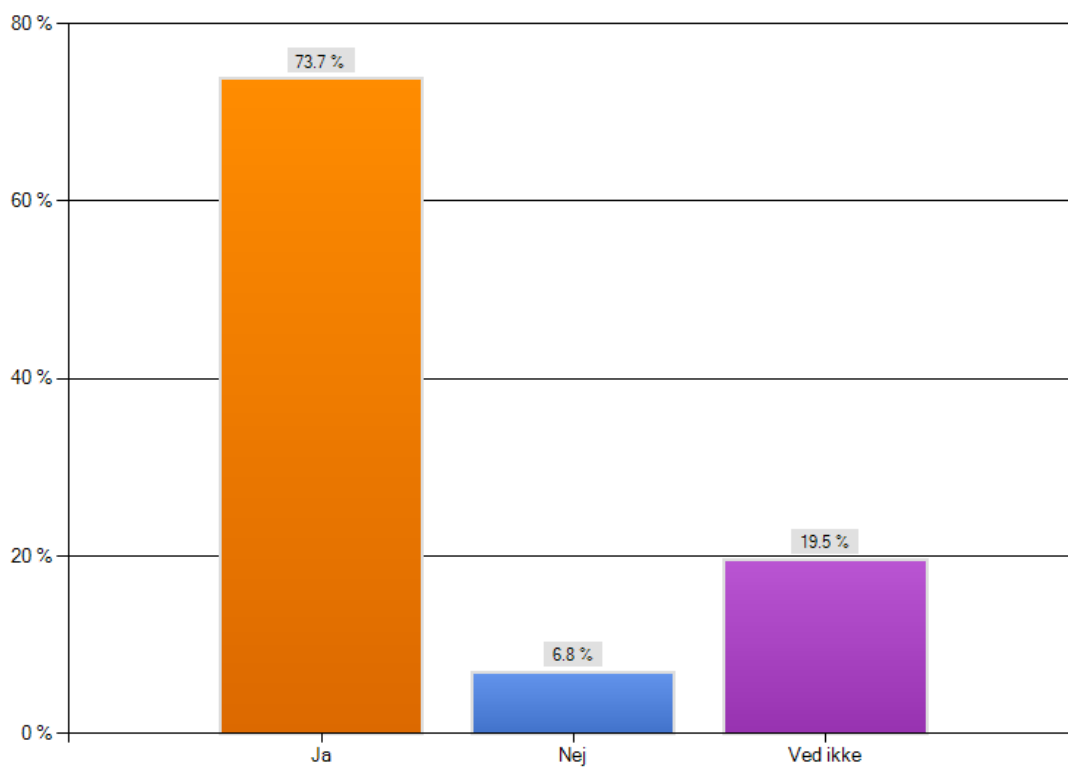
Hvordan opfattede du de pågældende informationer og/eller støtte, overordnet set?

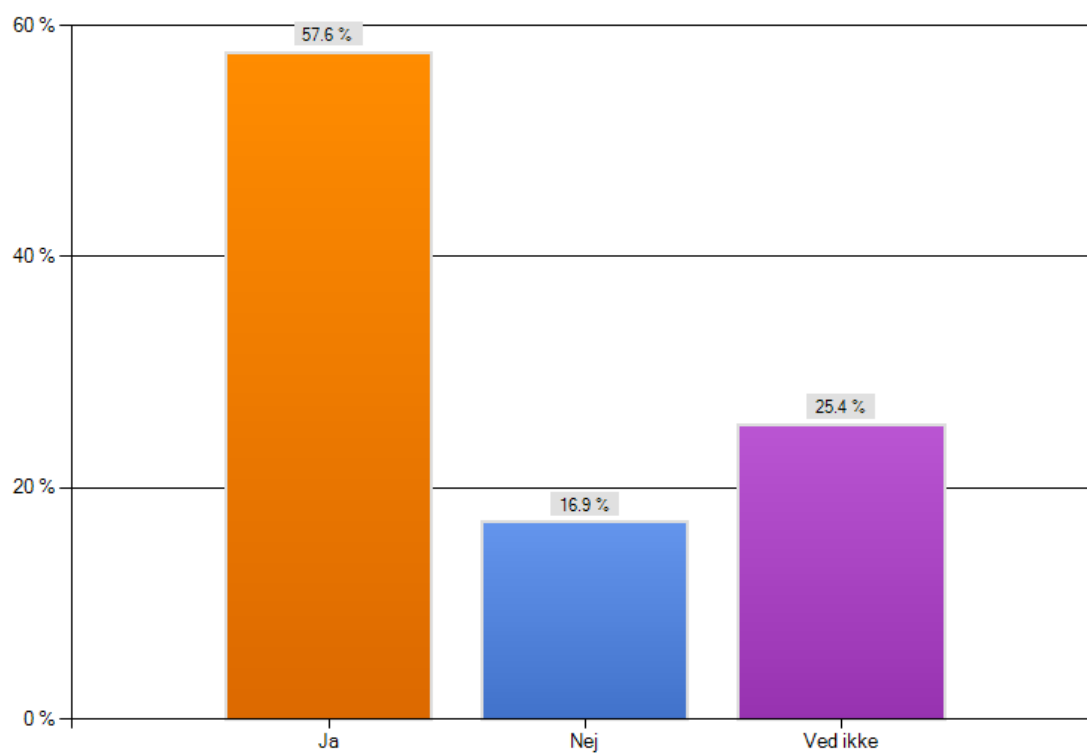
I hvilken retning ændrede informationerne og/eller støtten din holdning til hele situationen?

Kunne biskoppen have håndteret situationen bedre overfor de danske katolikker?

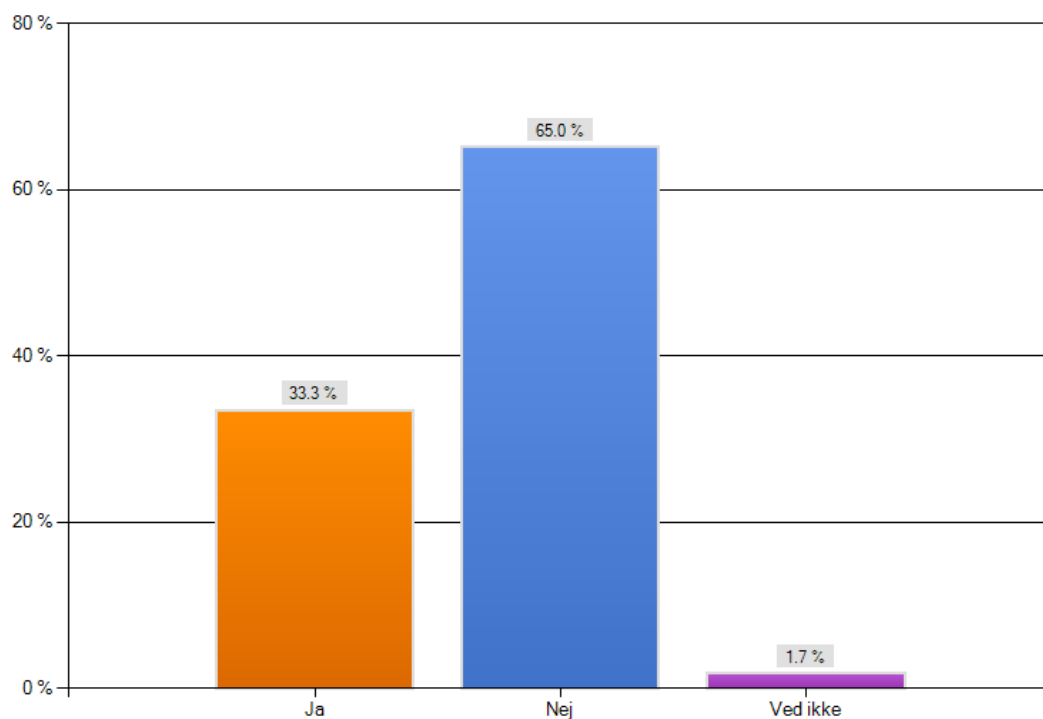

Kunne de resterende kirkelige repræsentanter have håndteret situationen bedre overfor de danske katolikker?

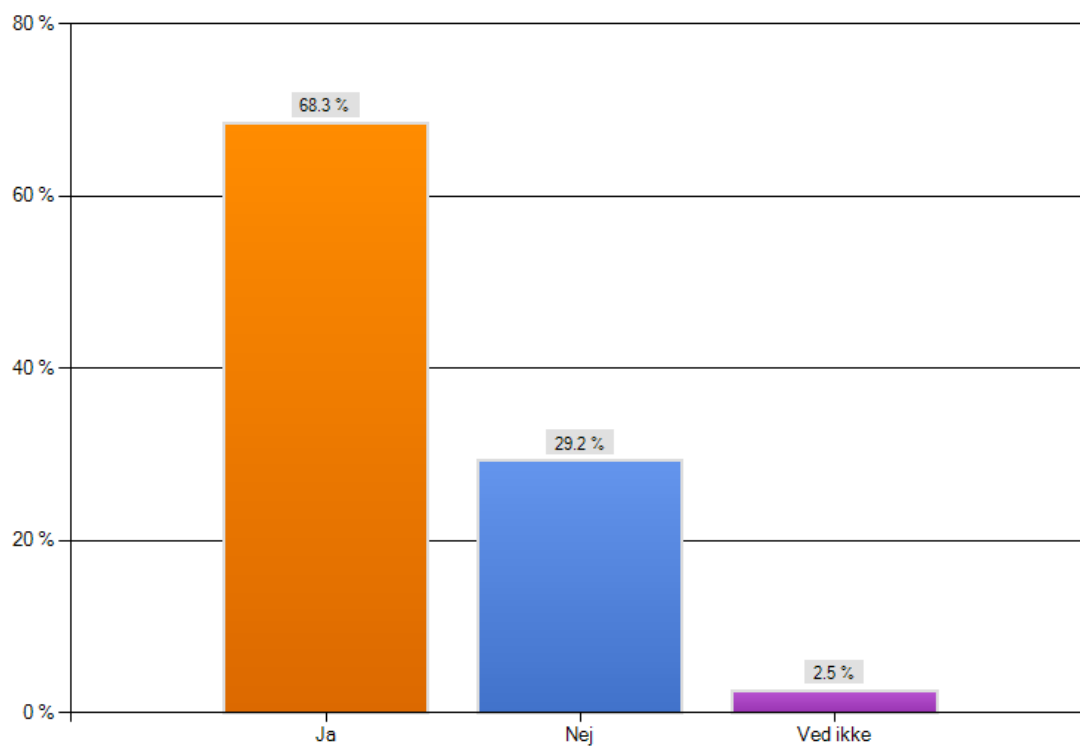

DEL 4

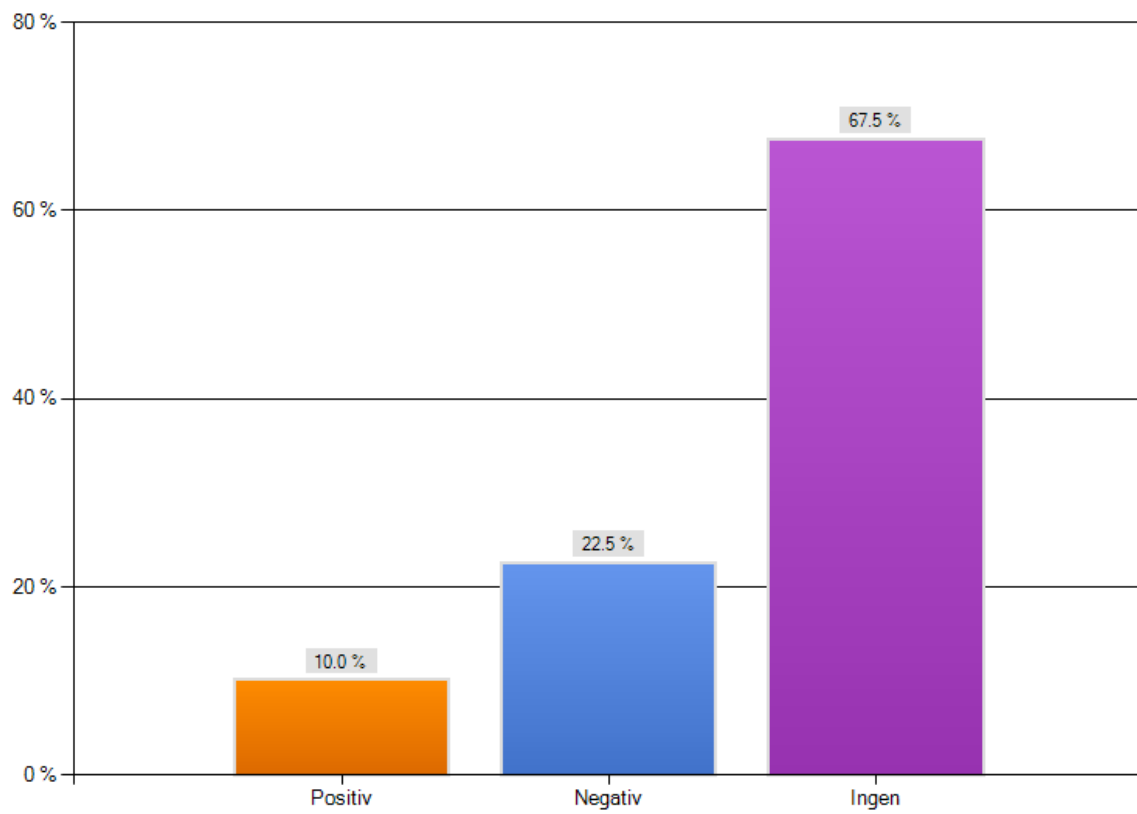
Ser du overgrebssager som et større problem i den katolske kirke i forhold til andre dele af samfundet?

Gjorde du dig nogle tanker omkring kirkens måde at håndtere potentielle overgreb på før presseomtalen i foråret 2010?

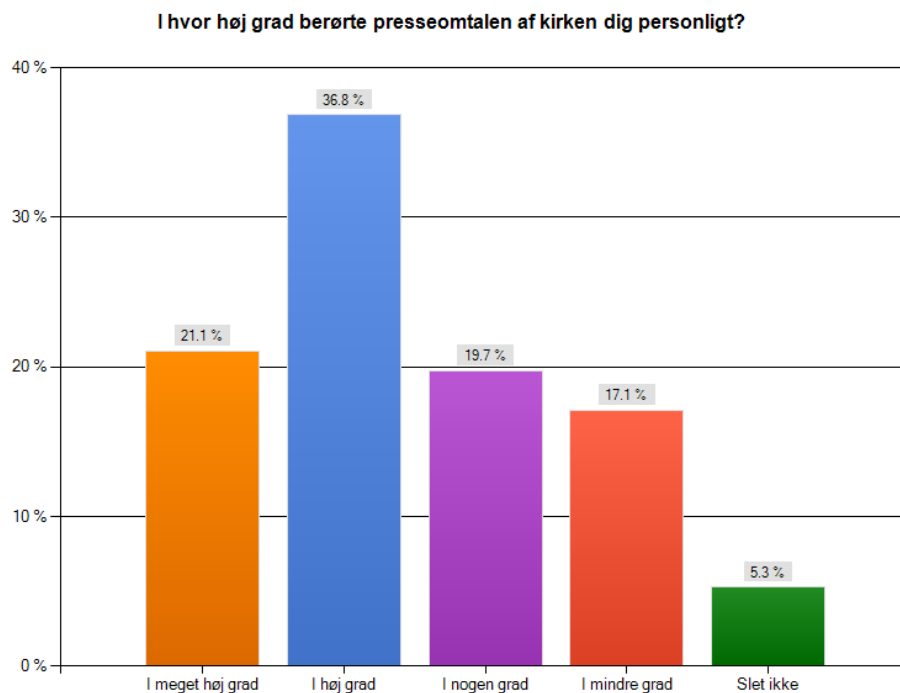
Hvilken effekt har situationen haft på din tilknytning til kirken?

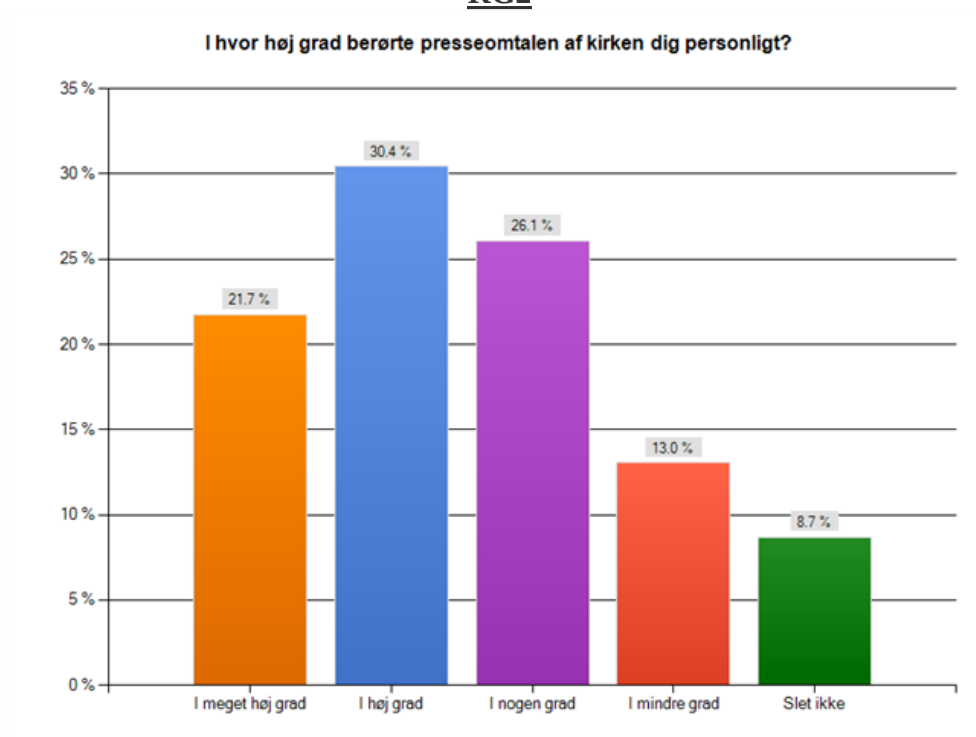
Bilag 11A

Resultater fra spørgeskemaet – fordelt mellem RG1 og RG2

RG1

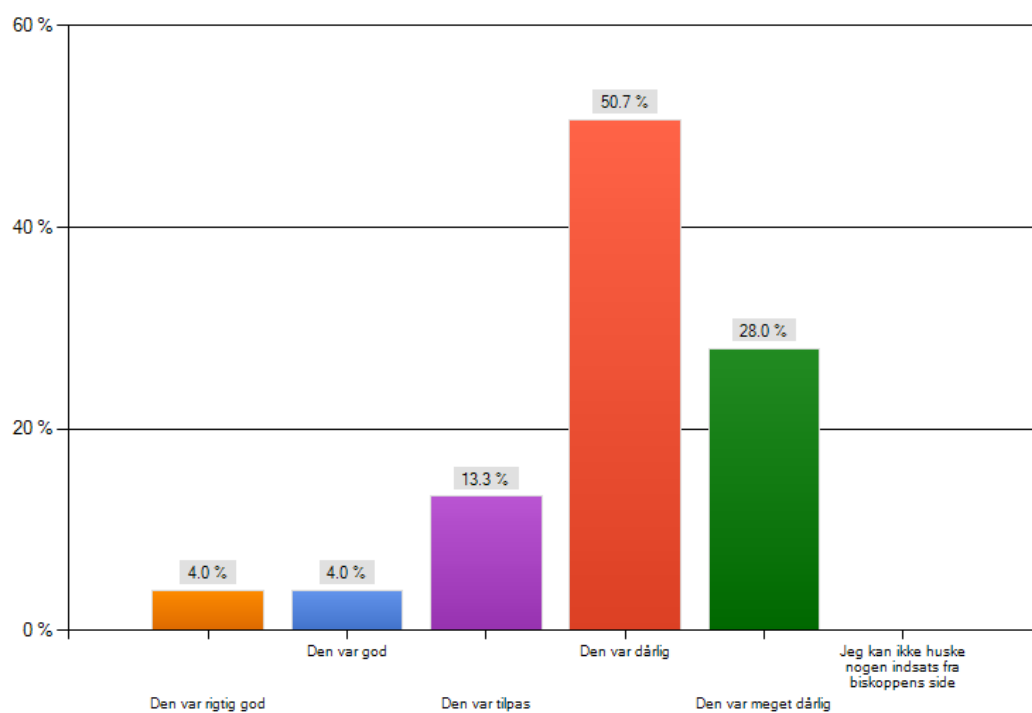

RG2

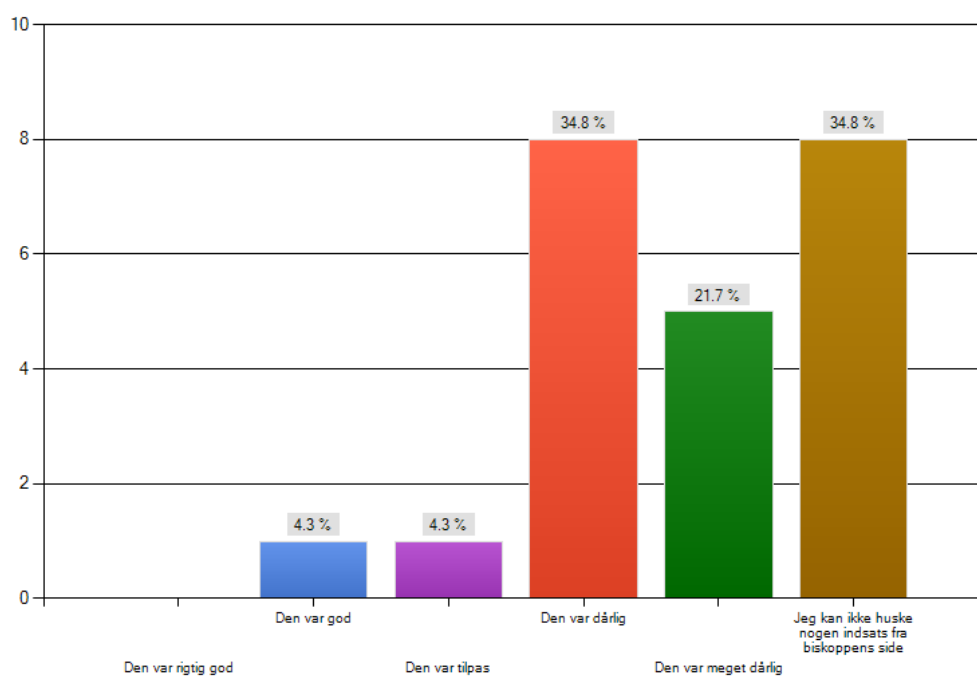
RG1

Hvordan vurderer du biskoppens overordnede indsats i pressen i løbet af foråret 2010?

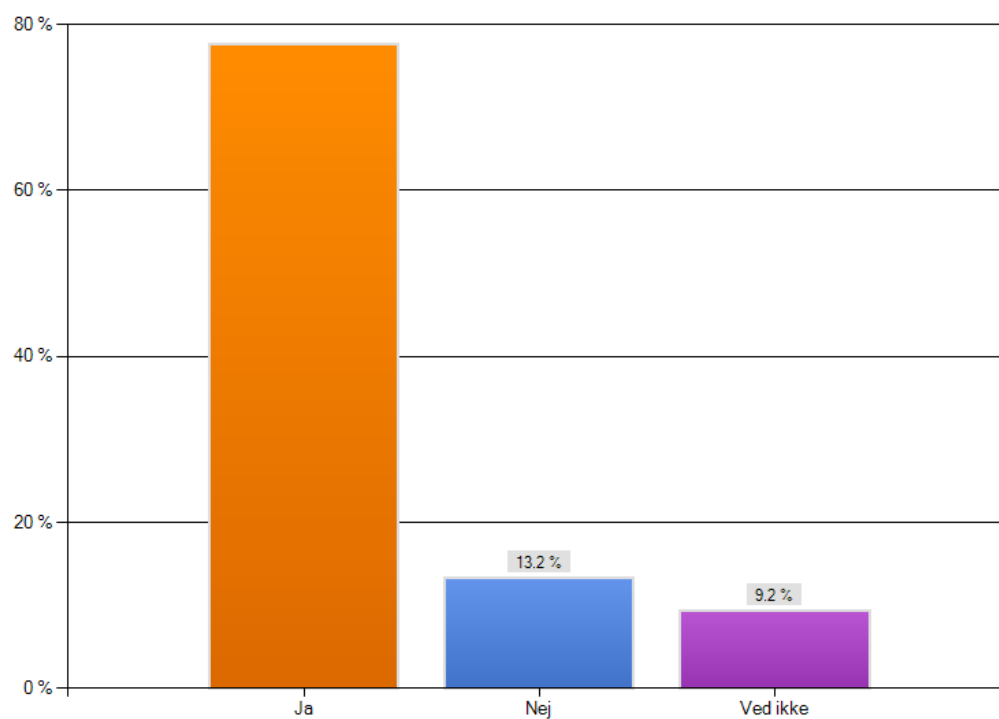
RG2

Hvordan vurderer du biskoppens overordnede indsats i pressen i løbet af foråret 2010?

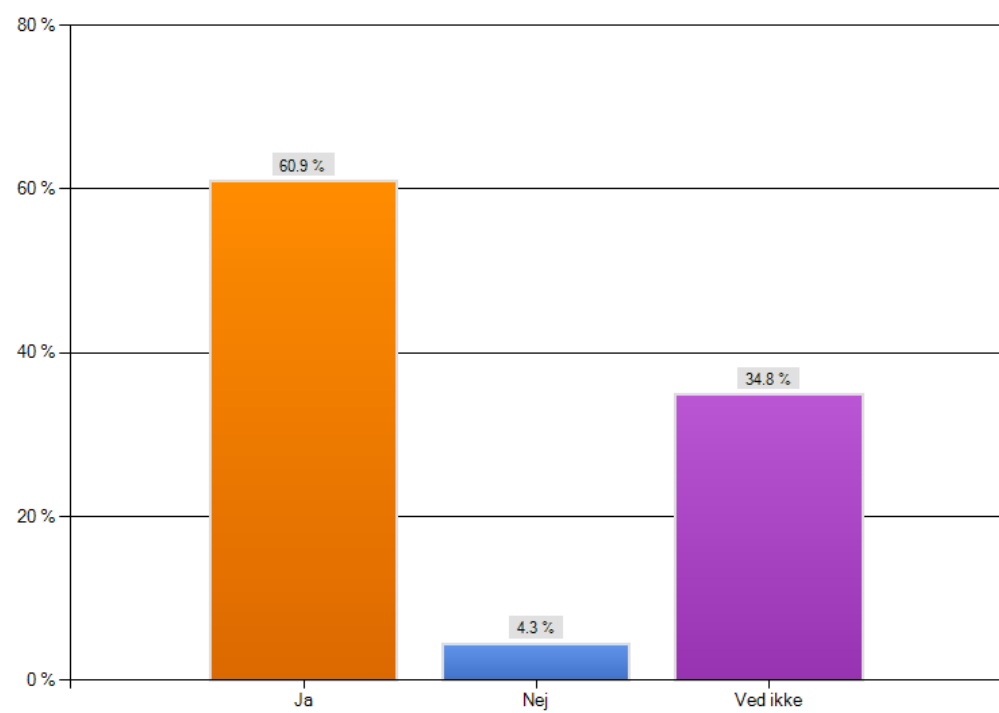
RG1

Kunne biskoppen have gjort det bedre?

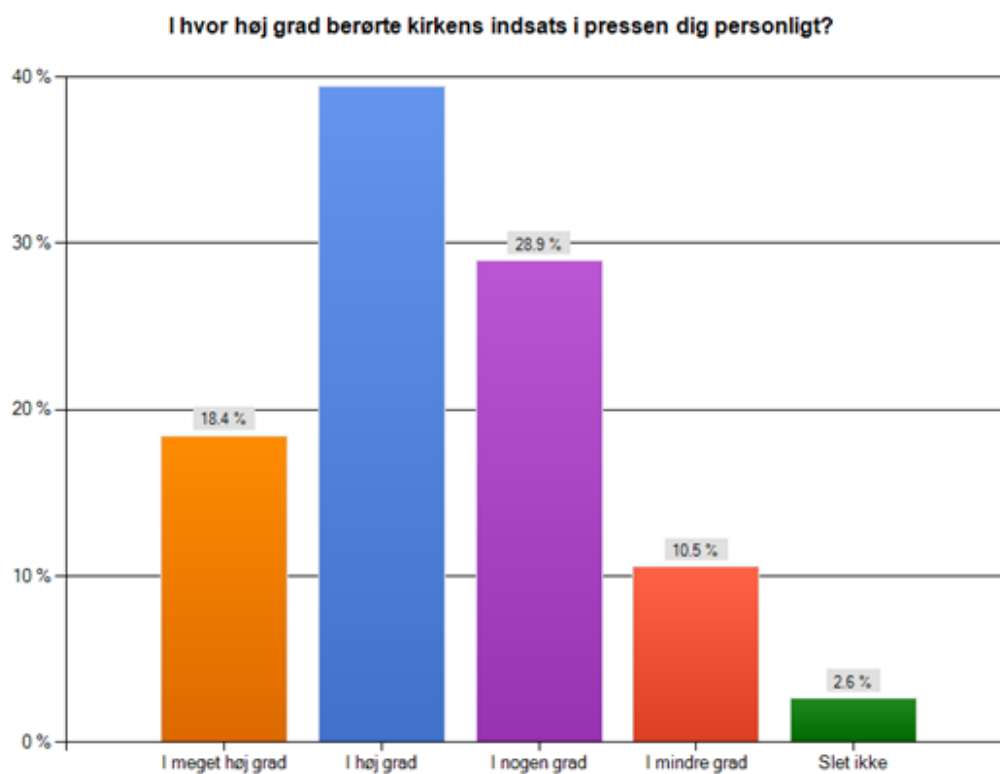

RG2

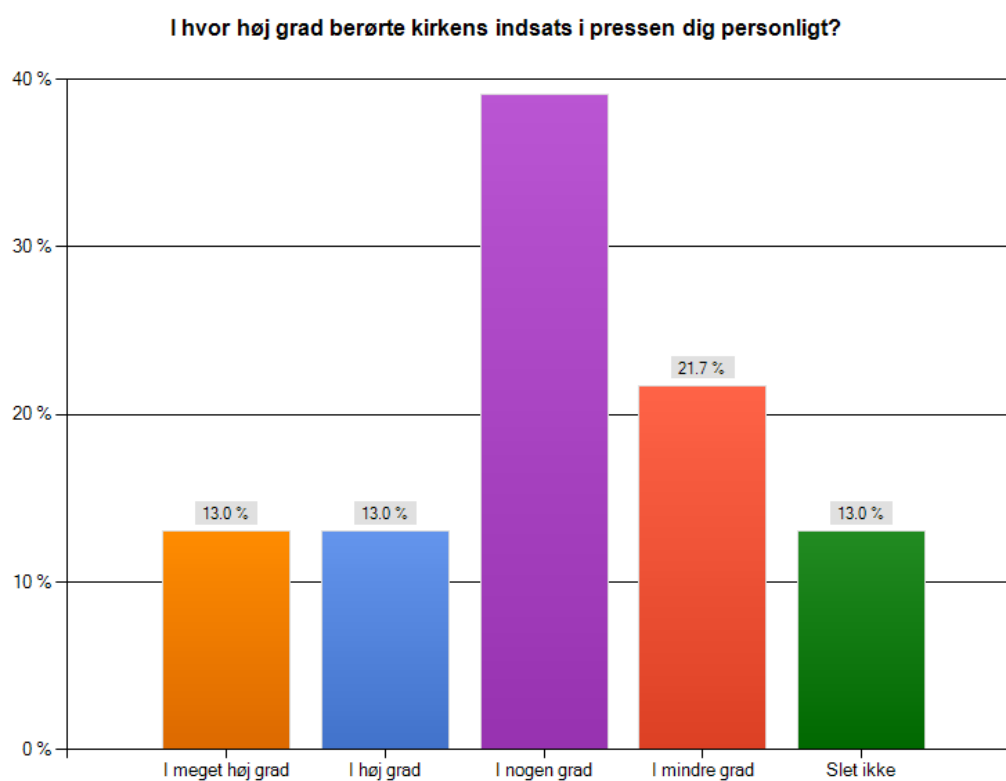
Kunne biskoppen have gjort det bedre?

RG1

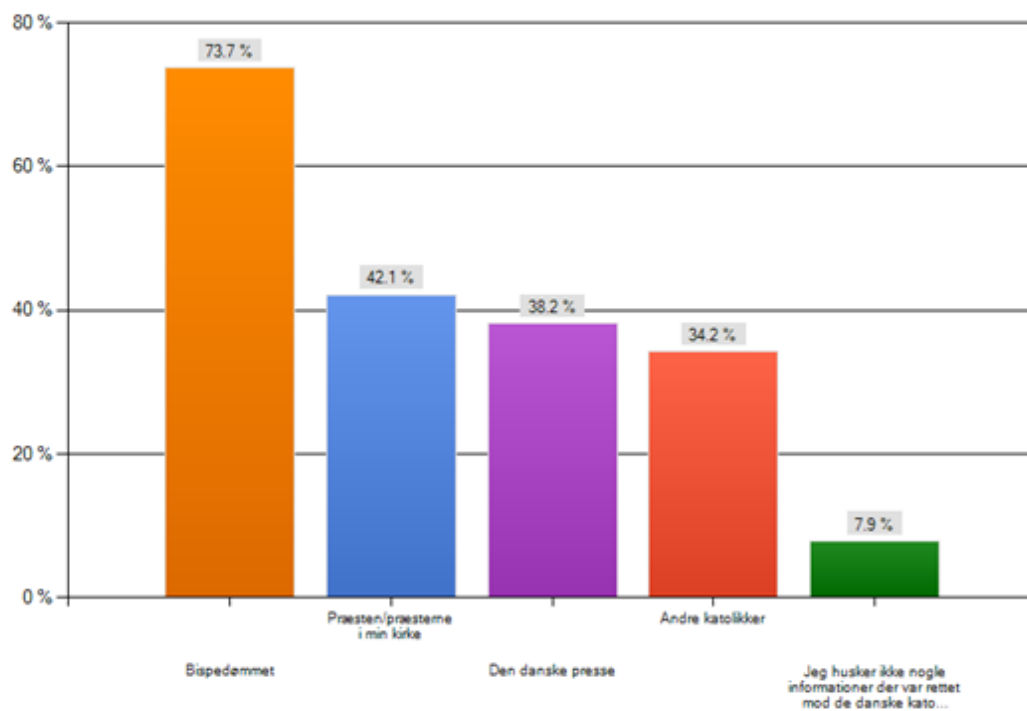

RG2

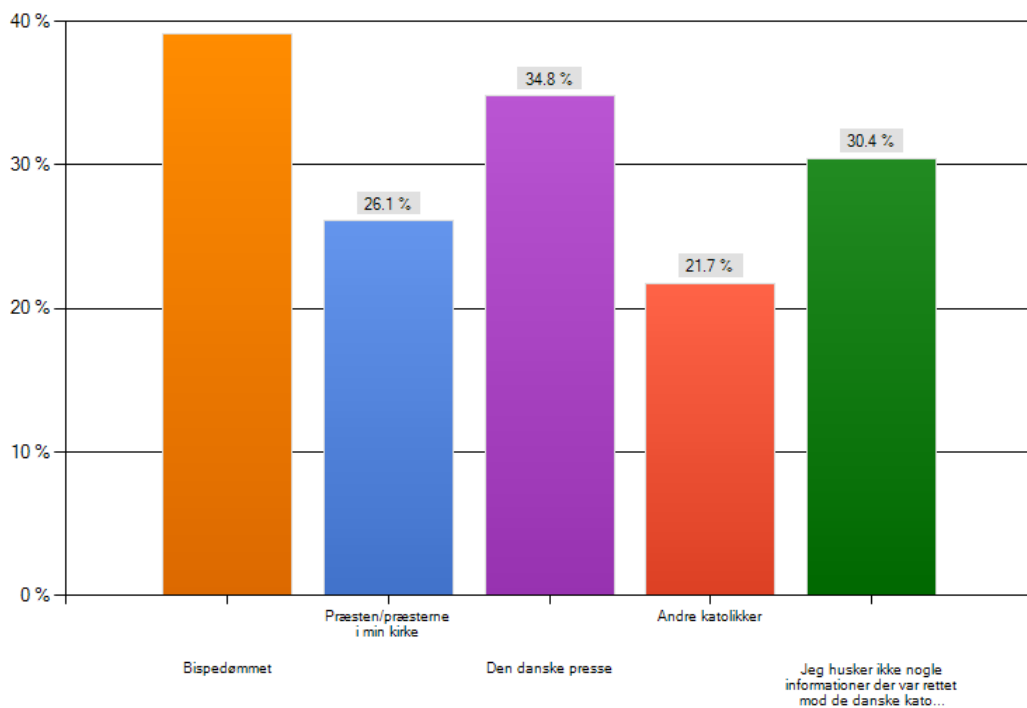
RG1

Hvem var afsender af informationer der havde danske katolikker som modtagere? (Sæt gerne flere kryds)

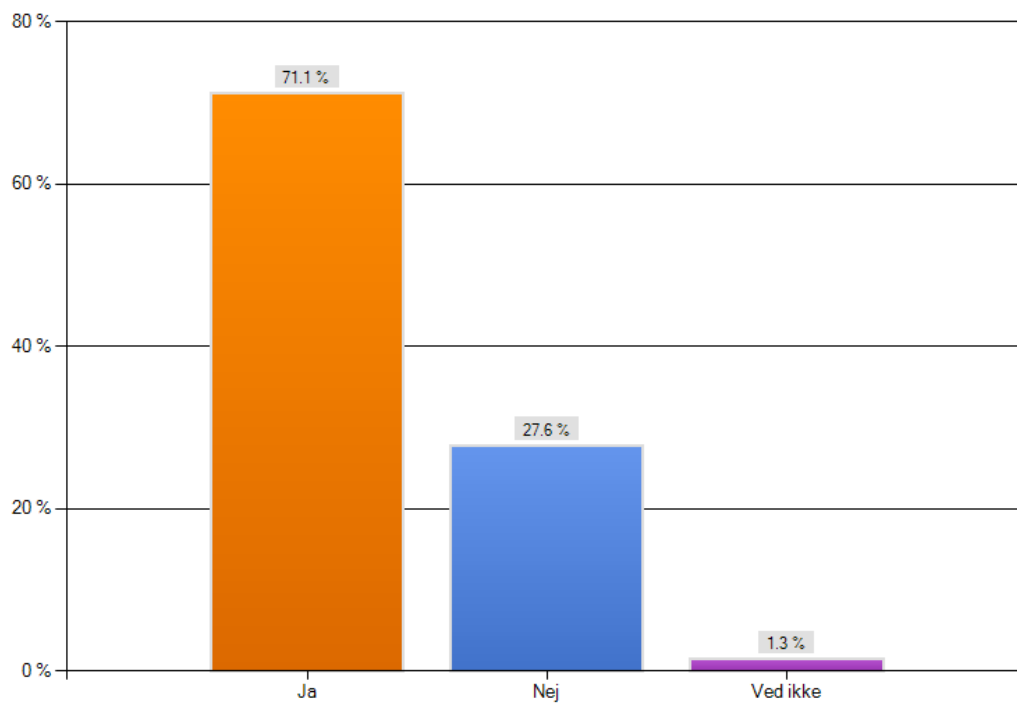
RG2

Hvem var afsender af informationer der havde danske katolikker som modtagere? (Sæt gerne flere kryds)

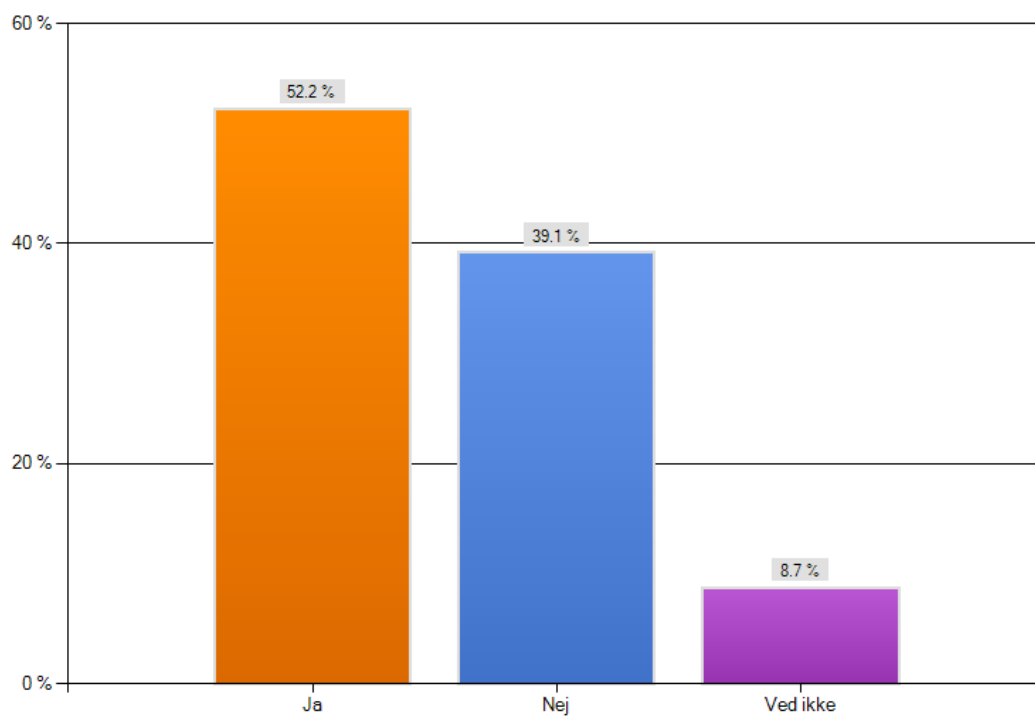
RG1

Gjorde du dig nogle tanker omkring kirkens måde at håndtere potentielle overgreb på før presseomtalen i foråret 2010?

RG2

Gjorde du dig nogle tanker omkring kirkens måde at håndtere potentielle overgreb på før presseomtalen i foråret 2010?

Bilag 12

Kommentarer fra spørgeskemaet (personoplysninger er censureret)

- Når jeg svarer "ved ikke" til spørgsmålet om biskoppen kunne have håndteret sagen bedre, vil jeg gerne præcisere: Min mening er, at han BURDE have håndteret den bedre, men at jeg ikke tror, han rent menneskeligt var i stand til det (meget beklageligt og sørgeligt). Skriver dette, fordi jeg mener at spørgsmålene ikke er helt korrekt /neutralt stillet i forhold til svarmulighederne, selv om jeg tror, man har prøvet på det.
- Sandhedens kirke tog ikke den relevante del af kritikken alvorligt. Det skuffede mig meget, men kirken består trods det primære svigt hos nogle få præster og det sekundære svigt hos kirkelige embedsindehavere. Den meget lille evne til at identificere sig med ofrene var uværdig, ukristen reaktion fra biskoppens side. Som kirke står vi os bedst ved ikke at bedrive damage control á la et supermarked eller bilfirma, der har solgt defekte varer, men ved at vise omsorg og omvendelse - også på strukturelt plan og ledelsesplan. Lidelsen hos ofrene eksistere uanset om den omtales i pressen eller ej. Spørgsmålene i undersøgelsen er tvetydige, fordi biskoppens mangelenende indsats kan tolkes på to måder: enten at han ikke var aktiv nok for at mane pressomtale i jorden, eller at han vægrede sig ved at indrømme at der har været nogle episoder, som kirken selv burde have grebet ind over for tidligere. Held og lykke med din undersøgelse!
- Med tanke på de tusindvis af sager om seksuelle overgreb i den katolske kirke verden over burde den danske kirke have ageret pro-aktivt: Biskoppen burde selv have taget initiativ til en tilbundsående, uvildig undersøgelse. I stedet stillede han sig på bagbenene og meddelte i KD at han til trods for kendskab til et antal sager i den danske kirke, intet have i sinde at foretage sig. Det førte til en lang og uværdig krise hvor en snes sager dukkede op i pressen og hvor kirken hver gang haltede bagefter med bortforklaringer, forsvundne dokumenter og floromvunden tale. Har krisen ført til virkelige forandringer? Næppe. Advokatundersøgelsen er stadig ikke færdig og vi har ikke hørt ét ord om den undervejs. Ønskede kirken/biskoppen større åbenhed, et reelt opgør med "tavsheden kultur", så vill det have været oplagt med jævnlige pressemeddelelser om advokatundersøgelsen: Status, forventet afslutningsdato etc. Nu virker det mere som en syltekrukke i et lukket skab - og man tænker at det passer biskoppen og hans rådgivere fint at det trækker ud i det uendelige. Det bliver afgørende vigtigt at se i hvor stor udstrækning undersøgelsen og dens konklusioner offentliggøres - og fører til reelle forandringer. Hele forløbet har udstillet en kirke der er uden kontakt til virkligheden - og dermed uden reel kontakt til os "jævne katolikker" som lever i et moderne, pluralistisk, demokratisk samfund, men må leve med en gammeldags, ensrettet, hierarkisk og lukket kirke. Der er hårdt brug for et 3. vaticanerkoncil!
- Finder at biskoppen administrativt håndterede situationen så dårligt, at han burde være gået af. Hans manglende menneskelige støtte til de forgrebne var uhørt. Min tidligere tiltro til

den katolske kirkes kristendomsforståelse er ophørt. Vi må herefter søge en "fusionskristendom". Godt initiativ med denne undersøgelse. Hvordag undgås bias' i undersøgelsen? Med venlig hilsen [...].

- Spørgsmålene er for unuancerede og nogengange ved man ikke hvad du mener. Hilsen [...].
- Som vanligt havde pressen mere interesse i "sensationen", end faktum. F.eks. undgik pressen stort set det faktum, at kirken længe før omtalen havde oprettet et beredskab med tilbud om rådgivning fra ikke-katolikker. Videre bar dækningen præg af, at kirken ikke er repræsenteret af en trænet pressetalsmand - hvad der jo heldigvis sjældent er behov for. Endeligt skal det fremhæves, at politiets udtalelser i sagen var yderst sobre og retvisende.
- Min kommentar til især det sidste punkt er, at jeg følte, at vi rykkede sammen som Kirke, og at jeg/vi gjorde mere ud af at være åbne om (og glade for) det at være katolikker. I modgang er vi stærkest! Om informationsniveauet: det var beskæmmende at se præste/sogneoversigterne på bispedømmets hjemmeside i perioden, når de forskellige suspenderede præster kun i få tilfælde var 'pt.fritstillede', og sladderens gik i stedet. Alt ialt er min konklusion, at biskoppen burde - og bør - træde tilbage og overlade embedet til bedre skikkede, f.eks. Niels Engelbrecht, som altid gør et fortrinligt arbejde, som præst, og i denne situation som Kirkens ansigt udadtil. Biskoppen har i vanlig stil demonstreret sine katastrofalt manglende pastorale kvalifikationer over for såvel præster som menighed.
- til spørgsmål 4.4: Det har haft en positiv effekt i den forstand at jeg holder af min Kirke og jeg oplevede positivt hvor meget jeg holdt af den, netop fordi den blev udsat for kritik og fordi den kritik desværre var berettiget.
- Kirken er en enhed, der ikke som sådan påvirkes i sin natur af nogle uheldige personer.
- Jeg synes det er beskæmmende at erfare, at biskoppen og andre, har brugt denne situation til at komme præster, de anså for "problematisk" til livs, uden egentlig at have noget konkret på dem.
- Jeg har været direkte berørt - menighedens præst suspenderet længst tid og er nu pensioneret. Jeg har oplevet det som en stor personlig skuffelse over en præsts væremåde og ageren under suspensionen. Og jeg har måttet bede om et par samtaler med pastor Messerschmidt for at få en forståelse over min skuffelse og sorg. Det piner mig, at den katolske kirke har mistet troværdighed - ikke-katolikkens opfattelse er (takket være medierne og de præster, der har forbrudt sig mod deres præsteløfte) mildest talt ikke positiv. Den katolske kirke har ingen stemme i moralske og etiske debatter, der foregår i samfundet - vi har mistet troværdigheden.
- Biskoppen, bispedømmet og os alle generelt kan altid blive bedre. Der er altid mulighed for at forbedre sig. Som afrikansk indvandre kvinde og katolik har jeg ofte oplevet fordomme og skævvridning af fakta i pressen. (Tænk bare på alle de gange unge indvandre mænd bliver fremhævet som mere kriminelle end danske unge mænd). Jeg mener at pressen ofte angriber den katolske kirke idet den er mere topstyret og ensartet hvilket giver pressen

større mulighed for at placere et ansvar. Katolikker er "ens" over hele verden og bekender sig til den samme kirke i modsætning til protestanter og muslimer der har adskillige undergrupperinger. Alle ved jo at de anklager som de danske medier har fremsagt ikke har haft en realistisk bevisbyrde som politiet har kunne fremstille for en dommer. Mange af sagerne er meget gamle og beviserne få idet der aldrig har været talt om pædofili, men snare sædelighedsforbrydelse og meget subjektive opfattelser af individuelle præsters handlinger. Måden som mange af de anklager er kommet frem på (stort set alle) har været som lusekløe i et venteværelse. Først begynder én person at klø sig og derefter følger alle de andre trop. Jeg mener at det har virket meget utroværdigt at mange af anklagerne er så gamle og at anklagerne først taler om det nu efter alle de år. Pudsigt at de først kommer i tanke om deres overgreb nu hvor det er i medierne... Disse mediehungrende anklager der har set deres snit til at komme i pressen på usandsynlige anklager stjæler billedet fra de virkelige ofre for seksuelle overgreb. Ikke nok med at pressen har været meget fremme omkring det seksuelle, men ligefrem at fremstille en falsk hypotese om at forekomsten af pædofili er højere blandt katolikker er direkte absurd og diskriminerende. Fordi fokuset har været så stort på katolikkers cølibat har presset liiige glemt at nævne at cølibat også hersker i stort set alle andre trosretninger. Hvor tit ser vi måske gifte munke shoppe rundt med deres koner? Heller ikke så tit at det tibetianske religiøse overhoved kommer på statsbesøg med hustruen osv. Desuden har det jo også vist sig som med så mange andre sager dø de hurtigt ud idet der oftest ikke er noget at komme efter. Nyheder skal jo helst ikke vare mere end 45sek. ellers mister seerne interessen og spoler og på en anden kanal. Ja, og kan huske lidt om pædofilianklagerne, men hverken detaljer og spørger man dem om anklagerne genfortæller de oftest bare de fordomme de allerede havde før om katolikker. Grunden til at pressen kunne køre historierne så længe om den katolske kirke er fordi de spiller på folkets uvidenhed og angst overfor det fremmede ligesom med hypotesen om at alle muslimer er islamister.

- Kirken har ikke flere forbrydere end i samfundet. Men kirken bør have væsentligt færre - relativt set. Overgrebstallet i hele verden bør ligge meget tæt på 0.
- Jeg har mistet respekten og tilliden til Kirkens ledere fra Biskopper og opefter. Kirkens hierakiske struktur bør ændres, Lægfolket bør have større indflydelse. Jeg håber de nyligt i Tyskland fremsatte reformforslag må vinde gehør. Jeg forblev katolik efter svære overvejelser ud fra en overbevisning om, at Kristi budskab fortsat er gyldigt uagtet Kirken gennem den enevældige struktur og Kirkeledernes magtfuldkommenhed svigter totalt. Kirken trænger i den grad til reformer. Det værste ved overgrebssagerne er Kirkeledernes bestandige forsøg på et cover-up hvor der tages mere hensyn til Kirkens renommé end til ofrene. Jeg synes heller ikke man kan have tillid til den af Kirken i Danmark betalte såkaldte uvildige undersøgelse.
- En leder, læs biskop, er også et menneske. Det gælder også de øvrige involverede i processerne. De fleste også katolikker glemmer det. At noget kan gøres bedre, er ikke det samme som, at det der blev gjort var for dårligt!!!!!! Alle fra biskop til øvrige vil med garanti give udtryk for, at de gerne ville have gjort det bedre. Men det er kun øvelse!!!!, der gør mester. Et menneske er ikke skabt til at kunne håndtere en hvilken som helst situation. Især ikke de situationer, som det menneske ikke før har været i. Husk venligst dette, når de forhåbentlig mange svar skal fortolkes. Og som katolik så mediter venligst over, hvorfor nogle katolikker glemmer kærlighedsbuddet, når de vurderer deres præster og ledere. [...].

- Jeg oplevede i første omgang et væsentligt svigt i både den internationale og den danske katolske kirkes reaktion. Man interesserede sig først og fremmest for kirkens image. Jeg oplevede det som en konsekvens af centralismen i den katolske kirke. Det blev tydeligt, at ressourcer hos lægfolket ikke blev anvendt. Der er behov ikke for en anden kirke, men en anderledes katolsk kirke, hvor åbenhed og respekt for lægfolks ressourcer bliver en realitet. Den uprofessionelle tackling af problemerne medførte stort tab af autoritet, og dermed også af åndelig autoritet. Derfor opfatter jeg det nu som en væsentlig mulighed for væsentlige kirkelige reformer. Sker det ikke, kan det let blive en situation, som minder om situationen umiddelbart før reformationen i 1500-tallet.
- siden overgrebssagerne begyndte i medierne i USA og senere i Irland fulgte jeg meget med, forholdt mig til dem, og til min egen rolle som katolik. Hvis en del af "legemet" fejler eller er sygt, så lider vi alle. Altså må jeg påtage mig en opgave, hjælpe min kirke, bede til GUD om at gribe ind og hjælpe. Vi har en pligt til at rydde op, meddele, anmelde, men også at støtte både ofre og kriminelle i kirken.
- [...].
- Jeg har været både chokeret, vred og meget langt nede, på grund af det, ofrene har været udsat for, og det faktum, at kirkens ledelse dækkede over de skyldige. Men de negative oplevelser blev for mig vejen til at ønske en (ikke en anden) men en anderledes kirke, hvor større ansvarlighed, respekt for lægfolks kompetencer og vilje til at gå nye veje, hvor åbenhed og ydmyghed over for opgaverne spiller en væsentlig rolle.
- Overgrebssager er et større problem for en kirke netop fordi den er kirke, ikke fordi der er flere af dem indenfor kirken. Biskoppen forklarede sagen godt nok, men han mangler karisma, og hans budskab er stort set uforståeligt for et så sekulariseret samfund som det danske. Ordene hører de, men forstår ikke hvad der bliver sagt.
- Bispedømmets topstyrede organisation vanskeliggør i særdeleshed gennemsækelighed og lider fatalt under manglende kommunikations- og medierådgivning. Bispedømmet og kirken generelt har desværre tradition for at at feje ubehageligheder ind under gulvtæppet og en "laden stå til" holdning, der hører fortiden til. Dette er et alvorligt problem ikke mindst set i lyset af sidste års sager om potentielle overgreb på børn. Kirkens manglende åbenhed og vilje til at undersøge de respektive sager når de opstår er et alvorligt problem for kirkens image. Bedre bliver det ikke, at biskoppen først ikke er i stand til at forklare sig, men hænger meget vel sammen med den generelt uprofessionelle mediehåndtering, som biskoppen ikke indser nødvendigheden af. I stedet udpeger han en talsmand alias Niels Engelbrecht, der udtaler sig på hele bispedømmets vegne til offentligheden og som i øvrigt har svært ved at forklare sig. Den katolske kirke i Danmark mangler i den grad professionelle rådgivere i sin organisation. Den er for gammeldags og alt for topstyret og bygger tilsyneladende på, at den til enhver tid siddende biskop er en fuld funktionsdygtig og kapabel leder. Realiteten er præcis den modsatte, hvilket misbrugssagerne endnu en gang er med til at understrege. Endelig burde bispesrådets medlemmer have været deres opgaven voksen og rådet biskoppen langt bedre end de øjensynligt har gjort!

- Negativ indvirkning på mit forhold til Kirken, men ikke til Kristus. (PS. Vi bor så langt fra kirken, at vi ikke kan komme hver søndag)
- Problemet er ikke pressen, men de notorisk uegnede præster, som har været kendt som aktive homo-perverse i årtier uden at nogen har gjort noget. Det hævner sig nu, men pressebehandlingen gør intet til kernen.
- Biskoppen har ladet enkelte individer betale prisen for hans egne manglende mediekompetencer.. Han bukkede under for presset fra de sensations-liderlige pressefolk og begyndte at blæse sager op der var op til 120 år gamle! Da medierne første gang jagede biskoppen for hans holdning til at ikke at jage spøgelses historier og gammelt sladder, skrev jeg [...] bl.a. som forsvar for biskoppen... det var min hjælp som loyalt sognebarn til min biskop, hans tak var at fjerne min gode ven og præst, som har hjulpet mange til den katolske kirke. Han skal ikke forvente samme hjælp en anden gang.
- Kirken er et instrument for at få del i frelsen til det evige liv. Med det in mente forekommer formuleringen af en del af spørgsmålene mærkelig.
- På længere sigt er dette fatalt for kirken, hvis den ikke retter skuden op.
- Det er utroligt vigtigt at man ikke lukker øjnene og at man står ved sit ansvar og reagerer derefter.
- Problemet i DK er ikke så stort som andre steder i verden, fx Irland og USA. Men biskoppen har håndteret det helt forkert fra starten. Han er ikke medietrænet og kan derfor ikke give et ordentligt svar. Desuden ikke det svar som medierne og offentligheden gerne vil, have. Det er godt, at han lod en anden at være talsmand og at han indtog sig en mere tilbagetruken rolle.
- 1) Man skal huske på, at medierne altid vil tage det dårlige op (især mod stærke organisationer, som Kirken jo er). 2) Man bør vide, at overgrebsprocenten i den Katolske kirke faktisk er MINDRE end i resten af samfundet! 3) Man skal huske på, præster også "bare" er mennesker...hvilket selvfølgelig på ingen måde undskylder eller forklarer overgrebene - disse bør fordømmes på samme måde som i alle andre tilfælde. Men Kirken udgøres af mennesker, hvorfor den ikke kan være perfekt - men vi skal arbejde på at blive så tæt på perfekt som muligt ;) - Held og lykke med jeres opgave!
- Hele situationen var blæst fuldstændigt ud af proportioner af en skandalehungrende og forudindtaget presse. Men det kunne have været håndteret langt mere elegant af kirken.
- Overgrebsager i kirken er forfærdelige og bør ikke finde sted, da kirken skal være et fællesskab med kærlighed og tryghed for alle - og især børn og unge. Men man er naiv, hvis man blot siger "alle katolske præster er pædofile" og dermed lukker øjnene for problemer i andre dele af samfundet. Kirken har førhen håndteret denne type sager ret dårligt, men det lader til at der er blevet strammet betydeligt op nu hvor den har været ude i et stormvejr. Her tænker jeg ikke så meget på DK som for eksempel i USA og Irland, hvor problemerne

har været langt større og af en grel karakter. I alt dette er det vigtigt at huske på, at Kirken med stort K ikke er et hus/en bygning og ikke er mennesker, som forbryder sig mod børn eller voksne. Kirken er Jesu Kristi Kirke - dvs. han er der hvor en eller flere mennesker forsamlles i hans navn og forsøger at leve efter hans bud - i kærlighed, tryghed og respekt for hinanden.

- Spørgsmålene omkring min opfattelse af informationerne kan jeg ikke besvare, da nogle informationer var negativt ladede, andre positivt. Iøvrigt er vendingen "information mod katolikker" tvetydig; betyder det information til katolikkerne, eller information som i sin natur er imod katolikkerne..?
- Spørgsmål 5 og 6 på s. 3 kunne jeg ikke finde ud af, hvad jeg skulle svare til. Nogle informationer var gode, andre var ikke. Når jeg til sidst skriver, at situationen ikke har haft nogen effekt på min tilknytning til kirken, så betyder det, at mit forhold nok har ændret sig lidt. Men jeg føler mig ikke mere eller mindre knyttet til kirken.
- Generelt set har det ikke været noget problem, som sådan, personligt... [...].
- Det hele var et mediestunt! Der der virkelig er sket sker på de fleste arbejdspladser og i forbindelse med julefrokoster!!! Det er kun fordi det sker i kirken, og der er der ikke kun helgener, dem er der få af. Kun Niels Steensen mig bekendt.
- For mit vedkommende er alt omtalen ligegyldig. Pressen er altid ude efter den katolske kirke i Danmark, og kirken er blevet anklaget for mange ting igennem tiden. I princippet kunne dette ligeså godt handle om alle andre religioner. Seksuelle overgreb finder sted alle vegne. Ligeså vel i børnehaver, skoler, buddhisme, islam som i den katolske kirke. Sådan er det bare, det handler bare om fokus. Derfor påvirker det mig stort set ikke.
- DUK har haft en samværspolitik siden 2008. [...].
- Jeg har fået mindre respekt for nogle personer i kirken, men mere for andre, og er blevet bevidst om min egen mulighed for at gøre en forskel for kirken.
- Meget relevant og vigtigt spørgeskema - og ikke mindst opgave.
- jeg synes min sogne præst har gjort særdeles fremragende og han har været bund ærlig hele vejen i gennem men biskoppen kunne godt have håndteret tingene bedre efter min mening

Bilag 13 - Oversigt over anvendte artikler efter dato (2010)

13. marts	Biskop: Pædofile skader vores kirke. <i>Jyllands-Posten</i>
13. marts	Katolsk vagthund skal hindre sexmisbrug. <i>Kristeligt Dagblad</i>
16. marts	SEKSUELT MISBRUG: Dansk biskop afviser at undersøge sager om sexmisbrug. <i>Kristeligt Dagblad</i>
18. marts	Massiv kritik af katolsk biskop. <i>Kristeligt Dagblad</i>
19. marts	Debat: Ingen anmeldepligt. Fagetisk råd skal rådgive i misbrugssager. <i>Kristeligt Dagblad</i>
19. marts	Katolikker kritiserer håndtering af sexmisbrug. <i>Kristeligt Dagblad</i>
19. marts	Portræt: Vatikanets danske discipel med den ydmyge attitude. <i>Politiken</i>
20. marts	Debat: Den gejstlige anmeldelsespligt gælder kun, når den afværger nye overgreb. <i>Kristeligt Dagblad</i>
20. marts	Katolikker: Selvfølgelig skal overgreb indberettes. <i>Jyllands-Posten</i>
20. marts	Politikere vil præsters tavshedspligt til livs. <i>Kristeligt Dagblad</i>
21. marts	Indtil nu er vi forholdsvis nådigt sluppet i Danmark. <i>Politiken</i>
22. marts	Biskop bøjer sig for kritik. <i>Politiken</i>
23. marts	Gamle sager om misbrug kan få nye frem i lyset. <i>Kristeligt Dagblad</i>
23. marts	Katolsk biskop følger Rom. <i>Berlingske</i>
26. marts	Debat: Klamme katolske præster. <i>Jyllands-Posten</i>
26. marts	Præster værner om tavshedspligten. <i>Berlingske</i>
27. marts	Ledende artikel: KATOLSK KATASTROFE (2010a). <i>Kristeligt Dagblad</i>

27. marts	Til katolikkerne i Bispedømmet i København, <i>Katolsk.dk</i>
30. marts	Biskop beklager håndtering af sager om sexmisbrug. <i>Kristeligt Dagblad</i>
30. marts	Nedsættelse af udredningsgruppe, <i>Katolsk.dk</i>
3. april	Katolsk kirke: Vi er i krise. <i>Berlingske</i>
4. april	V og S holder øje med katolsk sexmisbrug. <i>Berlingske</i>
7. april	Den katolske Kirke følger Børnerådets anbefalinger, <i>Katolsk.dk</i>
7. april	Katolske præster angriber luthersk biskop. <i>Kristeligt Dagblad</i>
7. april	Ledende artikel: Katolsk krise uden ende. <i>Kristeligt Dagblad</i>
8. april	Den katolske kirke accepterer uvildig undersøgelse. <i>Kristeligt Dagblad</i>
8. april	Flertal vil ændre forældelsesfrist i sager om sexmisbrug. <i>Kristeligt Dagblad</i>
9. april	Præst anklaget for sexovergreb på messedreng. <i>Berlingske</i>
10. april	Bolden ligger på ofrets bane. <i>Berlingske</i>
10. april	Misvisende informationer om to breve fra Troslærekongregationen, <i>Katolsk.dk</i>
10. april	Paven gav ordre til tavshed. <i>Politiken</i>
13. april	Katolsk informationschef melder sig ind i kirke-kritisk Facebook-gruppe. <i>Kristeligt Dagblad</i>
13. april	Katolsk kirke vil yde erstatning for misbrug. <i>Jyllands-Posten</i>
17. april	Debat: Den katolske kirke offer for moralsk panik. <i>Politiken</i>
17. april	Stemplet som pædofil af medierne? <i>Kristeligt Dagblad</i>
18. april	Det er ikke optimalt. <i>Berlingske</i>
18. april	Ekspert chokerede over håndtering af anmeldt overgreb. <i>Berlingske</i>

- 21. april** Katolikker får adgang til arkiv. *Berlingske*
- 27. april** Fire nye sager i den katolske kirke. *Jyllands-Posten*
- 29. april** Debat: Kirken er godt i gang med at løse problemet. *Kristeligt Dagblad*

Bilag 14

Oversigt over anvendte artikler (sorteret efter forfatter)

Bilag 15	Brix, I. (2010). Biskop: Pædofile skader vores kirke, <i>JP</i>
Bilag 16	Broberg, M.B. (2010). Fire nye sager i den katolske kirke, <i>JP</i>
Bilag 17	Broberg, M.B. & Westh, A. (2010). Katolsk kirke vil yde erstatning for misbrug, <i>JP</i>
Bilag 18	Carlsen, E.M. (2010). Debat: Den katolske kirke offer for moralsk panik, <i>Politiken</i>
Bilag 19	Clausen, B. (2010). Gamle sager om misbrug kan få nye frem i lyset, <i>Kr. Dagblad</i>
Bilag 20	Dahlgaard, M. (2010a). Katolsk biskop følger Rom, <i>Berlingske</i>
Bilag 21	Dahlgaard, M. (2010b). Præster værner om tavshedspligten, <i>Berlingske</i>
Bilag 22	Dahlgaard, M.; Jung, E. (2010c). Bolden ligger på ofrets bane, <i>Berlingske</i>
Bilag 23	Den katolske Kirke følger Børnerådets anbefalinger, <i>Katolsk.dk</i>
Bilag 24	Dogget, G. (2010). Katolsk vagthund skal hindre sexmisbrug, <i>Kr. Dagblad</i>
Bilag 25	Garde, P. (2010). Debat: Den gejstlige anmeldelsespligt gælder kun, når den afværger nye overgreb, <i>Kr. Dagblad</i>
Bilag 26	Heise, L. (2010). Debat: Klamme katolske præster, <i>JP</i>
Bilag 27	Jensen, K.Ø. (2010). Katolikker: Selvfølgelig skal overgreb indberettes, <i>JP</i>
Bilag 28	Johansen, T.S. (2010a). SEKSUELT MISBRUG: Dansk biskop afviser at undersøge sager om sexmisbrug, <i>Kristeligt Dagblad</i>
Bilag 29	Johansen, T.S. (2010b). Massiv kritik af katolsk biskop, <i>Kr. Dagblad</i>
Bilag 30	Johansen, T.S. (2010c). Biskop beklager håndtering af sager om sexmisbrug, <i>Kr. Dagblad</i>
Bilag 31	Johansen, T.S. (2010d). Flertal vil ændre forældelsesfrist i sager om sexmisbrug,

Kr. Dagblad

- Bilag 32** Johansen, T.S. (2010e). Katolsk informationschef melder sig ind i kirke-kritisk Facebook-gruppe, *Kr. Dagblad*
- Bilag 33** Johansen, T.S. (2010f). Katolikker kritiserer håndtering af sexmisbrug, *Kr. Dagblad*
- Bilag 34** Jung, E. (2010). Katolsk kirke: Vi er i krise, *Berlingske*
- Bilag 35** Jung, E. & Dahlgaard, M. (2010). Præst anklaget for sexovergreb på messedreng, *Kr. Dagblad*
- Bilag 36** Jung, E.; Krogh, K. & Dahlgaard, M. (2010). Katolikker får adgang til arkiv, *Berlingske*
- Bilag 37** Junker, M.S. (2010). Portræt: Vatikanets danske discipel med den ydmyge attitude, *Politiken*
- Bilag 38** Kozon, C. (2010a). Debat: Ingen anmeldepligt. Fagetisk råd skal rådgive i misbrugssager, *Kr. Dagblad*
- Bilag 39** Kozon, C. (2010b). Debat: Kirken er godt i gang med at løse problemet, *Kr. Dagblad*
- Bilag 40** Krogh, K (2010). Eksperter chokerede over håndtering af anmeldt overgreb, *Berlingske*
- Bilag 41** Krogh, K.; Jung, E. & Dahlgaard, M. (2010). Det er ikke optimalt, *Berlingske*
- Bilag 42** Ledende artikel: KATOLSK KATASTROFE, *Kr. Dagblad*
- Bilag 43** Ledende artikel: Katolsk krise uden ende, *Kr. Dagblad*
- Bilag 44** Misvisende informationer om to breve fra Troslærekongregationen, *Katolsk.dk*
- Bilag 45** Nedsættelse af udredningsgruppe, *Katolsk.dk*
- Bilag 46** Ritzaus Bureau (2010). V og S holder øje med katolsk sexmisbrug, *Berlingske*
- Bilag 47** Schnabel, L.E. (2010a). Politikere vil præsters tavshedspligt til livs, *Kr. Dagblad*

- Bilag 48** Schnabel, L.E. (2010b). Stemplet som pædofil af medierne? *Kr. Dagblad*
- Bilag 49** Søndergaard, B. (2010). Biskop bøjer sig for kritik, *Politiken*
- Bilag 50** Thiemann, P.; Thomsen, C.B. & Junker, M.S.: (2010). Paven gav ordre til tavshed, *Politiken*
- Bilag 51** Til katolikkerne i bispedømmet i København, *Katolsk.dk*
- Bilag 52** Vincents, C. (2010a). Katolske præster angriber luthersk biskop, *Kr. Dagblad*
- Bilag 53** Vincents, C. (2010b). Den katolske kirke accepterer uvildig undersøgelse, *Kr. Dagblad*
- Bilag 54** Wivel, P. (2010). Indtil nu er vi forholdsvis nådigt sluppet i Danmark, *Politiken*

Bilag 15

Biskop: Pædofile skader vores kirke

Interview: Udenlandske pædofiliskandaler svækker den katolske kirkes troværdighed, siger den danske biskop.

Af LISE BRIX

Misbrug, overgreb og ødelagte børn. De seneste årtier er en syndflod af afsløringer om seksuelle overgreb og pædofili skyllet ind over det katolske verdenssamfund.

Afsløringerne har skabt debat og forargelse verden over, og også i Danmark har man mærket efterdønningerne, fortæller katolikernes danske overhoved, biskop Czeslaw Kozon, fra sit kontor på Gammel Kongevej i København.

»Vi er både kedde af og beskæmmede over afsløringerne, for vi ved, at det er med til at svække kirkens troværdighed. Det gør det bestemt ikke lettere at komme igennem med kirkens budskaber om den rette kristne seksualmoral.

Men ét er budskabet; noget andet hvordan dets budbringere lever. Vi vil stadig hævde og forsvare den sandhed, som vores kirke står for,« siger biskop Kozon, der står i spidsen for de ca. 35.000 katolikker i Danmark.

Med det store antal udenlandske pædofilisager - senest i den katolske kirke i Tyskland - har kritikere flere gange efterspurgt selvransagelse i Danmark, hvor ingen større misbrugsskandaler er blevet afsløret bag kirkemurene.

Biskop Kozon indrømmer dog gerne, at kirken har kendskab til sager, hvor danske præster har forgrebet sig på mindreårige.

Ingen kirkelige tiltag

»Over de seneste 100 år har der måske været fire-fem sager.

I min tid som biskop har jeg fået forelagt to-tre sager, men det har været sager, som er foregået før min tid som biskop.

I ingen af sagerne har ofrene krævet nogle konkrete tiltag fra kirkens side,« siger biskoppen, der understreger, at han føler med ofrene i både de danske og de udenlandske sager.

Han kan ikke komme med nærmere detaljer om de danske overgreb, som han kun kender til, fordi slægtninge til offeret har orienteret ham.

Det seneste tilfælde skulle være foregået i begyndelsen af 1990'erne.

Har du politianmeldt nogle af disse sager? »Nej, det har ikke ligget lige for. Det er jo først og fremmest ofrenes opgave, og de to af præsterne var døde, da jeg blev forelagt sagen. I det sidste tilfælde lå sagen mange år tilbage, og præsten var ikke længere i aktiv tjeneste. Så det var ikke noget, som kirken kunne skride ind over for,« siger biskop Czeslaw Kozon. Men hvorfor greb du ikke ind og fik klarlagt sagerne fuldstændigt? »Man kan altid sige, at man skulle have gjort mere, men når præsterne var døde eller ikke længere var i tjeneste, var der ikke fare for fremtidige overgreb. Og jeg kan sige med hånden på hjertet, at jeg ikke har afvist nogen anmodninger om hjælp, for de har ikke været der,« siger biskoppen og tilføjer, at man sidste år oprettede en beredskabsplan, som beskriver, hvordan seksuelle overgreb fra kirkelige medarbejdere skal håndteres.

Kan kravet om, at katolske præster skal leve i cølibat, være medvirkende årsag til, at nogle præster har forgrebet sig på børn? »Nej, slet ikke. Pædofili er et udtryk for noget usundt i mennesket; en sygelig tilbøjelighed, som desværre bliver udlevet i alle sektorer af samfundet.

Kirkens erfaring er, at det er værdifuldt for præstens engagement at give afkald på noget af det kostbareste, som et menneske kan have, nemlig ægteskab og familie,« siger biskop Kozon.

Selv vidste han allerede som en 11-årig purk, at han ville være præst, og dermed har han levet sit liv uden kvinder og sex.

»Jeg er selvfølgelig ikke immun over for seksuelle stimuleringer, fordi jeg har lovet at leve i cølibat. Det er en anden livsform, men den beriger mit liv, og jeg har ikke været fristet til at opgive præstedømmet, fordi jeg skal leve i cølibat,« siger Czeslaw Kozon med et skævt smil på læben.

Stålsatte principper

Han vælger sine ord med omhu, og kirkens kommunikationschef følger årvågent med under hele interviewet. Tidligere har biskoppens udtalelser da også ofte vakt debat, bl. a. fordi den katolske kirke stålsat fastholder sin modstand mod brugen af prævention, sex før ægteskabet, homoseksualitet og abort.

»I manges øren er vores seksualmoral kategorisk og udfordrende. Men det er vigtigt at huske, at indtil for 60-70 år siden var stort set alle kristne enige om, at det var forkert at blive skilt, have sidespring, udføre homoseksuelle handlinger eller have sex før ægteskabet. Nogle kristne er begyndt at tolke Bibelen anderledes, andre har valgt at følge med

tidsånden.

Men vi er ikke kirke for at følge med tiden og tilpasse os. Vi er kirke for at forkynde og forsvare vores budskab,« slutter biskop Czeslaw Kozon.

lise.brix@jp.dk

Fakta: HOVEDPUNKTER

Adskillige tilfælde af overgreb på børn er de seneste år blevet afsløret i den katolske kirke.

Også i Danmark er børn blevet misbrugt, erkender de danske katolikkers biskop.

BLÅ BOG

Biskop Czeslaw Kozon

Født 1951 på Falster og opvokset i en familie med polske rødder.

Studerede til præst i Rom og har haft virke i flere kirker, bl. a.

i Aalborg og Hellerup.

I maj 1995 blev han bispeviet og dermed gjort til øverste leder af de danske katolikker.

KIRKEN

Skandaler i den katolske kirke

I løbet af de seneste årtier er der dukket utallige sager op om katolske præsters seksuelle misbrug af børn i bl. a. Polen, Tyskland, Irland, Storbritannien, Frankrig, Canada, USA og flere lande i Sydamerika.

I 2001 bad pave Johannes Paul II ofrene for præsters og andre gejstliges seksuelle misbrug om forladelse.

I 2009 viste to uafhængige rapporter i Irland, at kirkeordener bag bl. a. børnehjem i årtier har mishandlet og ydmyget hundreder af børn, og at den katolske kirke generelt har været mere bekymret for kirkens renommé end for børnenes velfærd. Landets love og kirkens egne regler er i vid udstrækning blevet tilsidesat for at dække over præsternes u gerninger.

Den seneste sag stammer fra den tyske delstat Bayern, hvor flere mindreårige børn så sent som i 2005 skal være blevet misbrugt seksuelt af benediktinermunke i klosteret Ettal, der også har fungeret som gymnasium.

Billedtekst: Med udgangspunkt i kontoret på Gammel Kongevej i København er Czeslaw Kozon biskop for de ca. 35.000 danske katolikker. Foto: Thomas Larsen

Bilag 16

Fire nye sager i den katolske kirke

Den katolske kirke i Danmark modtager fortsat nye henvendelser om, at dens ansatte har krænket børn og unge.

Af MADS BONDE BROBERG

Det var ikke slut, da den katolske kirke overdrog 19 sager om seksuelt misbrug til politiet.

Inden for den seneste uges tid har kirken modtaget yderligere fire anmeldelser om, at præster eller andre medarbejdere har forgrebet sig seksuelt.

Dermed er antallet af sager om eventuelt misbrug oppe på 23, oplyser den katolske kirke.

Også de fire nye sager overgives til politiet.

»De bliver indleveret til politiet i takt med, at vi får indsamlet materiale om den respektive præst, der er anklaget, og hvilken type af anklager, det præcist drejer sig om,« fortæller kirkens informationschef, Niels Messerschmidt.

Sager ligger år tilbage

Det er pastor Niels Engelbrecht fra den katolske domkirke, Sankt Ansgar Kirke, som håndterer sagerne om seksuelle krænkelser.

»Så snart han har samlet ind, hvad vi har på præsten, og skrevet indholdet af anklagen ned, bliver den overgivet direkte til politiet, hvis nogen skulle tro, at vi forsøger at forhale noget,« pointerer Messerschmidt.

Kirken vil ikke oplyse detaljer om sagerne, men fortæller, at anklagerne i de fire nye sager drejer sig om hændelser, som ligger flere år tilbage.

»Det er ældre sager, som er kommet frem nu, da folk har mulighed for at henvende sig. Så kommer de i tanker om, at "der var vist også noget der". Vi taler om sager, som er minimum 20-30 år gamle,« siger Niels Messerschmidt.

To fritaget for tjeneste

De fleste af de 23 anklager er vendt mod præster, som enten er døde, på pension eller i udlandet. Mindst to fungerende præster - begge sjællandske - er fritaget for tjeneste, mens anmeldelserne mod dem undersøges.

Internt i den katolske kirke har anklagerne om overgreb medført stor debat, blandt andet i det seneste nummer af medlemsbladet Katolsk Orientering, hvor der er optaget ekstra mange læserbreve. Nogle debattører forsvarer her cølibatet, mens andre kritiserer såvel den tvungne seksuelle afholdenhed som kirkens håndtering af medierne. En katolik beder om en eneste grund til ikke at melde sig ud.

»Kristus er grunden til, at vi skal blive i Kirken,« svarer biskop Czeslaw Kozon.

mads.bonde@jp.dk

»Kristus er grunden til, at vi skal blive i Kirken.« Czeslaw Kozon katolsk biskop i Danmark.

Bilag 17

Katolsk kirke vil yde erstatning for misbrug

Som led i kirkens private undersøgelse vil der bliver udbetalt erstatning til ofre for katolske præsters seksuelle overgreb.

Af MADS BONDE BROBERG ASGER WESTH

Med en økonomisk kompensation vil den katolske kirke forsøge at rette op på de lidelser, som præsters seksuelle overgreb har medført. En uvildig advokat skal undersøge, om et eller flere af ofrene bør have erstatning.

Det sker som et led i en større undersøgelse, som kirken selv har igangsat, og som skal køre sideløbende med politiets efterforskning af lovovertrædelser.

Advokaten skal undersøge kirkens håndtering af sagerne - herunder afsøge behovet for at udbetale erstatning.

»Er der nogle sager, hvor der er berettiget krav om erstatning til offeret, vil der blive udbetalt erstatning,« forklarer informationschef Niels Messerschmidt.

Millionunderskud

Den Katolske Kirke i Danmark har i de senere år haft millionunderskud og budgetterer i år med et minus på 8,6 mio. kr. »Hvis folk skal have erstatninger, skal vi nok finde pengene.

Men jeg kan endnu ikke sige, hvor mange sager det drejer sig om, eller hvor store erstatningerne i givet fald skal være,« siger Niels Messerschmidt.

Krisen er gået hårdt ud over kirkens anseelse, men har ikke gjort noget stort indhug i medlemsskaren.

Ifølge Niels Messerschmidt har omtrent 40 ud af kirkens godt 37.000 medlemmer i Danmark bedt om en udmeldelsesblanket, siden debatten om seksuelle overgreb begyndte.

»Vi kan jo godt forstå katolikkers frustration. Men der er også nogen, som har været med ved det yderste af neglene og manglet en god grund til at melde sig ud,« mener han.

De katolske reformister fra foreningen Vi Er Også Kirken, VEOK, støtter erstatningerne, da det kan give en form for oprejsning til ofrene for præsternes overgreb.

»Folk får ikke et bedre liv, hvis de får en erstatning på 100.000 kr., men det er et plaster på såret,« siger formand Kaare Rübner Jørgensen, som mener, at et uafhængigt nævn skal fastsætte erstatningerne ud fra de lidelser, offeret har haft.

»Det må være en vurdering af, hvor dårligt deres liv har været. Nogle overgreb er mere krænkende og ødelæggende end andre,« siger han.

Ikke et forsøg på aflad

Lektor emeritus Peder Nørgaard-Højen, Teologisk Institut ved Københavns Universitet, er blandt de førende eksperter i katolicisme herhjemme.

Han ser ikke erstatninger som et forsøg på at købe aflad.

»Det er en erkendelse af, at kirken har fejlet og er parat til at give ofrene en kompensation.

Selv om penge ikke hjælper på alt. Kirken er med god grund rædselsslagen for, hvilke økonomiske konsekvenser det kan få. På verdensplan har pædofiliskandalerne og erstatning til ofrene kostet den katolske kirke adskillige milliarder kroner, og på det seneste er to katolske bispedømmer i USA gået fallit af samme årsag,« siger Peder Nørgaard-Højen. Inden for få dage vil kirken udpege den advokat, som skal lede den uvildige undersøgelse.

Han vil bl. a. få adgang til biskoppens hemmelige arkiv.

»Selvfølgelig skal advokaten have adgang til alt, hvad der er nødvendigt. Men jeg tvivler på, at der gemmer sig flere misbrugssager i arkivet,« siger pastor Niels Engelbrecht, der håndterer anklagerne om overgreb, til Ritzau.

mads.bonde@jp.dk asger.westh@jp.dk

Fakta: SEKSUELLE OVERGREB I DEN KATOLSKE KIRKE

Ved redaktionens slutning i går havde den katolske kirke modtaget 20 anklager om seksuelle overgreb - heriblandt overgreb begået af to nuværende præster.

En katolsk præst er anklaget for at have begået et seksuelt overgreb på en 17-årig mand i 1989. Præsten er nu fritstillet.

En anden præst er af to forskellige personer blevet anklaget for at have forgrebet sig på dem for år tilbage.

Den ene, messedrengen "Peter", har i Berlingske Tidende fortalt, at han for 30 år siden, som 13-årig bl. a. dyrkede oralsex med præsten.

Den anden sag mod præsten er fra 1980'erne. Også denne præst er fritstillet.

De øvrige sager drejer sig ifølge kirken om præster, som enten er døde eller gået på pension. I visse sager er ofre også døde.

Den ældste sag er fra 1898.

Billedtekst: Den katolske biskop i Danmark, Czeslaw Kozon, og informationschef Niels Messerschmidt, besøgte i onsdags Børnerådet. Kirken vil rådføre sig med rådet, for at sikre, at en uvildig undersøgelse af kirkelige overgreb bliver tilstrækkelig grundig. Foto: Nanna Kreutzmann/ Polfoto

Bilag 18

Debat: Den katolske kirke offer for moralsk panik

Den katolske kirke er havnet i en ekstremt udsat position over for den antipædofile tidevandsbølge af moralsk panik. Også selvom der formentlig ikke forekommer flere overgreb mod børn og unge i den katolske kirke end i det omgivende samfund. Prisen for proportionsforvrængningen kan blive tab af tolerance og dyrebare kulturelle værdier, skriver Erik Meier Carlsen.

Af ERIK MEIER CARLSEN JOURNALIST OG FORFATTER

Sexskandalerne i den katolske kirke er i de seneste dage eksploderet i Danmark.

Samtidig vokser anklagerne mod pave Benedikt XVI for at have medansvar for sexmishandling eller tilsløring heraf.

Den voldsomme opmærksomhed i medierne omkring dette tragiske og åbenbart fascinerende fænomen rejser spørgsmålet, om der er tale af elementer af kirkekamp og en antikatolsk hadekampagne.

Flere forhold taler for, at denne voldsomme og til tider helt disproportionale eksponering af seksuelle overgreb mod børn og unge faktisk har rod i en kirkestrid, der især præger samfund, hvor gamle konfrontationer mellem katolikker og protestanter har været levende helt op i vor tid. Og meget taler for, at der faktisk ikke forekommer flere overgreb mod børn og unge i den katolske kirke end i de omgivende samfund, selv om datamaterialet er tyndt.

Krisen rummer stærke elementer af en flere hundrede år gammel religiøs strid.

Det er meget sigende, at de seneste 20-25 års bølge af udstilling af seksuelle overgreb i den katolske kirke er indledt med 'skandaler' først i USA, så i Irland. I begge disse lande har den katolske kirke i århundreder stået i en dramatisk konfrontation med omverdenen.

Irlands historie er i helt enestående og smertelig grad præget af et opgør mellem katolske irere og protestantiske/anglikanske irere og englændere. Nu følger en række mindre 'skandaler' i Tyskland og Skandinavien. D er er alvorlig risiko for proportionsforvrængning under de heftige mediestorme, der ruller frem med en egen indre dynamik. Netop fordi kampagnerne henter næring fra meget gamle lag af forestillinger og fjendebilleder, synes fascinationen større, og den katolske kirke fremstår som befolket af hyklere og sexforbrydere.

Men samtidig er skandalebølgen båret frem af en 'morsalisk panik' omkring pædofili mere generelt. Morsalisk panik er en sociologisk betegnelse på de 'tidevandsbølger' af følelser af frygt, risiko, panik og kollektiv paranoia, der med jævne mellemrum skyller ind over samfundet. Bølger, der fokuserer opmærksomheden mod netop de steder, temaer eller grupper i befolkningen, som er fokus for mediernes eller politikernes skiftende optikker.

Især temaer med seksuelt indhold er egnet til at udløse disse tidevandsbølger.

Pædofiliens moralske panik har fået næring af to moderne forhold: den omfattende brug af psykologiske terapier af mange arter og internettets mulighed for både at organisere pædofiligrupper og distribution af børneporno og myndighedernes mulighed for at afsløre sådanne netværk.

At børn er forsvarsløse og uskyldige ofre for forfærdende forbrydelser, gør det umådelig svært at stå op imod den voldsomme bølge af forargelse over pædofili eller det meget uklart afgrænsede felt af seksuel forulempelse af børn og unge, der ofte kaldes 'pædofili' i medierne.

I disse dage og uger angribes også pave Benedikt. For mange katolikker fremstår det som et forsøg på helt afgørende at knække den katolske kirkes autoritet. Forsøget kan mistænkes for at udgå fra det værdimæssige opgør, som den katolske kirke og mange andre kristne kirker i disse år står i omkring abort og homoseksualitet.

Beskyldningerne mod paven forekommer særdeles indirekte og ganske tvivlsomme.

Anklagerne fremkommer, samtidig med at pave Benedikt i et paveligt brev til de irske katolikker for fjorten dage siden kom på banen i denne dramatiske strid. I Irland offentliggjorde flere undersøgelseskommissioner for få måneder siden rapporter, der omtaler overgreb mod tusinder af børn og unge begået af katolske gejstlige over en periode på 70 år.

Anklagerne omfatter kendte irske katolske ledere og store institutioner. I sit brev til sine irske trosfæller gør paven meget ud af kirkens ansvar over for ofrene og lover dem kompensation.

Men pavebrevet lyser naturligt nok også af bekymring for den katolske kirkes status i Irland og er præget af forsøg på at opmuntre og styrke irske katolikker. Herunder påkalder den irske helgen sankt Oliver Plunkett, en romerskkatolsk biskop, der i 1681 blev offer for engelsk forfølgelse, hængt og sat på hjul og stejle efter Der er risiko proportionsforvrængning under heftige ruller en egen dynamik at være dømt ved en standret, da ingen lovformelig retsinstans ville dømme ham.

Paven får indirekte tilkendegivet, at både hans irske trosfæller og han selv er ofre for en næsten tilsvarende forfølgelse. S kandlebølgen om sexovergreb i den katolske kirke startede i USA i 90'erne med visse forløbere i 80'erne. I slutningen af 90'erne blev 700 katolske præster afskediget i løbet af kun tre år. Og erfaringerne fra mere end tyve år med sådanne skandaler er her blevet analyseret og fortolket mere grundigt, end det hidtil er sket i Europa, blandt andet af den amerikanske religionsforsker, professor Philip Jenkins, Pennsylvania State University.

Undersøgelser i to amerikanske bispedømmer synes at vise, at antallet af bekræftede overgreb vedrører omkring 1,7 procent af præsterne. Antallet af anklagede er det dobbelte. Næsten alle overgreb er rettet mod postpubertære unge. Egentlige pædofile overgreb mod præpubertære børn udgør formentlig få promille. Her er tale om niveauer, der formentlig ikke overstiger, hvad der gælder for befolkningen i øvrigt, hvor seksuelle overgreb mod børn og mindreårige især begås af familiemedlemmer eller andre ofret nærtstående. Den katolske kirke i Danmark er havnet i en ekstremt udsat position over for den antipædofile tidevandsbølge af moralsk panik. I forvejen har tidevandsbølgen på problematisk vis udhulet retssikkerheden for enhver, der er blot under mistanke.

De sager, der nu har ført til øjeblikkelig suspension af to katolske præster herhjemme, er tilsyneladende forældede efter dansk lovgivning og eksisterer kun i kraft af anonyme anklager, som ikke har været udsat for retslig prøvelse. At blive suspenderet på en sådan mistanke vil ofte være helt ødelæggende for den mistænkte anseelse og livsgerning. Og styrke omverdenens billede af udskejelser i kirken.

Men det er værd at notere, at den første sag, der udløste dette, var rejst af en anonym anklager, der efter et terapiforløb var blevet overbevist om, at hans tilværelse for 30 år siden var spoleret, fordi en præst havde befølt hans inderlår, da han var 13 år, og efter at samme præst »flere år senere« - da den pågældende åbenbart var mindst 16 - havde haft sex med den unge mand.

Den tidligere 'messedreng' havde ikke selv tidligere rejst anklager mod præsten. Sagens offentliggørelse mod denne præst og en anklage mod en anden præst. Alle sager synes at være meget gamle (20-30 år) og formentlig alle forældede efter dansk ret.

Men den katolske kirke i Danmark føler sig vel tvunget til at anmelde de pågældende til politiet og 'fritstille' dem under undersøgelserne.

I kirkens egen beredskabsplan har man forpligtet sig til at anmelde eller medvirke til at anmelde klager, der ikke er 'åbenbart ubegrundede'. Ikke særlig betryggende inden for et felt af anklager, hvor man ikke så sjældent finder helt ubegrundede, men vanskeligt gennemskuelige sådanne, hvor den angiveligt forulempede for eksempel under terapi har 'genvundet erindring' om et overgreb.

Risikoen er - ud over vanærelse af uskyldige - at vi faktisk havner i en genopstået kirkekamp med endnu mere uforsonlige opgør om tro og ateisme og om abort og homoseksualitet, end dem vi allerede kender. Prisen for proportionsforvrængning og fordomsfulde skabeloner kan blive tab af tolerance og dyrebare kulturelle værdier. Risikoen er, at vi havner i en genopstået kirkekamp med endnu mere uforsonlige opgør om tro og ateisme og om abort og homoseksualitet. Der er alvorlig risiko for proportionsforvrængning under de heftige mediestorme, der ruller frem med en egen indre dynamik.

Fakta: Erik Meier Carlsen

Den 62-årige Erik Meier Carlsen er journalist og forfatter og studerer p.t. i dag religionsvidenskab på Københavns Universitet.

Han har gennem årene været tilknyttet en række medier som skribent og redaktør; blandt andet Dagbladet Information, Børsens Nyhedsmagasin, Det fri Aktuelt, Ugebrevet Mandag Morgen og B.T.

Erik Meier Carlsen har skrevet 'De overflødiges oprør', Centrum 2000, 'Den fjerde alliance', Gyldendal 2007. 'Tilstedeværelsen - Dalai Lamas liv & lære - uden pynt', Politikens Forlag 2007.

Han er buddhist.

Billedtekst: Tegning: Anne-Marie Steen Petersen

Bilag 19

Gamle sager om misbrug kan få nye frem i lyset

Af Bente Clausen

Katolsk præst mener, at åbenhed om misbrug kan få andre ofre frem

Biskoppen i den katolske kirke i Danmark har nu besluttet at nedsætte en gruppe, der skal undersøge de sager om misbrug fra præsters side, der allerede er kendt af den katolske kirke.

Gruppen nedsættes, når biskop Czeslaw Kozon i næste uge kommer tilbage fra det nordiske bispemøde i Vatikanet. Dermed gør Kozon - ligesom paven i sit brev til den irske katolske kirke - delvist op med tanken om, at præstesager alene kan klares inden for egne rækker.

Som Kristeligt Dagblad i den seneste uge har kortlagt, er der også misbrugssager i den katolske kirke i Danmark, der hidtil har været holdt skjult. Om end i et mere beskedent antal end i andre lande.

- Og det skyldes måske, at der i Danmark ikke har været mange katolske kostskoler, siger præst Niels Engelbrecht, der som den eneste katolik sidder i den beredskabsgruppe i den katolske kirke, som tager sig af de sager.

De øvrige medlemmer er konsulent i Servicestyrelsen Tulle Ko- foed og advokat Henrik Steen Andersen.

Niels Engelbrecht mener, at den ene positive ting, der er at sige om omtalen, er, at den måske kan få ofre til at tale, som har tiet i årtier.

- Men som det ser ud nu, er der kun en af de kendte sager, hvor kirken måske kan gøre noget, siger han.

Det drejer sig om en sag fra 1980'erne, hvor en pige følte sig forulempet af en præst. Da præsten kom tilbage til området omkring 2000, henvendte pigens mor sig til biskoppen og sagde, at hun var bange for, hvordan pigen ville reagere.

Biskoppen fortalte så, at præsten var død. Og moderen udtrykte ikke ønske om en anmeldelse.

Den ældste af sagerne er fra slutningen af 1800-tallet. Den kom frem i 1930'erne, hvor en ældre herre henvendte sig til en gruppe jesuitter, der planlagde et skolebyggeri. Han sagde til dem, at hvis de planlagde en sovesal til skolen, så ville han fortælle, hvad der foregik på sådan et sted.

En anden sag er fra 1919, hvor en præst skrev breve, så man kunne få mistanke om, at han misbrugte børn eller gerne ville. Endelig er der en sag fra 1930'erne, hvor en kvinde følte sig misbrugt. Det fortalte hun biskoppen for 10 år siden, hvorefter han i et brev beklagede på kirkens vegne.

Niels Engelbrecht tør ikke spørge om, hvorvidt der kommer flere.

- Men det har haft en effekt på ofre i andre lande, da man begyndte at tale om det, siger han.

På bispekontoret i København, siger pressechef Niels Messer-schmidt, at det er biskoppens intention, at sagsbehandlingen bliver så åben, som offentligheden i den seneste uge har efterspurgt.

Det håber også en anonym, fremtrædende katolik, som aldrig tidligere har hørt en så massiv kritik af en katolsk biskop som efter Kristeligt Dagblads artikler om, at der også har været misbrug af børn i Danmark.

- Det vigtigste for den katolske kirke nu er, at alt kommer på bordet, og at de mennesker, som føler eller har følt sig misbrugt nu træder frem. Kun på den måde bliver undersøgelsen tilbunds gående, siger kilden, hvis navn er Kristeligt Dagblad bekendt.

benteclausen@kristeligt-dagblad.dk

Bilag 20

Katolsk biskop følger Rom

Den katolske biskop i Danmark foretager kovending og følger dermed Paven i spørgsmålet om sexmisbrug i kirken.

Af Mette Dahlgaard

Den øverste katolske myndighed i Danmark, biskop Czeslaw Kozon, danser efter de toner, som Vatikanet i Rom udsender.

Så kontakt kan man udlægge teksten, efter at Kozon kom i mediernes søgelys, fordi han først fortalte, at han kendte til fire-fem tilfælde, hvor børn og unge er blevet udsat for overgreb i den katolske kirke i Danmark. Samtidig afviste han at få undersøgt sagerne og sagde, at han ikke havde pligt til at anmelde hverken nye eller gamle sager.

Men nu siger Kozon så, at han alligevel vil undersøge pædofilisagerne. Den indrømmelse skal ses i forlængelse af det hyrdebrev, pave Benedict XVI udsendte i lørdags, da han sendte en uforbeholden undskyldning til kirkens pædofiliofre i Irland.

Det mener en af Danmarks førende eksperter i katolicisme Peder Nørgaard-Højen.

»Han lægger sig i slipstrømmen fra Rom i den måde, han er biskop på. Det har vist sig den ene gang efter den anden, og det er nok også det, der gør sig gældende her.

Hvis Vatikanet og Rom havde forholdt sig anderledes, så havde han holdt fast i sin oprindelige udmeldning. Det bliver man nødt til at sige,« lyder det fra Peder Nørgaard-Højen.

Selv fortæller Czeslaw Kozon i en pressemeddelelse, at han har besluttet at nedsætte en gruppe, der skal foretage en tilbundsgående undersøgelse.

Biskoppen oplyser, at han har fået et kraftigt råd fra kirkens medlemmer om at få så mange kort som muligt lagt på bordet. »Og det råd vil jeg følge,« lyder det fra biskop Czeslaw Kozon.

Massiv kritik

Czeslaw Kozon har mødt massiv kritik for sin holdning gennem den seneste uge.

Blandt andet har foreningen af kristiske katolikker »Vi er også kirken« gået i rette med biskoppen. Men også to medlemmer af Det Biskoppelige Råd åbent kritiseret Kozon og udtalt, at de ville gå til politiet, hvis de fik kendskab til overgreb.

Uanset hvem Czeslaw Kozon har lyttet til, ser Peder Nørgaard-Højen tegn på nybrud i den ekstremt traditionelle katolske kirke.

»Det er ved at dæmre for de øverste katolske myndigheder.

Der har været tradition for, at man ikke taler om de her ting, men man har nu indset, at kirken ikke kan skjule et misbrug af de dimensioner og stadig lade som ingenting,« siger Peder Nørgaard-Højen og uddyber: »Det er ikke til at vide, hvad der kommer ud af det.

Tænk på alle de erstatningssager, der kan komme i gang.

Det kan jo ruinere den stenrige katolske kirke, og det er jeg sikker på, også ryger gennem hovedet på paven.«.
meda@berlingske.dk

Bilag 21

Præster værner om tavshedspligten

Langt størstedelen af landets præster vil beholde den udvidede tavshedspligt, som gælder, når et sognebarn søger sjælesorg. Præsterne står fast på tavshedspligten, selvom de i princippet kan være med til at dække over en forbrydelse.

Af Mette Dahlgaard

Ingen andre har krav på at lytte med, når et sognebarn fortæller en folkekirkepræst om sine allerdybeste hemmeligheder i en sjælesorgssamtale. Heller ikke hvis der tale om, at en person enten betror præsten, at vedkommende har begået en forbrydelse eller, hvis personen selv har været offer for en. Sådan svarer langt de fleste præster i en rundspørge, som Berlingske Tidende har foretaget blandt 330 præster. 86 pct. af de adspurgte mener, at der ikke bør ændres på den særlige udvidede tavshedspligt, som præsterne fik i Danske Lov fra 1683. Samtidig siger 75 pct. af præsterne, at de ikke skal have anmeldepligt ligesom andre borgere i sager om forbrydelser mod børn og unge under 18 år.

»Der er en visdom i, at vi som samfund har ét sted, hvor vi kan være sikre på, at vores dybeste hemmelighed ikke bliver fortalt videre. Man ved, at det er trygt at fortælle de ting, som man ikke kan dele med andre, til præsten, og som præst er det vigtigt at værne om det fortrolighedsrum. Vi mener, at kirken er til for mennesker, og den skal være åben for folk, der står midt i en livskrise,« siger formanden for Den Danske Præsteforening, Per Bucholdt Andreasen.

Skærpet indberetningspligt

Danske præster er den eneste gruppe i samfundet, der har ret til at fortie kriminelle forhold, der kommer dem for øre i en fortrolig samtale. Og den tavshedspligt ønsker S og SF at indskrænke, så præster får indberetningspligt, hvis de f. eks. hører om sexovergreb mod børn. At tavshedspligten overhovedet kommer på dagsordenen skyldes, at den katolske kirke i Danmark har undladt at politianmelde fire-fem tilfælde, hvor der har været mistanke om, at en præst har begået sexforbrydelser mod børn. Modsat præsterne risikerer danske psykologer, advokater og læger at blive retsforfulgt, hvis de undlader at reagere, når det drejer sig om overgreb mod børn. Hos Dansk Psykolog Forening forstår man ud fra et fagligt synspunkt godt, at præsterne værner om den udvidede tavshedspligt. Faktisk er det også noget, psykologerne ønsker sig, siger formand Roald Ulrichsen. »Psykologer vil gerne have en øget ret til at forblive tavse omkring det, de erfarer. Hvis man som klient hos en psykolog er usikker på, om man kan fortælle alting, så er det i nogle situationer vanskeligt at hjælpe. Hvis ikke folk er ærlige, og de begynder at sortere i oplysningerne, så får vi ikke det sande billede, der skal til, for at hjælpe. Og det er et problem,« siger han.

Dække over forbrydelser

Men præster skal passe på med at klynge sig for meget til deres tavshedspligt, for på den måde kan de være med til at dække over forbrydelser, mener professor, dr. jur. ved det juridiske fakultet på Københavns Universitet Kirsten Ketscher. »Jeg mener, at vi lever i en anden tid, end da Danske Lov blev skrevet og vedtaget. Jeg kan ikke tilslutte mig opfattelsen af, at præster har en særstatus, og jeg tror heller ikke, det er en opfattelse, man deler ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol. Uanset hvem vi er, så er vi forpligtet til at beskytte børn og unge mod alvorlige forbrydelser. Hvis man bliver bekendt med overgreb mod børn og afviser at reagere, så sætter man sig udenfor en fornuftig diskussion,« siger hun. Præster har ikke givet afkald på fornuften, blot fordi de ønsker at beskytte deres tavshedspligt, svarer formanden for Den danske Præsteforening, Per Bucholdt Andreasen: »Det er en positiv mulighed, at man har muligheden for at åbne for noget, der ellers ville være lukket. Ellers ville man måske slet ikke opfange sagerne. Men det er klart, at hvis der er gråzonetilfælde, så vil præsten bruge sin fornuft. Derfor frygter jeg heller ikke, at præster medvirker til at dække over forbrydelser.

Fakta: BRIEFING: TAVSHEDSPLIGT FOR PRÆSTER

OVERTRÆDELSE. En præst overtræder i dag sin udvidede tavshedspligt, hvis præsten fortæller noget, som præsten er blevet bekendt med i en sjælesorgssamtale.

RESTEN AF LIVET. Hvis en præst får at vide, at en person har gjort noget ulovligt, skal præsten gå rundt med den viden resten af livet. Præster er altså undtaget den generelle anmelderpligt i sager mod børn, medmindre en anmeldelse er nødvendig for at afværge en fremtidig forbrydelse.

LOVÆNDRING. S og SF vil nu indrette loven, så præster har anmeldepligt på lige fod med andre.

Bilag 22

Bolden ligger på ofrets bane

Interview: Czeslaw Kozon

INTERVIEW: Den katolske biskop Czeslaw Kozon har været i kontakt med præsten, der i avisen anklages for at have sexmisbrugt en messedreng for 30 år siden.

Af Mette Dahlgaard og Eva Jung

Vi har talt med »Peter«, den tidligere messedreng der fremkommer med anklagerne, og I har selv fundet frem til den anklagede præst. Hvad sagde præsten til beskyldningerne? »Jeg vil ikke skildre min samtale med præsten her, men vil blot konstatere, at præsten blev forelagt anklagen, og at han ikke genkender det forløb.« I siger, I ikke vil gøre mere, indtil »Peter« giver sig til kende, selvom I har været i kontakt med præsten. Hvor ligger jeres ansvar i denne sag? »Vi kan ikke gribe ind over for en person, der ikke er blevet konfronteret med den person, der anklager ham.

Det er et spørgsmål om almindelig retssikkerhed.« Hvordan lykkedes det for jer at identificere præsten? »Han blev opsøgt af pressen, og så har han henvendt sig til os. Herefter havde jeg en samtale med ham her til formiddag (fredag, red.).« Hvordan havde han det? »Det er ikke sjovt at blive konfronteret med sådanne anklager, så det er klart, at han er berørt af det.« Hvad vil I gøre for at undersøge sagen yderligere? »Vi vil vente på, at offeret giver sig til kende. Før det kan vi ikke gøre noget.« Hvad har præsten sagt til sit forsvar? »Han kan ikke identificere sig med den anklage.« Hvis præsten er uskyldig, hvorfor står han så ikke frem for at få rensat sit navn? »Det vil være den omvendte verden. Det er offeret, der skal stå frem, for det er den person, der rejser anklagen, som i første omgang har bevisbyrden.

« Bør I ikke også gribe i egen barm? Hvorfor undersøger I ikke, om der virkelig er noget at komme efter? »Selvfølgelig har vi en interesse i ofrets situation. Derfor opfordrer vi også vedkommende til at melde sig. Men ud fra almindelig retssikkerhed, så kan vi egentligt ikke foretage os noget mod en anklaget person, fordi der er tale om anonyme anklager.« »Peter« siger, at han som voksen konfronterede præsten med anklagerne, dengang afviste præsten det også. Forstår du, at det kan være svært for ham, at han skal henvende sig i den kirke, hvori overgrebet mod ham er blevet begået? »Jeg kan godt forstå, at det kan være svært, og vi skal nok tage os pænt af vedkommende.

Men bolden ligger på hans bane.« Har præsten selv foreslået, at han skal lade sig suspendere, indtil det her er undersøgt til bunds? »Når der ikke er tale om nogen anmeldelse, fordi ofret ikke vil henvende sig, så kan vi ikke begynde at tale om sanktioner mod præsten. Så der sker ikke noget med præsten, før vi har en identificeret anklager.« I jeres pressemeddelelse skriver I, at ofret skal henvende sig til jer. Samtidig har I i dag overdraget alle de 17 sager, I har kendskab til, til politiet. Hvorfor er det stadig bedst, at »Peter« henvender sig til jer? »Vi ønsker at tale med vedkommende, så vi kan handle på denne henvendelse, og først da kan vi gå til politiet, eller vedkommende kan selv gøre det bagefter.« Det er en alvorlig anklage mod denne præst. Har I ikke et ansvar over for de børn, der dagligt har omgang med præsten? »Nu er det en sag, der ligger lang tid tilbage, og jeg har ingen konkret anledning til at tro, at denne præst kunne finde på at forgrube sig på børn.« Peter er ikke mandens rigtige navn. Hans identitet er Berlingske Tidende bekendt.

evju@berlingskemedi@berlingske.dk

Billedtekst: Katolsk biskop Czeslaw Kozon

Bilag 23

Den katolske Kirke følger Børnerådets anbefalinger

På opfordring af Børnerådets formand, Lisbeth Zornig Andersen, har den katolske biskop Czeslaw Kozon i dag, onsdag den 7. april, besluttet at tage kontakt med Advokatsamfundet med henblik på at få iværksat en uvildig undersøgelse af de kendte tilfælde af overgreb på børn og unge begået i Den katolske Kirke i Danmark.

På opfordring af Børnerådets formand, Lisbeth Zornig Andersen, har den katolske biskop Czeslaw Kozon i dag, onsdag den 7. april, besluttet at tage kontakt med Advokatsamfundet med henblik på at få iværksat en uvildig undersøgelse af de kendte tilfælde af overgreb på børn og unge begået i Den katolske Kirke i Danmark.

Ligeledes på opfordring fra Børnerådet tager Den katolske Kirke også kontakt til Socialministeriet, der i samarbejde med Justitsministeriet vil stå i spidsen for udpegning af medlemmer til en hurtigtarbejdende arbejdsgruppe. Denne vil dels skulle rådgive Den katolske Kirke om, hvordan den kan optimere sin allerede eksisterende beredskabsplan på baggrund af de eksisterende rammer for behandling af overgrebssager på børn og unge, dels skal gruppen stå i spidsen for etablering af en telefonisk hotline, hvor ofre og pårørende anonymt vil kunne henvende sig for at få hjælp og rådgivning.

Denne gruppe vil, på baggrund af sit indledende arbejde med at rådgive Den katolske Kirke, fremadrettet skulle udarbejde og præcisere allerede gældende retningslinjer til håndtering af seksuelle overgreb på børn og unge i alle dele af samfundet.

”Jeg finder det yderst tilfredsstillende, at vort katolske beredskab nu optimeres, og at arbejdsgruppen vil fokusere på seksuelle overgreb mod børn og unge i al almindelighed,” udtaler biskop Czeslaw Kozon.

Senere på ugen vil biskoppen mødes med politidirektør Johan Reimann, Københavns Politi, for at drøfte beredskabsplanens principper vedrørende politianmeldelse.

Bilag 24

Katolsk vagthund skal hindre sexmisbrug

Af Gina Dogget

Lederen af den tyske katolske kirke undskylder på ny over for ofrene i en række pædofilisager og lover en ekstra indsats for at hindre nye skandaler

Tysklands katolske kirke har fået en ny vagthund i form af en biskop, der er udpeget til at arbejde for, at der ikke finder seksuelt misbrug sted inden for kirken.

Det meddelte den tyske ærkebiskop Robert Zollitsch, der er leder af den katolske kirke i Tyskland, efter et møde med pave Benedikt XVI i Vatikanet fredag.

Samtidig gentog han sin undskyldning over for ofrene for misbruget.

- De tyske biskopper er forfærdede over, hvad der er sket, og over disse voldshandlinger mod børnene, sagde Zollitsch. Siden januar er en bølge af pædofiliskandaler skyllet hen over Tyskland, hvor 19 af landets 27 stifter er berørt. Der er også en sag om misbrug på en katolsk skole i Regensburg, hvor pavens storebror, den nu 86-årige Georg Ratzinger, var korleder fra 1964 til 1994. Det formodede seksuelle misbrug fandt imidlertid sted inden Ratzingers tid og blev aldrig diskuteret, har han sagt.

I sidste måned kom der som omtalt her i avisen meldinger frem om, at katolske præster har sexmisbrugt over 100 elever på jesuiterskoler rundt om i Tyskland.

Zollitsch har indrømmet, at de tyske biskopper i første omgang undervurderede problemet.

Biskoppen i Regensburg, Gerhard Müller, skabte torsdag røre, da han sagde, at sagen er blæst ud af proportioner, og at der ikke er grund til at involvere paven.

- Meget af denne ståhej er skabt af massemedierne, og vi har andre problemer i Tyskland i øjeblikket, sagde Müller.

- Desuden er der ikke grund til at gøre noget, for det er sager, der ligger langt tilbage i tiden, konstaterede han.

Samtidig understregede biskoppen dog, at kirken må yde ofrene fra dengang retfærdighed ved at rådgive dem og hjælpe dem med at bearbejde oplevelserne.

Også i Holland og Østrig er den katolske kirke nu ramt af anklager om seksuelt misbrug. Senest er to tidligere medlemmer af Wiens berømte drengekor stået frem og har fortalt om, hvordan de blev krænkede seksuelt i 1960'erne og 1980'erne. Det har tilsyneladende fået flere til at åbne for posen, for hos kirkens telefonlinje har man registreret en stigning i antallet af opringninger fra folk med lignende historier.

Fredag sagde en talsmand for koret så, at det er muligt, at medlemmer af koret har været udsat for seksuelt misbrug.

- Vi er klar over, at der kan have fundet tilfælde af misbrug sted tidligere, lyder det fra drengekolet.

Vatikan-talsmand fader Federico Lombardi erkendte i denne uge alvoren i den krise, kirken gennemgår.

De mange skandaler har ført til selvransagelse i kirken, hvor der lyder forslag om at tage emner som cølibat og holdninger til sex op til debat.

/ritzau/AFP

Fakta: SKANDALERNE

Adskillige katolske kirker i Europa har været ramme om omfattende pædofilisager, der har strakt sig over flere årtier, men først for alvor er kommet for dagens lys inden for de senere år.

Irland har oplevet en lang række skandaler, der i sidste måned fik pave Benedikt XVI til at skælde landets biskopper ud for at have forårsaget et alvorligt tillidsbrud. En præst har indrømmet at have misbrugt over 100 børn seksuelt, mens en anden siger, at han har misbrugt mindreårige i mere end 25 år. I alt menes 14.500 irske børn at have været udsat for præsternes misbrug.

I Tyskland er der dukket pædofiliskandaler op i 19 af landets 27 stifter. Blandt andet har to præster misbrugt børn i en jesuiterskole i 1970'erne og 1980'erne.

Østrig har også oplevet flere skandaler, blandt andet om en præsts årelange seksuelle misbrug i et kloster i Salzburg.

Senest har Wiens berømte drengekor erkendt, at der har fundet misbrug sted i koret.

Religiøse ledere i Holland iværksatte i denne uge en undersøgelse, efter at omkring 200 personer har fremsat beskyldninger om at være blevet misbrugt af kirkens præster i 1960'erne og 1970'erne.

I de seneste år har også den katolske kirke i USA været plettet af pædofiliskandaler. Den amerikanske kirke har siden 1992 måttet udbetale over to milliarder dollar i alt i erstatninger til ofrene.

Andre lande, der har været ramt af sexskandaler inden for den katolske kirke, omfatter Australien, Polen, Spanien, Frankrig, Canada, Mexico og Senegal.

Bilag 25

Debat: Den gejstlige anmeldelsespligt gælder kun, når den afværger nye overgreb

Af Peter Garde

SOM LIVSLANG ANKLAGER og straffedommer studsede jeg ved det voldsomme omfang af kritikken i Kristeligt Dagblad den 17. marts mod biskop Czeslaw Kozon for hans manglende anmeldelse af de af ham konstaterede meget gamle tilfælde af sædelighedsforbrydelser mod børn begået af danske katolske gejstlige.

Særligt undrede jeg mig over professor Kirsten Ketschers påstand om, at biskoppen har et juridisk ansvar ud over det strafferetlige. Den rette sammenhæng er, at der ikke består en direkte pligt til at anmelde selv de groveste forbrydelser, såfremt formålet kun er at straffe den skyldige eller eventuelt opnå en gunstig terapeutisk virkning for den forurettede. Derimod består der en indirekte anmeldelsespligt i medfør af straffelovens paragraf 141, som bestemmer straf for den, der med viden om, at en alvorlig statsforbrydelse eller en forbrydelse, der medfører fare for menneskers liv eller velfærd - dette omfatter utvivlsomt sædelighedsforbrydelser mod børn - eller for betydelige samfundsværdier, ikke gør, hvad der står i hans magt for at forebygge forbrydelsen, om fornødent ved anmeldelse til øvrigheden.

FOR AT SKÆRE DET ud i pap: Er anmeldelse nødvendig for at afværge en fremtidig forbrydelse, er den påkrævet, ellers ikke. Anmeldelsespligten er således meget snæver, men til gengæld er den på sit begrænsede område undtagelsesfri.

Ikke engang skriftemålets hellighed annullerer anmeldelsespligten, hvis anmeldelsen er nødvendig for at hindre en ny forbrydelse. Min hustru, som er teolog, var noget forbløffet, da jeg første gang fortalte hende dette.

Overført til biskop Kozons tilfælde: Som jeg husker sagen, har han kendskab til nogle tilfælde fra 1980'erne, de fleste gerningsmænd er døde, en enkelt lever, men virker ikke længere som præst, det vil sige, at der ikke er risiko for gentagelse. Her foreligger ingen anmeldelsespligt efter paragraf 141. Havde de forurettede ønsket anmeldelse, burde kirken have foretaget en sådan, men jeg er indforstået med, at biskoppen her har respekteret de forurettedes ønske om ikke at anmelde. Traumet ved at genopleve det gamle overgreb ved at skulle fortælle om det kan være for stort.

Hvis gerningsmanden derimod fortsat virker som præst, ville biskoppen ved at lukke øjnene - eller endog, hvad værre er, forflytte præsten til et andet sogn, hvor han kunne begå nye overgreb - sandsynligvis overtræde paragraf 141, men sådanne tilfælde foreligger efter det for mig oplyste ikke. Hvis biskoppens udtalelser skal forstås således, at han næppe heller ville anmelde sådanne, endnu hypotetiske forhold, er det kritisabelt.

Der er en glidende overgang mellem de tilfælde, hvor anmeldelse er nødvendig, og de tilfælde, hvor det er forsvarligt at undlade anmeldelse, og hvis biskoppen er i tvivl, bør han snarere anmelde en gang for meget end en gang for lidt. Om forbrydelsen er strafferetligt forældet, er ligegyldigt - her er jeg enig med professor Ketscher - og i øvrigt er forældelsesfristen meget lang, 10 år, og begynder først at løbe fra den forurettedes fyldte 18. år.

MIN KONKLUSION ER ALTSÅ, at medens biskoppen formentlig vil have en anmeldelsespligt for eventuelle nye overgreb, der i fremtiden måtte komme til hans kundskab, er der juridisk intet at bebrejde ham for den manglende anmeldelse af de af ham kendte gamle overgreb.

Om han af andre grunde, for eksempel ønsket om at sikre den danske katolske kirkes legitimitet, burde have anmeldt forholdene, er ikke mit bord, men jeg har sympati for, at han respekterede de forurettedes ønske om ikke at gå videre med sagen.

**Peter Garde,
forhenværende kriminaldommer
Frederiksgade 4,
Hillerød**

Bilag 26

Debat: Klamme katolske præster

Af LOTTE HEISE foredragsholder c/ o Jens Baggensens Vej 90, Århus N

Jeg er forarget, vred og oprørt over både den katolske og protestantiske kirkes håndtering af seksuelle overgreb mod børn, fortrinsvis drenge.

I århundreder har især katolske præster nydt magtens sødme parret med troens evigt angstfremkaldende skyldkompleks til at udnytte uskyldige drenge for at tilfredsstille deres perverse lyster.

Dette har været en velkendt og samtidig velbevaret hemmelighed blandt katolske præster, som måske endda har hygget sig med at dele deres seksuelle oplevelser og udskejelser med hinanden.

Drenge, hvis stemmer ikke engang var gået i overgang (så synger de nemlig bedre), er blevet seksuelt udnyttet, og som om det ikke var smertefuldt nok, har de også måttet leve med tavsheden, som de enten er blevet truet eller overtalt til af voksne mænd, som skulle være moralske forbilleder.

Klamt og grusomt

Vorherre bevare os! Det er så klamt og grusomt at tænke på, at imens præsterne har stået i fuld ornat og prædiket om skyld og synd, har de glædet sig til at komme ud i sakristiet og pille (og det der er langt værre) på drenge helt ned til femårsalderen.

Præster, der malende har beskrevet, hvorfor Jesus Kristus, Guds enbårne søn, måtte lide på korset, så unge som gamle næsten kunne mærke sømmene i hånd-fladen og smage eddikesvampen, som var det eneste, Jesus fik, da han tørstede, har efter denne salvelsesfulde prædiken tvunget børn til at smage ting, der er betydelig værre end en eddikesvamp.

Latterlig udmelding

Mon ikke de drenge, der hver morgen er vågnet med angsten siddende som en sten i maven, velvidende, at i dag ville det ske igen, har haft lyst til at skribe de samme ord som Jesus Kristus på korset: »Min Gud, Min Gud! Hvorfor har du forladt mig?«. Nu er det så kommet ud i lyset, at det ikke kun drejer sig om et par enkelte præster, men at det nærmest har været temmelig almindeligt.

Alligevel kan pave Bendikt XVI kun svinge sig op til at sige: »at sagerne har været håndteret dårligt«.

Hvis ikke det er latterligt, så ved jeg faktisk ikke, hvad der er det.

Det er ikke kun dobbeltmoralisk, det er slet ikke moralsk ansvarligt, at overhovedet for den katolske kirke ikke kan svinge sig op til noget større og mere fordømmende.

Han skulle kræve, at grundige undersøgelser bliver sat i gang for at finde ud af hvor, hvornår og hvordan det stadig foregår.

For det gør det!.

Slappe protestantiske præster

Som medlem af den danske folkekirke -jeg tror faktisk på Gud -overvejer jeg at melde mig ud, fordi jeg er så forarget over danske protestantiske præsters slappe holdning til deres katolske "kollegaer", som de af en eller anden besynderlig årsag åbenbart føler et moralsk fællesskab med og derfor også mener, at præster til enhver tid skal tage deres tavshedsløfte helt bogstaveligt.

Som fagperson i f. eks. sundhedssektoren har man udvidet indberetningspligt, hvis man får kendskab til overgreb mod børn.

Det gælder ligeledes læger, der også har tavshedspligt.

Men præsterne vil i Faderens, Sønnens og Helligåndens navn stiltiende lade børn blive udsat for seksuelle overgreb, når som helst og hvor som helst - fordi præster har tavshedspligt.

Helt ærligt! Det kan ikke undre, at danskerne lader kirkerne stå tomme og ubrugte - undtagen når vi synes, at de er en fed kulisser til bryllupper.

»Imens præsterne har stået i fuld ornat og prædiket om skyld og synd, har de glædet sig til at komme ud i sakristiet og pille på drengebørn helt ned til femårsalderen.

Billedtekst: Pave Benedict XVI skulle kræve, at grundige undersøgelser bliver sat i gang, for at finde ud af hvor, hvornår og hvordan misbruget af børn stadig foregår. Foto: AP

Bilag 27

Katolikker: Selvfølgelig skal overgreb indberettes

Retsordførere er dybt uenige om, hvorvidt præster skal indberette overgreb mod børn. Den Katolske Kirke i Danmark er åben over for nogle klarere retningslinjer.

Af KATRINE ØGAARD JENSEN

»Vi skal have fundet ud af, hvad rækkevidden af præsters tavshedspligt er. For lige nu står den åbenbart højere end pligten til at indberette, når der er begået overgreb mod børn.« Sådan lyder kritikken fra SF's retsordfører, Karina Lorentzen, der vil have kirkeog justitsministrene i samråd om pligten til at oplyse om overgreb mod børn. Det sker efter kontroversielle udtalelser fra biskoppen for Den Katolske Kirke i Danmark, Czeslaw Kozon, om at kirken hverken er forpligtet til at undersøge gamle sager om sexmisbrug af børn eller anmelde eventuelle nye sager til politiet. Czeslaw Kozon kender selv til fire-fem tilfælde tilbage i 1980'erne eller tidligere af overgreb på børn og unge i den katolske kirke i Danmark, som aldrig er blevet meldt til myndighederne.

Og det burde ikke kunne ske, mener Karina Lorentzen, der bakkes op af retsordfører Karen Hækkerup (S): »I et retssamfund skal det være sådan, at en kriminel handling bliver anmeldt. At den skyldige får en dom og en behandling, og at offeret får noget erstatning. Det nytter ikke noget, at den slags bliver klaret internt i nogle religiøse, lukkede cirkler. Det hører middelalderen til,« mener Karen Hækkerup.

Hos Venstre er retsordfører Kim Andersen af en ganske anden opfattelse. Han mener, at præsters tavshedspligt er sund for samfundet, da fortrolige samtaler med en præst kan tage »damp af nogle kedler«. »Alternativet kan jo være, at forbrydelsen ikke bliver opdaget, og at gerningsmanden bare går med det selv og bliver et forkrøblet og afstumpet menneske - eller begår kriminaliteten igen,« siger han.

Også Dansk Folkepartis retsordfører, Peter Skaarup, er skeptisk, selv om han er enig i, at overgreb mod børn skal indberettes til myndighederne.

Opfordring til selvjustits

»Det er meget nemt at sige, at der skal være en indberetningspligt, men hvis den ikke kan håndhæves, kan det ikke bruges til noget. Jeg tror i første omgang, at vi skal satse på, at den nuværende debat og selvransagelse i den katolske kirke får en virkning,« siger Peter Skaarup og opfordrer i stedet til selvjustits.

Denne selvjustits kan dog være svær at opretholde, når hele spørgsmålet om indberetnings- og tavshedspligt ligger i en juridisk gråzone.

Derfor efterlyser Den Katolske Kirke i Danmark, at der bliver nedsat en kommission bestående af teologer, psykologer og jurister til at komme med et løsningsforslag.

»Hvis der er foregået seksuelt misbrug af børn i kirkelig sammenhæng, skal tingene selvfølgelig afdækkes, så de kriminelle forhold bliver overdraget til de civile myndigheder.

Men de personer, der er under anklage, skal sikres en retslig sikkerhed, så de ikke bare bliver hængt ud,« siger informationschefen i den katolske bispedømme København, Niels Messerschmidt, og understreger, at han imødekommer en debat om præsternes tavsheds- og indberetningspligt.

»Sådan noget kræver et større udredningsarbejde, men vi hilser det velkommen og vil være meget glade for, at der kommer noget fokus på det, for det er en gråzone.

Og når tingene er afklaret, bliver det nemmere,« mener han.

katrine.jensen@jp.dk

Bilag 28

SEKSUELT MISBRUG: Dansk biskop afviser at undersøge sager om sexmisbrug

Af Tobias Stern Johansen

Selvom pædofiliskandaler fortsat skyller ind over den katolske kirke i Tyskland, vil den katolske kirke herhjemme ikke kulegrave sager om danske præsters misbrug af børn, siger den katolske biskop Czeslaw Kozon
Czeslaw Kozon, kender du til sager om misbrug af børn i den katolske kirke herhjemme?

- Der har været fire-fem sager inden for de sidste 100 år, og ingen af dem har fundet sted, mens jeg har været biskop. De fleste sager ligger så langt tilbage, at jeg kun har hørt om dem indirekte og slet ikke fra ofrene selv. Jeg vil ikke kalde dem rygter, men det er oplysninger, der er kommet frem lang tid efter, at det er sket, og uden anmodning om nogen form for indgriben. Der er tale om almindelige katolikker, der har hørt noget om en præst eller en medarbejder. Det er aldrig noget, der formelt er kommet på bordet som pædofili i strengeste forstand.
Hvorfor har ofrene ikke bedt kirken gribe ind?

- Ofrene kender vi som regel ikke. Og slet ikke, når det ligger flere årtier tilbage. Jeg har en gang fået en henvendelse fra en mor, hvis datter havde oplevet noget med en præst. Men moderen forlangte ikke, at sagen skulle tages op. Præsten var døde på det tidspunkt, og derfor så hun ingen anledning til at gå videre med sagen. De involverede præster er døde i dag på nær en, og han er ikke længere i aktiv tjeneste. Så det er ikke længere aktuelt.
Hvorfor ikke undersøge sagen om den præst, der stadig er i live?

- Sagen fandt sted i slutningen af 1980'erne, og jeg fik først kendskab til den i 2003. Vi kiggede nøje på den og fandt ud af, at der ikke var grundlag for en politianmeldelse, fordi sagen ifølge dansk retspraksis var forældet.

- Præsten kunne stadig forblive som præst i kirken, men ud fra restriktioner om, at han ikke kunne have med børn og unge at gøre - han kunne for eksempel arbejde som præst på plejehjem. Men han ville ikke underkaste sig restriktionerne og valgte derfor selv at forlade præstegerningen i 2003.

- Ofret var ikke et barn i juridisk forstand, men et yngre menneske. Vi havde kontakt med vedkommende og de pårørende, men vedkommende ønskede ikke vores hjælp på det tidspunkt. Selvfølgelig var vedkommende meget såret, men jeg har ikke indtryk af, at vedkommende var vred på kirken og derfor ikke ville have hjælp.
Der kunne være en vigtig signalværdi i at undersøge de fire-fem sager til bunds. Vil du gøre det?

- Nej, jeg vil hellere koncentrere mig om, hvad der måtte komme af mennesker, der i aktuelle situationer mener at have oplevet noget og ønsker hjælp. Når det drejer sig om døde præster og sager, der ligger årtier tilbage, ville det blive meget vanskeligt at finde ud af, hvad der er foregået.

Hvad gør I for at hindre overgreb på børn eller hjælpe ofre for overgreb i den katolske kirke?

- Nu har vi en beredskabsplan og en folder med oplysninger om, hvor folk kan henvende sig, hvis de har været udsat for overgreb. Her siger vi utvetydigt, at det ikke er vores ønske, at folk skal sidde inde med noget, som piner dem. Men vi kan kun lytte til dem, der måtte henvende sig.

Hvad går den beredskabsplan ud på?

- Vi har udpeget en præst og en psykolog, som folk kan henvende sig til. De vil holde mig underrettet om, hvad de hører. Kommer der en sag, vil vi drøfte den og give den videre til et fagetisk råd bestående af en jurist og en socialrådgiver, som ikke er katolikker, og som vil rådgive os i forhold til, hvad vi videre skal gøre.

Vil I melde en præst til politiet, hvis I bliver rådet til det?

Nej. Det er ofrene eller ofrenes værge, der skal anmelde sager. Vi er ikke forpligtet som kirke til at anmelde, men vi vil selvfølgelig bistå ofrene i enhver form for opklaring.

Hvorfor lavede I en beredskabsplan og en folder?

- På grund af de sager om overgreb, der har været i USA og Irland og andre steder. Vi ville gerne tilkendegive over for eventuelle ofre, at det her er noget, vi tager alvorligt, og at vi vil hjælpe dem bedst muligt.

Kan du afvise, at der finder overgreb sted i den katolske kirke i Danmark?

- Det ved man jo aldrig, før det bliver meldt. Men jeg har ingen grund til at formode, at der foregår noget. Vi har ikke

truffet særlige forholdsregler ud over at indhente lovpligtige børneattester.

Så I sørger for at indhente børneattester på de medarbejdere, der har med børn at gøre?

- Ja. Hver gang en præst skal ansættes, indhenter vi børneattest. Det tjekker jeg i den indgående post til kirken. Derfor kan jeg med 100 procents sikkerhed sige, at det for præsternes vedkommende bliver gjort.

Hvad med andre ansatte og frivillige medarbejdere?

- Her er det menighedsrådenes eller de pågældende katolske organisationers ansvar at indhente børneattester. Hvad der foregår på de katolske skoler, har jeg ikke indblik i. Rent kirkeligt er det mit ansvar, men juridisk set sidder de selv med ansvaret.

Vi har hørt om omfattende misbrug af børn i den katolske kirke i USA, Irland, Østrig, Holland og senest Tyskland.

Hvorfor mener du, der er så mange sager netop i den katolske kirke?

- Trods det tragiske i, at det foregår i den katolske kirke, skal man huske, at langt de fleste overgreb foregår i ikke-kirkeligt regi og begås af mennesker, som ikke har forpligtet sig til at leve i cølibat. Der har altid været brodne kar i alle menneskelige sammenhænge - kirkelige eller ej.

- Vi skal også huske på, at det ikke er sager, som er foregået inden for de sidste 14 dage, men inden for de sidste årtier.

Selvom det gør et voldsomt indtryk, så er det stadig kun en ringe del af de katolske gejstlige, der har gjort sig skyldige i misbrug. Var de her sager taget hen ad vejen, havde de stadig været beklagelige, men de ville ikke have gjort så voldsomt et indtryk. Det er en stor opsamling af sager, der skulle have været tacklet anderledes i fortiden. At det nu kommer på bordet på en gang, betyder ikke, at det kun er særligt slemt i den katolske kirke.

Hvad betyder de mange sager for den katolske kirke i Danmark?

- Sagerne er dybt beskæmmende og beklagelige. Det er ikke sådan, at folk vender kirken ryggen og holder op med at komme i kirken. Men det kan ikke undgå at påvirke folks syn på kirken. Vi skal bruge meget tid på at afgive kommentarer og forklaringer, hvor vi allerhelst ville koncentrere os om vores mission - at forkynde evangeliet og samle folk i kirken.

johansen@kristeligt-dagblad.dk

Billedtekst: Ceslaw Kozon er biskop og leder for de omtrent 35.000 danske katolikker. - Foto

Bilag 29

Massiv kritik af katolsk biskop

Af Tobias Stern Johansen

Den katolske biskop i Danmark sætter kirkens troværdighed over styr ved hverken at ville undersøge gamle sager om sexmisbrug eller anmelde nye sager til politiet, mener en række forskere

Den katolske kirkes troværdighed i Danmark er i færd med at lide et kolossalt knæk, og skylden ligger hos kirkens overhoved, biskop Czeslaw Kozon. Sådan lyder kritikken fra en række forskere i jura, teologi og børns rettigheder samt fra kirkens eget bagland, efter at den katolske biskop i Danmark forleden sagde, at kirken hverken er forpligtet til at undersøge gamle sager om sexmisbrug af børn eller anmelde eventuelle nye sager til politiet. Czeslaw Kozon kender selv til fire-fem tilfælde tilbage i 1980'erne eller tidligere af overgreb på børn og unge i den katolske kirke i Danmark, som aldrig er blevet meldt til myndighederne.

Dermed er biskoppen på kant med loven, mener professor og dr.jur. ved det juridiske fakultet på Københavns Universitet, Kirsten Ketscher.

- En stor institution som den katolske kirke er på alle måder juridisk ansvarlig for, at sager om overgreb bliver undersøgt og stoppet. Det gør man ikke ved at sige, at man hverken vil undersøge tidligere overgreb eller melde nye overgreb til politiet, siger hun og tilføjer, at biskoppen muligvis overtræder loven.

- Hvis han ved, at børn er blevet misbrugt og samtidig giver udtryk for, at det må ofrene selv klare, kan det i yderste konsekvens dreje sig om en form for undladelsesforbrydelse i relation til straffeloven. Hans begrundelse med, at de pågældende præster er døde eller taget ud af tjeneste, er ligegyldig. Sagerne er jo ikke politimæssigt efterforsket, siger Kirsten Ketscher.

Biskoppens afvisning af at melde sager til politiet kan virke som en beskyttelse af overgrebsmænd, vurderer Caroline Adolphsen, ph.d.-stipendiat ved juridisk institut, Aarhus Universitet, med speciale i mindreåriges rettigheder.

- Det er dybt problematisk at sige sådan noget. Selvom man kan argumentere for, at han ikke har strafferetlig pligt til at gå til politiet, har hans udsagn en problematisk signalværdi. Det signal, han sender til både ofre og potentielle krænkere, er, at det her er noget, vi løser internt i kirken - det blander vi ikke myndighederne ind i, siger hun.

Ifølge studieleder og lektor i teologi ved Aarhus Universitet, Peter Lodberg, vil det få fatale konsekvenser for kirken ikke at kulegrave de fire-fem sager om misbrug:

- Hvis kirken ingenting gør, vil sagerne være som en snebold, der ruller og bliver så stor, at den vil ødelægge den katolske kirkes opbakning og troværdighed i Danmark. Disse sager har så alvorlig karakter, at dem skal man bare til bunds i, siger han.

Ifølge Per Schultz Jørgensen, medlem af Børnerådet og professor og dr.phil. i psykologi med speciale i børn og unge, skal biskoppen og den katolske kirke ikke som lægmænd afgøre, om en sag skal anmeldes eller ej.

- Hvis sagen skønnes at falde ind under lovgivningen som en ulovlig handling mod børn og unge, skal myndighederne afgøre, hvad der bør gøres. Alt andet kan kun opfattes som at løbe fra sit ansvar, siger han.

Kritikken af biskoppen kommer også fra kirkens egne rækker.

I et indlæg i Kristeligt Dagblad i dag kritiserer katolik Hans Riese katolske ledere, herunder den danske biskop, for den "totale mangel på vilje og evne til selvransagelse" i forbindelse med pædofilisager.

- Jeg ved ikke, hvem det er, der rådgiver biskop Kozon, men det synes som om, biskoppen er totalt uvidende om, hvad der rører sig blandt lægfolket, skriver han.

Biskop Czeslaw Kozon afviser stadig at undersøge tidligere sager om sexmisbrug, og han mener, at kritikken af ikke at ville anmelde sager til politiet er uberettiget.

- Der er ikke tale om en principholdning, selvom jeg har fået en jurists udsagn for, at der ikke er anmeldelsespligt. Jeg vil gerne modificere mit udsagn og sige, at hvis en seriøs og uvildig rådgivning siger noget andet end det, jeg tidligere har sagt, så vil jeg lytte til det. Men jeg ønsker ikke at tage stilling til fremtidige situationer, før de foreligger. Det eneste, jeg nu kan sige, er, at jeg vil rådføre mig med vores fagetsiske råd for hverken at overreagere eller undlade at reagere, hvis en ny sag foreligger.

Bilag 30

Biskop beklager håndtering af sager om sexmisbrug

Af Tobias Stern Johansen

Efter de seneste ugers voldsomme kritik beklager den katolske biskop i Danmark Czeslaw Kozon nu sin håndtering af sager om seksuelle overgreb i Danmark. Biskoppens troværdighed er dog stadig svækket, mener kritikere

Den katolske biskop i Danmark, Czeslaw Kozon, beklager nu, at han for nylig afviste at undersøge fire-fem sager om seksuelle overgreb i kirken, som aldrig er blevet undersøgt eller meldt til politiet. Beklagelsen kom i lørdags, samme dag som biskoppen vendte tilbage fra sit ugelange besøg i Vatikanet - og flere uger efter at biskoppen blev kritiseret af katolikker, forskere og børneorganisationer efter et interview i Kristeligt Dagblad.

Hele Kirken gennemlever i øjeblikket en yderst vanskelig og smertefuld tid, som også vort bispedømme er berørt af. Fortsat afsløring af præsters seksuelle overgreb mod børn og unge vækker berettiget sorg, skuffelse, vrede og forargelse. Debatten er herhjemme yderligere blevet forstærket af mine udtalelser (...) og senere ved, at der blev sået tvivl om den rette håndtering af sager om seksuelle overgreb her i bispedømmet, skriver biskop Czeslaw Kozon i brevet, som findes på den katolske kirkes hjemmeside, og fortsætter: Jeg beklager på denne måde at have bidraget til følelsen af usikkerhed og håber, at beslutningen om at udrede omfanget af seksuelle overgreb begået i bispedømmet må skabe fuld afklaring og yde ofrene den tiltrængte retfærdighed. Biskoppens beklagelse får en lunken modtagelse fra biskoppens eget bagland. Medlem af den katolske Sankt Laurentii Kirke i Roskilde Hans Riese, der for nylig kritiserede biskoppen for den totale mangel på vilje og evne til selvransagelse i forbindelse med pædofilisager, kalder den forsinkede beklagelse for grotesk. - Biskoppen burde i øvrigt love, at han ikke vil lave sådan et fejltrin mere. Ved samme lejlighed bør han klart tilkendegive, dels at den undersøgelseskommision, han nu vil nedsætte, vil bestå af uvildige personer - gerne også personer hentet uden for katolsk regi - dels at kommissionens kommissorium udformes så bredt, så vi katolikker ved, at intet forbliver uundersøgt eller fejlet ind under gulvtæppet, siger han.

Biskop Czeslaw Kozon har allerede en gang inden for det seneste år måttet beklage sine udtalelser: Da Vatikanet sidste år bakkede op om ekskommunikationen af moderen til en niårig pige, der havde fået en abort efter at være blevet seksuelt misbrugt, gjorde den danske biskop ligeså. Da Vatikanet siden beklagede den prompte udelukkelse, fulgte Czeslaw Kozon efter. Ifølge tidligere lektor og teolog Peder Nørgaard-Højen, som har forsket i den katolske kirke, retter Kozon sig konsekvent efter Vatikanets kurs. - Og når Vatikanet mildest talt har haft en siksak-kurs i de her sager, så får Kozon det også. Det viste sig fuldstændigt tydeligt med den lille pige i Brasilien, og nu viser det sig igen. Paven har nu bedt de irske biskopper om at rydde op og samarbejde med de borgerlige myndigheder. Det er nye toner fra Vatikanet. Og det er et budskab, Kozon har taget med sig hjem fra Rom, siger Peder Nørgaard-Højen og tilføjer, at biskoppens mangel på handlekraft svækker kirkens troværdighed i Danmark.

- Det, biskoppen nu er nået frem til, har hele tiden været en selvfølge for almindelige danskere. Kozons håndtering afslører en leder, som har deponeret sit lederskab i Vatikanet og ikke der, hvor han skal være leder. Han tager ikke selv ansvar, men handler først, når chefen i Rom har talt. Derfor mister han autoritet i forhold til sit embede her til lands. Og det kan få den virkning, at næste gang Kozon udtaler sig kategorisk, vil alle sige lad os nu vente og se, hvad paven siger. Det er dog ikke alle katolikker, der kun har kritik tilovers for deres biskop. Selvom beklagelsen ikke vil genoprette kirkens troværdighed, er den et vigtigt første skridt på vejen til selvransagelse, mener lederen af Økumenisk Center i Århus, dr.phil. Eva Nordentoft:

- Det havde været godt at begynde med en beklagelse, men Kozon er en forsigtig mand, som nu har været i Rom og derved er blevet klogere. Så jeg kan kun tiltræde hans beklagelse. Men det vil alligevel vare længe, før kirken får genvundet sin troværdighed, siger hun.

Tidligere folketingskandidat (K), katolik og formand for foreningen Pornofrit Miljø Lone Skov Al Awssi, som for nylig kritiserede biskoppens håndtering, modtager også hans beklagelse med begejstring.

- Jeg er sikker på, at det er biskoppens egne modne overvejelser, der har ført til beklagelsen. Han har indset, at hans udtalelser ikke var elegante, og det er jeg glad for. For selvfølgelig vil biskoppen gerne have denne sag bragt til ende på en sober måde, siger hun.

johansen@kristeligt-dagblad.dk

Billedtekst: Efter sit ugelange besøg i Vatikanet har biskop Czeslaw Kozon nu valgt at beklage sin håndtering af sager om seksuelle overgreb i den katolske kirke i Danmark. - Foto: Leif Tuxen.

Bilag 31

Flertal vil ændre forældelsesfrist i sager om sexmisbrug

Af Tobias Stern Johansen

Et politisk flertal kræver nu, at justitsministeren reviderer forældelsesfristen for anmeldelser af seksuelle overgreb. Dansk Folkeparti vil have fristen afskaffet

Det voksende antal sager om seksuelle overgreb i den katolske kirke i Danmark udløser nu krav fra et flertal i Folketinget om at ændre eller helt afskaffe forældelsesfristen for anmeldelse af seksuelle overgreb mod børn og unge op til 18 år. Flertallet bestående af Dansk Folkeparti, SF, Socialdemokraterne, De Radikale og Enhedslisten markerer sig med en opfordring til justitsminister Lars Barfoed (K) om at ændre loven, efter at en række sager om overgreb i den katolske kirke har vist sig at være juridisk forældede og derfor ikke kan føre til straf ved domstolene. Som loven er nu, skal et overgreb anmeldes senest 10 år efter, at den krænkede er fyldt 18 år.

- Det er helt forkert, at folk, der har begået sexmisbrug i den katolske kirke, ikke kan retsforfølges, fordi sagerne er forældede. Ofre for sexmisbrug i den katolske kirke i Danmark skal have oprejsning både juridisk og moralsk, og her bør det første skridt være at afskaffe forældelsesfristen. Det her handler om ofre for seksuelt misbrug i alle dele af samfundet, siger retsordfører Marlene Harpsøe (DF).

De Radikale er åbne for Dansk Folkepartis forslag om at afskaffe forældelsesparagraffen.

- Ministeren skal ind i sagen, og det kan ikke gå hurtigt nok, siger retsordfører Lone Dybkjær (R).

Ifølge Socialdemokraterne er sagerne om misbrug i den katolske kirke "danmarkshistoriens største misbrugssag", og skandalen bør tvinge justitsministeren til at undersøge, om forældelsesfristen skal ændres for alle.

- Justitsministeren bør vurdere, om reglerne er tidssvarende, eller om noget skal laves om. Hvis det er et generelt problem, at sager om overgreb bliver forældede, vil det være fornuftigt at ændre på forældelsesfristen. Og selvom det er svært at løfte bevisbyrden for noget, der ligger så mange år tilbage, kan politiet stadig undersøge, om de påståede gerningsmænd har begået forbrydelser siden, siger retsordfører Karen Hækkerup (S).

Men ændringer af forældelsesfristen vil forringe retssikkerheden, lyder det fra De Konservative.

- Det vil være meget svært at finde beviser og svært for den mistænkte at bevise sin uskyld, når sagerne er så gamle. Vi kan derfor få nogle meget trælse sager, som falder ved domstolene, og det er hverken hensigtsmæssigt for ofret eller for den mistænkte. Og har man ikke som 25-årig mod på at gøre noget ved sagen, har man det sikkert heller ikke som 58-årig, siger retsordfører Tom Behnke (K).

Venstres retsordfører Kim Andersen vil ikke kommentere sagen, før han har drøftet den med folketingsgruppen.

Justitsministeriet og Socialministeriet opretter nu en arbejdsgruppe, der skal undersøge mulighederne for at hjælpe ofre for seksuelle overgreb. Arbejdsgruppen er en del af en kommende samlet strategi til bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn. Den katolske kirke har desuden indvilget i at lave en uvildig advokatundersøgelse af sager om misbrug i kirken.

johansen@kristeligt-dagblad.dk

. - Foto: Leif Tuxen.

Bilag 32

Katolsk informationschef melder sig ind i kirke-kritisk Facebook-gruppe

Af Tobias Stern Johansen

Den katolske kirkes pressechef i Danmark har meldt sig ind i en internetgruppe, som kritiserer kirkens håndtering af pædofilisager. Kirken er ved at forstå, at den må vise åbenhed for at overleve krisen, mener ekspert

Den katolske kirke i Danmark viser en gryende forståelse for, at den må lytte til egne medlemmer og være åben omkring sin håndtering af sager om seksuelle overgreb, hvis den skal bevare sin troværdighed trods det voksende antal anmeldelser om seksuelle overgreb.

Det er meldingen fra teolog og tidligere forsker i den katolske kirke Peder Nørgaard-Højen, efter at den katolske kirkes informationschef Niels Messerschmidt i weekenden meldte sig ind i Facebook-gruppen Åben kirken op, der er oprettet af katolikker, som forholder sig kritisk til den katolske kirkes håndtering af sager om sexmisbrug.

Gruppen, som tæller 112 medlemmer, mener, at måden at håndtere disse sager på viser en lukkethed og en meget usund kultur i den katolske kirkes hierarki. Og gruppen vil vise omverdenen, at vi er katolikker, der bekymrer os om vores kirke, der holder af vores kirke - men som mener, at det er helt uacceptabelt, at der ikke før er reageret på disse sager om misbrug - og at sagerne og måden at håndtere disse på i virkeligheden er et tragisk symptom på lukkethed og manglende evne til selvkritik. Senest har gruppens initiativtager, Johannes Nordentoft, i et indlæg på gruppens hjemmeside i søndags opfordret pave Benedikt XVI til at gå af efter anklager om pavens medvirken til at forhale sager om seksuelle overgreb.

Den katolske kirkes informationschef Niels Messerschmidt vil ikke kommentere beskyldningerne mod paven, men er enig i en del af gruppens kritik:

- Jeg kan godt genkende mig selv i de synspunkter, som bliver præsenteret i gruppen. Der er nogle af de ting, der er rigtige. I mange af de sager, der er kommet frem i udlandet, har kirken ikke behandlet sagerne ordentligt. Når der for eksempel er biskopper i Irland, som afskediges eller fratræder deres stilling, så er det, fordi der er foregået noget, som ikke er håndteret på den rigtige måde, siger han.

Han mener ikke, at den katolske kirke i Danmark kunne have reageret hurtigere eller bedre, end den har gjort de seneste uger. Og han er primært medlem af Facebook-gruppen for at følge med i almindelige katolikkers syn på kirkens håndtering.

- Det er vigtigt for mig at være med som observatør der, hvor sagerne bliver diskuteret. Vi er i en fase, hvor det er meget vigtigt at lytte til, hvad der bliver sagt blandt katolikker. Vi kan ikke løbe fra, at der internt i kirken er kritik og debat om kirkens håndtering af pædofilisager både i Danmark og i udlandet. Det betyder ikke, at jeg deler alle de holdninger, der præsenteres af Facebook-gruppen, siger han.

Informationschefens indmeldelse er et positivt træk fra den katolske kirkes side, mener tidligere lektor og teolog Peder Nørgaard-Højen.

- Det er udtryk for, at kirkens ledelse er interesseret i at høre, hvad der foregår blandt medlemmerne kombineret med en gryende forståelse for, at de her sager om pædofili kunne have været håndteret anderledes - både på verdensplan og i de lokale kirker. Kirken er ved at forstå, at man må vise åbenhed og tage hensyn til kirkens medlemmer og dem, der er berørt af pædofilisager, hvis man skal komme nogenlunde helskindet ud af krisen, siger han.

Katolik og initiativtager til Facebook-gruppen Johannes Nordentoft er ligeledes positivt stemt for, at kirkens ledelse viser interesse for kirkens medlemmer ved at melde sig ind i en gruppe af kritiske katolikker:

- Det har hele tiden været meningen, at gruppen skal fungere som platform for debat blandt katolikker. Så det er udmærket, at han melder sig ind - også selvom han ikke nødvendigvis er enig med os hele vejen.

Biskop Czeslaw Kozon er ikke enig i Facebook-gruppens synspunkter, men ser samtidig ikke noget problem i, at kirkens informationschef er medlem.

Jeg kan ikke generelt slutte mig til gruppens præsentation (...) Det er for mig ikke noget problem, at Niels Messerschmidt for at orientere sig er med som observatør på diverse Facebook-grupper, skriver han i en mail til Kristeligt Dagblad.

johansen@kristeligt-dagblad.dk

Bilag 33

Katolikker kritiserer håndtering af sexmisbrug

Af Tobias Stern Johansen

Danske katolikker harmes over den katolske biskop i Danmark Czeslaw Kozon, som afviser at undersøge sager om overgreb på børn og unge

En række fremtrædende katolikker slutter sig nu til de seneste dages massive kritik fra forskere og børneorganisationer af den katolske kirkes håndtering af sager om overgreb på børn og unge i Danmark. Biskop Czeslaw Kozon sagde forleden, at kirken hverken er forpligtet til at undersøge fire-fem tidligere sager eller anmelde eventuelle nye sager til politiet. Det udsagn er helt utilstedeligt, mener katolik og salgsdirektør i Star Tours Stig Elling.

- Det er hamrende galt, at kirken på denne måde forsøger at beskytte sig selv. De sager skal undersøges til bunds af myndighederne. Det har en kæmpe signalværdi at lave en undersøgelse - og en undersøgelse kan også forebygge, at det sker igen, siger Stig Elling og tilføjer:

- Biskoppen må forstå, at vi lever i 2010 og ikke i middelalderen, hvor kirken klarede den slags inden for murene, og præster derfor kunne leve videre i deres egen beskyttede verden.

Samme kritik lyder fra tidligere folketingskandidat (K), katolik og formand for foreningen Pornofrit Miljø Lone Skov Al Awssi.

- Jeg håber inderligt, at danskere er i stand til at skelne mellem religionen og den praksis, den katolske kirke for øjeblikket udøver. For det her skader virkelig kirkens troværdighed, siger hun.

I kølvandet på de mange pædofiliskandaler i udlandet sagde Pave Benedikt XVI i 2008, at den katolske kirke har været dårlig til at håndtere forbrydelserne og nu sidder med et gudgivent ansvar for at komme til bunds i sagerne. Den pointe bør Czeslaw Kozon tage til sig, pointerer Lone Skov Al Awssi.

- Det må være slut med at tænke på den katolske kirkes ry. Der er et alt for stort fokus på, hvordan sagerne skader den katolske kirke, men det er ikke der, vores sympati skal ligge - den skal ligge hos ofrene. Kirken kan ikke sidde og vente på, at ofrene selv handler, for de kan rent psykisk være ramponerede, siger hun.

Formand for den katolske reformbevægelse Vi er også Kirken Kaare Rübner Jørgensen har skrevet et åbent brev til Czeslaw Kozon, hvori han kritiserer biskoppens håndtering.

- Han har tilsyneladende ikke forstået, at der er tale om kriminelle handlinger, som ikke kan gemmes væk inden for kirkens vægge. Det hidser os op, når han siger, at han ikke vil undersøge gamle sager, siger Kaare Rübner Jørgensen. Han påpeger, at mange katolikker har en meget stor respekt for den katolske kirkes autoriteter.

- Overlader kirken ansvaret for at anmelde overgreb til ofrene eller deres forældre, anmeldes de derfor ikke. Hvis kirken vil bevare sin anstændighed, må den selv opsøge ofrene og tilbyde dem al den hjælp, de har brug for.

Kritikken er langt ude, mener katolsk sognepræst i Sct. Knuds Kirke, Fredericia, Thomas Birkheuser.

- Som biskoppen selv siger, ligger sagerne langt tilbage, præsterne er døde, og ofrene selv har ikke ønsket at melde noget. Det må være ofrene selv, der skal anmelde sager. Og biskoppen har grebet ind, da han i 2003 flyttede en præst, der havde begået overgreb, siger Thomas Birkheuser og tilføjer, at den store presseomtale kan føre til hetz mod katolske præster.

- Jeg er naturligvis enig i, at enhver reel sag er alvorlig og skal frem i lyset, men jeg frygter samtidig, at der er og vil blive anmeldt sager, som er usande - ligesom med mange anklager om voldtægt, der siden frafaldes. I så tilfælde er det os præster, som bliver ofre, siger han.

Biskop Czeslaw Kozon afviser stadig at undersøge gamle sager om overgreb på børn og unge:

- At jeg har nævnt de gamle sager, er netop udtryk for et ønske om ikke at feje noget ind under gulvtæppet. Hvis det er sager, der er foregået for årtier siden, er der ikke juridisk grundlag for at følge op på dem, og eftersom vores viden om dem er meget sporadisk, er det også umuligt at finde frem til, hvad der er foregået.

Tidligere presserådgiver for den katolske kirke i Danmark Iben Tranholm påpeger, at den katolske kirke ikke er trænet i at tænke i en moderne medieverden:

- Og derfor kommer kirken så galt af sted i offentligheden og fremstår kold i forhold til noget meget alvorligt. Kirken burde blive meget mere opmærksom på, hvordan den kan få stoppet de her problemer, så de ikke løber løbsk.

johansen@kristeligt-dagblad.dk

Bilag 34

Katolsk kirke: Vi er i krise

De seneste ugers massive kritik af den katolske kirkes håndtering af sager om seksuelle overgreb har efterladt den i krise. I går tog kirken initiativ til en ny undersøgelsesgruppe.

Af Eva Jung

Den katolske kirke har malet sig selv op i et hjørne efter flere ugers slingrekurs om overgreb mod børn. Den massive kritik har efterladt kirken svækket, siger den selv.

»Vi er i krise på flere måder.

Både i forhold til, hvad omverdenen tror, vi står for - men også internt blandt katolikkerne, hvor nogen siger, at vi skulle have nedsat en ekstern undersøgelsesgruppe fra dag et,« siger talsmand for den katolske kirke, Niels Messerschmidt.

Krisen er udsprunget af, at man fra kirkens side nu er bekendt med op til 15 sager om overgreb af seksuel karakter mod mindreårige i Danmark. I går tog kirken derfor kontakt til Børnerådet, som skal stå i spidsen for en uvildig undersøgelsesgruppe og bad samtidig Københavns politi om rådgivning.

Men sagen begyndte for flere uger siden, da biskop Czeslaw Kozon sagde, at han ikke ville gå ind i fire kendte overgreb. I mellemtiden har han præciseret, at det var fordi, sagerne var forældede.

Kirken foreslog derfor først en undersøgelsesgruppe, som blandt andet skulle bestå af kirkens folk.

Slingrekursen har ifølge Niels Messerschmidt betydet, at omkring 30 personer har rettet henvendelse til den katolske kirke for at melde sig ud.

»Nogen har følt, at det her gennemsyrede hele kirken.

Det er selvfølgelig ærgerligt, fordi den katolske kirke har ellers et meget højt moralbegreb.

Derfor er vi i den grad berørt af det,« siger Niels Messerschmidt.

Over hele Europa

Den danske kirke er ikke alene om sin krise. Flere steder i Europa vælter det frem med sager om overgreb mod kordrenge, skolebørn og andre mindreårige. Niels Messerschmidt mener dog ikke, at man kan klandre den katolske kirke for at tiltrække pædofile.

»Jeg tror, at det store fokus på den katolske kirke har gjort, at de misbrugsskandaler, som kommer frem nu, er meget koncentreret. De danske sager rækker jo helt tilbage til 1890'erne. Målte man på samme måde inden for andre organisationer, er jeg sikker på, der ville være samme mønster,« siger han.

Inden gårsdagens beslutning om et uvildigt råd skulle sagerne også have været undersøgt af kirkens folk. Det vakte forargelse fra flere sider bl. a. hos Thora Center for seksuelt misbrugte i Danmark.

»De, jeg har mødt, har i den grad tabt tilliden til kirken.

Så kan man godt forstå, det bliver svært, hvis de skal henvende sig til et udvalg, hvor der sidder repræsentanter fra det sted, de har haft det så svært med,« siger psykolog og leder af centeret Bodil Dichow.

Et par sager om året

På Thora Center er der hvert år unge, der henvender sig, fordi de er blevet udsat for overgreb i kirkeligt regi.

»Hos os differentierer vi ikke mellem kirkerne, men vi har et par sager om året, og heriblandt oplever vi også sager fra den katolske kirke,« siger Bodil Dichow.

Ifølge Niels Messerschmidt er der tale om tre-fire personer, som skulle have begået overgrebene i Danmark: »Ingen af dem skulle være aktive i deres virke længere, men det skal selvfølgelig efterforskes.

« Ifølge den katolske kirke ligger de indtil nu kendte sager minimum tyve år tilbage og er dermed sandsynligvis forældede. Politiet har derfor ikke mulighed for at træde ind, hvis der blandt kirkens nuværende ansatte er en forældet sag.

»Vi håndterer det, man kan straffe folk på. Spørgsmålet om hvorvidt folk skal blive ved med at arbejde et eller andet sted er ikke vores område. Det beror på ansættelsesmyndighedens beslutning,« siger politidirektør Johan Reimann, København.

Bilag 35

Præst anklaget for sexovergreb på messedreng

En aktiv dansk præst er under anklage for at have forgrebet sig på en messedreng. Selvom sagen er forældet, bør præsten sættes fra bestillingen, mens sagen undersøges, fastslår juraprofessor.

Af Eva Jung og Mette Dahlgaard

De betændte sager fortsætter med at vælte ud af skabet hos den katolske kirke i Danmark. Berlingske Tidende kan i dag fortælle historien om messedrengen Peter, der beretter, hvordan han blev sexmisbrugt af sin præst, da han var barn. Den pågældende præst er stadig i aktiv tjeneste i den katolske kirke i Danmark, og sagen sætter dermed spørgsmålstegn ved, om alle kirkens sager vitterligt vedrører præster, der enten er døde eller ikke længere aktive, sådan som kirken hidtil har hævdet.

Berlingske Tidende talte i går med præsten, der efter sigende forgreb sig på Peter.

Han ønsker ikke at medvirke i denne artikel, men henviser i stedet til pastor Niels Engelbrecht, der står i spidsen for udredelsesarbejdet af de 17 verserende sager, kirken indtil nu har fået kendskab til.

Af hensyn til både Peter og præsten har Berlingske Tidende valgt at give begge personer anonymitet.

»Jeg kan ikke se, hvad vi skal gøre nu. Skal jeg give mig til at gætte, om det er pastor A, pastor B eller pastor C? Det eneste, der kommer ud af det her, er, at der er en masse, der ikke er skyldige, som nu også bliver mistænkt. Det eneste hæderlige ville være, at den tidligere messedreng stod frem med sin anklage med navns nævnelse, og sagde hvem der har gjort det, og hvad der er sket,« siger Niels Engelbrecht.

Kirke har reaktionspligt

Overgrebene fandt ifølge messedrengen Peter sted for cirka 30 år siden, men da Peter var psykisk klar til at anmelde overgrebene til politiet, var dette ikke længere muligt: Forældelsesfristen på ti år ved en række forbrydelser mod børn regnes fra den dag, hvor den forurettede fylder 18 år.

Men den katolske kirke kan ikke tillade sig at sidde med hænderne i skødet, for den mistænkte præst har i kraft af sit virke stadig omgang med børn, advarer professor og dr. jur. ved det juridiske fakultet på Københavns Universitet, Kirsten Ketscher.

»Som arbejdsgiver bør man fritage den pågældende fra sit arbejde, mens man undersøger beskyldningerne.

Det gør man, når sagen har så alvorlig karakter, og hvor den pågældende stadig er aktiv.

Man har en reaktionspligt, og det er klart, at der er et arbejdsgiveransvar her,« siger hun.

Vatikanet bestemmer

Selvom navnet på den pågældende præst skulle komme den katolske kirke for øre, er det dog ikke sikkert, at kirken vil gribe ind med en øjeblikkelig suspendering, mens den undersøger sagen mod præsten.

Det oplyser Rolandes Makrickas, der er talsmand for Vatikanets ambassadør i Norden, ærkebiskop Emil Paul Tscherrig. Ærkebiskoppen var involveret, da biskop Georg Müller fra Norge blev fritstillet i sommeren 2009, efter at Vatikanet blev bekendt med biskoppens sexovergreb på en messedreng fra Trondheim.

»Hvis der kommer håndfaste beviser, så vil vi få dem fra den danske biskop. Derefter vil der blive nedsat et lokalt tribunal, som vil undersøge, om der virkelig har fundet en forbrydelse sted. Hvis det viser sig at være sandt, så vil man præsentere Vatikanets troslærekongregation for informationerne.

Herefter vil den så tage stilling til en eventuelt afskedigelse,« siger han.

Men den langmodighed hører ingen steder hjemme i Danmark, lyder det fra juraprofessor Kirsten Ketcher: I alt 79 præster er listet på den katolske kirke i Danmarks hjemmeside Czeslaw Kozon (f. 1951) har siden 7. maj 1995 siddet på posten som biskop for de danske katolikker. Kozon er udpeget af Paven. Den katolske kirke i Danmark består af ca. 35.000 katolikker.

»Det er den samme melodi, vi hører igen og igen fra den katolske kirke. Man kan ikke tillade sig at etablere et konkurrerende retssystem til det almindelige civile. Det vil svare til, at kirken sætter sin religiøse lovgivning over den nationale.«.

meda@berlingske.dk evju@berlingske.dk

Fakta: BRIEFING: OVERGREB

Skandaler. På baggrund af pædofiliskandaler i katolske menigheder i udlandet udtalte den danske biskop, Czeslaw Kozon, i begyndelsen af marts, at han kendte til fire-fem sager med danske katolske præster. De sager mente han ikke, at kirken var forpligtet til at undersøge.

Skadelig. Den udtalelse bragte Kozon i modvind og jura- og børneeksperter sagde, at biskoppen var på kant med loven. Herefter gik talsmand for kirken, Niels Engelbrecht, ind og nedtonede Kozons melding.

Nye sager. I begyndelsen af april var antallet af sager i den katolske krike vokset til 17, og Børnerådet krævede en uvildig undersøgelse af disse sager. Efter kirken har rådført sig hos Børnerådet, har man nu indvilget i en advokatundersøgelse, ligesom Justits- og Socialministeriet har nedsat en gruppe, der skal undersøge, om den gældende lovgivning for og vejledning af misbrugsofre

Fakta: Den katolske kirke i Danmark

Den katolske kirke i Danmark rummer i alt 47 menigheder fordelt på 100 kirker og messer. Domkirken (Skt. Ansgars Kirke) ligger i København.

Katolske kirker og messer Den katolske kirke er organiseret i såkaldte bispedømmer.

Biskoppen er øverst ansvarlig med en række hjælpebiskopper til hjælp - i Danmark er der dog ingen hjælpebiskopper, kun en såkaldt generalvikar. Den Katolske Kirkes øverste post varetages af biskoppen i Rom, bedre kendt som Paven. I alt 79 præster er listet på den katolske kirke i Danmarks hjemmeside Czeslaw Kozon (f. 1951) har siden 7. maj 1995 siddet på posten som biskop for de danske katolikker. Kozon er udpeget af Paven. Den katolske kirke i Danmark består af ca. 35.000 katolikker. Den katolske kirke er selvfinansieret og modtager kun begrænsede offentlige tilskud i form af tips- og lottomidler. Kirken er afhængig af medlemmernes økonomiske støtte som kan ydes gennem kirkeskat, gaver og testamenteringer.

Medlemmerne opfordres til at betale 2% af deres skattepligtige indkomst i kirkeskat.

Kirkens budgetterede indtægter for 2010 er 16.797.600 kroner.

Billedtekst: FOTO: NIELS AHLMANN OLESEN

Bilag 36

Katolikker får adgang til arkiv

Ligesom i den offentlige forvaltning skal det være muligt at få indsigt i ens egen sag, hvis man er omtalt i den katolske biskops indtil nu hemmelige arkiv.

Af Eva Jung, Kasper Krogh og Mette Dahlgaard

Den katolske kirke vil nu bogstaveligt talt fortælle sine hemmeligheder videre. Den vil gøre det muligt for ofre for krænkelser at læse om deres egen sag, hvis der skulle ligge noget i biskoppens indtil nu lukkede arkiv.

»Hvis nogen henvender sig, fordi de tror, der er en sag på dem, så kan de få det materiale, der ligger om dem i arkivet,« siger pastor Niels Engelbrecht, der leder undersøgelsesarbejdet i den katolske kirke.

Dermed kan privatpersoner søge om indsigt på samme måde, som det er muligt at begære aktindsigt i offentlige institutioner. Indtil nu er det ellers kun biskoppen og arkivaren, der har haft uhindret adgang til arkivet.

Et flertal af Folketingets partier har da også i forvejen lagt pres på kirken for at åbne op og ikke potentielt sidde inde med sager om tidligere overgreb. Det har Berlingske Tidende dokumenteret, at kirken har gjort i forbindelse med to tidligere anmeldelser af en sjællandsk præst i 2008.

Tre aktive præster meldt

Potentielt kan en del personer ønske indsigt i eventuelle dokumenter om sig selv, eftersom antallet af indberettede sager nu er nået 22.

Heraf meddelte Niels Engelbrecht i går, at der nu også er kommet anklager mod en tredje aktiv præst.

»Der er angivet tre nulevende gerningsmænd,« siger han.

I forvejen har én præst sygemeldt sig, efter at være blevet meldt til politiet, og en anden er blevet fritstillet, mens undersøgelsen foregår.

Heller ikke anmeldelsen mod den tredje præst er en ny sag, fortæller Niels Engelbrecht.

»Vi synes, det er en sag, der allerede er behandlet.

Og det er en sag, der er i den lette ende. Vi ville egentlig ikke anse den for at være en »rigtig« sag, men det er der nogen, der anser den for at være. Og vi tager jo alt ind og giver det videre til politiet,« siger han.

Foreløbigt resultat i dag

Niels Engelbrecht vil ikke udtale sig om, hvorvidt denne præst - ligesom de to første - er aktiv på Sjælland. Og han vil heller ikke gå i detaljer med den konkrete anmeldelse.

»Men jeg kan sige, at der er tale om nogle upassende og grænseoverskridende bemærkninger,« siger han.

Ud af de 22 sager er foreløbig 15 af dem videregivet til Københavns Politi. Politiadvokat Dorit Borgaard forventer at have en foreløbig redegørelse klar af det første læs sager i løbet af i dag. Her vil man blandt andet konstatere, om sagerne er forældede, og så vil man sende dem ud til de politikredse, hvor krænkelserne angiveligt skulle være foregået. Forældede sager, som politiet ikke kan tage op som straffesag, vil blive behandlet i den uvildige advokatundersøgelse, som den katolske kirke har bedt advokat Lars Kjeldsen udføre. Han er i forvejen sikret fuld adgang til biskoppens arkiv. evju@berlingske.dk kkh@berlingske.dk meda@berlingske.dk

Bilag 37

Portræt: Vatikanets danske discipel med den ydmyge attitude

Portræt: Czeslaw Kozon

Den katolske biskop Czeslaw Kozon bliver igen kritiseret for sine konservative holdninger.

Af MAJ SUSANNE JUNKER

I dag sætter Danmarks katolske overhoved, Czeslaw Kozon, sig i flyet mod Rom for at aflægge Vatikanet det femårige 'ad limina'-besøg, hvor han personligt skal fortælle pave Benedict XVI om, hvordan det står til med den katolske kirke i Danmark.

Her har han alle muligheder for at fortælle om den aktuelle modstand, han oplever mod Vatikanets linje over for de europæiske sager om seksuelt børnemisbrug.

Ogisær den kritik han selv modtager efter, at han har udtalt tilmedierne, at han ikke ville melde en præst til politiet, hvis kirken blev rådet til det.

»Det er ofrene eller ofrenes værge, der skal anmelde sager. Vi er ikke forpligtet som kirke til at anmelde, men vi vil selvfølgelig bistå ofrene i enhver form for opklaring«, sagde han til Kristeligt Dagblad.

Pligten styrer biskoppen

Men det er ikke sandsynligt at den danske biskop vil nævne kritikken med et ord.

Czeslaw Kozon er Vatikanets mand, og ifølge hans religiøse med-og modspillere kunne han »ikke drømme om at sætte spørgsmålstejn ved den linje, Vatikanet udstikker«. Det er ikke et udtryk for, at biskoppen holder særlig meget af at optræde som provokativt fyrtårn for konservative, katolske værdier; han gør blot det, han opfatter som sin pligt. Også selvom holdningerne er i strid med et moderne samfund som det danske.

»Han er en kirkeleder, der retter ind efter instrukser fra Rom. Det tror jeg ikke, man fornærmer ham ved at sige, måske snarere tværtimod«, mener Peder Nørgaard-Højen, der er teolog og lektor emeritus ved Københavns Universitet.

Dermed opfylder Kozon jobbeskrivelsen til fulde, mener biskoppens egen informationschef, Niels Messerschmidt:

»Den katolske kirke er jo en 2000 år gammel institution, hvis mål er at udbrede sandhedsbegrebet, som ikke er relativt. Kirken skal tilpasse sig tiden, men ikke omgøre den eviggyldige sandhed«, siger han.

»Czeslaw Kozon er ikke sat i verden for at please alle, men for at bevare den katolske kirke i dens nuværende form«.

Møder intern modstand

Udover at provokere og forarge blandt almindelige hverdags-kristne danskere kan Kozons konservative stil også få det til at slå gnister internt i det danske katolske samfund.

Det sker når Czeslaw Kozon for eksempel udtaler, at homoseksualitet er syndigt, at den danske katolske kirke ikke vil støtte Amnesty International, fordi organisation går ind for at tilbyde abort til særligt truede kvinder.

Og det sker især når biskoppen bakker op om den katolske kirkes bandlysning af en mor fra Brasilien, fordi hun har hjulpet sin niårige datter med at få en abort efter en voldtægt.

Det er den slags sager, der skaber splittelse blandt de danske katolikker, der har delt sig i to: Den konservative fløj, som Czeslaw Kozon tilhører, og den mere progressive, liberale fløj, hvor gruppen 'Vi er også kirken' har forenet sig.

Her beskriver formand Kaare Rübner Jørgensen den katolske biskop som »en meget rar og venlig mand«, der dog hverken er til at hugge eller stikke i.

»Man kan ikke sige, vi bliver lyttet til«, siger Kaare Rübner Jørgensen.

»I forbindelse med en snak omkring abort forsøgte jeg at rejse en diskussion for at definere, hvad liv er, men det var han ikke indstillet på at diskutere. Det mere 'sådan er det bare'«, fortæller den liberale katolik og tilføjer: »Det at tænke selv er ikke ligefrem nogen dyd i den katolske kirke«. I starten oplevede de liberale katolikker ligefrem, at biskoppen forsøgte at fortie gruppens eksistens, men i dag oplever formanden, at de har et udmærket samarbejde.

Den lukkede attitude, som Vatikanet og Czeslaw Kozon lægger for dagen i de aktuelle misbrugssager, vil på lang sigt skade den katolske kirke mere end den gavner, mener teolog Peder Nørgaard-Højen.

»Det virker ikke særlig troværdigt, og de konservative katolske dyder er jo i dyb strid med et moderne vestligt samfund«, siger han.

Informationschef Niels Messerschmidt fortæller at Czeslaw lytter til kritikken af sine udmeldinger og til tider bliver overrasket og bekymret over den fremstilling, de kan få i pressen.

Det har ført til at Czeslaw Kozon senere har været ude og moderere sine holdninger.

Det skete eksempelvis med den niårige brasilianske pige og senest i går, hvor biskoppen forklarede, at kirken ville kontakte en socialrådgiver og jurist, hvis de stødte på sager om seksuelle overgreb.

Kan godt lide Shu-Bi-Dua Czeslaw Kozons privatliv er der få, der kender til. Heller ikke Niels Messerschmidt.

»Mange vil nok sige, han er udpræget formel. Han lever sig ind i det han gør, og er ikke så smilende«, siger Niels Messerschmidt. Men i mere afslappede omgivelser »er han ikke bleg for at synge for«. Og så skulle Shu-Bi-Dua stå på hitlisten.

Biskoppen lever i cølibat i sin patriciervilla i Hellerup.

I 20 år fungerede han som sognepræst ved Sankt Andreas Kirke i Ordrup.

Da det blev kendt, at sognepræsten fra Ordrup ville blive landets katolske overhoved, kom det ifølge Peder Nørgaard-Højen som en overraskelse for flere.

For den nye biskop var mere konservativ end forgængeren Hans L. Martensen, der var kendt for en mere åben linje.

Formand for 'Vi er også kirken', Kaare Rüben Jørgensen, tror ikke på, at sådan en åbenhed vil vende tilbage foreløbig.

Ændringer vil i givet fald udgå fra Vatikanet - og så vil det danske overhoved naturligvis rette ind.

»Lige meget om han er enig eller ej«.

maj.s.junker@pol.dk

Han er en kirkeleder, der retter ind efter instruktioner fra Rom. Det tror jeg ikke, man fornærmer ham ved at sige, snarere tværtimod Peder Nørgaard-Højen, teolog.

Fakta: Czeslaw Kozon

Biskop i København og den katolske kirkes overhoved i Danmark.

Født og opvokset på Falster i en familie med polske rødder, og hvor der også blev snakket polsk i barndomshjemmet.

58 år og ugift.

Efter studentereksamen rejste han til Rom for at studere filosofi og teologi.

To år efter han afsluttede sine studier, blev han 1979 præsteviet i Skt.

Ansgars Kirke i København.

Fra 1984 fungerede han som sognepræst ved Skt. Andreas Kirke i Ordrup, hvor han fra 1989 også overtog ansvaret for nabosognet Skt. Thérèse i Hellerup.

Den 7. maj 1995 blev Kozon udnævnt til Københavns biskop.

Fejl og fakta d. 22/3 2010

Den katolske biskop i Danmark, Czeslaw Kozon, er født på Falster, som vi skrev i portrættet af ham på side 2 i 1.

sektion fredag 19. marts, nærmere betegnet i Idestrup. Han er derimod ikke opvokset på øen, som vi skrev. Han flyttede med familien over Guldborgsund og tilbragte sin barndom i landsbyen Grænge på nabøen Lolland.

Billedtekst: Arkivfoto: Mich Anderson

Bilag 38

Debat: Ingen anmeldepligt. Fagetisk råd skal rådgive i misbrugssager

Af Czeslaw Kozon

EN DEL PERSONER har reageret kritisk på mit udsagn om, at jeg ikke umiddelbart ville anmelde et for hold om seksuelle overgreb foreta get af kirkelige medarbejdere til politiet.

Min baggrund for at udtale mig sådan er en jurists ord for, at jeg ikke har anmeldepligt i en sådan sag. Dermed har jeg ikke sagt, at jeg vil lade stå til, i fald der skulle komme en anklage mod en kirkelig medarbejder om seksuelle overgreb. Jeg vil naturligvis lytte til relevant og kompetent rådgivning.

Netop af den grund har vi som led i vort beredskab i tilfælde af anklager om overgreb nedsat et fagetisk råd bestående af en præst, en jurist og en socialrådgiver, de to sidste ikke-katolikker.

Før man kender en fremtidig forelagt sag, er det umuligt at sige, hvordan man vil reagere, og hvilke forholdsregler der skal træffes. Derfor vil min handle måde i sådanne sager være afhængig af, hvad ovennævnte fagetiske råd anbefaler. En anden kritik går på, at jeg ikke har gjort noget ved de sager, der er foregået i fortiden. Mit svar hertil er, at mit kendskab til dem er meget fragmentarisk, de ligger ofte årtier tilbage, og ingen har henvendt sig med en konkret anklage eller ønske om at få dem undersøgt.

Czeslaw Kozon er biskop i den katolske kirke i Danmark

Læs alle tidligere artikler om sexmisbrug i den katolske kirke i en række lande og følg debatten på

kristeligt-dagblad.dk

Bilag 39

Debat: Kirken er godt i gang med at løse problemet

Af Czeslaw Kozon

I KRISTELIGT DAGBLAD den 23. april skriver Morten Thomsen Højsgaard en på flere måder positiv analyse og foreløbig redegørelse for status vedrørende seksuelle misbrug i den katolske kirke. Der er sket meget i såvel Vatikanet som bispedømmet herhjemme på få uger, men vi må nok regne med, at der vil gå længere tid, før vi kan danne os et nøjagtigt billede af forløbet og virkningen af de konkrete tiltag, som nu iværksættes for at komme problemet til livs. Morten Thomsen Højsgaard opsummerer problematikken i tre punkter. De to første, forekomsten af misbrug og forsøget på at fortie dem, skildrer stort set en virkelighed, der - ikke mindst på internationalt plan - ikke lader sig benægte, og som man må beklage dybt. Dog er der også i skildringen af fortielsespolitikken nogle urigtige påstande, som det er svært at mane i jorden. Der tales hele tiden om kirkelige påbud om at holde misbrugssager internt, selvom ingen af de relevante romerske dokumenter kræver noget sådant. Ligeledes gøres det hemmelige arkiv til noget odiøst. Dets eksistens har aldrig været hemmelig, og dets funktion er blot at sikre, at kun få medarbejdere har indblik i personfølsomme sager.

Punkt tre handler om medieberedskabet. Også i Danmark er der i katolsk sammenhæng forekommet seksuelle misbrug, som ikke skal bagatelliseres og bortforklares. Der er sikkert også elementer i mediehåndteringen herhjemme, der kunne være gjort anderledes, selv- om jeg har følt mig godt hjulpet af de mennesker, der har været særlig aktive på dette felt. Det er dog nødvendigt at komme med nogle korrektioner til Morten Thomsen Højsgaards fremstilling for at give et retfærdigt billede af situationen.

Selvom Morten Thomsen Højsgaard ikke bruger begrebet slingrekurs, har mange skildret Københavns bispedømmes mediehåndtering af misbrugssagerne med dette ord. Man har fået vakt det indtryk, at bispedømmet hverken havde truffet forholdsregler til at tage sig af anklager om misbrug eller i disse forholdsregler respekteret dansk lovgivning. Dette indtryk er ikke korrekt, idet der allerede i mere end et år har foreligget en offentligt kendt beredskabsplan, som indtil for nylig ikke var blevet betragtet som mangelfuld.

DENNE PLAN VISER både, at den katolske kirke betragter seksuelle misbrug i kirkelig sammenhæng som noget meget alvorligt og klart fastslår, at de kirkelige forholdsregler ikke er en erstatning for en civilretslig behandling af eventuelle sager. Alligevel er beredskabsplanen - sikkert også på grund af ukendskab til den - blevet betragtet som ikke-uvildig og som et forsøg på fra kirkens side at behandle sagerne rent internt. Som følge af denne kritik har den katolske kirke lyttet til kritikken og har nu valgt at lade politi og en uvildig advokatundersøgelse se på de indkomne henvendelser om seksuelle misbrug.

I Morten Thomsen Højsgaards redegørelse ser det også ud, som om kirken har meldt uklart ud vedrørende antallet af kendte anklager om seksuelle misbrug. Først var det fire-fem, så blev det til 23. Det første mindre antal sager har kirken siden 2002 ikke lagt skjult på eksisterede, og da de ligger langt tilbage i tiden, havde ingen, ej heller i offentligheden, krævet at få dem undersøgt. Det sker først i forbindelse med den sidste tids stærke medieomtale, og tallet er først kommet op på de 20, efter at kirken har opfordret personer, som har været udsat for seksuelt misbrug eller har kendskab til det, til at melde sig.

SEKSUELT MISBRUG er en alvorlig ting, og folks reaktioner herpå er også forståelige. Derfor kan det være svært på kort sigt at råde bod på dårlig timing og håndtering, også på verdensplan. Midt i al naturlig fordømmelse af seksuelle overgreb og fremsættelse af berettiget kritik af uheldig behandling af sagerne er det rimeligt både at se på, hvad der faktisk efterhånden gøres for at beskytte børn og unge mod overgreb og stille gerningsmændene til ansvar.

Czeslaw Kozon er biskop i den katolske kirke i Danmark

Bilag 40

Eksperter chokerede over håndtering af anmeldt overgreb

Allerede for to år siden anmeldte to unge mænd overgreb fra den præst, der nu er sygemeldt efter politianmeldelse. Kirken har ikke sørget godt nok for ofrene i sagen, påpeger flere eksperter.

Af Kasper Krogh, Mette Dahlgaard og Eva Jung

Den katolske kirkes undersøgelse af en præsts overgreb på to unge præstelærlinge møder massiv kritik. Mens kirkens ledelse sørgede for, at præsten var støttet af en forsvarsadvokat, blev ingen af de to ofre tilbudt juridisk vejledning.

»Den anklagede part er meget bedre rustet i det her møde. Så det er en ulige situation.

De arrangerer et forum, hvor man ikke kan få sandheden frem. Den fremgangsmåde har bevirket, at anklagerne kunne bagatelliseres eller trækkes tilbage. De overtræder enhver ordentlig måde at håndtere sådan en sag,« siger Kirsten Ketscher, der er professor i socialret ved Københavns Universitet.

Da anklagerne første gang havnede på kirkens bord, kunne man hurtigt fastslå, at sagerne var forældet. Alligevel valgte det Biskoppelige Råd at lave en forundersøgelse.

Lederen af teologistudiet ved Aarhus Universitet, Peter Lodberg, mener, at kirkens ønske om at stå i et godt lys har overskygget dens dømmekraft i forhold til ofrene.

»Det bekræfter mig i min oprindelige antagelse om, at kirken ikke selv er i stand til at løse de her problemer.

Hele set-uppet virker som om, at den, der anklager, er den skyldige. Man tager ikke hensyn til offeret, man tager mere hensyn til sit eget institutionelle omdømme og præstens ve og vel,« siger han.

Bred troværdighedskløft

Mens antallet af indberetninger om seksuelle overgreb er steget til 20 sager, har kirken i ugevis arbejdet på at slå fast, at ofre for seksuelle krænkelse trygt kan stå frem og melde sig til enten kirken eller politiet. Særligt kritiske var de, da Berlingske Tidende i sidste uge kunne fortælle historien om den anonyme »Peter«, der var blevet misbrugt af en anden aktiv præst. Han burde også melde sig, påpegede ledelsen. Men opfordringen klinger pludselig hult i forhold til, hvordan man har behandlet sagerne fra 2008, mener lektor emeritus og forsker i katolicisme Peder Nørgaard-Højen.

»Jeg synes, der er en bred troværdighedskløft. Man kan jo ikke sige et og gøre noget andet og stadigvæk regne med, at verden bøjer sig i ærbødighed.

Det væsentligste er ikke længere de mange ord, men at der sker noget,« siger han.

Biskoppen pegede på, at pastor Niels Engelbrecht skulle lede undersøgelsen. Han er i dag talsmand for kirken og erkender, at man skulle have overvejet, om også ofrene burde have fået tilbudt vejledning af en advokat.

»Det er ikke optimalt. Men vi så det mere som om, at det var den anklagede, der havde brug for en bisidder og ikke anklageren,« siger Niels Engelbrecht.

LÆS MAGASINSØNDAG / 1-5.

kkh@berlingske.dk meda@berlingske.dk evju@berlingske.dk

Billedtekst: Den katolske kirke har taget mere hensyn til anklagede præster end til ofre, der meldte præsterne for seksuelt misbrug, siger kritikere. Foto: Scanpix

Bilag 41

Det er ikke optimalt

Interview: Niels Engelbrecht

Den katolske kirkes talsmand, Niels Engelbrecht, var i 2008 dommer i kirkens egen undersøgelse af en sjællandsk præst anklaget for overgreb. Niels Engelbrecht erkender, at kirken har fejlet i sagen.

Af Kasper Krogh, Eva Jung og Mette Dahlgaard

Kan du huske hvad sagerne om Michael og Casper Lund gik ud på? »Sagerne var både i civilretsligt og kirkeretslig forstand forældet. Derfor ville vi lave en forundersøgelse som er baseret på den kanoniske ret. Under den forundersøgelse trak begge sig ud af sagen, og det betød, at sagen ikke kunne gennemføres. Der var vel ingen sag, når anklagen er væk.« Hvorfor lavede I en forundersøgelse uden at suspendere præsten mens undersøgelsen pågik? »Vi gjorde os mange tanker om, hvad vi kunne gøre. Men i hvert fald ønskede vi at lave en forundersøgelse for at konstatere fakta. Det gjorde vi netop, fordi vi var usikre på, hvad vi skulle gøre i situationen, fordi der var forældelsesfrister i begge systemer. Vi synes ikke, vi ville lade det ligge, og ikke vide noget om det.« Casper Lund afviste et møde med dig, fordi han allerede havde afgivet sin forklaring skriftligt til det fagetiske råd, hvor du også sidder. Han skrev også i en mail, at han gerne svarede på spørgsmål skriftligt. Hvordan opfatter du den melding? »Jeg tolker det som om, han trækker sig ud af sagen. Han vil ikke være med i sagen mere.« Hvad siger du så til hans sidste mail, hvor han spørger, om der er nyt i sagen? Tolker du også det, som om han har trukket sig? »Jeg tolker det som om, han vil høre noget.« Casper siger til os, at han ikke har trukket sine anklager tilbage. Han siger, at han sendte to mails, og så har han ikke hørt noget svar? »Jeg har misfortolket ham. Jeg har fortolket hans mail, som om han ikke vil være med til det længere.« Hvad tænker du, når du hører, at han har ventet på svar? »Det er dårligt, at han ikke har fået svar.« Er det rigtigt, du giver Michael besked om, at Casper har trukket sig? »Ja. Jeg har fortolket det, han sagde, som at han trækker sig. Han siger, »for mit vedkommende er sagen afsluttet«, og det har jeg fortolket, som at han ikke vil være med mere.« Michael siger, han føler sig presset til at trække sine anklager tilbage? »Vi har ikke presset Michael til at skrive under på noget. Det kan jeg ikke genkende. På et tidspunkt vil Michael ikke være med mere, det er rigtigt.« Ingen tilbyder Michael advokathjælp i denne sag, selvom det ellers står i jeres beredskabsplan.

»Nej, det er rigtig, at jeg ikke tilbød advokatbistand. Dertil skal jeg sige, at præsten selv kom med sin advokat.

Han henvender sig og siger, at han kommer med en bisidder, og det siger vi er i orden.« Er det retfærdigt, at Michael ikke har hverken en bisidder eller advokat ved sin side, når han bliver mødt af en topprofessionel advokat? »Det er ikke optimalt.« Hvad synes du, det viser om jeres beredskabsplan, at to personer kan føle sig så forkert behandlet, når de har været igennem processen? »Det er jeg ked af.« Burde det havde været dig, der skulle lede undersøgelsen, når der sker graverende fejl? »Det kan der sættes spørgsmålstejn ved.« Hvad lærer I af denne sag? »Vi lærer forhåbentligt at gøre det bedre.« På baggrund af denne sag, hvad vil du så sige for at genoprette tilliden til kirkens måde at håndtere disse sager på? »I dette tilfælde var målet at finde ud af, om der var noget om anklagen, også selvom man ikke rent formelt kunne gøre noget ved anklagen. Hvis nogen synes, de er blevet behandlet forkert og dårligt, så beklager vi meget, og vi vil gerne lytte til dem. For vores mål er, at få sandheden frem.« Læs hele interviewet med Niels Engelbrecht på www.berlingske.dk.

Billedtekst: »Hvis nogen synes, de er blevet behandlet forkert og dårligt, så beklager vi meget, og vi vil gerne lytte til dem,« siger kirkens talsmand, Niels Engelbrecht. Foto: Niels Ahlmann

Bilag 42

Ledende artikel: KATOLSK KATASTROFE

Vatikanet er på vildspor med modangreb på pressen

De mange sager om sexmisbrug i den katolske kirke fra Irland, USA, Tyskland og Østrig har ramt Vatikanet med stor styrke og svækket kirkens troværdighed alvorligt. Selvom paven sidste lørdag i et hyrdebrev til irske katolikker undskyldte for en del af overgrebene, er der ingen tegn på, at krisen for kirken er ved at nå til en afslutning. Tværtimod. Nye anklager og nye afsløringer har som omtalt her i avisen både i går og i dag ramt kirkens allerøverste ledelse. At Vatikanet som modtræk har valgt at gå hårdt til modangreb på dets kritikere og den verdenspresse, som formidler kritikken, gør desværre blot ondt værre. Samlet set tegner der sig nemlig at billede af en kirkelig institution, der slet ikke forstår situationens alvor og stædigt holder fast i en ophøjet selvforståelse præget af en tro på, at selvjustits og nedtoning af problemernes omfang er vejen frem.

At paven i en tale til de nordiske biskopper forleden valgte at tale om høj moral, om konservative familieværdier og om behovet for at præge den offentlige debat med katolsk etik uden på nogen måde at nævne eller forholde sig til kirkens moralske og praktiske problemer med at håndtere sagerne om misbrug af børn taler sit eget tydelige og bekymrende sprog. Ifølge den katolske biskop i Danmark, Czeslaw Kozon, var paven tilmed blevet orienteret om de fire-fem historiske sager, der har skabt hård kritik af kirken også i Danmark. Også denne lille nordiske vinkel på den langt større internationale problemstilling bidrager til det samlede billede af en institution, som er på vildspor og i vildrede i denne dybt alvorlige sag.

Det må naturligvis stå klart, at langt størstedelen af verdens over en milliard katolikker er uden skyld i og ikke har noget som helst at gøre med problemerne. Det vil også være for meget at forlange, at så stor en kirke og så betydningsfuld en arbejdsgiver i alle dele af verden skulle kunne undgå problemer med pædofili. Men Vatikanets problem er heller ikke længere misbrugene i sig selv.

Problemet er måden, som Vatikanet konstant forsøger at nedtone, negligere og undvige de seriøse kritikeres helt legitime spørgsmål på. Hvad ved og hvad vidste paven egentlig selv om misbrugene? Hvorfor har Vatikanet forsøgt at holde myndigheder uden for sagerne i årtier? Hvorfor blev pædofile præster ikke forhindret i at begå nye overgreb? Hvorfor tager så få højt placerede gejstlige i kirken et personligt ansvar for krisen? Hvorfor kan kirken reagere hurtigt, når paven selv bliver angrebet, mens der skal gå både måneder, før ofre for overgreb i kirken får endda ret vage svar? Før spørgsmål som disse er blevet besvaret tilfredsstillende, får Vatikanets folk næppe den arbejdsro, som de ønsker.

nth

Bilag 43

Ledende artikel: Katolsk krise uden ende

Godt at kirken i Danmark nu vil undersøge sex-anklager

Vatikanets forsøg på at komme ud af den øjeblikkelige krise over præsters sexmisbrug af børn og unge er ikke faldet heldigt ud. Pave Benedikts bagatellisering af sagen i løbet af påsken slog i den internationale mediedækning tilbage på Vatikanet. Det samme gjorde nogle sætninger fra den prædiken, som pavens præst holdt langfredag, hvor kritikken af Vatikanet blev sammenlignet med jødeforfølgelser.

Sagen kan ikke ties ihjel, og den bliver kun værre af, at Vatikanet poserer som offer. Offentligheden, herunder også en del af den katolske offentlighed, ønsker den belyst til fulde. Det er blevet sandhedens time for den katolske kirke, som befinder sig i sin værste krise i mange årtier.

Den første sag om sexmisbrug blev afsløret i det amerikanske katolske magasin National Catholic Reporter i 1985. Sagen voksede i takt med, at flere og flere ofre meldte sig, og den eksploderede i 2002, hvor en amerikansk dommer offentliggjorde en række dokumenter om misbruget. Dokumenterne viste, hvordan kirkelige myndigheder systematisk havde prøvet at dække over præsters depraverede sexmisbrug af især unge drenge og gjorde mere for at dække over overtræderne end hjælpe ofrene.

Den amerikanske katolske kirke har siden betalt milliarderstatninger, mindst et stift er gået konkurs, og kirken har indført forholdsregler, der skal forhindre en gentagelse og sikre, at nye overtrædere bliver afsløret.

Siden er sagen blevet ved med at komme til overfladen som en prop, der ikke kan holdes nede. Over hele Europa, hvis genkristning står som et centralt mål for pave Benedikt, er nye sager blevet afsløret. I Irland, Østrig, Tyskland, Italien, Holland - og på en meget lille skala også herhjemme, hvor nogle få og tilsyneladende årtier gamle sager nu stikker hovedet frem.

Efter indledende tøven agerer den katolske kirke i Danmark nu, som den burde have gjort fra begyndelsen og burde gøre over alt i verden. Den har lavet sin egen beredskabsplan, og den arbejder i disse dage på at nedsætte et såkaldt fagetisk råd, der skal se på sagen. Dertil kommer, at den udtrykker klar forståelse for, at kriminelle handlinger - herunder sex med mindreårige - skal meldes til politiet.

Danske politikere står klar i kulissen til at profitere på mistanken om sex-misbrug i den katolske kirke herhjemme. Men der er ingen grund til at nedsætte en særlig statslig kommission til undersøgelse af sagen. En sådan lugter af religionsforfølgelse. Det er politiets opgave at efterforske kriminalitet, ikke politikernes. Og man må antage, at politiet er sin opgave voksen.

Det er som før bemærket afgørende at fastholde perspektivet i kritikken af den katolske kirke. I Danmark er der ikke noget, der tyder på, at sexmisbruget inden for kirken har været større, endsige på niveau med sexmisbruget i det omgivende samfund. Der foreligger på nuværende tidspunkt mistanke om en lille snes sager om sexmisbrug i kirken, heraf de fleste fra de seneste tre-fire årtier. Selvom hver sag er utilgivelig, fordi et svigt fra netop en præst står i skærende kontrast til den tillid, præsterne vises af menigheden, forekommer antallet ikke at være overvældende stort. En forklaring på sex-sagerne er heller ikke enkel. Der foreligger for eksempel intet bevis for, at cølibatet i sig selv skaber en forkvaklet seksualitet, uanset hvad der måtte påstås.

Hvad der er sikkert er imidlertid, at sagen ikke løses ved fortielse. På verdensplan stopper den ikke, før også paven og Vatikanet påtager sig ansvar for at få den endeligt belyst. Først da vil kirken for alvor kunne genvinde tabet af troværdighed, og det har vi alle brug for, at den gør. bjer

Bilag 44

Misvisende informationer om to breve fra Troslærekongregationen

Endnu en gang, senest i dagens udgave af Politiken, er to romerske dokumenter blevet bragt i fokus som belæg for nogle katolske kirkelederes tavshed om præsters seksuelle overgreb. I Politikens indlæg gøres de to dokumenter nærmest til en personlig henvendelse til danske biskopper om at skjule seksuelle overgreb.

Endnu en gang, senest i dagens udgave af Politiken, er to romerske dokumenter blevet bragt i fokus som belæg for nogle katolske kirkelederes tavshed om præsters seksuelle overgreb. I Politikens indlæg gøres de to dokumenter nærmest til en personlig henvendelse til danske biskopper om at skjule seksuelle overgreb.

Den misvisende information om de to dokumenter blev første gang bragt af "The Observer" den 24. april 2005, og er derefter med jævne mellemrum blevet taget op i medierne for at underbygge påstande om, at Kirken har pålagt sine folk at unddrage sig civile myndigheders behandling af sager om seksuelle overgreb.

Det drejer sig om dokumenterne "[Crimen sollicitationis](#)" fra 16. marts 1962 og "[De delictis gravioribus](#)" fra 18. maj 2001. Begge dokumenter er tilgængelige på nettet, det sidste også på Vatikanets hjemmeside. Begge er udstedt af Troslærekongregationen med Pavens godkendelse, men ikke som et personligt dokument fra ham.

Emnet for begge dokumenter er den interne kirkelige sagsbehandling af en række overtrædelser begået inden for Den katolske Kirke, herunder også seksuelle overgreb. Den beskrevne kirkelige sagsbehandling er ikke noget, der træder i stedet for en sag ved en civil domstol. Når sager om seksuelle overgreb nogle gange ikke er blevet meldt til civile myndigheder, har det været uden hjemmel i Den katolske Kirkes regler.

Den omtalte tavshed, ikke mindst i dokumentet fra 1962, er ikke et pålæg om ikke at anmelde forbrydelser til politiet eller andre civile myndigheder. Det drejer sig blot om at overholde tavshedspligten, hvis man deltager i en sag, der foregår ved en kirkelig instans. Sager om seksuelle overgreb er både for offer og gerningsmand meget følsomme, og skal derfor behandles med den nødvendige diskretion. Denne tavshed forhindrer dog ingen hverken før eller efter den kirkelige proces at indgive sagen til de civile myndigheder.

Uanset udfaldet af en civilretslig sag med eventuel domfældelse, skal der også foretages en kirkelig behandling med henblik på eventuelle sanktioner over for gerningsmanden, om f.eks. en præst kan fortsætte sit virke og da på hvilke betingelser.

Bilag 45

Nedsættelse af udredningsgruppe

Etablering af udredningsgruppe til undersøgelse af seksuelt misbrug af børn og unge, begået af præster og kirkelige medarbejder i Den katolske Kirke i Danmark.

Etablering af udredningsgruppe til undersøgelse af seksuelt misbrug af børn og unge, begået af præster og kirkelige medarbejder i Den katolske Kirke i Danmark.

Den katolske Kirkes overhoved i Danmark, biskop Czeslaw Kozon, har i dag, tirsdag den 30. marts, i samråd med kirkens ledende organer, Det biskoppelige Råd og Pastoralrådets Forretningsudvalg, fastsat rammerne for udredningsgruppens arbejde.

Udredningsgruppen skal undersøge og så vidt muligt også dokumentere tilfælde af seksuelt misbrug af børn og unge, begået af præster og kirkelige medarbejdere i Den katolske Kirke i Danmark.

Udredningsgruppens vil arbejde inden for rammerne af dansk lovgivning og retspraksis, og gruppens arbejde og konklusioner vil efter endt undersøgelse blive dokumenteret i form af en rapport, der offentliggøres. Den endelige sammensætning af udredningsgruppen vil blive offentliggjort i ugen efter Påske.

Bilag 46

V og S holder øje med katolsk sexmisbrug

Regeringspartiet Venstre afventer en afklaring fra den katolske biskops møde med Børnerådet og politiet i den kommende uge. Det samme gør Socialdemokraterne.

Af Ritzaus Bureau

Både regeringspartiet Venstre og Socialdemokraterne fra oppositionen er klar til i næste uge at drøfte sager om sexmisbrug af børn og unge i den katolske kirke. Venstre afventer især, at der kommer en afklaring fra biskoppens møde med både Børnerådet og politiet.

»Biskoppen har ikke holdt møde med Børnerådet og politiet endnu, og det er rimeligt at lade parterne mødes først. Men kommer de med et udspil, der kan løse det her, så synes jeg søreme, vi skal tage imod det med kyshånd,« siger Venstres kirkeordfører, Per Bisgaard.

Der har været sået tvivl om, hvorvidt undersøgelsen ville være tilstrækkelig uvildig, når den kommer fra kirken selv. Men Venstres kirkeordfører er dog blevet mere rolig efter biskoppens udtalelser om, hvordan problemerne skal løses. »Der er sket en voldsom ændring i den seneste uge, og så må vi også anerkende, når man fra kirkens side siger, man vil være med til at løse problemerne. Måske kommer der noget godt ud af det, og det vil jeg gerne være med til at kigge nærmere på, inden vi farer ud med bål og brand,« siger Per Bisgaard.

S vil hjælpe ofrene

I Socialdemokratiet afventer man også en større afklaring af sagen. Men det er ikke en sag, der får lov til at blive i privat regi, siger partiets kirkeordfører, Karen Johanne Klint.

»Det er okay, at kirken for en gangs skyld gør noget ved sig selv og erkender problemerne og lytter til kritikken. Men det har stadig karakter af en privat undersøgelse. Politiet skal involveres, og hvis ofrene ikke vil være med til det, så skal de have et tilbud om terapeutisk behandling,« siger Karen Johanne Klint.

Det er derfor vigtigt, at der nedsættes en anden retssikkerhedsmæssig instans, der kan hjælpe ofrene, siger hun.

»Kirken kan afdække noget selv og gøre sig selv klogere.

Men den kan ikke hjælpe ofrene,« siger Karen Johanne Klint.

UDLAND / 16-17.

indland@berlingske.dk

»Kommer de med et udspil, der kan løse det her, så synes jeg søreme, vi skal tage imod det med kyshånd PER BISGAARD, Venstres kirkeordfører.

Bilag 47

Politikere vil præsters tavshedspligt til livs

Af Laura Elisabeth Schnabel

Når præster og gejstlige får kendskab til seksuelle overgreb på børn, skal de glemme alt om tavshedspligt og melde det til myndighederne, lyder det fra både oppositionen og konservativ politiker

Debatten om seksuelle overgreb i den katolske kirke rammer nu også folkekirken. Flere politikere på Christiansborg vil have undersøgt reglerne for præsters tavshedspligt - ikke bare blandt katolske, men blandt alle landets præster.

- Tro må ikke overskygge lovgivning. Præster må ikke udvikle sig til at være et religiøst politi- væsen - så ligner vi jo de stater, vi ikke vil sammenligne os med, siger kirkeordfører Karen Klint (S) og fortsætter:

- Alle borgere i Danmark har en særlig anmeldepligt for forhold, der vedrører børn og unge under 18 år. Det har religiøse repræsentanter også. Derfor bør en gejstlig person ikke gemme sig bag en tavshedspligt. Som loven er i dag, er præsters tavshedspligt udvidet i forhold til andre faggruppers tavshedspligt. Præster er undtaget den generelle anmeldepligt i sager om børn, med mindre en anmeldelse er nødvendig for at afværge en fremtidig forbrydelse.

SF kan ikke se nogen gyldige grunde til, at gejstlige ikke skal indberette kendskab til overgreb på børn og har derfor kaldt kirkeministeren og justitsministeren i samråd.

Formanden for kirkeudvalget, Britta Schall Holberg (V), vil først udtale sig efter samrådet, men siger alligevel:

- Der er en pointe i, at der for præster er vide grænser for tavshedspligten i forhold til det, folk fortæller dem. Men vi må have afklaret de juridiske regler for tavshedspligten også i forhold til noget så voldsomt som overgreb på børn, siger hun.

Politikernes udmelding kommer i forlængelse af de seneste dages massive kritik af den danske katolske biskop Czeslaw Kozon, som forleden udtalte til Kristeligt Dagblad, at kirken hverken er forpligtet til at undersøge fire-fem gamle sager om overgreb på børn eller til at anmelde eventuelle nye sager til politiet.

I Det Konservative Folkeparti er der uenighed. Kirkeordfører Rasmus Jarlov er ikke enig med Steen Konradsen (K), der også er medlem af kirkeudvalget, som siger:

- Børns beskyttelse går forud for alt andet. Jeg kan ikke forestille mig situationer i samfundet, hvor børns tarv tilsidesættes - slet ikke, når det gælder seksuelle overgreb på børn. Her har jeg ingen respekt for, at præster henviser til deres tavshedspligt, siger Steen Konradsen.

Han mener ikke, det er tilstrækkeligt, at præster blot har anmeldepligt, hvis anmeldelsen kan forhindre fremtidig forbrydelse.

- Selvom et overgreb ligger år tilbage, så kan en anmeldelse hindre yderligere overgreb. For vi ved jo fra andre sager, at det ofte ligger i de personers adfærd, at de begår flere overgreb, siger han.

Men Rasmus Jarlov mener ikke, at man skal pille ved præsters tavshedspligt.

- For tavshedspligten betyder nok i sidste ende, at der kommer færre overgreb på børn. De mennesker, der kan være tilbøjelige til at begå overgreb, har også et behov for at tale med præsten og få en form for terapi. Hvis man afskaffer præsters tavshedspligt, vil ingen fremover fortælle præsterne om de seksuelle overgreb. Det vil give større problemer for en masse børn, siger Rasmus Jarlov, der understreger, at tavshedspligten må vige sin plads, hvis præsten skønner, at nogen er på vej til at begå et seksuelt overgreb.

schnabel@kristeligt-dagblad.dk

Bilag 48

Stemplet som pædofil af medierne?

Af Laura Elisabeth Schnabel

sexmisbrug i den katolske kirke I de seneste dage har medierne brugt megen spaltepads og sendetid på at omtale sexmisbrug af børn i den katolske kirke. Nu rejser kritik mod DR, som i mandags oplyste så detaljerede informationer om en anklaget katolsk præst, der hverken er sigtet eller dømt, at man med et klik med musen på internettet kan finde hans navn. DR beklager. Præsten vil klage til Pressenævnet

Jeg kan lige så godt stå frem.

Sådan lyder meldingen fra den katolske præst, som i mandags kunne se TV-Avisen og klikke ind på DR's hjemmeside og læse, at han var anklaget for sexovergreb mod en 14-årig pige, og som fastholder, at han er uskyldig. Godt nok blev hans navn ikke nævnt, men DR oplyste detaljer nok om præsten, til at det ikke krævede megen tankevirksomhed eller research for at finde ud af, hvem præsten er. Det blev således oplyst, at overgrebet skulle være sket i slutningen af 1960'erne i den katolske kirke i Randers. Der er kun én katolsk kirke i Randers, og det var Leo Kertz, som var præst i kirken i slutningen af 1960'erne. Det ved folk godt, fortæller den katolske præst selv til Kristeligt Dagblad, og derfor kunne han lige så godt melde sig på banen.

Men DR overtræder her reglerne for god presseetik, lyder det fra Oluf Jørgensen, afdelingsforstander for Danmarks Medie- og Journalisthøjskole. For DR skulle have sorteret i de informationer, som Landsorganisationen Mod Seksuelle Overgreb videregav til DR i mandags, lige efter at kvinden, der påstår, at hun er blevet seksuelt krænkede, kontaktede organisationen:

- Det er i strid med god presseskik, at præsten er så identificeret. Der er jo tale om en mistanke. Der er hverken tale om sigtelse eller dom. I princippet kan alle blive anmeldt eller beskyldt for hvad som helst uden at være skyldige. DR kunne have nøjedes med at skrive endnu en anmeldelse uden at nævne Randers. Der er jo tale om en mistanke, og i princippet kan alle blive anmeldt for hvad som helst - især når medierne er meget fokuseret på mulige overtrædelser inden for et bestemt felt - her pædofili. Det kan tilskynde til, at nogle kommer med anmeldelser, der ikke er hold i, siger Oluf Jørgensen.

Kort efter at historien var i TV-Avisen og på DR's hjemmeside, var anklagen om præsten fra Randers hurtigt videre i samtlige medier, og allerede i tirsdags dukkede han op på B.T.'s hjemmeside med navn og billede og senere i adskillige andre medier.

- Jeg var på ingen måde i stand til selv at skjule min identitet, så jeg henvendte mig selv til medierne, siger Leo Kertz, der i dag arbejder som præst i Herlev.

Han stod frem umiddelbart efter, at kvinden, der påstår, at præsten blandt andet befamlede hende på brysterne dengang for 40 år siden, faktisk valgte at trække anklagen tilbage. Oluf Jørgensen påpeger, at det ikke er afgørende for den måde, DR har handlet på, at kvinden har trukket sagen tilbage.

- Selv hvis kvinden ikke trak det tilbage, er der kun tale om en mistanke, som DR viderebringer. Og det er ikke nogen undskyldning for medierne, at det er en kilde fra en organisation, som giver oplysningerne. Der har medierne et ansvar for at sortere i oplysningerne. Det her handler om meget følsomme problemstillinger og om privatlivet. Når der kun er tale om mistanke, skal medierne ikke identificere en person, siger Oluf Jørgensen.

Han påpeger, at medierne selvfølgelig skal beskæftige sig med spørgsmålet om pædofile overgreb i den katolske kirke.

- Men der, hvor grænsen går, er, når en bestemt præst hænges ud på et meget tyndt grundlag. Det er klart i strid med god presseetik. Man kan sagtens som medie udfylde den vigtige rolle at sætte fokus på det uden at overtræde god presseetik, siger Oluf Jørgensen, der påpeger, at den katolske præst har en god sag, hvis han vælger at klage til Pressenævnet.

Også Kirsten Kjærulff, den netop afgåede formand for menighedsrådet i den katolske kirke i Randers, kritiserer skarpt DR.

- Jeg er meget vred på TV-Avisen, fordi de siger, at det er sket i Randers for 40 år siden. Det er under al kritik, at de ikke er mere diskrete med det. Det er tydeligt, hvem det handler om. Men man ved rent faktisk ikke, om der er hold i beskyldningerne, siger hun.

I de par andre sager, hvor katolske præster den seneste tid er blevet offentligt beskyldt for sexmisbrug, er præsterne beskrevet mindre detaljeret som fra Sjælland. Det var også en overvejelse som TV-Avisens redaktør og Jens-Ole Winther, redaktionschef for DR Østjylland havde. Men de ønskede ikke at skyde med spredhagl og mistænke mange katolske præster ved at beskrive præsten som en jysk præst. Alligevel beklager Jens-Ole Winther dækningen:

- Set i bakspejlet kan jeg sagtens se, at vi skulle have gjort det anderledes. Jeg kan kun beklage, at vi beskrev det så detaljeret. Vi burde have beskrevet ham som en katolsk præst i Østjylland. Vi skal være enormt omhyggelige med at beskytte enkeltpersoner. Det er for detaljeret at sige, at det var en præst fra Randers. Det beklager jeg, siger han og understreger, at DR dagen efter, tirsdag aften, lod Leo Kretz fortælle sin version på hjemmesiden dr.dk.

Selvom kvinden har trukket anklagen tilbage, så er Kirsten Kjærulff vred på hende på vegne af Leo Kertz. For da alle medierne dagen efter skrev, at kvinden trak anklagen tilbage, fordi hun ikke vil rippe op i sagen, lød det: Hun har trukket anklagen tilbage. Der er ikke mere i det. Hun har tilgivet præsten.

- Kvinden lukker sagen, men tilgiver ham. Det gør det bare værre. For så siger hun jo, at der er noget at tilgive. Dermed kaster hun for livstid skygge på præsten, som jo ikke får mulighed for at bevise sin uskyld over for Advokatrådet. Det er tankeløst og forkasteligt. Hun sætter stemplet skyldig på ham ved at sige, at hun tilgiver ham. I virkeligheden kan hun jo bare have et horn i siden på præsten eller den katolske kirke, siger Kirsten Kjærulff.

Ifølge Leo Kertz rettede den samme anonyme kvinde, som han afviser at have befamlet, samme anklager mod ham i 1992 i bladet Udfordringen. Han kontaktede dengang kvinden og bispekontoret. Mere skete der ikke i sagen. Han kan godt leve med, at kvinden slutter sagen på den her måde, hvis det er det sidste punktum i sagen. Men han har nu kontaktet bispekontoret og har tænkt sig at klage over DR til Pressenævnet.
schnabel@kristeligt-dagblad.dk

Fakta: Presseetik

Der skal iagttages varsomhed med meddelelser om, at politianmeldelse er indgivet mod en navngiven person. Meddelelser herom bør som regel ikke bringes, før anmeldelse har medført indgriben fra politiets eller anklagemyndighedens side.

KILDE: WWW.PRESSENAEVNET.DK

Fakta: SAGER OM MISBRUG

Den katolske kirke overdrog i går 16 sager om seksuelle overgreb til politiet. Ifølge Berlingske Tidende og Ritzau kender politiet formentlig til et antal klager herudover.

Tre katolske præster er fritstillet eller sygemeldt.

For at forhindre mistanke mod øvrige præster har kirken besluttet at indhente børneattester på samtlige ansatte præster.

Bilag 49

Biskop bøjer sig for kritik

Sexovergreb i den danske katolske kirke undersøges.

Af BO SØNDERGAARD

Den katolske kirke i Danmark gør klar til et opgør med fortiden.

Kirkens biskop i Danmark, Czeslaw Kozon, lover, at han vil få undersøgt flere sager, hvor katolske præster skal have forgrebet sig på danske børn.

Det sker, efter at biskoppen satte sig selv under pres ved at sige, at han havde kendskab til fire-fem sager om seksuelle overgreb inden for de seneste 100 år. Czeslaw Kozon havde dog ikke gjort noget for at få undersøgt sagerne, heller ikke den, hvor den mistænkte præst stadig er i live.

Nu siger den danske biskop, at han vil have en »tilbundsgående undersøgelse«. »Katolikker, som godt kan se, at det er vanskeligt at lave en undersøgelse af fortidige sager om præsters seksuelle misbrug af børn, når der kun foreligger meget sporadiske oplysninger, har samtidig kraftigt tilrådet, at så mange kort, som eksisterer, bliver lagt på bordet, og det råd vil jeg følge«, siger biskoppen.

Det sker, efter at paven har undskyldt katolske præsters misbrug af børn.

»Bevar den for al synd« 1. sektion side 5.

bo.sondergaard@pol.dk

Billedtekst: MESSEKLAR. Fabian, Stefan, Martin og Anna Katrine gør sig klar til procession i går i den katolske domkirke, Skt. Ansgar Kirke i København. Foto: Martin Lehmann

Bilag 50

Paven gav ordre til tavshed

Vatikanet har to gange bedt danske biskopper skjule sexovergreb. Budskabet fra Rom er et brud på dansk lovgivning, siger ekspert.

Af PER THIEMANN, CLAUS BLOK THOMSEN OG MAJ SUSANNE JUNKER

Den katolske kirkes top har to gange bedt biskopper i blandt andet Danmark holde det strengt hemmeligt, hvis de fik kendskab til sager om sexovergreb. Det skete i breve sendt fra Vatikanet i 1962 og 2001.

Helt tilbage i marts 1962 fastlagde den daværende pave, John XXIII, i et brev til alle biskopper i den katolske kirke for første gang retningslinjer for, hvordan kirken skulle behandle sager om sexovergreb.

Paven indskærpede, at disse sager skulle behandles med »den yderste fortrolighed«. Brød en katolik tavsheden, kunne vedkommende smides ud af kirken.

Samtidig står der i brevet, at sagen skulle arkiveres, hvis beviserne ikke var sikre.

Var beviserne derimod overvældende, kunne den anklagede præst risikere at blive suspenderet.

I januar 2001 sendte den nuværende pave, Benedikt XVI, som dengang var kardinal og leder af Vatikanets særlige kontor for misbrugssager, et nyt brev til alle biskopper - heriblandt til Czeslaw Kozon, katolsk biskop i Danmark. Her blev det endnu en gang understreget, at den slags sager om sexovergreb var underlagt »den pavelige hemmelighed«.

Et brud på dansk ret

Vatikanets ordrer om at skjule sagerne strider direkte mod dansk lovgivning, vurderer ekspert i socialret.

»Der er ikke skyggen af tvivl om, at der er underretningspligt i sager som disse.

Hvis børns helbred er i fare, skal sagen indberettes til de sociale myndigheder«, siger Simon Thorbek, lektor i socialret ved Professionshøjskolen Metropol.

Dette bekræfter juraprofessor Jørn Vestergaard fra Københavns Universitet.

Selv om man ikke har pligt til at melde forbrydelser, som har fundet sted, kan kirken have pligt til at anmelde - for at forhindre, at de sker igen, siger Vestergaard.

Kaare Rübner Jørgensen, formand for den katolske forening Vi er også Kirken, mener, at brevene indirekte gør den katolske kirke i Danmark medskyldig i de overgreb på børn og unge, som katolske præster i en række lande har begået.

»Brevene fra Vatikanet viser, at den katolske kirke i Danmark var en del af et større system, hvor alle havde besked på at holde mund«, siger han.

Biskop: Ville ikke vække opsigt

biskop Czeslaw Kozon, som tiltrådte i 1995, bekræfter, at brevene har været afsendt fra Vatikanet. Han er først for nylig blevet opmærksom på brevet fra 1962.

»De betyder, at der er en meget stor grad af fortrolighed omkring sagsbehandlingen.

Men det forbyder ikke ofrene at betro sig til myndighederne. Ingen har kunnet sige, at nogen med disse regler i hånden har forbudt et offer at gå til myndighederne«, siger Czeslaw Kozon.

I brevene står, at en præst kan miste sit job, hvis han fortæller om en sag. Hvordan skal han så kunne gå til myndighederne? »Fortroligheden, som de to dokumenter omtaler, omhandler alene, hvordan kirken behandler sagerne. Fortroligheden begrænser ikke fra at anmelde sagen til myndighederne«, siger Czeslaw Kozon.

Hvorfor har kirken så ikke meldt tidligere sager til myndighederne? »Det har været for ikke at vække opsigt.

Der har været en fornemmelse af, at det er pinligt, og at det ikke må komme ud. For 40 år siden fattede man ikke alvoren af pædofili. Man betragtede det som et øjebliks moralsk svaghed, som overgrebsmanden kunne komme sig over, hvis han fik en ny start et andet sted. Og fordi det skulle være omgærdet af hemmeligholdelse, kom ofrene til kort, når de ville have sagerne frem«, siger Czeslaw Kozon.

Men har det ændret sig - du har tidligere udtalt, at I kun ville lave interne undersøgelser af sagerne? »Vi har aldrig villet holde det internt, det er en misforståelse. Det vakte furore, at jeg sagde, at vi ikke var forpligtet til at anmelde sagerne.

Men samtidig sagde jeg, at vi ikke var interesseret i at hindre en sags opklaring. Nu har vi så besluttet os for en uvildig advokatundersøgelse, for at ingen kan være i tvivl om, at vi lægger alt åbent frem«, siger Czeslaw Kozon.

Mener du, at I kunne have gjort noget anderledes i denne her sag? »Generelt mener jeg ikke, at der er meget, man kunne gøre anderledes. Vi har ikke haft nogen igangværende sager, hvor vi ikke har grebet ind«, siger Czeslaw Kozon.

Parallele domstole går ikke

Selv om kirken anmelder sagerne til myndighederne, er det problematisk, at den også selv kører retssager, advarer Jørn Vestergaard.

»Dansk ret accepterer ikke juridiske parallelsamfund.

Man kan ikke inden for den katolske kirke have sin egen lovgivning om alvorlige forhold, som er omfattet af straffeloven«, siger Vestergaard og fortsætter: »Det kan være berettiget, at man som arbejdsgiver selv bidrager til at få klarlagt, om der er noget om anklagerne. Men ved samtaler med en person, som har været udsat for et overgreb, er det dybt problematisk, hvis den organisation, hvor det er foregået, foretager undersøgelser«.

per.thiemann@pol.dk

Fakta: Den katolske kirke i Danmark

Den katolske kirke er organiseret i bispedømmer. Biskoppen har her det overordnede ansvar med hjælp fra flere hjælpebiskopper (i Danmark findes dog kun én fungerende biskop og ingen hjælpebiskopper). Under bisperne står sognepræsterne, der sørger for forkyndelsen i sognene, evt. med hjælp fra kapellaner og diakoner. i 1995 udpegede daværende pave Johannes Paul II Czeslaw Kozon til ny biskop for den katolske kirke i Danmark.

Fejl og fakta d. 13.04.2010

Paven i 1962. Som allerede anført bruger vi for tiden meget plads på den katolske kirke. I ovennævnte lørdagsavis er der (1. sektion s. 6) en detalje, der bør præciseres. Der står: »Helt tilbage i marts 1962 fastlagde den daværende pave, John XXIII, i et brev til alle biskopper (...)«. Herhjemme kender vi denne mand som Johannes XXIII. Han var pave 1958-63.

Billedtekst: FORTROLIGT. Lederen af den katolske kirke i Danmark, biskop Czeslaw Kozon, afviser, at brevene fra Vatikanet skulle holde oplysninger væk fra myndighederne. Foto: Niels Christensen

Bilag 51

Til katolikkerne i bispedømmet København

Hele Kirken gennemlever i øjeblikket en yderst vanskelig og smertefuld tid, som også vort bispedømme er berørt af. Fortsat afsløring af præsters seksuelle overgreb mod børn og unge vækker berettiget sorg, skuffelse, vrede og forargelse.

Debatten er herhjemme yderligere blevet forstærket af mine udtalelser i Kristeligt Dagblad den 16. marts og senere ved, at der blev sået tvivl om den rette håndtering af sager om seksuelle overgreb her i bispedømmet. Jeg beklager på denne måde at have bidraget til følelsen af usikkerhed, og håber, at beslutningen om at udrede af omfanget af seksuelle overgreb begået i bispedømmet må skabe fuld afklaring og yde ofrene den tiltrængte retfærdighed.

Mange tanker beskæftiger os for tiden, og manges tillid til og syn på Kirken er blevet anfægtet. En så massiv konfrontation med moralsk svaghed i Kirken mindes vi dårligt nok at have oplevet i flere generationer. Paulus' ord om, at når "én legemsdel på Kristi legeme lider, så lider også alle de andre." (jf. 1. Kor. 12, 26a) opleves som en aktuell smertefuld sandhed. Vi står endnu midt i begivenhederne og må sikkert være forberedt på at høre mere dårligt nyt. Alligevel skal vi gøre os tanker om, hvordan vi kommer videre og vinder håb for fremtiden.

Før, vi retter blikket fremad, må vi se de bitre kendsgerninger i øjnene: at præster, ordensfolk og andre medarbejdere i Kirken har forgrebet sig på børn og unge. Derved har de misbrugt den tillid, børn og deres forældre havde vist dem, og har handlet i modstrid med, hvad de i ord og handling skulle repræsentere. Dertil kommer, at mange ledere i Kirken ikke altid rettidigt har grebet ind for at hindre overgrebene, drage de skyldige til ansvar og, vigtigst af alt, at give ofrene den fornødne omsorg. Det, der er sket, står desværre ikke til at ændre: At være udsat for et seksuelt overgreb kan præge et menneske og dets relationer med andre resten af livet. Jeg håber derfor, at bispedømmets forestående udredningsproces må være en mulighed for ofrene til at få åbnet for det smertefulde, der er sket for dem, så deres sår kan blive helet og en ny fremtid åbne sig for dem.

Trods smerten over det, der er sket, har vi dog lov til at sige, at de tragiske hændelser ikke er et sandt billede af hele Kirken eller dens præsteskab. Selv om hvert overgreb er ét for meget, er det stadig kun en lille del af præsterne, der har gjort sig skyldige i dem. Deres svigt må ikke tilsløre alt det gode, der foregår i Kirken eller kaste mistanke på de mange præster, der trofast og eksemplarisk lever deres kald og udfører deres tjeneste.

Det er i mange henseender op til Kirkens ledelse at genskabe den brudte tillid til Kirken ved i videst muligt omfang at bearbejde fortidens hændelser, hjælpe ofrene og gøre alt, hvad der er muligt for at hindre nye overgreb. Langt mere virksomt end alle menneskelige forsøg på at råde bod på svigt i Kirken er dog Kristi løfte om at være med den alle dage indtil verdens ende (jf. Matt. 28,20b). Det er Kristus, der gør det meningsfyldt at være i Kirken. Med Peter kan vi sige til Kristus: "Herre, hvem skal vi gå til? Du har det evige livs ord" (Joh. 6,68). Han står midt iblandt os som Kirkens sandfærdige, kærlige og omsorgsfulde hyrde. Hans eksempel skal alle – og ikke mindst vi præster – lægge os efter. Kristus giver vort liv retning og heler, hvad der er såret og knust. Han griber direkte ind i de lidendes liv, men er samtidig afhængig af mennesker, der med deres gode eksempel og deres autentiske vidnesbyrd kan fremstå som troværdige forkyndere og omsætte troen i handling.

Vi står ved begyndelsen af den vigtigste uge i kirkeåret – forberedelsen til fejringen af påsken. Alt kommer sammen her: Menneskenes had og grusomhed, disciplenes svigt og deres fortvivlelse over, at alt det, de havde satset på, brød sammen. Vi kan roligt betragte denne smertefulde tid for Kirken som en deltagelse i Den stille Uges drama; men så har vi også lov til at se frem mod påskemorgen som en ny begyndelse, en ny begyndelse for Kirken og for hver enkelt af os. Det kan blive en lang, men ikke håbløs proces, som kan styrke vor glæde ved at være Kirke og give glæden tilbage til dem, der har mistet den, og helbrede alle, som er såret.

Med disse ord ønsker jeg alle en velsignet stille uge og en tiltrængt glædelig påske og beder om alles forbøn for ofrene for overgreb, for Kirken, pave Benedikt, vort bispedømme, vore præster og mig.
Vigilien til palmesøndag, den 27. marts, 2010

Bilag 52

Katolske præster angriber luthersk biskop

Af Claus Vincents

Tidligere folkekirke-biskop sammenkæder cølibat og pædofilisager i den katolske kirke, og det hører ingen steder hjemme, mener tre katolske præster. En af dem opfordrer direkte Jan Lindhardt til at give en undskyldning

Tre katolske præster rejser nu hver for sig en skarp kritik af tidligere biskop i Roskilde Jan Lindhardt. I et debatindlæg i Kristeligt Dagblad i sidste uge gav han cølibatet skylden for de sager om pædofili, der plager den katolske kirke verden over. Præsterne forsvarer cølibatet som en Guds gave og beskriver Jan Lindhardts debattone med ord som mudderkastning, nedladende og hån.

Præst ved den katolske domkirke i København, Sankt Ansgars Kirke, Daniel Nørgaard går så langt som til at forlange en offentlig undskyldning af den tidligere biskop.

- Hans måde at argumentere på minder om forfatter og debattør Lars Hedegaards generaliserende bemærkninger om, at muslimske fædre voldtager deres børn. Hvis man kan bede Hedegaard om at sige undskyld, så kan man også bede Lindhardt om det, siger Daniel Nørgaard, som spørger, hvor Jan Lindhardt har beviserne for sine populistiske påstande fra.

Jan Lindhardt skrev blandt andet i sin Kirkeligt Set-kommentar sidste onsdag:

Det er et problem, som breder sig over hele kloden, hvor katolikernes håbløse cølibatskrav viser sig at have meget alvorlige bivirkninger i form af fordærvelse af den sunde fornuft og instinkt angående, hvad man kan tillade sig, og hvad man slet ikke kan i forhold til børn.

Katolsk præst i Esbjerg Benny Blumensaat har også reageret på biskoppens udtalelser.

- Vi står i så pinagtig en situation, at vi hellere skulle forsøge at finde nogle fælles løsninger end at udtrykke os på den måde, siger Benny Blumensaat, som også mener, at en undskyldning er på sin plads.

Katolsk præst i Taastrup Michal Bienkowski vil dog ikke forlange en undskyldning.

- Men kunne han selv finde ud af det, så ville det være godt, siger han.

Den katolske biskop i Danmark, Czeslaw Kozon, beklager også den tone, som Jan Lindhardt har anlagt, og afviser, at cølibat og pædofili har noget med hinanden at gøre.

- Selvom de seksuelle overgreb i kirken er en forfærdelig ting, bør kritikken og diskussion af emnet foregå på et sagligt grundlag. Der er desuden tale om en fejlagtig sammenkobling af cølibat og pædofili. Hvis en mand har pædofile anlæg, er det noget, han tager med sig i præstegerningen, og ikke noget, der udvikles dér på grund af den cølibatære livsform. Yderligere begås pædofili i høj grad også af gifte personer og andre, der ikke er forpligtet til at leve i cølibat. Så beklagelige og forfærdelige, de seksuelle overgreb i kirken er, er de begået af et absolut mindretal af præster, siger Czeslaw Kozon.

Hvis Jan Lindhardt undskylder, vil han ikke være den eneste kirkelige leder i verden, som har gjort det. Ærkebiskop i den anglikanske kirke Rowan Williams måtte i påsken beklage sine udtalelser om, at den katolske kirke i Irland har tabt al troværdighed på grund af sager om sexmisbrug.

Politiet vil ikke umiddelbart gå videre med de 15 gamle sager, der er kommet frem om overgreb på børn i den katolske kirke i Danmark. Der er for lidt konkret viden om sagerne, siger politidirektør Johan Reimann til DR Nyheder. De forlydender, der har været i medierne, har jo været meget lidt konkrete, siger han.

Det har ikke været muligt at få en kommentar fra Jan Lindhardt.

vincents@kristeligt-dagblad.dk

Bilag 53

Den katolske kirke accepterer uvildig undersøgelse

Af Claus Vincents

På anbefaling fra Børnerådet, som den katolske kirke har henvendt sig til, bliver der nu sat gang i en uvildig advokatundersøgelse om de 17 henvendelser om overgreb på børn i kirken, samtidig med at regeringen går ind i sagen

Efter fire uger, hvor antallet af sager om seksuelt misbrug i den katolske kirke i Danmark er steget til foreløbig 17, var der i går lettelse at spore hos to af de øverste katolske ledere. Biskop Czeslaw Kozon og sognepræst i den katolske domkirke i København, Niels Engelbrecht, meddelte i går pressen efter et møde med Børnerådet, at man nu åbner kirken for en uvildig advokatundersøgelse.

Pressemødet blev holdt på et kontor hos Børnerådet på Vesterbrogade i København, hvor temperaturen efterhånden langsomt steg, i takt med at solen bagte det lille lokale, og pressen stillede spørgsmål på spørgsmål til de to gejstlige, blandt andet hvorfor der ikke er sket noget før nu.

Czeslaw Kozon har fra begyndelsen for fire uger siden, da sagerne begyndte at blive omtalt, blandt andet i Kristeligt Dagblad, afvist at undersøge dem. Selvom han i går understregede, at det aldrig har været meningen, at kirkens egne forholdsregler mod sager om sexmisbrug skulle stå alene i forhold til myndighederne, så er det politiske pres den seneste uge vokset til et krav om en uvildig undersøgelse af de katolske misbrugssager.

- Vi har det udmærket med det set-up, som er aftalt i dag, og det virker betryggende for os, fordi vi netop gerne vil fjerne det image, som til dels er uberettiget, at vi gerne vil sidde på sagerne selv. Vi har måske ikke været gode nok til at melde det klart ud, og der, hvor det er meldt klart ud, er det ikke blevet registreret, sagde Czeslaw Kozon og understregede, at ulovligheder i den katolske kirke skal meldes til politiet.

Niels Engelbrecht sagde, at medieomtalen har fået flere til at henvende sig med misbrugssager. Men han sagde også:

- Vores beredskabsplan over for misbrugssager var åbenbart ikke bygget til orkaner, men med dette møde bliver den nu optimeret og styrket, og vi får undersøgt sagerne. Så kan vi ikke være i tvivl om, at vi gør det rigtige, samtidig med at vi får ryddet op i det, der er kommet væltende ind over os i de to sidste uger, sagde han og understregede, at det er den katolske kirke, der selv er gået til Børnerådet.

Czeslaw Kozon supplerede med at sige:

- Så jeg mener ikke, at man kan klandre den katolske kirke for ikke at have taget et initiativ og ikke har gjort noget for at være på forkant på dette felt.

En analyse, som Børnerådet og den katolske kirke ikke har helt den samme opfattelse af.

- Jeg kan undre mig over, at kirken siger, at det først er, når medierne omtaler det, at det virker, og der dukker nye sager op. Det understreger jo, at det ikke har været godt nok, sagde formand for Børnerådet Elisabeth Zornig Andersen.

Samtidig med den uvildige advokatundersøgelse nedsætter Justitsministeriet og Socialministeriet nu på Børnerådets opfordring en indsatsstyrke.

- Det er en alvorlig sag, siger justitsminister Lars Barfoed (K).

- Derfor vil vi sikre, at vi hurtigt får afdækket de forskellige juridiske aspekter i sager af denne karakter. Ofte for seksuelle overgreb må ikke være i tvivl om, hvilke strafferetlige og erstatningsret- lige regler, der gælder i sådanne sager.

Socialminister Benedikte Kiær (K) understreger, at arbejdsgruppen skal skaffe klarhed.

- Misbrug og overgreb er dybt traumatiserende for ofrene. Derfor er det vigtigt, at ofrene ved, hvilke muligheder de har for at få hjælp og støtte til at bearbejde overgreb, og hvor de kan henvende sig. Det skal arbejdsgruppen blandt andet sikre klarhed om. Og jeg er tilfreds med, at den katolske kirke nu får lavet en uvildig advokatundersøgelse, siger hun. vincents@kristeligt-dagblad.dk

Billedtekst: De centrale deltagere i mødet, som resulterede i, at anklagerne om misbrug af børn i den katolske kirke nu skal undersøges af en uvildig advokat. Fra venstre: Vibeke Borgberg, Børnerådet, Elisabeth Zornig Andersen, Børnerådet, biskop Czeslaw Kozon, den katolske kirke, og sognepræst Niels Engelbrecht, den katolske kirke. - Foto: Malene Korsgaard Lauritsen.

Bilag 54

Indtil nu er vi forholdsvis nådigt sluppet i Danmark

INTERVIEW: Den katolske biskop i Danmark, Czeslaw Kozon, har oprettet et fagetisk råd, der skal hjælpe ofre for misbrug.

Af PETER WIVEL, BERLIN

Den katolske kirke i Danmark har også oplevet seksuelle overgreb på unge, afslørede kirkens overhoved, biskop Czeslaw Kozon, i denne uge. Misbruget ligger langt tilbage i tiden, og kirken kender kun navnene på et par af ofrene. Kozons oplysninger førte til massiv kritik af Kozon i medierne, fordi han havde henlagt de to konkrete sager, han havde fået kendskab til.

Dr. jur. Kirsten Ketscher, der er professor ved Københavns Universitet, tolkede Kozons holdning til afsløringerne sådan, at han hverken ville undersøge gamle overgreb eller melde nye til politiet. Czeslaw Kozon, der tiltrådte som biskop i 1995, føler sig misforstået.

»Indtil nu er vi forholdsvis nådigt sluppet i Danmark. Vi har tidligere haft katolske kostskoler. I slutningen af 1800-tallet skal der være sket misbrug på en katolsk kostskole. Men det er aldrig blevet til konkrete sager. Folk har talt om det, og det virkede også sandsynligt, at noget var sket«, siger Kozon.

»Men et offer er aldrig stået frem med anmodning om optagelse af en sag. Der har været nogle få sager inden for de sidste 100 år«. »De fleste ligger langt tilbage i tiden, og vi kender ikke ofrene. I de sager, vi rygtevis havde hørt om, var det ikke praktisk muligt at finde frem til ofrene. Der forelå ingen konkrete anklager. Det var meget ukonkret, og de lå lang tid tilbage. Vi kunne ikke finde ofrene. Vi havde ingen informationer om hvem, hvad og hvornår«. I 2003 henvendte et offer sig personligt til biskop Kozon med en sag om en præst, der i 1980'erne havde haft en illegitim forbindelse til ham. Gerningsmanden opgav efterfølgende selv præstegerningen, og ofret ønskede ikke kirkens hjælp, han ønskede blot at slå en sluttreg, siger Kozon.

»Sagen var ifølge dansk retspraksis forældet.

Forældelsesfristen afhænger af strafferammen, den kan være 10 år eller helt ned til 5 år. Det havde jeg forinden fået opklaret af en jurist«, forklarer Kozon.

Du siger, at en politisag i dette tilfælde var forældet. Men sagen var altså i udgangspunktet alvorlig nok til en politisag? Og Kirsten Ketscher siger, at du ikke kan afgøre, om en sag er forældet. Reglerne er indviklede, og erstatningssager forældes ikke. Måske har ofrene krav på erstatning.

»Det kan jeg ikke sige. Det er netop det, et råd i fremtiden skal tage stilling til«, svarer Kozon.

Biskop Kozon har nedsat et fagetisk råd, hvor der blandt andre sidder en jurist og en socialrådgiver, som ikke er katolikker.

Det består af mennesker, der skal rådgive kirken om, hvad der skal gøres. På kirkens hjemmeside finder man navnene på en præst og en psykolog, man kan henvende sig til, telefonnumre, man kan ringe til, og en e-mail-adresse. Kontaktpersonerne vil sørge for, at sagen når frem til de rette personer eller instanser, der kan tage sig af den.

»Jeg ønsker absolut ikke at ordne kommende sager privat! Det er hele ideen med det fagetiske råd, vi har taget initiativ til. Jeg vil ikke handle alene. Jeg vil undgå at komme til at undlade at gøre noget, der skal gøres. Hvis der skulle dukke en aktuel sag op, vil jeg straks indkalde det fagetiske råd og høre, hvad vi skal gøre.

Hvis det indebærer, at sagen skal politianmeldes, så skal den selvfølgelig det«. Der er også et hensyn at tage til ofrene. »Selvfølgelig. De skal hjælpes. Det er en overvejelse værd, om vi nu skal gøre mere for at få eventuelle ofre til at henvende sig til os. Vi bliver forhåbentlig klogere med tiden. Hvis der skulle dukke et nyt tilfælde op, hvad Gud må forbyde, så vil vi i så vid udstrækning, det er menneskeligt muligt, hjælpe ofrene«. Hvad betyder den seneste måneds omfattende afsløringer af pædofil misbrug for den katolske kirke? »Først må det stærkt beklages på ofrenes vegne. Men sagerne svækker desuden den katolske kirkes troværdighed og afleder opmærksomheden fra det, vi gerne vil ud med, altså vores mission og forkyndelse af evangeliet«. Kommer afsløringerne ikke alt for sent? »Jo, sagerne skulle have været behandlet, dengang de fandt sted. Nu øger det opmærksomheden, fordi koncentrationen af sager bliver så

stor«. Hvorfor gik kirken ikke offentligt frem, da de mange individuelle misbrug blev konstateret i sidste halvdel af 1900-tallet? »En del af forklaringen er, at man tidligere ikke vidste, hvad pædofili var. Man betragtede det som et øjeblikks svaghed hos nogle enkelte præster, som man mente at kunne kurere med en formaning og en ny start et andet sted. En anden årsag har været det institutionelle ønske om ikke at vække skandale. Man ville fastholde sit gode image. Det medvirkede også. Så man tav«.

Var det ikke forkert at tie? »Jo, det var i høj grad forkert. Hvis mange af disse ting var taget i opløbet, havde det måske haft en afskrækkende virkning«. Fremmer religiøse og sekteriske skoler denne form for misbrug? »Jeg vil mene, at også i lande, hvor der er mange konfessionelle skoler, må man leve op til en vis standard og overholde landets love. I Irland har der været et sammenfald mellem det kirkelige og det statslige skolevæsen. Men det er klart, at misbrug nemmere kan forekomme, hvor der er mange lukkede skolesystemer«. Chokerer afsløringerne dig? »Ja, det gør de da. Det er da klart, at der er broдне kar alle steder, men at det er så massivt, er i høj grad chokerende«. Kan cølibatet have bidraget til misbruget? »Midt i alt dette tragiske vil jeg sige, at de to ting ikke har noget med hinanden at gøre. Seksuelle overgreb foregår jo også i det almindelige samfund, hvor folk ikke er forpligtet til at leve i cølibat. Det ville heller ikke hjælpe at ophæve cølibatet.

Mange overgreb er sket i klostre, hvor munkene bevidst har valgt at leve ugift. Det ville de skulle blive ved med, også hvis cølibatet generelt blev ophævet«. Den katolske menighed i Danmark er relativt lille og omfatter cirka 37.000 registrerede katolikker.
peter. wivel@pol. dk.

Der har været nogle få sager inden for de sidste 100 år Czeslaw Kozon, katolsk biskop.